

№. 23 149

1911

"Сборник статей - 1911 г."

№ 23 149

Л. Г. Гусев

"Сборник статей"

1927 г.

№ 23 81-86

р.

№ 23 81-86

"Сборник статей" 18. 11. 23 XV

Г. Г.

"Сборник статей - 1911 г."

(№. 145 "Сборник статей", 1893 г.)

№ 145

[Handwritten signature]

ՆԱՅՄԱՆՅԱՆ

ԶՐԱՅԵՄՅԱՆ

Գրքեր

Յարմուտի Զրայեմյան

34622

1/2
1/2

1885. N 1. 25
1899
1897
1899

18215

L. Տիգրանյան

Երևանի թանգարան

სიტყუათა წარმოებითა

ადრგან სათნადო უოველთა არს, რათა აქმიონ-
ჭნი თვისნი სარგებლად მოუყასთა; ამისთვისცა
აღბრულმან სურვილითა შეგვსთხსე წიგნი
ნაწილად, რომელსა ეწოდების სასოვა-
მდივნობაჲ, და შეგვსთხვე პირველსა თრ-
აწილსა შინაუოველნივე წიგნნი იგინი, ვისდამი-
თარნი მიწერად შესაბამ არიან ღირსებისა და
ღებისა მათისა მეძრ, ესე იგი: არსანი და სა-
ვარნი კელმწიფეთაჲ; წიგნი სამღუდელთა-
მი; წიგნი სამკვდროთაჲ; წიგნი სამოქალა-
თაჲ, და წიგნი ნათესაობათა და მოუყასთა
რის მრავალ გუარად მისწერნი, ზავეთებთურთ
თით, რომელთაცა ჰბოებთ სარჩევსა შინა წიგ-
ნსა ამისასა: ხოლო შესამესა ნაწილსა შინა წი-
ლისა ამისასა, არიან უოველნი სახენი სასამართ-
ლათა ადგილთა შინა სასმართა წიგნთანი სრული-
ვანობითა რუსულად და ქართულად აღწერილ-
ნი, ესე იგი: არსანი სხვათა და სხვათ საქმეთანი,
თხსენებანი, განცხადებანი, პირობის წიგნნი,
ასვიდობის წიგნნი, ანკერძის წიგნნი, გაყრის
წიგნნი, მსითვის წიგნნი, დარწმუნების წიგნნი,
თამასუქნი, განთავისუფლების წიგნნი, დახმარ-

წიგნი ავთოგრაფიანი სიტყუათა
წიგნი ავთოგრაფიანი სიტყუათა

ბის წიგნი, ბაშეთონი და ბილეთნი:

კინადგან ქართულსა ენასა ზედა არა იყო აქ
ამდე ესე ვითარი წიგნი; ამისთჳსცა დაგვსდგენ
შრომად, რათა მეთა მამულისა ჩემისათა ქართ-
დესთ სარგებლობად, და შით ადვილსაძე უსუ-
დნენ უოველსა მძივნობითსა ვანობსა, რომლისა
მიერცა კელთოვან იქმნენ სიურძითვე ბუნებითნი მა-
ხვლ-გონებანი მათნი, და არაა საჭიროობდნენ
ესე ვითარსა შემთხუნებასა შინა: ხოლო მე ვი-
თხოვ მოგვებასა უოველთაგან, უკეთუ ჰპოვოთ
წიგნსა ამას შინა შეცთომად რადმე მარცუაღთსა
და დაქსთა შორის:

უოველთაძმი ვეთილის მოსურნე,

გოდერძი ფირალოვა:

194

3

Handwritten mark

ნაწილი პირველი:

თავი ა.

არსი რომელიცთან ჩასოცდოობისაგან,
თავისა ზედა მმართველისა:

§ 1

ყოვლად უგანათლებულესო,
ოვთი მპყრობეულესო, დიდო ველ-
მწიფევ იმპერატორო აკოქსანდ-
როე შავლეს ძევ თვთი მპყრობელო
ყოვლისა რუსეთისათ, ველმწიფევ
ყოვლად უძობქელესო:

გამოუთქმელთა მოწყალებათა თქქენის
იმპერატორების დიდებულებისა-
თა, რომელი გქონან თქქენს მიუწოდებლად
მხრუნულთბანი ვათილ - დღეობისათვს ემათა
თქქენითა, რათა იუენენ ვოველნი უწავილთ-

ვანსა მდგომარეობასა შინა; მოგუტეს ჩვენ ვაძ-
რი ესე შევჭრდომარ უსამღუთოებისა ვყარცხლბე-
ვისაჲში თქუწნის იძვერაგორების
დიდებულებისა:

უსასლუროდთა მოწყალებითა თქუწნითა
მცხოვრებთა, არა გვეს ჩვენ მწყემსი, რომელმა-
ნცა გუოს-მოძგინებითა მსრუნჲწლოებითა თჯ-
ნითა გარე-უკუნ-ქცამცა ჩვენ გან ეო-ველივე უკა-
ნონონებაჲ:

ეო-ვლად უმოწყალებსო კელმ-
ნიფეკ! დავცემით წინამე უსამღუთოებისაჲში
საყდრისა თქუწნის იძვერაგორების
დიდებულებისა, და ეო-ვლად უუმძაბლესაჲ
ვითხოვთ, რათა უმაღლესისა ნებისამებრ
თქუწნის იძვერაგორების დიდე-
ბულებისა სათხო-იუოს მოცემად ჩვენდა მძა-
რთებელისა, თჯნიერ რომლისცა ვერ-შემძლებულ-
ვართ მოხლვად შესაბამსა განთხიერებასა შინა:

ეო-ვლად უმოწყალებსო კელმ^{ნი}ფეკ
თუმცა ჩვენ უსარწმუნოებისი უმანი თქუწნის
იძვერაგორების დიდებულებისა
ნი სარგებლად საკელმწიფო-მსა ვწრაცხთ, და მივიღ-
ებთ ეო-ვლად უუმძაბლესაჲ ვადნიერებასა წარმო-დგე-
ნად (აქ ჩინი სახელი და გვარი მისი, ვისაცა ით-
ოვდნენ.) მწყალობითა მიერ ვვითვითა და საქებულ-

თა თვსებათა მიხთა გამო; გარნა ეოვლად უუმდაბლო-
 სადვე მივეცემით უმაღლესსა თქუწნის
 იმპერატორების დიდებულების
 ნებასა, და ეოვლად უმოწყალოსა და უბრძნეს-
 სა ერთ-მთავრობითსა კეთილ-მნებებულო-ბასა და გან-
 ხილვასა:

ეოვლად უმოწყალოსო კელმწიფევ!

თქუწნის იმპერატორების დიდებულების

უსარწმუნოესნი ემანი:

(აქ ჩინები და სახელები და გვარები მოაწერონ:)

თვესა :

წელსა :

*

* სადაც ეს ვარსკუთავი ზის წელიწადს ქვემო,
 ესე არს ნიშანი, რათა იმის ადგილს სახელი ქა-
 ლაქისა, ანუ სოფლისა დასწეროთ სადაც დაი-
 წერა წიგნი; ხოლო ჰაკეთსედ მოსაწერნი ემიეთ
 ამ ქართულის წიგნების დასასრულში რიცხვსა მუბრ
 მათისა:

აწი ჯეამწიფესთან წართმეულსა მამულსა
ზედა:

§ 2.

ყოველად უგანაილოებულესო,
თვით-მძერობელესო დიდო პე-
ლძეიფევ იმპერატორიო ალექსა-
ნდრე პავლეს ძევ თვით-მძერობე-
ლო ყოველისა რუსეთისაო, ველ-
ძეიფევ ყოველად უმთწყალოსო:

დაუვიხეებელი მოწყალებანი, თვსებითნი სა-
ხიერებანი და მართლ-მსაყულებანი თქუწნის
იმპერატორების დიდებულებისა-
ნი, რომელნი გარდაგიფენიესო ყოველთა ხარწ-
მუნთთა უმათა თქუწნითა ზედა; მომცემენ მე
ვარსა ამას შევწრდომად უსამღუთოებისა ვუარ-
ცხლებებისაჲთ თქუწნის იმპერატორე-
ბის დიდებულებისა:

წინაპარნი ჩემნი ჰელობდენ სამკვდრებე-
ლად (აქ მამულისა, გინა ხოფლისა და უმისა სა-
ხელები დასქერონ.) და ჰქონდათ მათ სრუ-
ლი სამართალი ვითარცა სჟეულიერთა მემკვიდრეთა

და არავინ უთვლილ არს მტელივ მამულთა მათ .
 • • წელსა; გარნა თუეს გარდაიცვალა მამად ზემი
 და მე წავმთი მტირისა წლისა თბლად, მამინ მი-
 იმლაკრა მამული იგი უსამართლოდ (აქ ჩინი;
 სახელი და გვარი მიმდლავრებელისა.) და . . . წე-
 ლიწადი არს ჰვლობს და სარგებლობლს იგი მა-
 მულისაგან ზემისა ხოლო მე მოხუცებულთ დე-
 დით ურთ ზემით ვარ დანთქმულ უღრმესსა სიგლა-
 ხაკესა შინა და ვითმენ უთველსავე ნაკლულევა-
 ნებასა, თვნიერ, დლიურისა საზრდელისაგა:

უთვლად უმოწყალოესო კელ-
მწიფევ და მამათ უთველთა ზემებრ შეიწრე-
 ბულთა თბლთათ! მოხილვით მოწყალისა თუალო-
 თა ზემსეგა და მართლ მსაგულეებითა თქუწნი-
 თა აღამსუბუქეთ უბედურებითი ხუწრნი ზემი,
 და უმაღლესად ბრძანეთ უკმოქცევად მა-
 მულთა მათ ზემთა, რომელსა მოწყალებასა ზედა
 თქუწნის იმპერატორების დიდე-
 ბულეებისასა, ავავლენდე მარადის მხურ-
 ვალესა ლოცვასა, უთვლად უმაღლესისადმი განკრ-
 ბობათათვს წელიწათა თქუწნის იმპერა-
 ტორების დიდებულეებისათა:

უთვლად უმოწყალოესო კელმწიფევ

თქუენის იმპერატორების დიდებულების

ყოვლად უქუენშევრდომილესი

(აქ ჩინი სახელი და გვარი)

თვესა :

ჩელსა :

*

არსი კელმწიფესთან თხოვასა შედა მოწყა-
ლებისასა:

§ 6.

ყოვლად უავლესგესო ერთ-მთა-
ვარსი, ყოვლად უძოწუაღესო კე-
ლმწიფეკ!

სახიერებათა და უხუზბათა აულისა თქუ-
ენის იმპერატორების დიდებუ-
ლებისათა, რომელნი განთქმულარიან აი-
რსა ყოვლისა ქუენიასასა; მომტეს მე ვადნიე-
რებაჲ ესე შევწრდომად უსამღუთოესისა კუარცხლ-
ბევისადმი თქუენის იმპერატორების
დიდებულებისა:

დაეტყვნენ რა უსკულონი მტერნი (აქ სახელი-
 მტერთა) სოფელსა ჩვენსა ზედა, და აიკლეს იგი
 სრულიად, მაშინ არღა დამთა საცხოვრებელი-
 საცან ჰქმისა არა რამე, რომლითაცა შეძელონდა
 ცხოვრებად და გამოზრდა საწყალობელთა შვილ-
 თა ჰქმთა, რომელნი დღიურისა სასრფელისაცან
 მოკლებულნი ათხევენ მწარეთა ცრემლთა; ვარ-
 ნა ნუგეშად და სასოებად მათა დაშთომილ-
 არს, მოწყალებისა თუქლითა თქუ-
 ნის იმპერატორების დიდებულ-
 ებისათა მოხედუად, რომელმან აღსოცო-
 ცრემლნი უბედურთანი, რათა მოწყალებითა თქუ-
 წნითა აღისარდნენ რა იგინი, იქმნენ მცა მსხუმ-
 რზა სამსახურსა შინა ერთგულებასა თქუ-
 წნსა; ხოლო მე ვამსა მოხუცებულებისა ჩემისასა,
 დაუცხრომელად აღვაკლენდე მხურვალესა ღოცვა-
 სსა, ვოვლად უმაღლესისადმი, რომელმან განაგრძო-
 წელიწადნი თქუწნის იმპერატორე-
 ბის დიდებულებისანი ვოველსა ში-
 ნა კეთილ-მიმთხურვლებასა:

ყოვლად უავლუსტესო ერთ-მთავრო!

თქუწნის იმპერატორების დიდებულების

ყოვლად უქმურ შვერდომილესი
(აქ ხინი, სახელი და გვარი:)

თვესა :
ხელსა :

არსი კელმწიფესთან ბუშის შვილობასა სედა:

§ დ.

ყოვლად უაკლუს ცესო ერთ-მთა-
ვართ, ყოვლად უმთ-ქუალესო
ბედმწიფევ!

სასიგრებანი გულისა თქმურნისა, და
მოწყალეობით გარდამო-სლვანი ყოველთა ქმურ-
რდომთა თქმურნთა სედა, მომტემენ მე ვად-
რსა ამას შვერდომად უსამღუთოესისა ვუარცხლ-
ბევისადმი თქმურნის იმპერატორების
დიდებულეებისა:

უითარცა ვაცსა ქმურმდებარესა ცოდვისასა,
შემემთხუნეს მე, რომელ უწინარეს ქორწინებისა
მესუნეს მე (ძენი ანუ ასულნი რათაფენიც ჰყო-
ლოდეს და სახელნიცა მათი) ქორწინებარ აღნიშ-

ნულის (ამა და ამ გუამისათნა) რომელსა ზე-
 დაცა წელსა . . . ვიქორწინე სჟულოერითა ვა-
 ნონითა, რომლისათვისცა მოწმობასა ეკვლესიისა
 მის დეკანოზისასა ამასთანვე ყოვლად უქრწმუნე-
 რდომილესად დაუკდებ, და ყოვლად უქრწმუნევერდო-
 მილესად ვითხოვ, რათა უსამღუნთოესითა კეთილ-
 მნებებულობითა **თქუწნის იმპერატო-
 რების დიდებულებისათა** კეთილსა-
 თნო იუთს **თქუწნსდა** უქსითა დამტვიცებამ
 მათი შვილად და მემკვდრედ მამულისა და საცხო-
 ვრებელისა ჩემისა ვითარცა სჟულოერნი შვილნი,
 რომელსა მოწყალებით გარდამიხლვასა ზედა ვი-
 თარცა იგინი, ეგრეთვე მე აღვაგლენდეთ მხურვალესა
 ღოცვასა ყოვლად უმაღლესისადმი, რომელმან განაგ-
 რბოს წელიწადნი **კელმქ იფობისა თქუ-
 წნისანი** ყოველსა შინა კეთილდღეობასა:

თქუწნის იმპერატორების დიდებულების

ყოვლად უქრწმუნევერდომილესი
 (ჩინი და სახელი:)

თვესა

წელსა

*

არსა ჯგერძიფის დედას იმპერატორისთან, ქა-
ლების მიცემასა ზედა სასწავლებელსა შინა საკე-
ღმწიფოსა:

§ 2.

უთვლად უაკლეს გესო ერთ-მთა-
ვრინა, უთვლად უძო-უაკლესო
ბელოძიფავ!

აღუროცხუზღანი დედობრივი მოწყალეების
თქუზღნის იმპერატორების დი-
დებულებებისანი, რომელნი გქონან თქუ-
ზღნ ზოგად უთვლათა სარჩმუნთათა ემათა
თქუზღნთა ზედა, რათა აღისრდებოდნენ შვი-
ლნი მათნი სასწავლებელსა შინა, რომლითაცა
მიემთხვიენ განათლებასა, და განათლებისა მის
გამო კეთილ-დღეობასა; მომცემენ მე ვაძნიერე-
ბასა შევრდომად უსამღუთოესისა კუარცხლ-
ბევისაჲში თქუზღნის იმპერატორების
დიდებულებებისა:

მეუფანს მე სჟუელიერისა ქორწინებისაგან
ათხნი ასულნი, რომელთა აღსრდანი შესაბამ მა-
თდა სწავლასა შინა, მდგომარეობისა ჩემისაჲებრ
არა ძალ-მიძს, და ამის-გამო ვიყოფები მშო-
ბელთბითსა ვაღსა ქუზღუ და ვერა რაჲმე მომი-

მოვებიეს ღონისძიებამ, გარდა ამისა, რათა მო-
ვივლტადე დედობრივის კეთილმსრუნჲსლობი-
სადმი თქუწნის იმპერატორების
დიდებულებისა:

ყოვლად უძოწყაღესო კელ-
ძე იფექ! მოიხილოთ ჩემსედა თვსებითთა მო-
წყაღებითა თქუწნითა, და უმაღლესად ბრმა-
ნეთ თრთას ასულთას ჩემთას მიღებამ (აქ სახელი
სასწავლებლისა) შინა, რომელთას ჰირველსა ეწ-
ოდების (სახელი) და არს . . . წლისა; ხოლო მე-
ორესა (სახელი) და არს . . . წლისა, რომელთას
თვსცა ნათლისღებისა და გუაროვნებისა მათისა
მოქმობათა, ამასთანვე ყოვლად უქუწშევდომილე-
სად დავსდებ და ვითხოვ, რათა დედობრივმან მოწყა-
ღებამან თქუწნის იმპერატორების
დიდებულებისამან კეთილსათნო იყოს
მიღებამ მათი, ხსენებულსა სასწავლებლისა შინა,
რომელნიცა დაუცხრობელად ადიდებდნენ სახელსა
თქუწნის დიდებულებისასა, ვი-
თარცა მისესსა მეორედ არსებად მოყვანებისა
მათისათა;

ყოვლად უაუღუსტესო ერთ-მთავრინა!
თქუწნის იმპერატორების დიდებულების,

მეუბნან მე ორნი ბენი, რომელთა განხეკე-
 ზამ მსურის ვადეთის ვორბუსსა შინა (***) რა-
 თა ისეველთნ მათ სამკედროდ კვლოვნებად, და
 მით იქმნენ სარგებლად საკვლამწიფოთმსა და მამუ-
 ლისა: პირველი ბე ჩემი (სახელი) არს ... ჩლისა
 ხოლო მეორე ... ჩლისა, რომელთა ჩელთა და
 ხიმრთელეთა და აზნაურებათა მათთათჳს მოქმო-
 ზათა ეოვლად უმძაბლესად ამასთანვე დავედებ, და
 ვითხოვ თქუნიანის იმპერატორების
 უძაღლესობისაგან, რათა კეთილსათნო-
 იუთს თქუნილად და ბრძანოთ მიღებად მათი
 ხკენებულსა ვორბუსსა შინა, რომელნი მოწყა-
 ლებითა თქუნიანის იმპერატორების
 უძაღლესობისათა აღიზარდნენ რა მუნ
 სხაველითა სამკედროდთა, იქმნენ უკუნი მსხუნირზლა
 კვლამწიფისა და მამულისა, და მასთანავე

(**) უკეთუ ვორბუსების ვორბუსსა შინა გინ-
 დოდესთ მიცემამ შვილთა, მაშინ დასწერეთ: აზ-
 ნაურის ჰოლესა შინა, რომელი არს მეორისა ვა-
 დეთის ვორბუსისათანა; ვინაჲგან ამჟამი აიყვა-
 ნენ იმ, ჩლისასაგა, და სხვას ვორბუსებში იგ,
 ჩლისას ზვით არ აიყვანენ:

მადიდებელ სახელოს თქუწნისა ეოველთა
 დღეთა ცხოვრებისა მათისათა:

თქუწნის იმპერატორების უმაღლესობის

უთვლად უუძაბლესი

(ჩინი სახელი და გვარი.)

თვესა

:

წელსა

:

*

თავი ბ:

წიგნი ჰაგრიანთან:

ს ზ:

უწმიდესო და უნეტარესო მეუფეო,

უმოწყალებო დიდო მწყემსო-მთავარო!

მემეტანიე სამოციქულო-მსა ვათედრისა თქუ-
 წნისა, დიდითა მოკრძალებითა მივიღებ ვადრსა
 ამას თავის წყენად უწმიდესობისა თქუწნისა:

(აქ საქმე, ანუ აზრი რაღაცა გქონდესთ.)

უწმიდესო მეუფეო! ვითარცა აქამდე ვერა შე-
 მკადრი განცხადებისა ამის; ეგრეთვე აქცა შიშით
 და ძრწოლით გაუბედავ, უწმიდესობასა თქუენსა,
 და ეოვლად უმდაბლესად ვითხოვ, რათა მალაღ-
 საყდრეობამან თქუენმან კეთილ-სათხო-
 სიერებით გარდამოსლვამ თხოვასა ამას ჩემსა
 ზედა, და აღმადგინოთ მე დავრდომილი ესე, რო-
 ძლითა მრჩობლ-იქმნეს ნეგარებამ თქუენი, რო-
 ძელსა იტევს; „ნეგარ-არს რომელმან კმამ ჰყო-
 „გლახავისა და დავრდომილისა;“, სადა ესე ვითარსა
 მოხუალებასა ზედა თქუენის უწმიდესობისასა, ვა-
 დიდებდე სამართლად ნეგარსა სახელსა თქუენის
 უწმიდესობისასა ვიდრე უკანასკნელს აღმოთქვნ-
 ვამდე:

უწმიდესო და უნეგარესო მეუფეო!

თქუენის უწმიდესობის,

ეოვლად უმდაბლესი მონა-

(სახელი და გვარი.)

თვესა

:

წელსა

:

*

წიგნი, მიგროპოლიტის, ანუ არხიეპისკოპოსისათვის:

§ 6.

მაღალ-ყოვლად უსამღუძველოესო მეუფეო,
უმოწველესო მწეემსთ-მთავარო!

ვინაჲცან ცხადარს ყოველთა კეთილ-მოწმუნეთაჲში, რომელ კეთილ-მოქმედებაჲ არს თვისება სულისა თქუნიისა: ამისთვის მეცა მივიღე ვადრი ესე თავის-ხეხნად მაღალ-ყოვლად უსამღუძველოესობისა თქუნიისა:

(აქ საქმე ანუ აზრი რაღცა გქონდესთ.)

მაღალ-ყოვლად უსამღუძველოესო მეუფეო! კეთილ-მწაჲნობანი თქუნიისა, რომელნი გქონან თქუნი ვაცთა-ნათესავისაჲში, და უფროსდა მართლ-მოწმუნეთა მიმართ, ნუ უგულვებელს-პოფენ უძაბუჯესსა თხოვასა ამას ჰემსა, რომლითა შეუვრდები მაღალ-მწეემსთ-მთავრობითსა. ვათედრისა თქუნიისა, და მაქუცცა სრული სასთებაჲ, რომელ კეთილ-სათნო თქუნიდა იყო-ს აღმსუბუქება ხუცედითა ჰემსა, ზამუად მისა, რომელი იცეს ,, მოვედით ჰემდა ყოველნი მამურობნი და ცხრთ ,, მძიმენი და მე განგისუნი-თქუნი;

უძოწყალესო მწეგმსთ მთავარო! ნუ ვადნიე-
რებდა შეძერაცხების ესე მალალო ეოვლად უსამღუ-
დელოესობისა თქუწნისა მიერ; არაშედ გარდმოვედ
თვსებითთა კეთილ-მოწლეობითა თქუწნითა ვედ-
რებასა ამას სედა, და შეავთ სამარაჲისოჲ ადმაგ-
ლენელ ლოცუთა ჰქმთა, ეოვლად უმაღლესისა
ღუთისაჲში, რომელმანცა განაგრძნა დღენი თქუ-
წნის მალალო ეოვლად უსამღუდელოესობისანი ეო-
ველსა შინა ჩარმაგებასა:

39 622

მალალო ეოვლად უსამღუდელოესო შეუფეო!

თქუწნის მალალო ეოვლად უსამღუდელოესობის

უუძდაბლესი მონა

(სახელი და გუარო)

თვესა :

ჩელსა :

*

წიგნი ეფისკოპოსთან:

§ თ.

ეოვლად უსამღუდელოესო შეუფეო,

უძოწყალესო მწეგმსთ მთავარო!

კინადგან მსმენიეს მე მრავალთაგან კეთილ-
მოქმედებანი თქუნიანი, რომელნი გქონან თქუ-
ნი თხლებითად და სამკაულად მღუდელთ-მთავრო-
ბითისა ხორებისა თქუნიანსა; მეცა ამისთვის ვიკა-
დნიერე თავის ჩვენად თქუნი ჭეშმარიტსა და
უტყუბლსა საქმესა ამას სედა:

(აქ დასწერეთ რააცა საქმე, ანუ ასრი გქონდესთ.)

ყოვლად უსამღუდელთესო მუუფო! თუცა
თვთ უჩუი მე, რომელ არა დირს ვარ ჩულობი-
სა ამის, რომელსა ვითხოვ; გარნა ვადნიერ მეო-
ფს ამას შინა კმად იგი სანეგარო მეტყუბლი:
„მოწყალე იგი არს, რომელმან არა დირსი ჩუა-
ლობისა შეიწყალა,“ რომლისათვისცა შევედრებ
თავსა ჩემსა ვაცთ-მოყურებასა თქუნიანს ყოვ-
ლად უსამღუდელთობისასა ნამდვილ მსასოებე-
ლი სრულ-ყოფისა; და ვჭგებ მარადის უღრმესსა
მაღალ ზაგივის ტემასა შინა თქუნიანს ყოვლად
უსამღუდელთობისასა:

ყოვლად უსამღუდელთესო მუუფო!

თვესა : თქუნიანს ყოვლად უსამღუდელთობის

ჩელსა : უმრავლესი მონა

* (სახელი და გვარი)

წიგნი არხიმანდრიტან, ანუ წინამძღუართან:

§ ო.

მღალღირსო არხიმანდრიტო,

მოწყალეთ მამათ! (*)

დაეწერებენ რა სიყუარულნი მღალღირსებისა
 თქუწნისანი სულსა შინა ჰქმსა; მუნადგან აქამ-
 დე მრავალ-გზის მეხება მოქერა თქუწნდა, გარ-
 ნა არა მომეტა მიხეზი ესე ვითარი, ვითარცა ესე:
 (აქ მიხეზი ანუ საქმე რადცა ექონდესთ-დასწერეთ.)
 მღალღირსო მამათ! ვინადგან უადრეს სი-

(*) ამავ გიგულთ მიეწერების დიდის ეკლესი-
 ისა, ანუ სამეფოს კარის ეკლესიის დევანო-ს-
 საცა: სოლო უკეთუ გენებოსთ დედათ მონა-
 სგროს იღუმენიასთან მიქერად, მაშინ, მღალღ-
 ღირსო და ზაგიოსანო დედათ! ანუ ღირსო და
 ზაგიოსანო დედათ!

ეუთარულისა არა რაჲმე არს, და იგი ჭგიეს უკუ-
 ნისამდე: ამისთჳს მეცა აღბრულებან ჭემმარიტითა
 სიუთარულოთა განციცხადე საქმე ესე, რომელი არს
 აწცა, და მერმეცა სათნო ღუთისა, და ამასთანვე
 აღსრულებად ბუნებითისა სჳყულისა, რათა ვჭკოთ
 იგი, რაჲცა სრულ-გუეთეს ხვენ და მდგომარეო-
 ბასა ხვენსა; ხოლო მე მსასოებელი ვაცთმოუთა-
 რებასა თქუნსა სეჲა, მოველი ვითარცა აღსრუ-
 ლებასა თხოვილისა ხემისასა, ეგრეთვე დაუცდე-
 ბელ-უთესა ხემსა ღოცუათა თქუნსთა შინა,
 რომლისათჳსცა ვჭგიებ მარადის აღმაგებულსა ზა-
 ტივის ცემასა და სიუთარულსა თქუნსა შინა:

მაღალღირსო მამათ

თქუნის მაღალღირსების

უძაბლესი მონა

(სახელი და გვარი:)

თვესა :

ხელსა :

წიგნი დევანოსთან:

§ ი ა .

ღირსო, და ზაცოხანო დევანოსო,
 მოწყალეთ მამათ!

უინადგან აღიზიან სულმან ხეშან ღირსებამ
 თქუნი მამარ, და დასრუტა სასოებამ თვისი სი-
 მართოესა თქუნი სასოებამ; ამისთვისა საქმესა ამას
 ვარქმუენებ ღირსებასა თქუნი სასოებამ:

(აქ საქმე, ანუ აზრი რადცა გქონდესთ:)

მარჯალეო მამარ! მრავალ-გნის აღმოგვივით-
 ხავსთ თქუნი, რომელ აღსრულებამ სჟულისა, არს
 სათანადოად გივგლთ, და თითოეუთა, ვითარცა
 იგუჯს მოციქული; ურთიერთარს სიმამე იგვირ-
 თეთ და ესრეთ აღსრულეთ სჟული იგი ქრისტესი:

უინადგან სიმამე სემოსხენებულისა საქმისა
 თხიერ შქაგნისა თქუნი სასოებამ, ხემ მიერ აღსრულე-
 ბარ შეუძლებელ იქმნა; ამისთვისა უმდაბლესად
 ვითხოვ ღირსებისა თქუნი სასოებამ, რათა ამას შინა
 მარჯალეოთ თქუნი კეთილ-მწაფნობამ თქუნი,
 და მეოთ მე შეკრულ თქუნი სამი მრავლითა ვალ
 დებულებითა, რომელი ვცგიებ უღრმესსა ჰაგივის
 ცემასა შინა თქუნი ღირსებისასა:

მარჯალეო მამარ.

თქუნი ღირსების

თვესა :

უმდაბლესი მონა

ხელსა :

(სახელი და გვარი:)

*

წიგნი, მღუღელთა ანუ მღუღელ-მოხონთათა:

§ იბ.

ღირსო მამათ (სახელი)

ვინაჲგან მაქუეს სრული სასოებაჲ ვეთილ-სულ-ობასა თქუენსა ზედა, ამითჲს შეგვედრებ საქ-
მესა ამას ღირსებასა თქუენსა, რომელმან არა
უკულგებულ-ქოთ თხოვაჲ ესე ღემი:

(აქ საქმე ანუ აზრი რაჲცა ვინდესთ)

მოწყალო მამათ! უკეთუმაჲ არა ვსასოებ-
დი თქუენ-ზედა, არამცა გამრომე. და უკეთუ არა
შესაძლებელ იყო თქუენგან, არამცა შეგვედრეჲ
გარნა ვინაჲგან ავკილ-სამელარს თქუენ მიერ
აღსრულებაჲ საქმისა ამის, ამითჲსცა უმძაბლესად
ვითხოვ ღირსებისა თქუენისა - მიერ, რათა არა
დავიწყებასა მისცეთ თხოვაჲ ესე ღემი, არამედ მა-
ხვენოთ მე ამას შინა ვეთილ-მხადნობებაჲ თქუენ-
ნი და დაამრჩოდნეთ სიუყარული იგი ზირველი,
რომელი არა განქრების ღემ შორის, ვიდრე სი-
კუდილაჲმდე.

სხვეპრ მესამბოროსე წმიდისა მარჯუენისა
თქუენისა ვჰაიგბ მარადის ზაგვივის ცემასა და სი-
უყარულსა შინა თქუენსა:

ღირსო მამათ!

თქუწნის ღირსების

მარადის კეთილ-მოხურნე მონაჲ

(სახელი და გვარი:)

თვესა :

ჩელსა :

*

თ ა ვ ი ბ:

წიგნი, ფერდმარშალთან მილოცვისა ზედა
გამარჯულებიასა

§ ი ბ.

თქუწნო მაღალ-უაღმაგებულესობაჲ, (*)

მოჩუალეთ კელმწიფევ!

ლოცუამან ქრისტეს-მოუწყურეთა მეთა მამუ-
ლისა თქუწნისამან, განამგვიცნა-რა მძლეველნი

(*) ხოლო უკეთუ იუოს უგანათლებულესი თა-
ვადი, მაშინ მიეჩერების: უგანათლებულესი თავა-
დო! და უკეთუ იუოს თავადი; მაშინ მიეჩერების:
უბრჩეინვალესო თავადო! და უკეთუ იუოს ღრ-
ფი მაშინ: უბრჩეინვალესო ღრადო!

მკლავნი თქუნიანი, მამინ ვითარცა მკნეჯ მბრძო-
ლმან აღიკურთენ თერკნი დაცემად მგერთა ზედა,
სადა გიძღოდათ თქუნი ცხოველს-მყოფელი და
მღვდელი ჟუარი უფლისა, ვითარცა კიდობანი
ისინავესი, რომელმანცა სულისა მამა-კაცებრივი-
თა და სიძენითა წარიქციენ ბევრეუნი და, მოსწ-
ვიცენ მრავალნი მგერნი მამულისანი, და ძლევა-
შემოსილითა დიდებითა მიჰმართენ სიმაგრეთა და
გოდოლთა მათთა, და დაარღვევენ იგინი ვითარცა
ზღუდენი იერიქოსანი; ხოლო ძალნი მათნი აბო-
რვიდენ, და სიძვირითა მათითა აძლესასწაულენ
ღუთის მოუყარენი და უძლეველნი მკედრობანი
თქუნიანი:

ვაჰა! ვაჰა! ზესთა მკნეჯო! რომელმან კეთილ-
გონიერებითთა განვარგულებითა ადიდებევეს, მა-
ძული, და თავიცა თვისი, და მიიღე გვრგვნი მძლე-
ველობისა, რომლისა სახელი არაა წარსიხატების
წირისაგან ქუნიანისა, რამეთუ აწიღვან მოეთხრო-
ბით უშორესთა შთამოსილნათა, რომელნი არა
დასცხრებთან ქებად თქუნი და და აღვიდგმენცა. მე-
გლსა წარუხატელითა წარწერიით-ურთ დიდებისა-
თვს მამულისა: ხოლო ჩვენ ვაჰსა ამას აწითსა
მოძღო-ცუნი ძლევა-შემოსილებისა თქუნიანისა,
ვძლესასწაულობთ, და აღვაჯღებთ მადლობასა ეთ-
ვლად უმაღლესისა ღუთისადმი, რომელმან მოგ-

ცა თქუენ ძალი მძლეველობისა, და გვიხსნა ხუ-
ენ, სედა დაცემისაგან უცხო თესლთა, და განაჩინა
სახლეულნი ჩვენნი გუებობისაგან ბარბაროზთა:

ოუენ მარჟუენე უფლისა მარად განმადლე-
რებელ თქუენდა, და ხარემაგე ყოვლითა კეთილ-
გონიერებითა ყოველსა შინა სრბასა, და ნუ სა-
დაძე მოავლდებინ მკლავსა თქუენსა ძლიერებაჲ
მაოცად მტერთა:

თქუენის მადალ-უადმაგებულესობის,
უმდაბლესნი მონანი
(სახელნი და გვარნი:)

თვესა :

სელსა :

*

წიენი ფერდმარშალთან ჟარში განწესებასა
ზედა შვილისა ანუ ძმისა და სხვათა:

§ იღ.

თქუენო მადალ-უადმაგებულესობაჲ,
მოწყალეო კელმწიფეჲ!

კეთილ-მსრუნველობათა მათ, რომელნი გქო-
ნან თქუენ ვაცთა ნათესავისადმი, და უფროსლა

მათჳაში, რომელთაცა სურისთ თავთა თჳსთა მსხუ-
ნრზღ-უოფაჲ, კელმწიფისათჳს და მამულისა; მომ-
ცეს მე ვაჳრი ესე თავის ჩუენაჲ თქუნდა:

არს მე ჩემი (აქ სახელი) ანუ ძმამ . . . ჩლი-
სა, რომლისა განქსებაჲ მსურის სამკედროსა სა-
მსახურსა შინა (ამა და ამ ჰოლოვში) რათა მაგალ
სხვათა მეთა მამულისათა მსახურებდეს იგიცა კე-
ლმწიფესა და მამულსა ვიდრე უკანასკნელს ჩუნ-
თამდე სისხლისა თჳსისა; რომლისა ახსაურებისა
მოქმობასა ამასთანვე დავსდებ და უძაბლესაჲ
ვითხოვ, რათა მაღალ-აღმატებულებამან თქუნდნან
კეთილ-სათნო იუოხ მიღებამ მისი სსენებულსა ჰო-
ლესა შინა:

თქუნნის მაღალ-უაღმატებულესობის
უძაბლესი მონაჲ

(სახელი და გვარო:)

თვესა :

ჩელსა :

*

წიგნი ფერდმარშალთან ჰენსის თხოვასა
ზედა;

§ იე.

თქუნნო მაღალ-უაღმატებულესობაჲ,

მოწყალეთ კელმწიფევ!

კვილ-მოქმედებითნი თვსებანი სულისა თქუ-
წნისანი, მომცემენ მე ვაძრსა ამას თავის წყენად
მაღალ-უაღმაგებულესობისა თქუწნისა:

ვქმსასურე მე კელმწიფესა და მამულსა . . .
წელიადი და დავესწარ ბრძოლასა შინა (და უკვ-
თუ რამდენჯერმე დაჭრილთა ისიც დასწეროს,) ხო-
ლოთ ესმსა ამას მოუძღურებული თხოვისა მეძრ
ჩემისა გარდავსდევ სამსახურისაგან, და არა რამ
მაქუს საცხოვრებელი, რომლითაცა გამოვსარდო-
თავი ჩემი და სახლუელნი ჩემნი; და ამასთანვე
არცაღა მაქუს სიმცვიცე ხსეულისა, რათა სხვითა
ღონითა რამთამე მოუპოვო სასრდელი თავსა ჩემსა;

მოწყალეთ კელმწიფევ! ესე ვითარსა მდგო-
მარეობასა შინა მეოთხან მოვჭმართე ვაცთ-მოუ-
წყარებასა თქუწნსა და ეოვლად უმდაძლესად ვითხოვ
მაღალ-უაღმაგებულესობისა თქუწნისაგან, რათა მე-
ოხებითა თქუწნითა გამომიტხოვოთ მე უხუწბისა-
გან ეოვლად უმოწყალესისა ერთ-
მთავრისა ჰენსიონი, რომლითა ძალ-მგაძუეს
გამოზრდ ათავისა ჩემისა; რომელსა მოწყალეობასა სე-
და აღვაველენდე მხურვალესა ღოცვასა ჩემსა ეოვლ-
ად უმაღლესისა ღუთისადმი, სიგრძეთათვს წელთა
მისის იმპერატორების დიდებუ-

ღებოსათა, და ეგრეთვე თქუნი მადლად-
მატებულესობისათა:

თქუნი მადლადმატებულესობის

უუძაბლესი მონა

(ჩინი სსხელი და გვარი:)

თვესა :

ხელსა :

*

წიგნი, ღენერალ ანუეთან, ანუ თავუშმართებუ-
ლესთან საქმესა ზედა შექცენისათვის: (*)

§ ივ.

თქუნი მადლადმატებულესობავ

მოწყალეო კელმწივევ!

უინაგან ცხადარს უოველთადმი, რომელ სი-
მართლე არს თვსება სულისა თქუნიისა, ამისთვის

(*) ხალო უკეთუ გამარჯვების მილოცვად გე-
ნებოსთ; ანუ შვილის განჩესებამ სამსახურსა
შინა. მშინ იმართ მდივნობამ იგივე, რომე-
ლი არს ფერპმარშალთან მიწერილი:

მეტა მივიღებ ვადრსა ამას თავის წყენად მაღალ-
აღმაგებულესობისა თქუწნისასა:

მაქუნდა მე ბედნიერებამ (ამა და დროს)
ყოვლად მოწუალისა კელმწი-
ფე იმპერატორისადმი შირთმეველ არს-
ისა ხემისა (ამა და ამ საქმესა ზედა) და მან
კეთილ-სათნო იყო წარმოგვსავნად საქმე იგი მა-
ღალ-აღმაგებულესობისა თქუწნისადმი კეთილ-გა-
ნსახილუწლად:

მოწუალეთ კელმწიფევი ვინაღვან მრავალნი
ხემებრ მსასოებელნი ვაცთ-მოუტარებასა თქუწნ-
სა ზედა იქმენ მართლ-მსაყულებითა თქუწნითა
ვმა-ყოფილ, და ადიდებენ სახელსა თქუწნსა. მა-
რადის; მეტა ამისთვს შევევდრებ საქმესა ამას ხე-
მსა, და თავსაცა თვსსა მაღალ-აღმაგებულებასა
თქუწნსა, და ყოვლად უმდაბლესად ვითხოვ, რა-
თა თვსებითი კეთილ-მოქმედებამ თქუწნი მექმნეს
მე შემწე და მფარველ საქმესა ამას შინა; რო-
მელსა ზედა ვადიდებდე სახელსა თქუწნის მაღალ-
აღმაგებულესობისასა საუკუნოდ ვითარცა კეთილ-
მოქმედისასა ვაცთა ნათესავისა:

თვესა ; თქუწნის მაღალ-აღმაგებულესობის
ხელსა : უუმდაბლესი მონა

*

(სახელი და გვარი:)

წიგნი თავუშმართებულესთან წართმეულს მამუ-
ლსა ზედა:

§ იზ.

ოქუნნი მალაღ-აღმაგებულესობავ,
მოწყალეთ კელმწიფევ!

მსასოებელი ვეთილ-მოქმედებითსა თვსებასა
ოქუნნსა ზედა, მოვივლტვი არსითა ამით ზემითა
სათარველისადმი თქუნნის მალაღ-აღმაგებულესო-
ბისა:

წინაარნი ზემნი ჰულობდენ (მამული იყო-
თუ უმად აქ სახელები დასწერეთ)... ამდენსა წელ-
სა, და თვთ მეცა მქონდა იგი უცილებელად ეო-
ლისა ვაცისა; ვარნა წელსა... მიიმლაგრა მამული
ესქი ზემი სამკვიდრებელი (ანუ ნასეიდი, ამა და ამან)
და სარგებლობს მით; ხოლო მე უღრმესსა სიგლასა-
ვესა შინა რანთქმული სახლეულით ზემით, ვარ ნა-
ტრულ დლიურისა სასრდელისაცა:

მოწყალეთ კელმწიფევ! დამშთომიესდა მე იმ-
ვრად იგი, რომელ მალაღ-აღმაგებულესობამ თქუ-
ნნი ვაცთ-მოევარებისა თქუნნისა მებრ არა რამი-
ცავებს მე, ესე ვითარსა მკირის ეოფას შინა;
რომელსა ზედა უმრადლესად ვითხოვ უბრძანოთ
ვისდაცა ჰქონ არს, რათა სჟეულისა მებრ განხი-

ლულ იქმნეს საქმე ესე, და მართლ-მსაჯულებითა
 მომცეს მე სამკვიდრებელი მამული ჩემი, რომე-
 ლსა კეთილ-მოქმედებასა ზედა ვაძიებდე სახელსა
 თქუნიანის მაღალ-აღმაგებულესობისასა საუკუნოდ:

თქუნიანის მაღალ-აღმაგებულესობის
 უმდაბლესი მონა
 (ჩინი სახელი და გვარი)

თვისა :
 ჩელსა :

წიგნი თავუგმართებელესთან მისთვის, ოდეს
 მუხანათობა, და დანამაული მისცევებოდეს და მა-
 მული ვი არ მისცემოდეს:

§ იწ:

თქუნიანო მაღალ-აღმაგებულესობავ,
 მოწუალეთ კელმწიფევ!

კეთილ-მოქმედებამან თქუნიანს, რომელი
 გქონან ვაცთა ნათესავისადმი; მომცა მე ვადნიე-
 რებაჲ ესე თავის ჩუენად მაღალ-აღმაგებულებისა
 თქუნიანისა :

თუმცა უკუნურებაჲ ჩემი ესოდენ აღემატა.

თავსა ხემსა, რომელა დამიბნელა განსყაად, და ვჭქმენ იგი, რადცა სავნებელ სულისა და კორცისა ხემისა იყო, რომელი მაქუს მარად სინანულად და მექმნებისცა ვიძრე შთასლუაქმდე საფლავად; გარნა დმერთმან ყოვლისა მხერობელმან არა სრულიად დამიგვეა მე, არამედ გამოავლინა მოწყალეობითი მოხედვად ხემსედა, გულსა შინა ყოვლად უმოწყალებსისა, კელმწიფესასა რომელმან ვაცთმოეგარებითა თვსითა მომიტევა მე დანაშაული ხემი, რომლისა გამოცა ვიქმენ მე ყოვლითა გულითა და სულითა ხემითა განმსადებულ, რათა ერთგულებასა მისსა სედა დავსთხიოთ სისხლი ხემი; და მით წარვჭხოცოთ უგუნურებითი შეცთომად იგი ხემი:

მოწყალეო კელმწიფე! თუმცა არა დირს ვარ მე წყალობასა; გარნა სახლეულნი ხემნი, რომელთა არა რადმე ბრალი აქუსთ უგუნურებასა მას ხემსა შინა, იგინი უმწყურვალესსა სიგლასავესა ითმენენ წართმევისა - გამო მამულისა და ყმისა ხემისა, რომელთა სედაცა მოწყალეობითი გარდამოსლვად კელმწიფე იმპერატორისა მიემსგავსების ნამდვილ მოწყალეებასა ღუთისასა:

მოწყალეო კელმწიფე! აწ სახლეულით ხემით მავადი მწარეთა ცრემლთადა, დავეცემი წინაშე თქუნიანის მათადადმაგებულესობისა, და ყოვლად

უძღაბლესად ვითხოვ, რათა შეიწყნაროთ ცრემლ-
ნი, და მეოხ-მეექმნეთ უოვლად უძობ-
ლესისა კელძ-იფეიმპერატორი-
სადმი, რომელმანცა მეოხებითა თქუწნითა
მოხედვამ ჰეოს ჩემსედა, და ღუთიურითა მოწყა-
ლებითა თვსითა მომანიჭოს უძა და მამული ჩე-
მი; რომლითა გამოიხრდებოდნენ სახლეულნი ჩე-
მნი და ადიდებდნენ სახელსა დიდისა ერთ-
მთავრისასა, და თქუწნსაცა საუკუნოდ:

თქუწნის მაღალ-ადმაგებულესობის

უუძღაბლესი მონა

(ჩინი სახელი და გვარი)

თვესა

ჩელსა

: 4 4 4

*

წიგნი ვიდევ თავუმმართებულესთან, ტაქციულისა
ვატისაგან, იქეს უნდოქეს მოხლვამ თვსსა მამუ-
ლისა შინა:

§ ით.

თქუწნო მაღალ-ადმაგებულესობაე

მოწყალეთ კელძ-იფევ!

ვინაღვან ვაცთ-მოუწყარებამ თქუწნი განთქ-

მუღარს, და ძენი მამულისა ჩემისანი კეთილ-მს-
 რუნებლთობითა თქუნიითა გრძობენ კეთილ-ფლე-
 თობასა, და ცკებებთან საკუთრებითა თვსითა; ამის-
 თვს მეცა მივიღებ ვაძნიერებასა ამას მაღალ-ადმა-
 გებულებისა თქუნიისაჲმი:

აღიჭრა-რა უცუნურებითა გონება ჩემი, და
 აღმოაგმა მე უბეჯურებამან ჩემმან; მაშინ განვიდ
 მამულისაგან ჩემისა, და აწამდე ვითარცა ცხოვარი
 ჩემიერული ვრონიებ უცხო-თვსითა შორის უბ-
 ედურად; სადაცა სამართლად არავინ მივის, რომე-
 ლმანცა მამხილა მე უცუნურებაჲ ჩემი; გარნა აწ
 მოვეგე-რა გონებასა, და ვიცან თავი ჩემი განჩი-
 რულებასა შინა, მოვმართე ვაცთ-მოუყარებასა
 და დიდ-სულობასა თქუნიისა ვითარცა ძემან უბღე-
 ბმან, რომლისა-გამოცა დავეცემი არსითა ამით
 ჩემითა ჩინაშე მაღალ-ადმაგებულესობისა თქუნიისა
 და ყოვლად უუძაბღესად ვითხოვ, რათა მაღალ-
 ადმაგებულესობამან თქუნიმან კეთილ-სათნო-იუ-
 თს მეოხებაჲ, **ყოვლად უძობ-სულო-
 სისა და თვთ-ძმურ-ობეღესისა**
ქელძე-იფე იძვერა-გორისადმი,
 რომელმანცა მსგავსად სახარებითისა სიგეჯსა, არა
 ღირსი მე ჩუალობისა შემიჩენაროს და მომიგეოს
 მე სამართლად დასჯადი უცუნურებაჲ ჩემი, და
 ღირს-მეოს მოსლავად მამულისა ჩემსა შინა, მო-

ნიჭებითა მამულისა ჩემისათა: (უკეთუ წართმეული ჰქონდეს,) რომელი არ დავსცხრე სინანულად უცუნურებისა მის ჩემისათჳს: და მასთანავე მსავიეთ მარადის შეჩირვად სიცოცხლისა ჩემისა ერთგულებასა მისსა შედა, რომლითაცა წარვხოცნე უცუნურებითნი იგი გარდამავლოდანი ჩემნი, და ვიდრე უკანასკნელს აღმოვშენ ვადრე ვაძიდებდესასეულსა მისის იმპერატორების დიდებულებისასა, და თქუენსა ვითარცა მისესსა მკუდრეთით აღდგინებისა ჩემისსა:

თქუენის მაღალ-აღმატებულესობის
 უუძრადლესი მონა
 (სასელი და გვარო.)

თვესა :

ჩელსა :

*

1 2 3 4 5

წიგნი, ღენერალ ლეიგენანტთან, ანუ ღენერალ ზორიუგჩიკთან, გინა ღენერალ მაიორთან, ვინაღვან ერთი ტიტული აქვს; და უკეთუ თანამდებობასა ღენერალ ანჟეისასა აღასრულებდნენ, მაშინ მიუხერებდით მაღალ-აღმატებულესობაჲს:

§ 3.

თქუწნი აღმატებულესობავ, (*)

მოწყალეთ კელმწიფევ!

ვინაღვან მრავალნი კეთილ-მოქმედებანი თქუწნი ცხად არიან ვაცთა-ნათესავისაჲში, და ბეთადმი მამულისათა: ამისთჳს მეცა ვიკადნიერე თავის წყენა აღმატებულესობისა თქუწნისა:

(აქ რადცა საქმე ანუ ოხორვად გქონდესთ.)

მოწყალეთ კელმწიფევ! ვინაღვან მრავალთა კეთილ-მსრუენებლობითა თქუწნითა აღუსრუოდათ საჩარველნი თჳსნი, და მრავალთა საფარველითა თქუწნითა მიიღეს კეთილ-დღეობაჲ, რომელი არს სარა წარბიხობების ზირისაგან ქუწყანისა, და ჰგოეს უკუწნისამდე კეთილობაჲ თქუწნი; ამისთჳს მე-

(*) უკეთუ იუტუნენ ესენი, თავადნი, ანუ ღრაფენი; მაშინ მიუხერებდით: ბრწყინვალეთ თავადო! ანუ ბრწყინვალეთ ღრაფო!

ცა რიცხუთა შორის მათსა, ეოვლად უმდაბლესად
 ვითხოვ აღმატებულებისა თქუნიანსაგან, რათა უმ-
 დაბლესსა თხოვასა ამას შინა, მარჯვენათ მე კა-
 ცთ-მოუყარებად თქუნი, და მეოთ მარჯვის მა-
 რადებელ სახელისა თქუნიანსა ეოვლესა შინა ცხო-
 ვრებასა ჩემსა, და ვიდრე უკანასკნელს აღმოუ-
 შვნუადმდე:

თქუნიანს აღმატებულესობის

მოწყალის კელმწიფის;

უმდაბლესი მონა

(ჩინი სახელი და გვარი)

თვესა :

ხელსა :

*

ჩინი, ზოლოვნივთან შვილისა; ანუ მშისა
 შევერებასა სედა, ზოლვსა შინა:

§ კა.

თქუნიანთ მაღალ-კეთილშობილებად

მოწყალებთ კელმწიფევ!

სრულიად დარწმუნებული ვაცთ-მოუყარებასა

(*) უკეთუ იყო-ს გუამი ესე თავადი, ანუ ღრ-
 ფი; მაშინ მიეწერება: ბრწყინვალეთ თავადო!

თქუენსა ზეა, რომელი ცხადობის მრავალთა-
დმი, მივიღებ ვაძრსა ამას, და ვითხოვ უძდაბლე-
სად, თქუენ-მიერ, რათა ჩემსედაცა განაცხადოთ
იგი:

არს ბე ჩემი (ანუ მამა ჩემი, და სახელი)
ზოღვსა შინა, თქუენდა ჰრქმუნებულსა რომელი,
გამოუთქმელსა სიყუარულსა თქუენის მალაღ-კე-
თილშობილებისასა მას ზეა, იქერება ჩემთანა:
ჴმმარიგად კეთილთბამ ებე თქუენი არა რასა-
ბე სხვასა მიქერების, ვითარ არენ აღმაგებულსა
თვსებასა სულისა თქუენისასა, რომელი საქმე-
ლად დაშთების უშორესსა შთამოსირიუსას, და გა-
ნაღვიძებს მრავალთა მსახურებად მეუისა და მამუ-
ლისა:

მარჯალეთ კელმწიფეა! კეთილ-მწაფეთბასა
თქუენის მალაღ-კეთილშობილებისასა, ვითარცა
იგი, ეგრეთვე ჩვენ უთველნი ნათესავნი მისნი
არა თრეს დავივიჩებთ, და მარაჲის გუწქმნების
გუფსა შინა აღბეჭდილი, რათა ვჴბოვნეთმცა მიმ-
თხუწვამ ნაცუალ-გებისა, თუძცა არა რაღსა მიმა-
რთად მისა, რომელსა ჴუთეს მალაღ-კეთილშობი-

ანუ ბრწყინუალეთ ღრათო! და ვარდა ამისა
ქსევე ტირული მიქერებისთ ჴოდაბოღვთ-ვნისა
და მაიორსაცა :

ღებამ თქუნი; გარნა რაოდენ შესაძლო არს
ჩვენგან:

სვებრ კულოდ შევედრებ მას საფარველსა
თქუნი მადალ-კეთილშობილებისსა, და ვჭკიებ
მარადის მადალ-ჩაგივის ცემასა თქუნი:

თქუნი მადალ-კეთილშობილების,

თვისა : უძრავლესი მონა.

ჩელსა : (სახელი და გვარი)

*

წიგნი, ზოგოვნივთან, გინა ზოდო-ღვოვ-
ნივთან და მათორთან, რასამე საქმესა სედა:

§ კბ.

თქუნი მადალ-კეთილშობილებავ
მოწყალეთ კელმწიფევ!

ვინაგან მსმენიეს მე მრავალთაგან, რომელ
კეთილის-მოქმედებამ არს თხსება სულისა თქუნი-
ნისა, ამისთვის მეცა მსასოებელი თქუნი-სედა გა-
წყენთ თავსა საქმესა ამას სედა:

(აქ საქმე, ანუ აზრი რამცა გქონდესთ.)

მოწყალეთ კელმწიფევ! მერსმუნთს მადალ-კეთი-
ლშობილებამ თქუნი, რომელ საქმესა ამას უინა,

რომელი შეგვედრე თქუენ, არა რამე არს მო-
გონებული და არცა სიცრუე; არამედ სიმაართლე,
რომელიცა თავით თვსით არსებისა თვსისა მაცხაფ-
არს, და განიხილავთრა, მაშინ თქუენცა დაამტკი-
ცებთ სიმაართლესა მისსა; რომლისათვსცა უძაბ-
ლესაჲ ვითხოვ მაღალ-კეთილშობილებისა თქუენ-
ნისაგან, რათა თვსებითი ვაცთ-მოუყურებამ თქუენ
ნი ამას შინა ხემსეფაცა განაცხადოთ, და მეოთ
მარაჲს მაჲიდებელ სახელისა თქუენისა;

სხვებრ ვჭკიებ მარაჲს უღრმესითა ზაგვიის
ცემითა და სიმძაბლითა:

თქუენის მაღალ-კეთილშობილების

მოწყალის კელმწიეთისა

უძაბლესი მონად

(სახელი და გვარი:)

თვესა :

ხელსა :

*

წიგნი, ვაპიგნთან, და ვაპიგანის შემდგომთა
 ხინთ-ვნიკეთათანა, ვინაღვან ერთი ტიგუ-
 ლი აქესთ და ეგრეთვე უხარისხოსა აზნაურსაცა
 ესრეთვე:

§ კვ.

თქუწნთ ვეთილშობილებავ (*)

მაჩუალეთ კელმწიფევ!

ვინაღვან ვეთილი სახელი, და ვაცთ-მოუესრე-
 ზაჲ თქუწნი ვითარცა მეცნავთა თქუწნთა შორის,
 ეგრეთვე უცნობთა შორისცა განთქმულ-არს; ამ-
 ისთვს მეცა ვაშრომებ უძაბლესითა თხოვითა ამ-
 ით. იემითა ვეთილშობილებასა თქუწნსა:

(აქ საქმე ანუ აზრი, და თხოვამ რაღცა გქონდესთ.)

მაჩუალეთ კელმწიფევ! განმივლენთ-რა თხო-
 ვასა ამას, ნამდვილ აღასრულებთ სჯულსა ბუნე-
 ბითსა, და ადიდებთ სახელსა თქუწნსა საუკუნო-დ
 ვიდრე დასრულებადრე გუარისა შთამო-სიწმუათა იე-
 მთა, რომელნი არა დასცხრებდინ დიდებად სახელი-

(*) უკეთუ იუწუნენ ესე გუამნი თავადის შვილ-
 ნი, ანუ ღრათნი, მაშინ მიეწერებდით თავადო-
 ბისა, და ღრათობისა ტიგულითა ვითარცა სე-
 მორე ივენებულ-არს:

სა, რომელი მიზეზ-ექმნებით აღმსუბუქებასა ხუ-
ბრისა მათისასა:

მოხუალეთ კვლამწიფევ!

თქუწნის კეთილშობილების

თვესა : უმდაბლესი მოსამსახურე

ხელსა : (სახელი და გვარი:)

*

თ ა ვ ი დ:

წიგნი, დეისგვიტელნი ტაინი სოვეტნიეთან,
რომელი იუთს მინისგრი სენაგისა, საქმისა შე-
ვერებასა სედა:

§ კვ.

თქუწნო მაღალ-აღმატებულესობავ (*).

მოხუალეთ კვლამწიფევ!

მართლ-მსაყულებამ თქუწნი, რომელი გან-
თქმულარს ყოველთა შორის; მომცემს მე ვად-
რსა ამას თავის წეწად მაღალ-აღმატებულებისა
თქუწნისასა:

(*). უკეთუ გუამი ესე იუთს თავადი, ანუ ღრ-
ფი, მამინ მიეწერების; უბრწყინვალესო თავა-
დო! ანუ უბრწყინვალესო ღრადო!

(ამა და ამ წელსა) მოვართვი არსა მმართველსა სენატსა (ამა და ამ საქმესა ზედა) და ვითხოვე სჯულთა კანონითა გარდასჯევამა მისი, რომელიცა . . . წელსა დამთავრდეს თვნიერ ყოვლისა მოქმედებისა და გარდასჯევებისა, სადა ამის გამო სახლეულითურთ ჩემით მივიჩიე მე უმწვერუალესისა სიგლასაკისადმი, და ვითმენ ყოველსავე საჭიროებასა ნაცრული დღიურისა სასრდყოისაცა:

მოწყალოთ კვლამწიფევ! მეოფე ესე ვითარსა მდგომარეობასა შინა, მოვივლევნი მართლ-მსაჯულებებისა თქუნიანადმი და ყოვლად უმდაბლესად ვითხოვე, რათა ვაცთ-მოუწარებად და მართლ-მსაჯულებად თქუნი შემწე მექმნეს მე, და ინებოთ მიხერად (ამა და ამ დეპარტამენტისადმი) სადაცა საქმე იგი ჩემი იმყოფება, რათა მიეცეს აღსასრული სჯულითა, და მივემთხვიოთ საკუთარსა ჩემსა; რომელსა მართლ-მსაჯულებასა თქუნიანსა ზედა ვადიდებდე სახელსა თქუნიანს მადალ-ადმაგებულებისასა დასრულებადმდე დღეთა ჩემთა:

თქუნიანს. მადალ-ადმაგებულებების

თვესა
წელსა

:

უუმდაბლესი მონა

(ჩინი სახელი და გვარი)

წიგნი ვიდრე სენაგის მინისტროსან, განწესებდას ზედა კელსა ქუჩეში მისსა:

§ კმ.

თქუწნო მალაღმაგებულესობავ
მოწესალოთ კელმწიფევ!

კეთილმოქმედებითი თვსებამ სულისა თქუწნისა მოძგემს ვადრსა ამას თავის ჩვენარ მალაღმაგებულებისა თქუწნისა:

აღვისარე მე (ამა და ამა სასწავლებელსა შინა,) და დავასრულო სწავლამ ჰემი მუნ; ხოლო შემდგომარ სწავლისა მის ვიმსახურებოდი (ამა და ამ ადგილს . . . წელსა.) რომელთა მიერ მოცემულთა მოწმობათა ამასთანვე უმძაბლესად წარმოურგებ მალაღმაგებულებასა თქუწნისა:

მოწესალოთ კელმწიფევ! აწ მაქუს სურვილი მსახურებარ კელმწიფისა დამამულისა მალაღსა საფარველსა ქუჩეში თქუწნის მალაღმაგებულებისასა (ამა და ამ ადგილსა, ანუ ამა და ამ სამსახურსა შინა.) და უუმძაბლესად ვითხოვ მალაღმაგებულებისა თქუწნისაგან, რათა ადგილსა ამას (სახელი) სადა არა ვინამე არს ჟერეთ დანიშნულ, იხებოთ განწესებამ ჰემი; სადაცა აღვასრულებრე სამსახურსა ჰემსა ერთგულებით, და

ვადიდებდნენ სახელსა თქუნიან მადალ-ადმაგებულე-
ბისასა ვიდრე დასასრულადმდე დღეთა ჩემთა:

თვესა ; თქუნიან მადალ-ადმაგებულესობის
ჩელსა : უუძრადლესი მონა
* (სახელი და გვარი:)

წიგნი შინაგანის საქმის მინისგროთან შუამა-
ვლობასა სედა კელმწიფესთან:

§ 33.

თქუნიან მადალ-ადმაგებულესობავ (*)
მოწყალეთ კელმწიფევ

ვინაგან მრავლნი ჩემებრ შეჩუხებულნი მო-
ივლტიან ვეთილ-მოქმედებითისა საფარველისა თქუ-
ნიანადმი; მეცა ამისთვის მივიღებ ვარნიერებასა ამ-
ას თავის ჩვენად მადალ-ადმაგებულეებისა თქუნი-
ანისასა:

წინაპარნი ჩემნი მსახურებდნენ მეუფეთა (ამა

(*) უკეთუ იგონ გუამი ესე თავადი ანუ დრო-
ფი, მაშინ ისმარეთ გიგული იგი თავადობისა
და დროფობისა ვითარცა სემორე ჩერილ-არს:

და ამისათა, და სახელები,) და ჰქონდათ მათ მიერ
 სახელოდ მიცემულნი (ესე და ესე) რომელთა შე-
 მოსავლათაგან იუქნენ კმაყოფილ; ხოლო გარ-
 და შემოსავლისა მის სარგებლობისა, ჰქონდათცა
 მეფეთა მიერ შესაბამ ჩორებისა მათისა როჭიკნი;
 გარნა აქ (ამა და ამ მიხესისა გამო) მოვაკლ-
 დით ჩვენ შვილნი მათნი სარგებლობასა მას; რო-
 ძლისათვისცა უუძრავლესად ვითხოვ მაღალ-ადმა-
 ცებულებისა თქუწნისაგან, რათა კეთილ-მოქმედე-
 ბითთა ჩარდინებითა თქუწნის მაღალ-ადმა ცებუ-
 ლებისათა, გამო-მითხოვოთ მე სიუხვისაგან **მი-**
სის იმპერატორების დიდებუ-
ლებისა ნაცულად სარგებლობათა მათ ესე
 ვითარი მოჩუალებად, რომლითაცა მაღ-მეძრეს სი-
 ვუფიძებდე გამო-ზრდად თავისა ჩემისა და სახლეუ-
 ლთა ჩემთა, და არა მოვაკლდე მსგავსად თანასა
 ჩორთა ჩემთა მეცა მოჩუალებასა **მისის იმ-**
პერატორების დიდებულებისასა;
 რომელსა შედაცა ვაძიებდე სახელსა **მისის**
დიდებულებისსა და თქუწნის მაღალ-ად-
 მა ცებულებისასა საუკუნოდ:

თქუწნის მაღალ-ადმა ცებულებისათვის

თვესა : უძრავლესი ძიონა
 ჩელსა : (სახელი და გვარი:)

წიგნი, ვიდრე შინაგანის საქმის მინისტრთან
წართმეულის მამულის მეოხებასა ზედა:

§ კს.

თქუწნო მაღალ-აღმაგებულესობავ

მოხუალეთ კელმწიფევ!

კეთილ-მოქმედებითი თვსება სულისა თქუწ-
ნისა, მომცემს მე ვადრსა ამას თავის წეენად მა-
ღალ-აღმაგებულებისა თქუწნისასა:

სამართალი, რომელი ჰქონიეთ წინაპართა ჰემ-
თა სამკვიდრებელსა მამულსა თვსსა ზედა, ცხადად
მოხსენებულ-არს ამასთანვე ეოვლად უქუწმ-შეგრ-
დომილესად დადებულსა უმაღლესისა ძი-
ნის იმპერატორების დიდებულე-
ბის სახელსა ზედა არზასა შინა; რომელისათვ-
სცა უუმაღლესად ვითხოვ მაღალ-აღმაგებულებსა
თქუწნისაგან, რათა თვსებითი ვაცთ-მოუწყობდამ
თქუწნი შემეწიოს მე ამას შინა, და წარადგინოთ
არზი ესე ჰემი კელმწიფე იმპერატო-
რისადმი, რომელმანცა მეოხებითა თქუწნის
მაღალ-აღმაგებულებისათა კეთილ-სათნო იყოს ბო-
მებდამ სამკვიდრებელისა მამულისა ჰემისა; რომე-
ლსა მოხუალებასა ზედაცა ვადიდებდე სახელსა

მისი ღიღებულებიასა საუკუნოდ
და თქუენსაცა მოწყალეთ კელმწიფე:

თქუენის მადალ-ადმაგებულესობის,
უძაბლესი მონა
(სახელი და ტვარი:)

თვესა :

წელსა :

*

წიგნი განათლების მიხისტრთან, შვილის მი-
ცემასა სედა ღიმნაზიასა, ანუ აკადემიასა, გინა
სხვასა სასწავლებელსა შინა:

დ კლ.

თქუენთ მადალ-უადმაგებულესობავ, (*)
მოწყალეთ კელმწიფე!

ვინაღვან მიურულეებელათა ვეთილ-მსრუნებ-
ლათათა თქუენის მადალ-ადმაგებულებიასათა, მრ-
ვალნი ძენი მამულისანი განათლადულ-აროან სწა-
ვლითა, რომელნი მოუგებენ მამულსა სარგებლო-
ბასა; მეც ამისთვის მივიღებ ვაძნიერებასა ამას თა-

(*) უკეთუ გუმაი ესე იუთს თავადი, ანუ ღრადი,
მამინ იხმარე ტიტული თავადობისა, და ღრ-
ადობისა, ვითარცა სემორე ვსთქუე:

ვის წყენარ მაღალ-აღმატებულებისა თქუწნისასა:
 ძეა ჰემი (ანუ ძენი ჰემნი, თუ არისა გინ-
 დესთ მიცემა) არიან . . . წლისანი, რომელთა
 აღზრდა მსურის (ამა და ამ სასწავლებელსა ში-
 ნა) რათა აღიზარდნენ რა ესენი სწავლითა და გა-
 ნანათლონ გონებანი თვსნი, იქმენმცა სარგებ-
 ლად შეთვისა, და მამულისა; რომელთა წლისა და
 აზნაურებისა მათისა მოწმობათა ამასთანვე უმდა-
 ბლესად წარმოვაგებენ:

მოწყალეო კელმწიფეე! ვეთილ-სათნო იხინ-
 თს მაღალ-აღმატებულებამან თქუწნმან განწესებამ
 ხსენებულთა ძეთა ჰემთა სასწავლებელსა მას შინა,
 რათა ვეთილ-მოქმედებითა თქუწნითა არა დააკლ-
 დნენ იგინი ზედნიერებასა მას, რომლითაცა ძენი
 მამულისანი ვეთილ-რეობენ:

მოწყალეო კელმწიფეე! ესე ვითარი ვეთილ-
 მოქმედებამ თქუწნი, დამთების საუკუნოდ შთა-
 მოსირწყათა სარდებელთა სხელისა თქუწნისა,
 რომელთა ექმნებით მიხვს მეორედ არსებად მო-
 უვანებებისა მათისა: (*)

(*) უკეთუ სამსახურსა შინა კვლას ქუწმე ამ-
 ისა უნდადეს განწესებამ, მაშინ იხმარე მდი-
 ვნობამ იგი, რომელი არს მეორესა წიგნსა
 შინა სენაგის მინისგლისასა:

თქუწნის მაღალ აღმაგებულების
 უუძაბლესი მონა
 (სახელი და გუარო)

თვესა :

წელსა :

*

წიგნი, ზოლიციის მინისტრთან, საქმესა რა-
 სამე სედა:

§ კთ.

თქუწნო მაღალ-აღმაგებულებაჲ (*)
 მოწყალოთ კელამშიფევ!

კეთილ-მოქმედებითი თვსება სულისა თქუწ-
 ნისა, მოძგემს მე ვაძრსა ამას თაყის ჩუენად მა-
 დალ-აღმაგებულებისა თქუწნისასა უძაბლესითა
 არსითა ამით ჰემითა:

(აქ რაც საქმე ანუ თხოვად გქონდესთ)

მოწყალოთ კელამშიფევ! ინებებთ-რა თხოვა-
 სსა ამას სედა, ჩუწნებასა ვაცთ-მოყურებისა თქუ-
 წნისასა, ექმნებითა მისეს აღდგინებისა დაცემუ-

(*) უკეთუ თავადი იყო-ს ანუ ღრთვი, მიეწერე-
 ბის გიგული თავადობისა და ღრთვობისა:

ლებისაგან ეოველთა სასლელთა ჩემთა, რომელნი არა დასტრებიან ვიძრე უკანასკნელს აღმოფშვნიადმდე აღვლენად ღოცვათა თვსთა, ეოვლად უმაღლესისა ღუთისადმი, რომელმან განაგრძოს წელიწადნი თქუშნის მაღალ-აღმაგებულებისანი ეოვლსა შინა კეთილ-ჩარმაგებასა:

თქუშნის მაღალ-აღმაგებულების

უუძაბლესი ძიანა

თვესა : (სახელიადა გვარია:)

წელსა :

*

ვიგნი, ცაინის სოვეცნიკთან, და დესცვიტელნი სტატკვის სოვეცნიკთან; და უკეთუ მინისტრათ იეოს, მიშინ მაღალ-აღმაგებულესობით მიეწერების:

§ ლ.

თქუშნო აღმაგებულებაჲ (*)

ძიწულოეო კელმწიფეჲ!

კინაღვან მრავალთა თქუშნსეჲა მსასოებელ-

(*) უკეთუ იეოს ესე თავადი, ანუ ღრადე, მიშინ მიეწერების თავადობისა და ღრადეობისა გიტულითა:

*

თა, მიუღიესთ მართლ-მსაყულეებითი ვმა-ყო-თილე-
ბამ თქუნი-მერ; მეცა ამისთჳს მოვივლტჳ აღმა-
გებულებისა თქუნიისაჲში უმდაბლესითა თხოვითა
ამით ზემითა:

(აქ რაც სათხოვარი, ანუ არსა გქონდესთ:)

მოწყალეთა კელმწიფევ! ვაცთ-მოყუარებითა
თქუნიითა ჰევთ ამას შინა შექვენა ზემსედა, და
ავასხეთ ღმერთსა ყოვლისა შემძლებელსა, რომე-
ლმანცა ნაცუდად შექვენისა ზემებრ შეიწრებულ-
ისა, მოგაგოსთ თქუნი კეთილ-ცხოვრებამ და წ-
რმაგებამ ყოველსა შინა, ვითარცა მისესსა ვნებუ-
ლისა ხუნიდრისა აღმსუბუქებისასა:

თქუნიის აღმაგებულების

უუმდაბლესი მონა

(ჩინი სახელი და გვარი:)

თვესა
წელსა

*

წიგნი სტატკის სოვეცნიკთან, ოდეს მმარ-
თებელი საქმისა იყო-ს, და შექვენასა სთხოვდეთ:

§ ღია.

თქუწნო მალაღ-შობილებავ (*).

მოხუალეთ კელმჩიფევ!

უინადგან მეცადინეობამ თქუწნის მალაღ-შო-
ბილებისა მარად არს იგი, რათა აღამსუბუქოთ
უბედურებითი ხუწწრი ვაცთა ნათესავისა; ამისთვის
მეცა ვივადნიერე, და მოვმართე მალაღ-შობილე-
ბისა თქუწნისა საფარველსა:

(ამა და ამ დროს) მქონდა მე ბედნიერებამ თა-
ვის ჩვენად (ამა და ამ მინისტრისა, ანუ სხვათა)
უძაბლესითა არსითა ხემითა, რომელსა შინაცა
განვაცხადე განუოფითარე უოველივე სურვილი
ხემი (ანუ უბედურება ხემი გინა სხვა რადცა იუ-
ო-ს) რომელსაცა ვეთილად ახილავს მალაღ-შო-
ბილებამ თქუწნი:

მოხუალეთ კელმჩიფევ! თვსებითითა ვეთილ-
მოქმედებითა თქუწნის მალაღ-შობილებისათა მათ
ჩუწნეთ მე ამას შინა ვაცთ-მოუყარებითი შე-

(*) უკეთუ თავადი იყო-ს, ანუ ღრათვი, მისწერეთ
თავადობისა და ღრათვობის გიცულობითა;

წავნამ თქუნი, და ძუავთ მე სახლეულით-ურთ
 ჩემით მარადის მაძიდებელ სახელისა თქუნიისა:

თქუნიის მაღალ-შობილების
 უძაბდესი მონა
 (ჩინი სახელი და გვარი)

თვესა :

წელსა :

*

წიგნი, ვოლლესკის სოვეცნიეთან, ნაფვორ-
 ნის სოვეცნიეთან, და ვოლლესკის ასკლორთან,
 ვინაჲგან ამათ ერთი ტიტული აქუსთ:

ბ ლბ.

თქუნიის მაღალ-კეთილშობილებავ
 მოწყალეთ კელმწიფევ! (*)

ვინაჲგან ეოველნი სხეულნი მიივლტიან მკუ-
 რნალისაჲში, და ეოველნი უნუკემონი ნუგემი-
 ნის-მცემელისაჲში; ამისთჳს მეცა შეიწრებულაი შემ-
 დგომითა ვითარებითა მოვივლტჳ მაღალ-კეთილშო-
 ბილებისა თქუნიისაჲში:

(*) უკეთუ თანასწორთან იეოს წიგნი; მაშინ
 მიეწერების: მოწყალეთ კელმწიფეთ ჩემო!

(აქ საქმე, ანუ ვითარებად)

მოჩუალოთ კელმწიფევ! უკეთუ არა მიძლო-
დეს მე სიძარტლე საქმესა ამას შინა, და არა უს-
აძარტლოდ ვისჯებოდეს; არამცა ვაჩუენდი თავსა
მადალ-კეთილშობილებასა თქუწნსა; გარნა ვინა-
დგან არავინ მივის, რომელმანცა ჰყო შეჩვენად
ჩემსედა, საქმესა ამას შინა; ამისთვის მოვძარტე
ვაცთ-მოუჯარებასა თქუწნსა და უუძდაბლესად
ვითხოვე, რათა კეთილ-მოქმედებად თქუწნი ჩემ-
სედაცა განაცხადოთ, და მეოთ მე ძარადის მადი-
დებელ სახელისა თქუწნისა; რომელი წარუხბოცე-
ლად აღიბეჭდვის გულისა სედა ჩემსა:

თქუწნის მადალ-კეთილშობილების
თვესა : უძდაბლესი მონა
წელსა : (სახელი და გვარი.)

*

წიგნი, გიცუალარნი სოვეგნივთან, და შემდგომ-
თა ხარისხოვანთათანა, გინა უხარისხოვანთა ას-
ნაურისაჲში:

§ ლკ.

თქუწნოთ კეთილშობილებავ
მოჩუალოთ კელმწიფევ!

ნამდვილ მსასოებელი კეთილ-მოქმედებითსა
თვსებასა თქუწნსა სედა, შევევდრებ საქმესა ამას

ვაცთ მოუყარებას თქუნი კეთილშობილებისას:

(აქ საქმე რადცა გქონდესთ)

მოწყალეთ კელმწიფევ! განიზილავთ რა საქმესა, ჩემსა, ჰცნობთცა უკუნი სიმაართელსა ჩემსა, რომლისათვისცა უძაბდესა ვითხოვ, რათა მართლმსაჯულებამ და კეთილმჩადნობამ თქუნი განაცხადით ჩემსედა, და საუკუნოდ ვაღრებულ მეოთ მე, რომელსა აღბეჭდავთ გულისა სედა ჩემსა წარუხოცელად, და მით მეოფთ მარადის მადიდებელ სახელისა თქუნი:

მოწყალეთ კელმწიფევ!

თვესა : თქუნი კეთილშობილების
 წელსა : უძაბდესი მოსამსახურე
 * (სახელი და გვარი:

ნაწილი მეორე

თ ა უ ი ა.

წიგნი მამისაგან ძისადმი დარიგებისა:

წ ლღ.

უსაუწარგლესო ძეო ჩემო (სახელი)

პირველად უვნებელად ეოფასა შენსა, და დაცუასა ეოვლისაგან განსაცდელისა, ეოვლისა შემძლეებისა ღუთისა ძიერ ვითხოვ; და ამასთანვე კურთხევასა მამოდრისა წარმოგივლენ; სოლო შემდგომად მოვაქცევ ჰირსა ჩემსა შენადმი შეგუწული მცნებისა ამის: უკეთუ ცნებავს, რათა სიბრძნემან დაიმკვიდროს შენ შორის; ნუ დაივიწყებ ღმერთსა, და შიში უფლისა დასაბამ სიბრძნისა იძოსე: უკეთუ ცნებავს დღეგრძელ იუო; ჰატივის ცემასა მშობელთასა ნუ განაცდებ: და უკეთუ ცნებავს, რათა საუწარგლ ეოველთაგან იუო; შეიუწარე ეოველნი, რათა ოდეს გიხილონ შენ შემეუწარებელ მათდა, ჰეონ მათცა ნაცუალ-გებაჲ სიუწარულისა წილ შენისა, მით რამეთუ სიუწარულობითა და კეთილ-ქცევითა მრავალსა მიემთხ-

უწვი სარგებლობას; ხილთ მხუღმურაობითა და
 ბიწიერებითა სავითარსაცა შენსა წარჴსწემენ:
 უსაუწარგლესო ბეო ჰემო! მრავა გზის გმგნებს
 ჰემგან ვითარმედ, უკეთუ არა გუაქუნდამცა სხვათა
 თანა სიუწარული, და ვაგშირი მეგობრობისა; ვე-
 რამცა მივემთხვენით საწადელსა სარგებლობასა
 სოფელსა ამას შინა, და მერმესაცა: ოუავნ შენდა
 მცნებამ ესე ჰემი წარუხოცელად გულისგან შე-
 ნისა და ვურთხევამ მამისა შენდა უკუნითი უკუ-
 ნისამდე:

მარადის დღეგრძელობისა შენისა მოსურნე,
 თვესა : მამამ შენი (სახელი და გვარი)
 წელსა :

*

წიგნი, მისგან მამისადმი ჰასუხად, დარჩებდის
 წიგნისა მის:

§ ლე:

უსაუწარგლესო და მარად საგრძობო სულისა
 ჰემისათ, მაწყალოთ გელმწიფევ მამავ!

მომეკლინა რა წერილი თქუნნი მსგავსი სა-
 მღუთოებსა დარჩებდისა, მეის თანად აღვიტაცე უს-
 თმოდთა მხიარულებითა, ჰირველად უვნებელად სუ-

ფეკისათვის თქუწნისა, და შემდგომად ესე ვითარისა სიუყარულისა და მცნებისა; სადა ვითხუასა შინა წიგნისა თქუწნისასა, მეგყოდნენ მეხარაკვირნი სულისა ჰემისანი, რამ არს ესე? და ანუ ვისა უღირსსა გვიცის ესე ვითარი მოწლე მამამ? და ანუ ვინ არა დაემორჩილნეს მცნებასა მისსა?

მოწყალეთ კელმხიფევ მამათ! ვითარცა სიუბითვან მაქუწნა მე ჰუწულეობამ სმენად სამღუთო-მსა მცნებისა თქუწნისა; ეგრეთცა აწ უაღრეს ჰირველისა დავნერგენ გულსა ჰემსა უძრვასესნი სწავლამ ესე თქუწნი, და ვიქმენ მსრდელ მისსა ვიდრე მუნამდე, რათა სრულიად მოიცილას მან გული ჰემი, და არღა უცგოს სხვასა ადგილი აღსრდად მას შინა, რომლისცა ნაყოფსა სურვილისამებრ თქუწნისა მარად მოისთულოდეთ, და მითვე ადიდებდეთ მესა უოველით-ურთ დამონებულსა თქუწნდამი.

მოწყალეთ მამათ! ისმინეთ ვედრება მისა თქუწნისა და ნუ მოაკლებ უძრვასესსა მცნებასა თქუწნსა, რომელი არს, და იქმნების მისეს სიცოცხლისა მისისა, ხოლოთ მოკლებამ მისი მისესვე სიუყარულისა: განაგრძოთ ღმერთმან სიცოცხლე თქუწნი მრავალ ხელ, და ვითარცა მე, ეგრეთვე უოველნი მენი თქუწნნი ჰეოს მან მსხუწრზლ სიცოცხლისა თქუწნისა, რამეთუ გვიჰ სუწგი ნათ-

ღისა სახლსა შინა, და საუნჯე ღუთივ ზომებუ-
ლი:

მოწყალო კვამწიფევ!

ყოველსა შინა უმოზილესი და დამონებული ძე
თქუნი (სახელი) ვცხოვრებ უცნებლად:

თვესა :

ხელსა :

*

წიგნი, მამისაგან მისადმი განმკნობას სევა:

§ ლვ.

უსაყურგლესო ძეო ჩემო (სახელი)

ძემა, რა კეთილი ყოფაქცევად შენი და სიყ-
ურული ყოველთაგანი, და მასთანავე სიმკნე და
მსახურებად მეუისა და მამულისა ეგოდენ ერთგუ-
ლად, რათა დენსაცა ითხოვს თანამდებობად მისაგან
მამულისა; მამინ წიგნებს ყოველნი ძუაღნი ჩემნი
მხიარულებასა, რომლისათვისცა შევქსჩირე მადლო-
ბად ღმერთსა, რომელმან ეამსა მოხუცებულები-
სა ჩემისასა ჰყო წყალობად ჩემსედა და აღმიდგი-
ნა მე ძეა ესე ვითარი, რომელი ახარებს მამასა:

უსაყურგლესო ძეო ჩემო! ვინა დგან მიუწყა-
სთა უხარისთ, და მტკუნნი შურითა განიხვრებინა

ვეთილობასა შენსა ზედა; ამისთვის ითხოვს შენ-
გან მამობრივი სიყუარული ჰემო, რათა უმეცეს
წარემაცო მას შინა, და მით ადიდო მამად და გუა-
რიცა შენი, რომლითაცა ექმნე მაგალით უშორეს-
საცა შთამოსირიყასა შენსა, რომელთა მობაძვ
შენდა ჰეონ ეგრეთ, და მით შეიძინონ სოფელსა
ამას შინა დიდებად; ხოლო გერმესა მას უხრწნე-
ლი: გლოცავ შენ უსაყუარელესო ძეო ჰემო! იუ-
ავნ შენდა კურთხევად ღუთისა, და ჰემ უღირსი-
სა მამისა, ეოველსა შინა საქმესა ვეთილსა, და
წარემაცე მადლითა უფლისათა დ ნუ მოგაკლდინ
წყალობად მისი აწ, და მარადის:

ხოლო ჰვენ ეოველნი ერთბაშად უვნებელად
ვჭგიებთ, და ღოცვასა აღვაკლებთ და ვილოცავთ
დღეგრძელობისათვის შენისა:

უსაყუარელესო ძეო ჰემო!

შენის უვნებელად სუფეგის ღმერთთან მავე-
დრებელი მამად (სახელი:)

თვესა :
წელსა :

*

წიგნი, მამისაგან მისადმი დატუქსჯსა ცუდსა
 ეოფაქციასა ზედა:

§ ლს.

უსაუქარელსო ძეო ჩემო (სახელი!)

მესამა-რა ცუდის-ეოფაქციისა და განმანებევე-
 ლობისადმი მიღრეკილებამა შენი, მექმნა მე ესე
 მესაჲ, და ისრაჲ გულისა ჩემისა განმხურეც, რო-
 ძლისა გამოცა არღა მაქუეს მოსუნუნებამ, და ვი-
 ცანჯები ვითარცა ცეცხლსა შინა მკსებარესა:

საუქარელსო ძეო ჩემო! ცხად-არს ეოველთა-
 დმი, რომელ არა ვჭრიდე წარსაგებელსა, და ეო-
 ველი მეცადინეობამა ჩემი დავსდე შენსედა, რომ-
 ლითაცა აღვსარდე შენ ვეთილთა და ბრძენთა მო-
 ძლუართა-მიერ, რომელთა შთანერგეს ცუდსა ში-
 ნა შენსა ეოველი მაგალითი ვეთილ-ცხოვრებისა
 და მით განანათლეს გონებამა შენი ესრედ, რომ-
 ელ თვთ მეცა მრავალ-ცნის ვიხილე შენ შორის
 საქებელი თვსებამ, რომელსა ზედა მისაროდა და
 მაქუნდაცა სრული სასოებამა აღმაგებისა შენისა;
 გარნა აჲ ზირის ზირ მოღა-რებისა ჩემისა, მესმის
 მე განსაბძავარნი ცუდისა ჩემისანი ცუდნი ეოფა-
 ქციანნი შენნი:

ძვილო ჩემო! უკეთუ ცნებავს ცოცხლივ შთა-

სლავაჲ ჩემი საფლავსა შინა, მამინ იქმენ უკუწ
 მკულოლ მამისა, და მკულოლცა სულისა შენისა
 და რადსაღა სარგებელ არს შენდა სოფელი, ვი-
 ნაცა ჩუგაჲ მამისა გრევიდეს შენ: და უკეთუ
 ვითარცა ვატი ქუწმდებარე შეცთომისა, ვითა-
 განმე ბოროტთა მეგობართა შენთაგან შესცთი,
 მამინ სათანადო არს შენდა მოგება გონებისა და
 სინანული, რომლითაცა მივემთხვიო ზირველსავე
 საქებელსა ყოფაქცევასა, და მეცა შეგიუწარო; და
 უკეთუ განაგრძობ სამაგელსა ყოფაქცევასა მა-
 გას, და იქმნები დანთქმულ უეგესა მას შინა, მამინ
 განგკუწთო ძეობისაგან ჩემისა საუკუნოდ, და
 არღა რადმე გაქუნდეს ნაწილი ჩემთანა, და მმათა
 შენთათანა აროდეს: ვმარს ესე შენდა, უკეთუ
 გაქუნდა მცირეცა გულისკმისყოფაჲ:

შენის მოქცევის მოსურნე
 მამად შენი (სახელი:)

თვესა :
 წელსა :

*

წიგნი მისაგან მამისადმი შეწყალებისათვის:

და ღმრ.

უკვლევსეთ მშობელთ
 მოწყალებით მამათ;

წერდომან თქუენის წერომისამან, მიმცა მე
დავიწყებასა თავისა ჩემისასა, და არღარა უწყი
ვინა ვარ, და ანუ სადა ვარ მე უბედური უბედეს
ყოველთასა; სადა დამრჩიომიეს მე სასწრჯელად მხა-
რენი ცრემლნი და ვბენანი სინიფისისანი, და სხვა
არა რადმე ნუგეშინის-ცემამ:

მოწყალეთ და განმატოცხლებელთ ჩემო მა-
მაო! თუმცა არღა ღირს-ვარ წოდებად ქეობისა
თქუენისა, რამეთუ ვაგამწარე თქუენ უცუნურე-
ბითითა, და სამაგვლითა ეოფა-ქცევითა ჩემითა; ვა-
რნა ვითარცა ქედ უბლები დავეცემი წინამე თქუენსა,
და ვიცევი: ვცოდე ცად მიმართ და წინამე შენსა!
შემიწყალე მე ეოვლად უღირსი შეწყალებისა, და
ნუ მიმცემ სასო-ქარკუენთილებასა; მომეც მე ჟა-
მი შენანებისა, რათა მით აღვხოცო უსჯულოე-
ბამ ჩემი, და ვათხევრე მწარესა ცრემლსა ვიდრე და-
სწრულებადმრე დავთა ჩემთა:

მოწყალეთ კელმწიფევ მამაო! თუმცა ვერა
განვმართლდები თქუენთანა მოხსენებითა ამით,
რომელ ჰირ-მოთხეობითმან სრასვამან მეგობრი-
სა ჩემისამან შემიუყანა მე უცუნურებასა და სა-
მაგვლსა ეოფა-ქცევასა შინა, რომლითა დაქსორგუ-
ნე ზატივი ჩემი, და ესე მსგავსად ტენისა მეკიდების
ყოველსა ჩემსა დაუცხრომელად; ვარნა მომეველი-
ნარა მამხილებელად ჩემსა საკმაო, წიგნი თქუ-

წნი, მაშინ და მეისტანად გამოვედ წუკრისა მისგან,
 რომელსა შინა დანთქმულ-ვიყავ, და მოვეგე გონე-
 ბას და ვვსცან თავი ჩემი, და სადაგელნი მოქმედ-
 ბანი ჩემნი, რომელნი აღმიწდეს თვთ მეცა შესამ-
 რწუნებელად: რომელთა მგრძნობელი მარადის
 ადვსთქუამ, და ვფიცავ წინაშე ჯოვლისა შემოქ-
 მედისა, რომელ არღა სადამე ვჭეო იგი, და მასქ-
 ნდესცა საუკუნოდ სინანულად, რომლისა ნაყოფ-
 სა თვთ მამობრივი მოქყალობამა თქუწნი ინი-
 ლავს:

ყოვლად უღირსი მეობისა თქუწნისა, და და-
 ნთქმული სინანულისა ცემელსა შინა მე თქუ-
 წნი (სახელი:)

თვესა :

ჩელსა :

წიგნი, მამისეგან მისადმი მიტევებასა ზედა
 ვინაცა შეინანა და მოიქცა:

ს ლთ.

უსაყურადღებოდ მეო ჩემო (სახელი:)

წერილი შენი ცხადქყოფს ჩემდამო ვითარცა
 სინანულსა ნამყოფსა ცუდისა ეოფს-ქცევისა შე-

ნისასა, ეგრეთვე მეოთხადისათჳს ფიციით აღთქმას
 სა არღა ოღესძე, და არცა ვინიმე მომსრახეობით
 არა შეხვიდე შენ სამაგელსა. მას ყოფა-ქცევასა
 შინა, რომელი არს წინაღმდეგ ღუთისა და სჳყუ-
 ლისა, და მასთანავე უშესაბამო გვარისა შენისა:

უსაყურადღებლო მეო ჩემო! აჴა ამიერიტეან
 ვერჩემუნო მე აღთქმასა შენსა, მაქუნდესცა სრუ-
 ლი სასოებამ, რომელი არა დაარღვიო აღთქმამ და
 ფიცი შენი, და იქმნეს ნამდვილად აღმასრულებელ
 მისა, რომელითაცა მოიგე საყურული ჩემი და
 უოველთა კეთილ-გონიერთა ერთამ, და მით სრულ-
 ჰყო თავი შენი და, მდგომარეობამცა შენი:

ხოლო მე აღთქმისამებრ შენისა მომიტევე
 ბიეს შენთჳს ნამყო შეცთომილებამ იგი შენი,
 და მეოთხადისათჳს გამცნებ მკაცრ-ყოფასა, რა-
 თა არა უძრესი გეუოს შენ, რომელითა მოაკლ-
 დე სოფელსა ამას შინა მკვიდრობასა ცხოვრები-
 სისა, ხოლო მერმესა მას მკვიდრობასა ნეცარე-
 ბისასა: საყურადღებლო მეო ჩემო! ვმა არს შენდა
 სიციუმად ესე, ვინაფგან სამღუთოსა წერილსა ში-
 ნა გამოცდილხარ და უწეი, ვითარმედ მემან
 ბრძენმან ახარის მამასა, ხოლო მე უცუხური
 მწუხარება არს დედისა: სხვებრ იყავ მშვიდობით
 და კურთხევა ყოფლისა ღუთისა, და ჩემ უღირსი-
 სა მამისა იყავ შენთანა ყოველსა შინა კეთილ-

წარმატებასა;

შენის უვნებელად ჰგების მოსურნე მამად
შენი (სახელი:)

თვესა
ხელსა

*

წიგნი მამისაგან ასულისადმი დარიცებისა:

§ მ.

უსაყურადღებო ასულო ჩემო (სახელი!)

პირველად უვნებელად ცხოვრებასა შენსა ქრძით და შვილებით-ურთ შენით, უფლისა მიერ ვითხოვ; და შემდგომად მოვაქცევ ჰიზსა ჩემსა შენდამი მეტყუწლი მცნებისა ამის ვითარცა მამად მეურბელი შვილთად:

უსაყურადღებო ასულო ჩემო! თუმცა მესმის შე მრავალთაგან კეთილი უოთა-ქცევად შენი და სიყურადღებო ქრძისა და შვილთა და უოველთა მონათესავეთა შენთად, და ამასთანვე კეთილად განმგებოდამ სახლისა; მაგრა გუჯაოდ განცამტკიცებ და ვითხოვ შენის ჩემდამო სიყურადღებოსაგან, რათა რაოდენ შესაძლო იყოს შენგან, აჩუწნებდე მარადის სიყურადღებოსა და მორჩილებასა ქმარსა შენსა, და იყო ესრეთ მოვიდებულ კეთილსა და

*

ღმუთის სათნოსა ნებასა მისსა ზედა, ვითარცა
 ჟამსა ქორწინებისა შენისასა დასრულა უღელი შენ-
 ზედა ეკვლეისამან დიდითა მით საიდუმლოთა; სა-
 და აღმასრულებელი მისნი იკურთხეოდნან შვი-
 ლებით ურთ თვლით; ხოლო ურჩნი და დამარღვ-
 ველნი მისნი ჩეგვასა ქრისტე შესცვვიან: და გარ-
 და ამისა ვისცა უეუარს ქმარი, მას უეუარს თა-
 ვი თვისი, და სიუუარულისა ამის გამო სანაცრეოდ
 არს ეთველთაგან ცხოვრებასა ამას შინა, ხოლო
 მერმესა მას სიუუარულისა მის წილ მიიღებს ნამ-
 დვილ მისაგებელსა კეთილსა და სანეგაროსა:

სხვედრ ამბავსა შენსა ხშირად მაუწყებდე და
 ქმარი შენი სიუუარულით მომივითხე, ხოლო სა-
 უუარულოთა შვილთა შენთა ჰირს ვაკოცებ:

შენის კეთილ-ცხოვრებისა და დღეგრძელო-
 ბის მოსურნე მამამ შენი (სახელი:)

თვესა :

წელსა :

*

წიგნი, ასულისაგან მამისადმი ჰასუხად:

§ მა.

უძვირფასესო და უსაუუარულოესო მამათ (სახელი)
 მოწყალეთ კვლამწიფევ!

წერილი თქვენის მამობრივის მოწყალეებისა

მივიღე, რომელსა სედა შევსწირე მარლობაჲ ომე-
 რისა უვნებელად სუფევისათჳს თქუწნისა: მო-
 წყალო-მამო! ვითარცა ადრიღვანვე მაქუნდა მცნე-
 ბაჲ თქუწნი დანერგილ გულისა შინა ჰემსა, ეგ-
 რეთვე რცა მრხობლითარე სასითი დაუასახლე იგი
 გონებასა ჰემსა შინა, რომელსა სედა ვჭკებდე
 მარადის, და ვიდრე დასრულებადდე დღეთა ჰემთა:
 ✠ მოწყალო-გელმწიბე მამო! მამობრივი ვალი
 თქუწნი ესრეთ აღასრულეთ ჰემსედა ვამსა აღსრუ-
 ისა ჰემისასა, რომელ იშვითათ თუ ვისამე ძალ-გდ-
 ვას სიქადული ვითარცა მე, ვითარმედ მივის მე
 მამაჲ ნამდვილ კეთილ-მოხლე, მეუარებელი შვი-
 ლთა, და უფასო საუნჯე დიდებად შვილთა მისთა,
 რომელმანცა არა ჰრიდა არცა საფასესა, არცა ძა-
 ლსა, და არცა შემძლებლობასა თჳსსა აღსრად
 შვილთა თჳსთა შინსა შინა ორეთისასა და ეთ-
 ვგოსავე კეთილ-სნეობასა, და დაჰსთესა გულთა
 შინა მათთა იუქლი ესრეთ კეთილი, რომელ ვერა
 რომელმანმე მტერმან ძალ-იდვა შერევა მას შინა
 დურბლისა; არამედ აღმო-სცენდა იგი კეთილად, და
 იქმნა საუნჯესა მისსა შინა დიდებად მისა; რომე-
 ლთა შორისცა მეცა უდირნი ასული დღე ეთველ
 აღვაველენ ლოცვასა ჰემსა ეთვლად უმაღლესისა
 ორეთისადმი, რომელმანცა განაგრძობს წელიწადნი
 ცხოვრებისა მისისანი, და ჰკებდეს მშვიდობით სი-

ქადულად შვილთა მისთა: მოჩუალოთ მამათ! ბენი და ასულნი ჩემნი და მეცა მათთანა მზავალგზის ვაკოცებთ მოჩუალებსა კელსა თქუენსა და ვართ მშვიდობით:

ასული თქუენი (სახელი)

თვესა :
ჩელსა :

ჩიგნი დედისაგან მისაჲში:

§ მშ.

უხსაუარელებლო ბეო ჩემო (სახელი)

პირველად უგნებელად ეოფასა შენსა, და ეოვლითაგან განსაცდელისა დაცუასა, უფლისა მიერ ვითხოვ; და შემდგომად ფრიასა განკვირვებასა შინა ვარ, რომელ ესოდენმან ყაბმან განვლო და შენი ჩიგნი არა მომსვლიეს, რომლითაცა მეცნა მე ამბავი შენი:

უხსაუარელებლო ბეო ჩემო! თვთ შენ უჩუი, რომელ მოშორებად შენი თვალთაგან ჩემთა იყო, და არს ფრიადი მჩუხარებად გულისა ჩემისა; ხოლო უცნობელთადა ამბისა შენისა არჩობლებს მჩუხარებასა ჩემსა, რომლისა გვირთვად შეუძლ-

ებელსამე არს ჰემგან; სჳა ამისთჳს ვითხოვ მე-
ებრისა სიუჳარულისა შენისაგან რათა, რათღენ
შესამლო არს ხშირად მაცნობებდე ამბავსა შენ-
სა და მით ახარებდე გულისა დედისა შენისასა:

გარდა ამისა, თუძვა მესმის მე კეთილი ყო-
ფაქცევად შენი და ყოველთაჲში სიუჳარული; მა-
გრამ კუჳადად განგამგვიცებ, რათა მაზარის მეტა-
დინებოდა შენი იუოს იგი, რომელ გიუჳარღენ მე-
უფროსენი შენნი, და ყოველნი კეთილ-გონიერნი
ერნი, რომელთა მიერცა მრავალსა სარგებლობა-
სა მიემთხვევი; ხოლო უკეთუ ჰირის ჰირ ამისა
იჩუებ რასამე ამზარგავანებასა, სუთობასა და უკა-
დრისობასა ვისსამე, მაშინ ნაცუღად სარგებლო-
ბისა მიიღებ ვნებასა, და სიუჳარულისა წილ სიძულ-
ღისა, რომლითაცა აღსჭურავ მეერთა შენსედა, და
სახლსა შენსა ზედა, და არა რაჲ გექმნების სარ-
გებლობად, ამაჲ რომელ, რათღენცა კეთილ-გო-
ნიერნი მეგობარნი მრავალ-არიან ვატისად, ეგო-
დენცა სარგებლობად განმრავლებულ, მით რამეთუ
ხოფელსა ამას შინა ერთსა მხოლოსა ვაცსა თჳ-
ნიერ შეჩვენისა სხუათასა, არა რადთა ძალ-უძს
საჩადელისა თჳსისა აღსრულებად:

სიუჳარულით დეო ჰემო! ნუ წინაღმდეგ აღვი-
ნდებობ შენ სწავლად დედისა, ვნადგან მაშინ
უხარის დედასა, თდეცა იხილოს მე თჳსი კეთილ-

დღეობასა შინა საეჭურველ ყოველთაგან: სხვებზე
ამბავსა შენსა ნუ მომაკლებ, და ჰგებდე მშვიდო-
ბით ჩემსა სასურველსა სიმრთელესა და კეთილ-
ჩმაგებასა შინა მარაძის:

შენს მშვიდობის ღმერთთან მავადრებელი
და კეთილის ამბის მოსურნე
ფედაჲ შენი (სახელი)

თვესა :

წელსა :

*

წიგნი, მისაგან დედაისაჲნი ჰასუხარ წიგნისა:

8 მკ.

უძვრთვასესო და უსაეჭურველესო ფედაო (სახელი!)

წერილმან თქვენის დედობრივის მოწყალე-
ბისამან ესრეთ აღიგაცა სიხარულით გული ჩემი,
რომელ ვგრძნობდი მე, ვითარმედ ზირად გხედვი-
დი თქვენს დამცვენსა ჩემდამო საუბარითა:

მოწყალეთ კვამწიფა ფედაო! რაჲცა წიგნთა
თქვენთა შინა იყო ბრძანებულ ჩემსა მოძარბთ
სწავლამ, ნამძვილ ყოველივე იყო სამღუქთო და
სულისა ჩემისა სასრდელო, რომელსაცა ვიწრთვიდე
რდე და ღამე, და იქმნეს დანერგილ გულსა ჩემსა

მოცემად ნაყოფისა, რომელსა მოისთულოდუ უძ-
როფასესო დებაო:

უსაყურადგანო დებაო! აღვაკლებ ღოცვასა
ღმერთისადმი მარადის, რათა მისეხმან მან კეთილ-
თამან განაგრძოს ჩელიჩადნი თქუწნი, და არა
მოაკლოს თვალთა ჩემთა ჭურჭლად თქუწნი, და
უჭრთა ჩემთა სმენად კეთილთა ამბავთა თქუწნთა,
რომელი ხართ ჩემთვის საუნჯე უძროფასესი, და
სუწგი შეურეველი სახლსა შინა, რომელსა ზედა
დაფუძნებულ არს. ყოველივე ბედნიერებად მეთა
თქუწნთა: ხოლო აქამდე მოუჩერლობად ჩემგან
ჩიგნისა, იყო მისესი საქმესა შინა გართულებად
ჩემი, რომელსა შინა მაქუს ფრიადი გულს მო-
დგინებად, რათა მცნებისა მეძრ თქუწნისა ვადიდო-
სახლი ჩემი და თქუწნცა; სადა არა ვისგანმე სა-
ვიცხუწლ ვიქმნე, რომელ აღვირხიე მე თანამდებო-
ბად ესე, და ვერღა შევიძელ სრულყოფად მისი:
სხვებრ ვითხოვ დედობრივისა სიყურადღობისა თქუ-
წნისაგან, რათა არა დამივიწყოთ, და უვნებლად
სუფევად თქუწნი ხშირად მიბრძანოთ:

მარადის კეთილ ამბის მოსურნე

ბე თქუწნი (სახელი:)

თვესა :

ჩელსა :

*

წიგნი, დედისგან მისაღმი ცუდსა უოფა-ქცე-
ვასა ზეჲა დატუქსვისა:

ს დმ.

საუთარელთ ძეო ჩემო (სახელი)

თუმა შენ ჭუარვიდი აქამდე ცუდსა უოფა-
ქცევასა შენსა, რომელი მიგიღიეს ვიეთთამე ბიძი-
ერთა და განრუენილთა შენთა ამხანაგთა მიერ;
გარნა მე სხვათაგან ვქსტან იგი, და ვარ ფრიადსა
მწუხარებასა შინა, რომლისა ცვრთვამ ვგონებ
მნელად შესაძლებელ იუოს ჩემგან:

ძვილო ჩემო. ნუთუ მიგეფარა გონებისა-
გან, რომელ თქვს გარდაიცვალა მამამ შენი და.
დამშთი შენ თბლად და ნუგეშად თავისა ჩემისა,
მაშინ უოველივე მეცაღინეობამ ჩემი დავქსდევ შენ-
ზეჲა, და კეთილთა და ბრძენთა მოძღუართა მიგა-
ბარე, რომელთა ვამლეგვი საფასესა, რათა გო-
ნიერ-ყოფითა შენითა არა დატეხულ-იყო სახლი
მამისა შენისა, რომელმანცა განადიდა იგი ღუაშ-
ლითა და კეთილ-გონიერებითა თქლითა? ხოლო
თქვს სრულ იქმენ ასაკითა, მაშინ შეგიფუანე
შენ საქმესა შინა, და გარსუენე განმგეობამ უო-
ველისა სამკვიდრებელისა და ვხეჲვიდი შენ შორის
ეს ვითარსა სწებელსა თქსებასა, რომელ არათუ

მხოლოდ მე მიხარობა შენთვის; არამედ მოუყასნი
 და მესობელნიცა ჩემნი მხატვრადეს მე: ვარსა აჲ
 მესმის-რა, რომელ დანთქმულ-ხარ შენ ბიქსა ში-
 ნა, და განგიმორბეიეს სირცხვილი და ზაგიოსნე-
 ზამა, და მეძთურაღვებ, ქაღალდს თამაშობ, გამბნე-
 ველობ, და სხვასაცა ესე ვითარსა სამაგელსა ცო-
 ღვასა შინა ხარ, რომლისა სახელისა სხენებამ
 შესამჩქუნებელად აღმიხრებდის; საყუარელით ბო-
 ჩემო! აჲ ესერა მოგივიდეს-რა წიგნი ესე ჩემი
 უკეთუ არა დაუგეთ ეოველივე სამაგელი ეოფა-
 ქტევამ შენი, მაშინ განგაცხადო შენ მედ უხმარ-
 ად და განგუწნთო შენ სამკვიდრებელისაგან ჩე-
 მისა, რომლისა ძლით მიხვიდე შენ მუნამდე, რომ-
 ელ ვითარცა მესა უბღებსა მას გული უთქმიდა
 განბღებად რქისაგან, რომესა სჭამდეს ღორნი, ეტ-
 რეთცა შენ იქმნე მოვლებულ ეოვლისაგან შეწე-
 ვნილებდისა, ვინაჲგან შემოსე სახლსა შენსა სირ-
 ცხვილი, და თავსა შენსა სამაგელი ბიქიერებამ:

ვმარს შენდა და მოველი ზასუხსა შენგან
 დაუყოვნებლად:

შენის მოქტევის მოსურნე დეიამ (სახელი:)

თვესა :

წელსა :

*

წიგნი მისაგან დედისიძმი განმართლებასა
სეჲა:

§ მე.

უძრვასკნო და უსაყურგლო დედაო (სახელი)
მოწყალეო კელმწიფავ!

წერილმან თქუწმან, ესე ვითარი მწუხარე-
დაჲ აკუწთა გულსა ჩემსა, რომელ დავასრულე-
რს ვითხვამ მისი, აღიჭრა სისხლი შინაგან და ღამო-
და დაცემად წუწთისა, უკეთუ არა სიმართლესა სი-
ნიძისისა ჩემისასა ეპურა იგი:

მოწყალეო დედაო! ვინა იყო ესოდენ მცურ ღუ-
თისა და გვარისა ჩვენისა, რომელმანცა მოიგო-
ნა ესე ვითარი მოუგონარი ცილის წამებამ, და შე-
გასმინა თავი ჩემი ეგ სახედ დედასა შვილთ-მო-
ყურესა! იყავნ ზირი მისი ჩვეულ ღუთისაგან,
და აქეინ ენამ მისი სასასა მისსა, და ნუ გამო-
ვარს იგი სირცხვილისაგან საუკუნოდ:

უძრვასკნო და მოწყალეო დედაო! ერწმუნეთ
ზირველად ღმერთსა, რომელმან არა არსისაგან
არსებად მომიყუანა მე, და მეორედ დედაძრივსა
სიყურულსა თქუწმნსა, რომელ არათუ მხოლოდ
ვჭყოთილიყო მე ბიქსა რასამე შინა; არამედ არ-
ცადათუ მოსრულ-არს იგი გონებასა ჩემსა შინა,

რომელსა ზედა არა მე მხოლოდ დაგარწმუნებთ
 თქუენ, არამედ ეთველნი მცნობნი იემნი, და მცხო-
 ვრებნი აქაურნი, რომლითაცა სცნობთ სიძარტლე-
 სსა იემსა, და მასთანავე უმღუთოებასა და მგერო-
 ბასა შემასმენელისა იემისასა: მოწყალეთ დედაო!
 ნამდვილ არს მგერი ღუთისა და სახლისა ივე-
 ნისა იგი, რომელმანცა იკადრას მსგავსად გუმაკისა
 შურისა და სიძულადისა შემოგანაჲ მოწყალესა
 გულსა შინა თქუენსა: და ამისთვის არცხვინე მას
 მსგავსად სიცრუვისა მისისა, და ნუ დამიბეჭებ
 საყუარელსა, და მოზრდილსა მესა შენსა (სახელი:)

თვესა :

წელსა :

*

წიგნი, დედისაგან ძისადმი ზასუნად განძარ-
 ტებასა მისსა ზედა:

ჲმკ.

უსაყუარელესო ძეთ იემო (სახელი)

პირველად უვნებელად სუფევასა შენსა და ეთ-
 ვლისაგან განსაცდელისა დაცუასა, სასოსა იემსა
 ღუთისმშობელსა ვსთხოვ, და ვურთხევასა დედო-
 ბრივსა ჩარმოგივლენ: სასურველო ძეთ იემო!

წერილი შენი მივიღე, რომელსა შინაცა ვიხილე მე სიძარბოვე შენი, და მისარის ფრიაღ, რომელ არა საცინელად მტერთა გიბერიეს თავი შენი, არამედ სათნოდ ღუთისა და მოუწყასთა შენთა: გარნა რომელიცა თვს ევევის შემასმენელსა შენსა, არა დაუტყვებ მას შეურაცხვენილად, მით რამეთუ იკარნა მან დარღუენჯამ დედობრივისა სიუყარულისა მისაჲში, და ჰქმნა იგი წინააღმდეგ სამღუთოებსა და სამოქალაქოებსა სკულისა; ხოლო შენაჲში დამირჩიობდების სიუყარული და ლოცვამ დედობრივი, რომელსა არა მოგაკლებ შენ ვიდრე უკანასკნელს აღმოფშვინვაძეჲე ჩემსა, და შემდგომად სიკუდილისაგა ჩემისა, დაგიტყვებ შენ ვითარცა მეძვედრეობასა უოკლისა მის, ეცრეთვე ლოცვასა და ვურთხევასა დედობრივისა: უსაყარელესთ ძეო ჩემო! თუძცა ცილის წამებამ ესე მტრისაგან, იუო შენდაცა და ჩემდაცა შესაწყუბედეო; გარნა თრთავე სარგებელ გვექმნების, ამად რომელ შენ მაგტემს სიმკაცრესა ღვთაღვად ბიწისაგან; ხოლო მე დამირჩიობდებს სიუყარულსა შენსედა, და ამით შემოსს მტერსა სავუნთსა სირცხვილსა, და ვკემასა:

საუყარელი ძეო ჩემო! იყავნ შენსედა ვურთხევა ღუთისა და ჩემ უღირსისა დედისა მარადის და ჰგეჲე მშვიდობით და უვნებელად ჩემდა სასუ-

რველსა ვეთილ-დღეობასა შინა: ხოლო მეცა და
 ეოველნი ძმანი და დანი და მოუწყასნი: შენნი მა-
 დლითა დუთისათა ვსცხოვრებთ უვნებელად ეამ-
 სსა ამას აწითსა, და მუთობაძარისათვს მან უწყის
 რომელი განაცებს ეოველსავე:

საეუყარელთ დეო ჰემო

დედაჲ შენი (სახელი)

თვესა :

ჩელსა :

*

წიგნი დედისაგან ასულისადმი დარიკებისა:

§ მზ.

ესაეუყარელესო და საგროფოთ-გულისა ჰემისა
 ასულთ ჰემო (სახელი)

საეუყარულით მიგიწიადებ, და ჰემდა ხილვად
 სასურუნჯლსა გულსა და თვალებს დაგივოცნი,
 და უვნებელად გებასა შენსა ქრებით და შვილე-
 ბით-ურთ შენით, ყუელისა მიერ ვითხოვი:

ესაეუყარელესო ასულთ ჰემო! უწყი და გახ-
 სვავს შენ, რომელ რათდენ შესაძლო იყო მშო-
 ბლისაგან, ეოველივე მეცადინეთაჲ დავსდევ შენ-

ზედა, და შესაბამ გვარისა შენისა აღგსარდე სწავლითა, და შიში ღუთისა დაგნერგე გულისა შინა შენსა, რომელი არს დასაბამი სიბრძნისა ზოგად ეთველთა: საყურელიო ჩემო! თუძცა მესმის მე ეთველსა შინა კეთილი ეთუა-უცევად შენი და განმკეობად სახლისა ეგრეთ, ვითარცა შუბნის კეთილ-გონიერსა განმკესა სახლისა და შვილთასა; მაგრამ ვინაფგან გულისა ჩემსა მარად სურის ესე, რათა აღმატებულ იყო-ს კეთილ-სრდილობად შენი სხვათა ზედა; ამისთვს ნუგემად გულისა ჩემისა ვითხოვ სიყურულითა შენისაგან, რათა გონიერებითითა და საქებელითა ეთუა-ქცევითა შენითა ადირო-თავი შენა და მეცა, და მით იქმნე გზრცზ ქრმისა შენისა, რამეთუ ჩერილ-არს. დედავანი მკნე გზრცზნი არს ქრმისა თვისისა;

სხვებრ უსაყურელიესსა სიძესა ჩემსა, და საცრეთოთა შვილთა შენთა ზირს ვავოცებ, და ვითხოვ თქუბნის მშვიდობით ეთუენის ამბიდა ამხიარულით გული ჩემი: ხოლო ჩვენ ეთველნი ერთბამად მშვიდობით ვიეთუებთ:

თვესა : დედა შენი (სახელი)
 ჩელსა :

*

წიგნი ასულისაგან ჯეჟისაჲში ჰასუხსაჲ:

§ მღ.

უკაუთარელესო და ფრიად საგრფოთო გულისა
და სულისა ჩემისაო. კელმწიფა ჯეჟავ (სახელი!)

პირველად აღგაცებული სიუთარულითა მოგე-
ხვევი და ჩემს უხვად მოჩუალეს გულსა და კელსა
მრავალ-ცნის დაგიკოცნი, და შემდგომად უვნე-
ბელად სუფევასა თქუწნსა ღუთისაგან ვითხოვ:

უძრფესკესო ჯეჟაო! წერილი თქუწნის ჯე-
დობრივის მოჩუალებისა მებოძა, რომელი ვითხ-
ვასა შინა აღმიგაცემა სულითა და ვითარცა გა-
რემოს თქუწნსა მეოფესა, მაგვბობდა სიუთარუ-
ლითა, სადა გარდამაცებულია მხიარულებისაგან
რათდენსამე ეამსა მდინარედ იუუნენ ცრემლნი
თუალთაგან ჩემთა: უკაუთარელესო ჯეჟაო! სი-
უთარულითა აღსავსესა წიგნსა შინა თქუწნსა ვჰ-
პოვერა ჩემდამო დარიგებანი თქუწნნი უძრ-
ფესკეს და უკეთილეს მარტალიგისა, მაშინ და მუი-
ხთანად შევიღე იგი სულისა ჩემისა საუნჯესა ში-
ნა, რომელი მექმნების მარადის ესრეთ დამარხულ,
რომელ თვნიერ სიკუდილისა ვერავინ მიმიღოს იგი;
ხოლო შეგვეღრებ გუალად თავსა ჩემსა ჯეჟობ-
რივსა მოჩლეობასა თქუწნსა, რათა არა მავლდეს
მე კეთილ-გონიერებითი დარიგებამ თქუწნი, რომ-

მლისათვისცა ვითხოვ უოვლად უმაღლესსა ღმერთსა, რომელმანცა განაგრძოს წელიწადნი თქუნიანი და სიტოცხლითა თქუნიითა ახარებდეს გულისა ასულისა თქუნიისასა, რომელი ვჭკიებ მარადის მორჩილებასა თქუნიისა შინა:

უუმაბდლესი ასული თქუნი (სახელი)

თვესა :

წელსა :

*

წიგნი დედისგან ასულისადმი შერისხვისა:
წმთ.

საყუარულთ ასულთ ხემთ (სახელი!)

მოაჩიარა ხემაძრე სუათბითმან და დაუგებლობითმან უოფა ქცევამან შენმან ვითარცა ქმრისადმი შენისა, ეგრეთვე დედამთილისა და სხვათადმი: პირველად განვეკვირვე მას სუდა, რომელ დაგივიწყებდეს თავი შენი და განსრულხარ სასდრისა მისგან, რომელი აქუსთ მდებრთა ნათესავთა ბუნებისგან დაღებულ სიმშვიდე და სიმდაბლე სამეუფლად კეთილგუამობისა მათისა:

მეორედ წარგიწყედიეს შენ შორის მცნებაჲ მოციქულისა, რომელი ჩარვითხულ იქმნა შენსედა ეამსა ქორჩინებისა შენისასა:

მესამედ განგიგდიეს კეთილი მცნებაჲ იგი

მშობელთა შენთა, რომელი სიყრმითგანვე მოცემულ იყო შენდა:

უსაყურელესთ ასულთ ჰემო! უკეთუ გნებავს, რათა არა მიიღო ჩვევად დედისა, და სირცხვილი ეოველთაგან თავსა შენსა და სახლსა შენსა შედა; მაშინ მოგივიდეს რა ჩიგნი ესე ჰემო, მეისვე დაუტყვე ეოველი ება უშესაბამოდ და უხამსი გვარისა შენისა სუთოდად და ურჩებად, და მოიგე ჰირველივე საქებელი ზრდილობად და სიმშვიდე, რომელი გაგეუთა შენ სახლისაგან ჰემისა უძრუასკეს ეოვლისა მსითვისა შენისა, და ამით ახარე დედისა შენსა, რომელსა უყურ შენ ვითარცა თავი თვისი, და მასთანავე მოკლის შენგან ნაყოფსა მცნებისა თვისისასა: სხვებრ ჰკებდე ჰმრით და შვილებით ურთ შენით ჰემდა სასურველსა კეთილდღეობასა შინა მარადის:

შენის კეთილ ამბის მოსურნე

დედა შენი (სახელი)

თვესა :

ჩელსა :

*

წიგნი ასულისგან დედისადმი განმართლებასა შუა:

§ ნ.

უსაყურელო და უძრფასელო დედაო (სახელი:)

წერილი თქუნიის დედობრივის მოწყალები-
სა მებოძა, და ხარკივითხედა, მუისვე მიეცა გუ-
ლი ჩემი განუხომელსა მწუხარებასა, ვინაღვან
მგებრმან ღუთისამან და ვაცთა ნათესავისამან მაგ
სახელ შეგასმინა თავი ჩემი: უსაყურელო დე-
დაო! ისმინე მუყარებელისა ასულისა თქუნიისა,
და უკეთუ ღირს ვიყო სასჯელისა, მიმეც მე შე-
უბრალელებად სასჯელსა: ქმარმან ჩემმან მთხო-
ვა მე თეთრი სყიდვად რაჲსამე საჭიროებისა სახ-
ლისა, და შეილთათვს; ხოლო მეცა ვითარცა ერთ
კორცმან მისმან მივეც მას თეთრი იგი; ესე წარვიდა
და მრთელი დღე დამე არღა შემოიქცა სახლად თვ-
სად; გარნა მეორესა დილასა მოვიდა იგი შეუტ-
უბრალეად ჩემსა და დაიძინა სხვასა ოთახსა შინა;
ძოიწია რაჲსამი განღვიბებისა, განიღვიბა და იყო
ფრიად ჩათუთქვილ, ვჭკითხე იუიდეა რაჲცა სასყი-
დელ იყო, სახლისა და შეილთა შენთა, და ამასთანვე
მისვნი დღე დამე სხვაგან ეოფნისა: ხოლო
ვითხვასა ამას სედა, განრიხსკა ფრიად და მომი-

გო; არა ვარ თანამდებ სლვისა ღემისათჳს გეგო-დო-
 სკა ამისთჳს მეცა დავიდუძე, და არღა რამე ვჭ-
 კითხე: შემოვიდა დედაძილი ღემი და შეკჭიგ-
 ლე მას ესე ეთველი; ხოლო დედაძილიან ღემან
 შეიუჴანა იგი შინაგან სახლსა შინა, და რამ უთ-
 ხრა არა უჩეი; გარნა გამოვიდა რა დედაძილი
 ღემი მითხრა მე, უტევე და ხურარას ჴევედრიო-
 ვინადგან შენანებულ არისო, და მეცა ეგრეთვე
 ვჭეავ: განვლო რათდენმანმე დღემან, და იყო
 დღესასწაული საუფლო, და წარვედით ღვენ ეთვე-
 ლნი ეკვლეისად მოსმენად წირვისა; წამოსულ იყო
 მეუღლე იგი ღემი წირვიდგან ადრე, და გაეცხა
 სანდუვი ღემი, და ამოედო თეთრი რათდენი ვე-
 ზა, და ჩასულ იყო; ხოლო მოვედით რა წირვიდ-
 გან და ვინილე სანდუვი იგი გაეცხილი; მაშინ იუ-
 იქრე დედაო რამ შეჩუხება მომეცემოდა, რამეთუ
 მეგონა მხარავისაგან მოქმედება იგი; გარნა
 მოახლემან ღემან მითხრა მე, რომელ ბატონმან
 ღემან ჴქმნა ეგე, და წარვიდაო: ძვესჩუხდი და
 დავიჩევი ტირილი უბედურებასა აშას ღემსა სედა, არა
 მხოლოდ თეთრისათჳს, არამედ ამისთჳს, რომელ
 ესე ვითარსა ბიქსა შინა დამერღუნა მე ქმარი ღე-
 მი: ძვესტირე ვუჴაოდ დედაძილსა ღემსა, გარნა
 მან არა გუოს მოდგინედ მიიღო სარჩელი ღემი:
 ვინილე რა ესე, მაშინ მოვიუიდე ვატნი, და მოუ-

ვულოვე ცხად მეუღლესა ჩემსა, სადაცა წარაგებდა
 იგი თეთრსა, და კვბოვე, რომელ შეთქმულ-ეუ-
 ნენ რაოდენნიმე ამხანაგად და თამაშობდნენ ქა-
 ლაღსა; ხოლო შემდგომად თამაშობისა მის, მი-
 ექცეოდნენ სამესათსა სახლსა შინა: ესეღა ნამ-
 დვილ ვესტან, მაშინ უმეტესი მწუხარება შემექმნა
 მე, და განუცხადე კუთლად დედამთილსა ჩემსა, და
 მან არა ირჩმუნა ესე: შემდგომად ორისა დღისა
 მოვიდა მეუღლე ჩემი არა ჩემთანა, არამედ დედა-
 ხთანა: ძველად და ვამხილე უხმსოებად და ბიწი-
 რებად მისი; გარნა მან ვერღა უარჯყო იგი, არა-
 მედ განრისხდა, და მრჩეუა თავის-უფალ-ვარ, და
 რადცა მსებავს მას ვიქმო, სადა დედამანცა ესევე
 დაუბტკიცა: უხილვღა საშინელი უგმილება მისა
 და დედისცა მასთანა; მაშინ დავჭკრძალე ყოველი-
 ვე საცხოვრებელი ჩემი, და ვარჩე მათ; რეუტნით
 თავის-უფალ საკუთარსა თქუნსსა სედა, და არა
 ჩემსა, და შვილთა ჩემთა საცხოვრებელსა სედა:

ოხილეთ მოწყალეთ დედაო რაოდენსა მწუხა-
 რებასა შინა ვიყავ და აწცა ვარ; გარნა ვერა გა-
 ნგიცხადე საქმე ესე, ვინაჲგან ველოდი ვითარცა
 ვატისაგან სისუტცესა შინა შთავარძნასა, და მე-
 რმელა მოქცევასა; გარნა არა ჰყო ნაყოფი სინა-
 ნულისა: ესე არა მხოლოდ მე უწყვი, არამედ მთ-
 ლად მცხორებთა აქაურთა, რომელნი დავარჩეუ-

ნებენ თქუნი: აჲ ეოველივე ბრალი ჩემი და უკეთუ ვიყო ღირსი დამსაყვეთ შე:

ყოველად უმდაბლესი
ასული თქუნი (სახელი)

თვესა :

ჩელსა :

*

თ ა ვ ი ბ

ჩიგნი, სიძამრისა და სიღედრისაგან სიძესთან, დარიგებისა, სამღერავისა და შერისხვისა:

§ ნა.

უსაუარელესო და საგროფოო შვილო
სიძეთ ჩვენო (სახელი!)

პირველად უვნებელად სუფევასა შენსა, და ეოველსა კეთილ-ცხოვრებასა შინა დაცვასა ღმრთისა მიერ ვითხოვთ; და შემდგომად ფრიად განკვირვებულნი ეოფა-ქცევასა შენსა სედა, მოვაქცევთ სიგეუასა ჩვენსა შენდამი:

საუარელო ჩვენო! ოდეს ითხოვე შენ ასული ჩვენი, მოგსაუხრითა ნათესავთა შენთათა; მა-

შინ აღთქმად შენი იყო, რათა ეოველი ცხოვრება
 შენი დაგესრულებინა შესაბამ გუარისა შენისა
 ზაგიორსებასა და კეოილსა ეოთა-ქცევესა შინა,
 და მით ბერნიერ ეოთვილ-იუავ შენცა და ასულიცა
 ჩვენო, რომლისა აღთქმისათვისცა მოგეცით შენ
 იგი, და მასთანვე სიმდიდრე მრავალი მშითვად მი-
 სს: გარნა აწ ზირის ზირ აღთქმისა შენისა დაგი-
 ტყვებიეს ზაგიორსებად, და დაბთქმულ-ხარ სამაგე-
 ლსა ბიწიერებასა შინა, რომელი სათქმელადცა სა-
 მაგელ-არს! და მიხვსითა ამით აწუხებ ასულსა
 ჩვენსა და გუავს იგი ცრემლსა შინა მწარესა,
 რომლისა უჩუებად არათუ ასულისაგან ჩვენისა ვი-
 ცით; არამედ სხვათაგან, რომელნი სიუწარულისა
 შენისა გამო გიგლოვენ შენ ვითარცა მეუღარსა
 და მოკლებულსა ეოვლისაგან ზაგიორსებისა:

სიუწარგლო შევილო და სიმეო ჩვენო! თვთ
 შენ უჩუი, რომელ მამამან შენმან ვეთილად აღს-
 რდისათვის შენისა არა ჰრიდა საცხოვრებელსა თვ-
 სსა და მრავალი წარავო სწავლისათვის შენისა,
 რათამცა გიხილა შენ ეოველსა შინა ვეთილ-გო-
 ნიერ; და გხეკვიდა-რა სურვილისა მეძრ თვისისა
 ბრძნად, უხაროდა ვითარცა მას, ეგრეთვე ჰნატრი-
 დენ მას ეოველნი ნათესავნი და მეგობარნი მი-
 სნი, რომელ ჰუწანდი შენ ეგე ვითარი მე ეოვე-
 ლსა შინა საქმებლითა თვისებითა აღმკული, რომლი-

სა გამოცა ეამს სიკუდილისა თვისისა კეთილ-
მსახორებელი შენსედა, განუტევებდა სულსა გან-
სუწნებით; სიძა ესე ეოველი უხუის დედამანცა შე-
ნმან, ხოლო დუმილი მისი ამას შინი საკვირველ
არს...

ნუ საუყარელთო შეილო და სიძეთო ჩვენო!
ნუ აჭევები ცრუთა და ბიწითა შინა დარღუნილთა მათ,
რომელნი შემოსილ არიან უცმილებითა და ურც-
ხვინთებითა, და არღა გრძნობენ მას, რამ არს კე-
თილ, და რამ არს ბოროტ; რამეთუ შერევიესთ
სისხლთა და დარღუთა შინა ბიწიერებანი, და ვერ-
და შემძლებელთბენ განკურნებარ მისგან; ხო-
ლო შენ შემძლებელ ხარ განკურნებარ თავისა
შენისა, ვინაჲგან ახალ არს სენი ეგე შენ შო-
რის, და გაქესტა საღბუნი ადვილსამე განკურ-
ნებარ სწავლისა და მეცნიერებისა შენისა გამო:

უსაუყარელთო და სატრფოთო სულისა ჩვე-
ნისათ! დაუტევე ეოველი უხამსობამ და ბიწი ეგე,
რათა არა აძღვრო მგერნი შენნი უმეტესდა შე-
ნსედა; არამეჲ ახარებჲე მოუყარეთა შენთა, რო-
მელთა ქსურისთ კეთილი: გარნა უკეთუ წიგნითა
ამით არა ისმინო ჩვენი, და არა მოეგო გონება-
სა; მაშინ უბრალთო ვიქმნეთ ჩვენ და მოვიყე-
ნოთ ასულიტა ჩვენი ჩვენთანა; ხოლო შენ და
ტიტოთ ვითარცა ცნებაჲს საცინელარ და საკიც-

ხედავდით უოველთა, რომელი ივნებდნენ აქაცა და მე-
რმესაცა;

ქენის კეთილის ამბის მოსუზნენი
სიმაძრი შენი (სახელი!) და სიფედრი შენი
(სახელი:)

თვესა

ხელსა

*

წიგნი სიძისაგან, სიმაძრისა და სიფედრისაგან
შენანებისა და აღთქმისა:

§ ნბ.

უძრეთასკნო და უმოწყალესნო კელმწიფენო!

წერილი მოწყალეებისა თქუენისა მეძობა, და
რაცა გეძრძინესთ უოველივე მოვისმინე მავად-
მან მწარეთა ცრემლთამან: თუმცა არღა მაქუეს ზი-
რი სირცხვილისაგან, და არცაღა სიგეჟუად გამარ-
თლებისა, რომლითა გხადოდნენ თქუენ მამად და
დედად ჩემსა; გარნა მოწყალეებად და სიუწარულივე
თქუენი ვაძნიერ მეოვს მორბევეად წიგნისა ამის:

მოწყალენო ჩემ უღირსისანო! დავეცემი წი-
ნაშე თქუენსა წერილითა ამით, და არა ღირსი
წყალობისა ვითხოვ შეწყალებასა და მოგვემბასა

მკობელი ესრეთ; ვჰსტოდე, ვჰსტოდე და ვჰსტო-
 დე ცად მიმართ და წინაშე თქუენსა და წინაშე სა-
 ხლეულთა ხემთა! რომელსა არა მიძღვის არცაღა
 იოგის ოდენისი მართლედ; არამედ მთათა და ბო-
 რტუთა უდიდეს არს შეცოდებამ და უბადრუკებამ
 ხეში, რომლითა განცამწარე თქუენ, და უსაყუა-
 რელისნი ცოლ-შვილნი ხემნი, და მასთანავე ყო-
 ველნი კეთილის-მყოფელნი ხემნი; სადა აღლაგ-
 მულმან უბედურებითა და ცოდვითა ხემითა, წარ-
 ვჰსხემიდე ზატივი, სახელი, და ვიქმენ საკიცხულ
 ყოველთა მტერთა, ხოლო საგლოველ მოუყასთა:
 მოწყალენო კელმწიფენო! წერილმან თქუენმან
 მომაგო გონებად, და ყოველნივე სამაგელნი მო-
 ქმედებანი ხემნი ვითარცა უბინდოსა სარკესა შინა
 მახუენა მე; რომელსა სედა მაქუს სინანული და
 ცრემლნი არა ერთ-გისი მტანჯულად ხემდა,
 არამედ ვიდრე დასრულებადდე. დღეთა ხემთა: აღ-
 ვსთქუამ და ვჰფიცავ ყოვლისა შემძლებელსა ღმე-
 რთსა, რომელ არათუ მხოლოდ ვქმნა ბიწიერე-
 ბამ იგი ოდესმე, არამედ განვგმიროცა გული ხე-
 ში, ოდეს მომიხდეს იგი; ხოლო თქუენ მოწყ-
 ალენო კელმწიფენო! დაატკებთ გული თქუენნი
 ხემ-მონანულსა სედა, და ჰყავთ ხულობამ თვ-
 სებითი სულისა თქუენისა, რათა წერო-მამან-თქუ-
 ენმან არა შეამოვლოს შეუნანებელად დღენი ხე-

მნი, და არა მივეცე სასჯელსა საუკუნესა; არა-
მეც ვიყო მარად მორჩილ და მონად მცნების
თქუნიანსა:

უღირსი სიძე თქუნი (სახელი)

თვესა :
ხელსა :

წიგნი, სიამარისა და სიღვრისაგინ სიძეს-
თან მიტყუებისა:

ს ნ ე:

უსაუბრელესო შვილო სიძეთ ხვენო (სახელი!)

წერილი შენი მივიღეთ, რომელსა შინაცა გა-
ნაცხადებ ადთქმასა და სინანულსა წარსრულთა
ცუბთა უოფა-ცევეთა შენთათვს, და იქმნები მეცა-
დინე, რათა კეთილისა უოფა-ქცევეთა წარხოცო-
პირველი იგი სისუსტე შენი, რომელმანცა ვითარცა
შენ, ეგრეთცა ხვენ არა მტირედი მოგუცა მწუხარ-
რებად და ურებად:

საუბრელო ხვენო! გვიხარის ფრიად ადთქ-
მასა შენსა ზედა, და გუაქუცა სრული სასოე-
ბად, რომელ ადასრულებ მას, და არა ეგრევეები
ფიცსა მას, რომელი დაგიღვიეს მტკიცედ, და იგი-

ცა სარგებლად თაყისა შენისა: ხოლო რაჲცა თვე-
ევიის ჩვენ მიერ სიუყარულსა შენსა, ნამძვილ აღ-
ვასრულებთ მას, რომლისა თვთ გულივე შენი
იუოს მკრძნობელ მისა; ვინაჲცა ცხად არს, რომ-
ელი ვითარცა მკუდარი აღსდგა და ვითარცა წა-
რჩემდელი იხოვე, რომელსა სედაცა დამრჩობელ-
და სიუყარული ჩვენი შენსედა და განგრძელდე-
ბის იგი ვიდრე აღსასრულადმდე დღეთა ჩვენთა:

იუავ მშვიდობით უოველსა შინა კეთილ-ცხო-
ვრებასა და კურთხევაჲ ტუთისა, და ჩვენ უღირ-
სთაჲ იუავნ შენთანა და სახლეულთა შენთათანა:
სხვებრ ვითხოვთ ვითარცა შენსა, მტრეთვე მე-
უღლისა შენისა და შვილთა შენთა მშვიდობასა
გვაცნობებდე, რომელი არს ჩვენდა ფრიად სასუ-
რველ და საამო:

უსაუყარულესო სიძეთ ჩვენო! შენის მშვიდო-
ბის და კარგათ უოფნის მოსურნენი სიმამრი
შენი (სახელი) და სიდედრი შენი (სახელი)

თვესა :

ჩელსა :

*

ჩივი მისიგან მისთან:

§ ნღ.

უსაყურელოესო და უსაგრეთესო მათ (სახელი)
მოწყალო კვლამწიფევ!

მესმის რა უვნებლად ცხოვრებდა შენი, და ყოველსა შინა ვეთილი ყოფაქცევად, ხოლო საქმესა შინა სიმტკიცე და სიმკნეჲ შენი; ესრეთ მისარის, რომელ უდიდეს ხემსა არათუვისამე ჭქონადეს სიხარული მისათჳს სოფელსა ამას შინა: საყურელო მათ ხემო! ამას ყოველსა მივაწერ ვეთილგონიერებასა შენსა, რომლითა გნებაჳს დიდებდა გუარისა შენისა, თავისა შენისა, და მათა შენთა: იუაჳნ ღმერთი დიდებისა შენთანა, რომელი გცვიდეს შენ ყოვლისაგან განსაცდელისა და ვნებისა: ხოლო უკეთუ ამბავსა ჩვენსა მოიხსენებ, უსაყურელოსნი მშობელნი ჩვენნი უამსა ამას ჩვენდა სურვებადსა სიმრთელესა შინა იმყოფებიან და ვითარტა იგინი, ეგრეთვე ყოველნი შენნი, ვეძრებასა აღვაკლებთ ღუთისადმი სიგრძისათჳს დღეთა შენთასა:

(აქ თუ საქმე რამე გქონდესთ ის დასწერეთ)

უსაყურელოესო მათ ხემო! ვითხოვ შენის ჩემდამო სიყურეულისაგან, რათა ხშირად მაუწყებდე მშვიდობასა შენსა, რომელი უამეს და უტე-

შეს ეო-ველთა არს იგი ვითარცა ჩემთვის, ეგრეთვე
უსაყურადღებლად მშობელთა შენათვის:

სხვებზე ეო-ველთა მეგობართა შენთა მადლ-
ად მოვითხვას მოვასხენებ, და ვჭკიებ მარადის
განუკუწმელსა საყურადღებლად შენა მშობისა შე-
ნისასა:

უძაბლესი მამა შენი (სახელი)

თვესა :

წელსა :

*

წიგნი მისიგან მამათან ზასუხად:

§ ნე.

უსაყურადღებლო და უსაგრეთოესო მამაო! (სახელი)
მოწყალეო კელმწიფეო!

წიგნი შენი სავსე საყურადღებოთა მივიღე, და
ფრიადი მადლობა შევსწირე შემოქმედსა ცათა და
ქუჩურებისასა, რომელი ცაავს შენ უვნებლად ჩე-
მდა სასურველსა ვითილ-დღეობასა შენა:

საყურადღებლო მამაო ჩემო! ვჰსცან-რა წინსა
მას შენა უძვირფასესთა მშობელთა ჩემთა უვნე-
ბლად სუფევანი; ესე იქმნა ნამდვილ სასრდელად
სულისა ჩემისა და განმამოხებელ მუჯლთა ჩემთა,

სიგეჯსა შებრ სოლომოონისა; რომელთათჳსცა ესა
 ყოველ არს ვერცხამა ხემი ღუთისაჲში, რომელ-
 მან განაგრძოს წელიწადნი მათნი საღიჯებელად
 თჳსად და სასიქარულოდ ჩვენ უღირსთა მეთა მათთა:

ესაუწყარულესთ მათა ხემო! ამბავსა ჩემსა
 იუხეებ, მაჲლითა ღუთისათა ვაჲ მშვიდობით,
 და მეუფროსენი ჩემნი მწყალობენ მე, და უეუა-
 რგარ ფრიად: ხოლო თანამჯებობასა ჩემსა აღვა-
 სრულებ გულსაჲსკად, ნამძვილ მსახრებელი, რომ-
 ელ ერთგულეობითი სამსახური მეფისა და მამუ-
 ლისა არს საჲს წარწყმდების; და მრჩობლსავე სო-
 ფელსა მისაგებელსა კეთილსა მიიღებს: გარდა ამ-
 ისა მოვიქცევი შენაჲში, და ვითხოვ სიუყარულ-
 ლისა შენისაგან, რათა უძვირფასესთა მშობელთა
 ჩვენთა აჩუჩნებდე მარადის მეებრსა სიუყარულსა,
 მორჩილებასა და მონებასა, რომელთა კურთხევაჲ
 უადრეს ყოველთა არს; ხოლო მამულთა ჩვენთა
 და სახლთა განკარგულებასა ზედა, იყო მეცადინე,
 რათა არა უხაროდის მცერსა ჩვენსა ჩვენსედა,
 არამედ მოუყასთა:

ესაუწყარულესთ მათა! მარად კეთილის ამბის
 მოსურნე მამა შენი (სახელი).

თვესა :

წელსა :

წიგნი, შიძისაგან ძმის წყლისაჲნი, გინა დის-
წყლისაჲნი:

§ ნკ:

უსაყურადგან ძმის წყლით ჰემო (სახელი)

უინადგან ესოდენმან ჟამმან განვლო, და შე-
ნის მშვიდობის ამბავი აღარა მსმენიარა; ამისთვის
ვისწრაფი მოწერაჲ შენდა წიგნისა ამის, და ვი-
თხოვ შენის საყურადგან, რათა რადენმ ესა-
ძლო იუოს და გაქუნდესთა მოცალეობა ხშირად
მოძწერდე წიგნსა და მასთანავე ვითარებას შენსა
განმიცხადებდე; ხოლო უკეთუ საჭიროდ შენდა
რადმე იუოს, მასცა ვაძნიებოდ მთხოვდე, რომელი
იქმნების ჰემდა ფრიად საამო და სასურველი, რა-
მეთუ მიუყარ შენ ვითარცა ღვიძლითი შვილი ჰე-
მი, და მაქუნს ვეთოლ-გონიერებასა შენსა სედა
ფრიადი სასიკეთად:

საყურადგან ჰემო! მესმის მეკეთილი უაფ-ქცე-
ვად შენი და უაველთათანა საყურადგანი და მო-
რჩილვებდა მეუფროსეთა შენთად, რომელსა სედა
მისარის ფრიად, რამეთუ ეგე არს ნიშანი კეთილ-
ობისა და ბედნიერებისა შენისა, რომელი ვაძი-
ებდეს შენ, და მოგიგებს მრავალსა სარგებლობა-
სა: იყავნ სახელი უფლისა კურთხეულ, რომელ-

მანცა ღირს-მყო მე ხილვად ესე ვითარისა კეთილ-
გონიერისა მძის-ჩულისა, რომლისაგა მოჩუალებასა
შეგვედრებ შენ, რათა იუოს მადლი მისი წინამ-
დურ შენდა ეთველსა შინა კეთილსა საქმესა შენსა,
მით ადიდოთ თავი და გუაროცა შენი, და მეცა მეუ-
რებელი ღიძაჲ შენი, რომელსა მსურის შე-
ნავს ეთველი კეთილ-ცხოვრებამ :

საეუარელთ მძის-ჩულთ ჩემთ! შენის მარად
კეთილის ამძის მოსურნე ღიძაჲ შენი (სახელი:)

თვესა :

ჩელსა :

*

წიგნი, მძის-ჩულისაგან ღიძასთან ჩასუხად:

§ ნს.

ნუგეშო და სასოებაო სულისა ჩემისაო,
მოჩუალოთ კელმჩიფევე ღიძავ!

წერილი მოჩუალებისა თქუენისა მეძობა, რომ-
ელმანცა გამოუთქმელითა მხიარულებითა აღავს-
ნა გული ჩემი; სადა წარმკითხულმან წიგნისა
მის აღვიჯარ კელნი სე, და გული და გონებაცა
მისთანა, და ვწახოვე მკურავალედ შემოქმედსა
ეთვლისა სოფლისასა დღე-ცრძელითამ და ეთვე-

ღსა შინა უვნებლად დაცვამ თქუნი, რომელი
მივით მე მამად და ნუცემად გულისა და ეოვლი-
სა ცხოვრებისა ჩემისა:

უმოწყალოთ გელმწიფევ! ვსცხოვრებ ეოველ-
სა შინა მოწყალებითა თქუნიითა ვმა ეოფილ, და
არა რამ მაკლს, არცა სიუყარული მეუფროსეთა-
გან, და არცა ვეთილად მიღებად მასსოგაოთობისა
ამისგან, რამეთუ უეყარ მე ეოველთა და სიუყა-
რულისათვს თქუნიისა ჰაგიეს მცემენ; ხოლო მე
მოწიილებასა და სიამესა ვაჩუნიებ მათ, და მაქუს
სასოებამ დმერთსედა, რომელ ვარა იცინოდეს მც-
რი ჩემი ჩემსედა ვერა რომელსამე თანამდებობისა
აღსრულებასა შინა; გარნა თქუნიდამი უძაბლესი
თხოვამ ჩემი არს ესე, რათა მამოძრივმან მოწყალებ-
ბამან თქუნიმან არა დამიცეოს მე, და უვნებლად სუ-
ფევანი თქუნი ესმოდეს მარადის უყრსა ჩემსა,
რომელი არს უდიდეს ეოველთა ნუცემისა ცემამ
სულისა ჩემისა:

მოწყალოთ გელმწიფეთ!

უძაბლესი მონამ

მძისწყული თქუნი (სასედაი:)

თვესა :

წელსა :

*

წიგნი, ამისგან დასთან:

გ ნ წ რ.

უსაყურადღებო დათ ხემო (სახელი)

ჩემს მარად სასურველს პირს გავიაცებ, და შენს უვნებელად სუფევას ღმერთსა ვჰსთხოვ: ვინაჲგან ესეოდენმან ხანმან განვლო და თქუნიანს მშვიდობის ამბავი არღარა მსმენიესრა; ამისთჳსცა ვერღა ითმენს გული ჩემი განგრობასა, უამისასა, და ითხოვს ერთსინხლადითისა საყურადღებოსა შენისაგან, რათა მოგივიდესრა წიგნი ესე ჩემი, არა მცინარებასა მიეცე, არამედ მაუწყეო მე ვითარცა უვნებელად ყოფამ შენი: ეგრეთვე საყურადღებოსა მეუღლისა შეისა და სასურველთა მშვიდთა შენთაჲ, რომელი არს, და იქმნებისცა ფრიად სიამე გულისა ჩემისა:

უსაყურადღებო დათ ჩემო! უკეთუ ამბავსა საყურადღებოსა მშობელთა შენთასა ისურვებ, მაჲლთთა ღუთისათა ჰგებენ მშვიდობით იგინი, და სხვანიცა ყოველნი სახლისა ჩვენისანი, რომელნი მსგავსად ჩემდა ისურვებენ კეთილცხოვრებითსა ამბავსა შენსა, და არიან მარად მლოცუნი ღუთისადმი შენთჳს, რომელმანცა განაგრობოს სულიყანი შენნი ყოველსა შინა სურვებასა ვე-

თელ დღეობასა:

სხვებრ უსაყურელესსა მეუღლესა შენსა და
საყურელთა შვილთა შენთა ზირს კოცნას მოვას-
სენებ და მშვიდობით ეოფნასა მათსა უფლისა
მიერ ვითხოვ:

უსაყურელესო დაო ჩემო!

საყურელი ძმად შენი (სახელი:)

თვესა :

წელსა :

*

წიგნი, რისგან ძმასთან ჰასუხად:

§ ნო.

უსაყურელესო და უსაგრფოესო ძმაო (სახელი)
მოწყალოვო კელმწიფევ!

ჩემს ძრავლად სასურუზლს ზირს გაკოცებ და
თქუზნს უვნებელად სუფევას ჩემს სასო-ს ღუ-
თის მშობელსა ვჰსთხოვ; ხოლო წიგნსა თქუზნსა
წედა აღტაცებული სიხარულითა ურიცხუსა მადლ-
ობასა გიბღუნი, რამეთუ მით ვჰსცან უვნებელად
ჰგებანი უძრფასესთა მშობელთა ჩემთანი, რომე-
ლმან ახარა გულსა ჩემსა:

უსაყურელესო ძმაო ჩემო! თვთ უწყით და

გახსენებდა სიყუარული ღმერთი თქვენსადმი, რომელი ესრეთ განდიდებულ იყო, რომელი არა რამ იყო სიყრმადგანვე ღმერთი სიამევი, ვითარ, ჭურჭელად თქვენნი და საუბარი თქვენთანა; და უკეთუ შეგხუროთ წარსულად სადამე, მაშინ აღმევსებოდინ თვალნი ცრემლითა, და ვერა ითმენდა გული ღმერთი სიამოვნება თქვენსა:

საგრეთობ სულისა ღმერთი ძმობი! ჭეშმარიტად ვერ შეძლებელი სადამე ხართ გამოხატვად გონებასა შინა თუ რამ, და ახუ რაოდენი მხიარულებად ქონდა სულსა ღმერთსა მიღებასა ღმერთსა წიგნისა თქვენისასა; სადა რაოდენსამე ხანსა ცრემლი მხიარულებისანი ვერა ვიხიარ თვალთაგან:

ხუცემო გულისა ღმერთი ძმობი! ხუ მთავრებ მიყარებულსა დასა, მშვიდობის ამბავსა თქვენსა, რომელი გმინის მას სახრდელად სულისა: სხვებრ უსაყუარულესთა მშობელთა ღმერთსა და ძმობსა და დათა, ვითარცა მე, ეგრეთვე მიუღლოე ღმერთი და შვილისაგა ღმერთი კელთა და ზირთ ვარცხას მთავახსენებთ:

უსაყუარულესთა ძმობი ღმერთი! თქვენის კეთილ ამბის მოსურნე და თქვენნი (სახელი:)

თვესა :

ხელსა :

*

წიგნი ქმრისაგა ცოლთან:

§ 2.

უსაყურადღებო და უძრფასესო (სახელი)

პირველად ჩემდა მრავლად საცრფოს ჰირს გა-
კოცებ, და შენს მშვიდობას ღმერთსა ვჰსთხოვ;
და შეძრგომად ესოდენმან ქაშმან განვლო და შე-
ნი და შეკალთა ჩემთა მშვიდობის ამბავი არღარა
მსმენიესრა, რომელი არს მწუხარებად ჩემდა, გარ-
ნა მიხეხი ამისი რაჲ არს, არა უჩუი: ორგის
თუმცა მოგჩერე წიგნი და ფულიცა გამოგიგსა-
ვნი; გარნა არცა ერთისა წიგნისა ჰასუხი არა მი-
მიღიეს: გვედრები და გთხოვ ღმერთის გულისა-
თჳს საჩქაროდ მომწერო წიგნი, და მაუწყეთ ყო-
ველივე, რომლითაცა განუსვენო მწუხარებით აღ-
სავსესა გულსა ჩემსა:

უძვირფასესო ჩემო! უჩუი შენ გულისა ჩე-
მისა ჩუწყულებად, რომელ უკეთუ არა სმირად მ-
სმის მშვიდობის ამბავი თქუწნი; მაშინ მოთმენა-
ცა არღა შემიძლია, და ამისთჳს უფროს ისწრაფე
და მომწერე ყოველივე:

(აქ თუ საქმე რაჲმე ექონდესთ, იგი დასწერეთ.)

სხვეებრ ვითხოვ ჩემს საყურადღათა და სა-
ცრფოთა შეკალთა მრავალგნის ჰირს აკოცოთ,

და სხვანი ყოველნი სიყუარულით მიმივითხიოთ:
 ხოლო მე შეჩვენითა ღუთისათა ვგონებ ძალე
 მოვრჩე საქმესა ჩემსა, და მეღირსო-ს ხილვას თქუ-
 წნი: თუმცა ჩემგან თქმად არაა საჭირო არს
 თქუწნდა; გარნა მოგონებისათჳს ვიცავ: აჲა ე-
 მი კეთილ-გონიერებისა შენისა შეილთა და სახ-
 ლსა ჩვენსა სედა, რათა არა საცინლად მტერთა
 ვიქმნეთ:

ესაყუარულესო ჩემო!

შენი საყუარელი მეუღლე (სახელი:)

თქმსა :

სელსა :

*

წიგნი, ცოლისაგან ქმართან ზასუხად:

§ 25.

ესაყუარულესო და ესაგრფოესო
 მოწყალეო კვლამწიფე!

წიგნმან თქუწნმან, რომელი ეამსა ამას მი-
 გლე, გამოიგაცა გული ჩემი მწყესარებისაგან,
 და აღსუა იგი ცახცხა სედა მხიარულებისა, რომ-
 დელი გრძნობს მარადის ვაკშირსა დაურღუწველი-
 სა სიყუარულისა, და ადიდებს თავსა მას, რომ-

მელი მოსცა ეკვლეხიამან, და ითხოვს ღუთის-
გან უვნებლად დაცუასა მისსა ყოვლისაგან გან-
საცდელისა, და ყოფასა მისსა კეთილ-დღეობასა.
შინა მარადის:

მოწყალეო კელმწიფე! თუმცა არა განსწავ-
ლულ დამოწაფე სწრილისა ვარი მე; გარნა სწავ-
ვლამ ბუნებითი, რომელი შობისა-თანად მოსცა
ღმერთმან ვაცსა, მით ძალ-მიმს ცნობამ თავისა
ხემისა, და განრჩევამ კეთილისა და ბოროტისა:

უსაუწყარესო კელმწიფე! ფული გებომათ,
რომელიცა სიგნისა თქუწნისა-თანა მივიღე; და მა-
სთანავე გემზანათ უცნობელობამ ამბისა ჩვენი-
სა და მას სედა მწუსარებამ: ერწმუნეთ ღმერთსა,
რომელს ამით მეოთხე სიგნი მიასლებია და ყოვე-
ლივე განყოფითადრე მომიხსენებია, და ვინაჲგან
არა მოგრთმევიესთიგინი; მაშა აწ მოიხსენეთ, რომელს
მეცა და მენიცა თქუწნნი თქუწნდა სურვებადსა
მშვიდობასა შინა ვიმყოფებით, და ყოველნი ნა-
თესავნი თქუწნნი; და გუაქუს მოლოდებამ სუ-
რვებადი ძალ-ხილვისა თქუწნისა: ხოლო რომელი-
ცა თვს ევვის მცნებასა მას, რომელი გემზანერთ
ხემთვს; ოქმენით სარწმუნო, რომელს არა ვარცხ-
ვინო მე თავსა მას, რომლისაგა გვრგვანად ყოფასა
ვიკარებ; და უმეტეს ამისა თქმამ არა შევრ-
ცხე საჭიროდ:

სხვებზე ძენი თქუენნი თჳსსა მოწყალესა კე-
ლსა გავითვებენ, და ნათესავნი თქუენნი სიყუთ-
რულით მოვითხვასა მოგახსენებენ:

მოწყალეო კელმწიფეო!

თქუენი უმოზრჩილესი მეუღლე (სახელი:)

თვეს :

წელსა :

*

წიგნი ქმრისაგან ცოლთან შერისხვისა:

§ 28.

საყუთრელოო ღემო (სახელი!)

წიგნითა საჩქმუნოასა მეგობრისა ღემისათა
ვქსიტან მე, რომელ დავივიწყებდიეს შენ თავი შენი,
და ნაცივი ღემი, რომელი შეგმოსე შენ დიდებარ
შენად და ღემად; ხოლო მიბადვითა სხვათა განმბ-
ნეველათათა განრთულსა შექცევასა და სვირნო-
ბასა შინა, და არა ვინმე არს სახლსა შინა ღემ-
სა, რომელმანტა თანამდებობისა მეძრ დედობრი-
სა მიხედა შვილთა ღემთა, და მასთანავე ჰქონდა
მას ყოველსა მამულსა და შემოსავალსა სედა
ტულს-მოძგინებდა, რომლისა მიხედვითაცა მიეცე-
მის სახლი ღემი უკანასკნელსა სიგლახაკესა:

საყურადღებო ხეშო! ესოდენ იყო სასოება ჩემი კეთილ-გონიერებითსა გუამობასა შენსა ზედა, რომელ გინათუ ათი ჩელი დამეყო მე განშორებულად სახლისაგან ჩემისა; მაშინცა სახლი ჩემი შემაცემასა და სარგებლობასა მიეცემოდა და არა დაკლებულვებასა და ზიანსა შინა; თვით შენ უჩვი საყურადღებო ხეშო, რომელ არა შეუწინიერებდა შენი იყო მიხვს ვაჟშირისა ჩემისა შენ-თანა; არამედ კეთილ-გონიერებდა შენი, რომელი საქებულად და სასიქარულად მაქუნდა მე ვოველთა თანა სწორთა ჩემთა შორის; ვარნა აწ რაა არს უბედურებდა ესე ჩემი, რამეთუ მესმის მე ესე ვითარი უბედურებდა შენი, რომელი ჰბძარავს გულსა ჩემსა, და აძლევს მოუთმენელსა მწუხარებასა:

საყურადღებო ხეშო! სიშორე ჩემი შენგან, არა ჩემიხვსო არს, და არცა უსარგებლო შენდა და შეილთა ჩვენთა, მით რამეთუ უკეთუ არა მოვიზოვე სასრდელი, არცა შეგვეძლო ჰცხოვრებოდ, რომლისა განსკასა თვით კეთილ-განმსჯელობასა შენსა ზედა დაუგვევებ; და ვითხოვ, რათა მსწრაფად მაუჩუო მე ვოველივე და მით განუხვენო შენუხედულსა გულსა ჩემსა:

თვესა : საყურადღებო მეუღლე შენი (სახელი)
 ჩელსა :

წიგნი ცოლისაგან ქმართან განმართლებიდა :

§ 26.

უსაყურადღესო და უსტრფოესო ;
მოწყალეო კელმწიფეე!

წერილი თქუნი მივიღე, და არა ერთ-ცხის წარ-
ვივითხე იგი; არამედ სამ-ცხის ამაღ, რომელ მეგონა
მე სხვისა ვისგანმე მტრისა განიცავთებულად; გარნა
ვქსტან-რა ნამდვილ კელი თქუნი, მაშინ მომიცვა
მე ესე ვითარმან ვაკვრუნიბამან, რომელ არა უწ-
უადი სიდა ვიყავ, ანუ რაჲ მეთქუა, გინა რაჲ
მომეწერა ზასუხად მისა; ვითარ ესე: უი-
ნა იყო სარწმუნო მეგობარი თქუნი, და მგე-
რი ღუთისა და ვაცისა, რომელმანცა მოიგონა
ესე ვითარი სიცრუვე დარღუნიკად სიუყარულისა
ჩვენისა, და არა შეიძინა ღუთისაგან, რომელმა-
ნცა მიაგოს მას მისაგებელი მრჩობლსავე სო-
ფელსა: უინა ივადრა უსარცხვილომან და უკმილო-
მან მოწერად თქუნი და ესე ვითარისა ცილის წა-
მეძისა ჩემისა, რომელსა შინაცა არცაღათუ ითგის
თრენი მაქუს ნაწილ-ვერძობოთმაჲ და ბრალი; არა-
მედ შემდგომად წარსლვისა თქუნიისა ვქსი სახლ-
სა შინა და განრთულა ვარ განმეგობდასა შინა სა-
ხლისა, შევილთა, და ემათა, და მამულთა ჩვენთა,

რომელთა ჭეშმარიტებათა იხილავთ თქუენ მამინ,
 ოდესცა დმერთი მადირსებს მე ხილვასა თქუენ-
 წსა:

უკსაუყარელესო ჩემო! ნუ ვაძნიერებად შემე-
 რაცხების თქუენ გან თქმად ესე: რომელმანაცა
 მოცქერათ თქუენ ცილის წამებად ჩემი, უკეთუ
 ჰყო მან გამოსაცდელად თქუენდა; მამინ ერთ-
 დოს მას მეგობარი სარწმუნო; და უკეთუ არა,
 მამინ მგერი ღუთისა და სახლისა ჩვენისა, რათა
 ამით ვჰსცნათ იგი:

სხვებრ ვითარცა მე, ეგრეთვე შვილნი თქუ-
 ენნი თქუენდა სურვებადსა მშვიდობასა შინა ვართ
 და ვსთხოვთ დმერთსა უვნებელად სუეევასა თქუ-
 ენსა, და მალე ხილვასა:

მოწყალეო კელმწივევ!

უძრახლესი მეუღლე თქუენი (სახელი:)

თვესა :

ჩელსა :

*

წიგნი მამამთილისაგან რძალთან ქებისა:

§ 28.

უკსაუყარელესო სძალო ჩემო (სახელი)

პირველად შენსა, და შვილთა შენთა უვნებე-

ლად ეოფასა, უფლასა მიერ ვითხოვ; და შემც-
 გომად ესმსა მოხუცებულებისა ღემისასა განკვი-
 რებული კეთილ-გონიერებასა შენსა სედა მოგა-
 მტვე ზირსა ღემსა შენდამი და ვიცევ: ჭეშმარი-
 ტად ბედნიერ ვარ, და არს საკუთრად სახლსა ღე-
 მსა სედა მოხუცებდას სეგარდამო, რომელ ემ
 ვითარი კეთილი, ღუთის-მოშიში, ქმრისა და შვი-
 ლთა მოუყარე, და მოხუცებულისა მამამთილისა
 ზაგივის-მტემელი ეღრსა ოჯახსა ღემსა, რომ-
 ძელსა სედა მაქუს სრული სასოებდას, რომელ აფ-
 იდებ სახლსა და ბედნიერ ჰყოფ შვილთა შენთა;
 ხოლო მე ესმსა სიკუდილისა ღემისასა-თანა წარ-
 მაგან სასოებასა ესე ვითარსა, რომელ არათუ
 მოვჰქუდე, არამედ დავიძინო, რამეთუ დამშთები შენ
 სახლსა შინა სუნტავ და საუნჯეჲ უძვირფასესაჲ:

ესეუყარელესო ღემო, და უძვირფასესო მა-
 რგალიგო! ნუ უმეტესდა ჰყოფნი სახლსა შინა სა-
 ეყარელთა მშობელთა შენთასა; არამედ ისწრაფე
 წარმოხლვაჲ, რამეთუ სული ღემი მოგელის შენ
 განსლვაჲ კორცისაგან ღემისა, რათა გიხილო
 შენ, და საყურელნი ძენი შენნი, რომელთა სედა
 დავსხნე კელნი ღემნი, და მავადმან ცრემლთამან
 ვსთქუა: ლმერთო, რომელი ისმენ ცოდვილისასა,
 აკურთხე ესენი და გარდამოავლინე სულობდას შე-
 ნი მათ სედა და დაიცუნენ უავლისაგან ვნებისა და

განსაცდელისა, და მიჭთინე მადლი ეოვლად წმი-
დაჲ შენი სარიდებელად შენდა; ხოლო მე დავი-
ძინო განსიწმენებულმან სულთა კეთილობათა ამ-
თა გამო:

ესაუთარელესო სძალო ჩემო,
შენის ბედნიერების მარადის ღმერთთან მავე-
რებელი მამამთილი (სახელი.)

თვესა :

ჩელსა :

*

წიგნი ზღლისაგან მამამთილთან ზასუსად:

§ 2ე.

უძვირფასესო და ეოვლისა ქებისა და ზაგივისა
ღირსო, მოჩუალოთ კელმწიფეჲ მამათ!

წიგნი თქუნი ადსავსე სიუთარულითა, და
ურბცხვითა მოჩუალებითა მებოძა მე, და უვნებე-
ლად სუევევისათჳს თქუნიისა განუსომეგლსა მხი-
არულეძასა მიეცა გული ჩემი, სადა მუხლ-დადგ-
მულმან დადარ-ვჭყავ დუთისადმი და ვსთქუ: ღმე-
რთო აბრაამისა, ისაკისა და იაკობისათ! განა-
გრძე დღენი ახლისა ამის აბრაამისი, რომელ არს
მოჩუაჲ მამაჲ და მამამთილი ჩემი, და ნუ მოავ-

ღებ შეიღთა მისთა ჭურჭელსა მისსა, რომელს
საუნაჲ ძვირფასი, და ხუროდ სიბრძნისა დაუღე-
ვნელი სახლსა შინა მეთა მისთასა: ხოლო დავა-
სრულელსა სიგეუთა ესე, მიხვე უბრძანე მონათა
წარმოსლვად მომსაღებად ხემი, და ვჭკონებ მად-
ღითა დუთისათა, და ღოცვითა თქუწნითა მალ
მეღირსოს ხილვად თქუწნი:

უხსაეუთარელესო, და უხაგითსნესო მამაო!
მშობელთა ხემთა იხილესრა მამობრივისა სიუთა-
რულითა აღესილი წიგნი თქუწნი, და ჰსცნეს მშვი-
დობით სუფევად თქუწნი, დიდისა მხიარულებასა
მიეცნენ, და ჰევეს სერი დიდი და სმიდენ სადღე-
რძელოსა თქუწნსა კმითა მუსიკითაჲსა, და გალ-
ობდენ ქებასა თქუწნ კეთილმობხუცისასა; ხოლო
მე მამურებდეს ხლებად თქუწნთასა, რომელი წარ-
მოსლვად ვარ ხვალე:

უხსაეუთარელესო მამაო,

მოწყალეო კელმწიუვე!

უუძაბლესი, მხევალი თქუწნი (სახელი)

თვესა :

წელსა :

*

წიგნი, ღვრამთილისაგან შორით ქვრივს სძაღთან
მიხეროლი :

§ 23.

უსაყურადღებო სძაღო. ჩემო (სახელი)

უცნებელად სუფევასა შენსა და შვილთა შენ-
თასა, ღუთისა მიერ ვითხოვ: ესეგნმან ყამმან
განვლო და წიგნი შენი და უცნებელად ყოფნაჲ
თქვენნი არა მომსვლიეს, რომლისა გამოცა ფრია-
ქსა მწყობარებასა შინა ვარ დახტქმულ :

უძვირფასესო ჩემო! თუმცა დარწმუნებულ
ვარ, რომეჲ კეთილ-გონიერებითა შენითა ბედნი-
ერ-არს, და იქმნების სახლი ჩემი, და თბოლნი
მისა ჩემისანი, რომელთა უვვი ღვრამ უმაგალითო
ღუთივ ბოძებულა; ვარსა არა ითმენს გულნი
ჩემი უცნობელობასა ამბავთა თქვენთასა, რომელი-
სათვისცა ვითხოვ სუყურადღებოსა შენისაგან, რათა
რათდენ შესაძლო იყოს სშირად მომწერო მშვი-
დობის ამბავი თქვენნი :

(აქ თუ საქმე რამე გქონდესთ ის დასწერეთ)

უსაყურადღებო ჩემო! თვთ შენ უსვი, რა-
მელ შემდგომად უბეჯურებისა ჩემისა, ღამწრად,
და ნუგეშად სახლსა შინა ჩემსა შენ და ძენი შენ-
8

ნი დამრჩით მე, რომელთაცა მწუხარებისაგნ გან-
სლავადი სულია ჩემი მოაქციეთ ჩემთანავე; და ამი-
სგამო იფიქრე რაა არს ჩემთვის მოშორვებამ თქ-
ვენი; გრნა საქმემან თქვენდა სასარგებლოდან
მაიძულა მე მცირესა ხანსა მოშორვებამ თქვენი,
და ვასლოებ ქვრივობით ძვარველისა დუთი-
საგან, რომელა მალე შედიხარს ხილვამ თქვენი:
უძვირფასესთა შეიღის შეიღთა ჩემთა ურიცხვად
დავკვირვნი, და უვნებელად გეძასა შენსა და მათსა
დმერთსა ვსთხოვ.

უსაყურადგნო სძალთ ჩემო!

ქენი საყურადგნო დედა, და დედაძილია
(სახელი)

თქმა :

ჩელსა :

*

ჩიგნი სძლისაგან დედაძილითან ვასუხად:

§ 28.

მოწყალეთ კელმწიფა (სახელი)

უსაყურადგნო დედაძილიო!

წერილი თქვენი სავსე საყურადგნითა მეტობა,
და უვნებელად სუფევსათვს თქვენისა იხარა შეუ-

რვებულმან გულმან ჩემან, რო-მელი შემდგომად
წარსვლისა თქვენისა იყო მკუნესარი, და არა რა-
მდე ჭქონდა ნუგემად და სიამედ:

ესაუთარულესო კელმჩიუა! ამბავნი საუთარე-
ლთა შვილის შვილთა თქვენთანი გეკითხათ, და
მარლითა იბოლთ მსრფელისა ქლუთისათა ეო-ვე-
ლნივე თქვენდა სურვებადსა მშვიდობასა შინა
არიან, და დიდითა საუთარულითა თვსთა მოჩუალესა
გელსა გაკოცებენ; გარნა შემდგომად წარსვლისა თქ-
ვენისა დღე ეო-ველ მკითხვენ მე, რო-დის მოვაო ბე-
ბია ჩვენნი; ხოლო მე მიუცებ. ხვალე მოვა და მრავა-
ლსა რასამე მოგიტანსთ; სადა ამას სედა შეუდგინთ
დიდი სიხარული და ხგო-მად, და მივიდიან სატთან
და მეტანიით მოსლვასა და დღევრბელებასა თქვენ-
სა შევედრიან:

(აქ თუ საქმე გქონდესთ რამე, ის დასწერეთ)

მოჩუალეო კელმჩიუა! განშორებდისა თქვენი-
სა გამო, მრჩობლსა სიბოლესა გრძნობს გული
ჩვენი, და ამისთვს გევედრები, რათა რაოდენ შე-
საძლო იყოს ისწრაფოთ მობძანებამ, რომლითა
ახაროთ შეჩუხებულთა გულთა ჩვენთა, ვინა დგან
თვნიერ თქუნწნსა, ვითარცა ბნელსა შინა მსხდო-მა-
რედ ვჭხედავთ თავთა ჩუნწნთა:

მოჩუალეო კელმჩიუა!

თქუნი უმოზილესი და უძაბლეს
სმალი (სახელი)

თვესა :
ხელსა :

წიგნი მამა-დედისაგან ბუშთან :

§ 227.

საყუარლო შვილო ჩვენო (სახელი)

პირველად უვნებლად ყოფასა შენსა უფლო
სა მიერ ვითხოვთ ; და შემდგომად ვართ ამას
შეგა დიდად განკვირვებულ , რომელ ესოდენამ
კამმან განვლო და წიგნი შენი არა მოგვსვლია და
არცა მშვიდობისა შენისა ამბავი გვსმენიეს : უწი-
ნარეს ამისა ჩამოგვსავენეთ შენსა სახარყოფ
ფულნი , და ზასუხიცა მისი არა უჩეით მოგივიდა
ანუ არა :

საყუარლო შვილო ჩვენო ! ნამდვილ დარწ-
მუნებულ იყავ , რომელ ვიდრე შთასლვადმდე ჩვე-
ნსა საფლავად , არა სარა დაგივიჩეოთ შენ და არ-
ცა საყუარლო ჩვენი მოგაკლოთ შენ , რომლისა
თქვსა შენცა თანა-გამს , რათა მშვიდობისა შენი-
სა ამბითა ახარებდე გუოსა ჩვენსა :

უსაყუარლოსო ! ვსსცანით ვუთილ-გონიერება

შენი და გულს-მოძვინებად თანამდებობასა შენ
სა შინა, და გვიხარის ფრიად, რომელსა სედა
ვსასათებთცა, რომელ უფროს ჩარემაცები და ადი-
დებ თავსა შენსა: ხოლო უკეთუ იყოს რამე
შენდა საჭიროდ, ვითხოვთ რათა დაუკრთომელად
გვაუწყო ჩვენ, რომელსაცა დაუყოვნებელად აღ-
გისრულებთ:

სხვებზე ჰგებდრე მშვიდობით ჩვენდა სასურვე-
ლსა კეთილ-დღეობასა შინა:

შენის მშვიდობის ამბის მოსურნენი მამად
შენი (სახელი), და ჯერად შენი (სახელი).

თვესა :

ჩელსა :

*

წიგნი ბუშისაგან შემქნელ-მშობელთან :

§ 20.

უსაყურადღებო და უპირობისესნო მშობელნო
ჩემნო (სახელები).

უმოწყალებნო კვამწიფენო!

წიგნი მოწყალებისა თქვენისა საცხე სიყუა-
რულითა მებობა, და ესე ვითარსა მხიარულებასა
მიეტა გული ჩემი, რომელ მეგონა ვითარმედ მკუ-

დარბან დავხიკ სურათი და გამოვქვდ გარე ცოცხლად
მხედრულნი თავისა ღემისა:

უძოწყალესნო კელმწიფენო! თუმცა დარწ-
მუნებულ-ვარ მას ზედა, რომელ სახიერებით აღ-
საკენი გულნი თქუმნნი არა დამივიწყებენ მე,
და იქმნებით მარადის მიზევს ბედნიერებისა ღემისა,
ვითარცა იქმნით მიზევს სოფელსა შინა შემოსვ-
ლისა ღემისა; მაგრა ნუგეშად გულისა ღემისა ვი-
ვადნიერებ წინაშე თქუმნსა მოხსენებასა ამას:

(რადცა საქმე, ანუ საკედრებელი ჰქონდეს,)

უძოწყალესნო კელმწიფენო! წიგნი თქუმნნი
ცხად-ჰქოთფდა ღემდამო წარმო-გზავნასა სახარჯ-
თმსა ფულისასა; გარნა მე არცათუ ერთი ფული
მოძსვლიეს, და ვაჯითა და სიგლასხაკითა ვჰსცხოვ-
რებ თანასწორთა ღემთა შორის, რომელთა უკვი-
რსთცა და მუწმწრნიან, რომელ მამად და დედად
შენი ძვირად არიან, და შენ ესრეთ დავიწყებულ
ხარ მათ მიერ; გარნა მე უწმწრებასა მათსა არად
მივიღებ, და სიგლასხაკსაცა მადლობითა ღუთი-
სათა წყალობად მივითუალავ, ოდეს თქუმნ მუ-
ვირობით და უვნებელად ბრძანდებოდეთ, რომელ-
თა ზედა არს სასოებად ღემი, და ბედნიერებად და-
მოვიდებულ:

უძაწყაღესნო ველწივენო ! თქუწნი უძო-
რჩიღესი და უუძაბღესი შვილი (სახელი)

თვესა :

ხელსა

*

წიგნი გასრდილისაგან, გამსრდელოთან, ანუ
ძიბასთან :

§ ო.

უსაყურეღესნო და დეღის მსგავსად ჰატივ-საცემე-
ლო გამსრდელო ჰემო (სახელი)

ვითარცა მშვიდობით ყოფნასა შენსა ღუ-
თისა მიერ ვითხოვ, ეგრეთვე ამბავსა შენის კე-
თილ-ცხოვრებისასა ვისურვებ :

ვინადაც შეუძლებელ არს ჰემსედა დადებუ-
ლისა ღუაჩლისა შენისა დავიწყებამ; ამისთვის ჰი-
ცნითა ამით განგიახლებ სიყურულსა მას, რომე-
ლი მაქუნდა შენდამი სიხრჩოსა შინა, და რომე-
ლი აწცა წარუხოცელ არს გულისაგან ჰემისა,
რომელ გრძნობენ ვითარცა სისხლნი ჰემნი სძისა-
გან შენისა განმგვიცებულნი ყოველსა ღუაჩლსა
შენსა, ეგრეთვე და სული ჰემი კეთილ-გონიერე-
ბითსა სწეობასა, რომელი დახერგე მას შინა სიყ-
რბითა :

უსაუქარგლო ჰემო! ვითხოვ, რათა უკეთუ
შენა სახმარ რამე იყოს გინა საჭირო, მაუქ-
ვო მე, რომელსაცა დიდთა სიხარულთა ადგი-
რულეძ, და ვიქმნებიცა ფრიად მარლობელ მას
სება, რომელ მომცემ მე მისეხსა შენა სამსახუ-
რის სიყმნებისა, რომლითაცა მრავლისაგან მცო-
რელა გრძვიხარო ვალი ჰემო, დედობრივისა სიუ-
ქარულისა შენისა :

სხვებრ საუქარგლო ჰემო! მშვიდობით ვიმ-
ყოფები, და მშვიდობის ამბისა შენისა მოსურნე:

ღვთის ადგილს საგულვედელა ჰემო!

შენი გასრდილი (სახელი და გუარი)

თვესა :

ჩელსა :

*

წიგნი გამსრფელისაგან, გასრდილთან ზასუხად :

§ ო-ა.

ნუგეშო სულისა ჰემისაო,
მოჩუალო კელამწიფევ!

წერილმან თქუწნის სიუქარულისამან ესე
ვითარსა სიხარულსა შინა შექსტუა გული ჰემო,

რომელ ეამსა მთხუცებულებიას ჩემისასა როკვად
 ვჭლამოდი; ხოლო ამბავმან კეთილსუფევისა თქ-
 უნისამან განაზოხნა ძეკლნი ჩემნი ყოვლით-
 ურთ კრწნილებიასაძი მიდრეკილნი, რომლისა-
 ძლითცა სიხარულითა მაფრქუტემან ცრემლთამან
 აღვანთე სანთელნი ჩინაშე ჭმიდისა სამებისა, და
 ვითარცა შევსწირე მადლობაჲ უვნებელად ჭკებისა-
 თჳს თქუნისა, ეცრეთვე ჩემ ცოდვილისა ზირითა
 შევედრე განკრძობანი ჩელიწათა თქუნთანი,
 და ყოველსა შინა კეთილ დღეობანი, ვინაცა
 სხვაჲ არა რაჲმე ძალ-მიცდა ყოფად:

სამოთხეთ გულისა ჩემისათ, და ნათელით
 თჳსათა ჩემთათ! ნუ მოხვლებ გულსა ჩემსა ნუგეში-
 ნისცემასა კეთილსუფევისა ამბითა თქუნითა, და
 ესე კმა არს ჩემდა; რათა შთასულადჲე საფაჲდ
 ვსტკებებოდე უვნებელად სუფევითა თქუნითა, და
 შთავიდროს, ვიქმნებცა მსხუნრზლ სიცოცხლისა
 თქუნისა: (თუ სათხოვარი ჭქონდეს რაჲმე აქ
 დასწეროს:)

მაჩუალოთ კვამწიფე!

მარადის დმერთთან მავკარებელი სიცოცხ-
 ლისა თქუნისა, გამსრდელი თქუნი (სახელი:)

თვესა :

ჩელსა :

*

*

თ ა ვ ი ბ:

წიგნნი მეგობართა შორის: (*)

წიგნი მეგობართან:

წ. თ. ბ.

სარწმუნოთ მეგობარო,
მოწყალეთ კელმწიფევ!

აწა სულ მოკლეობაჲ იეთ მიხვს ადებარ
ჲემგან ვალძისა და ცნობარ უვნებელარ სუფევისა
თქუნისა, არამედ სიუწარული, რომელი აქნეს
სულსა ჲემსა სასრდელარ, და იგიცა სიკუდილამდე:

(უკეთუ საქმე რამე გქონდესთ მისაწერი,))

სარწმუნოთ მეგობარო სულისა ჲემისათ!
ვინაფგან არა რად არს უფროს სიუწარულისა
სოფელსა შინა, სადა ეოველივე წარმავალ და
ამათ; ხოლო სიუწარული ჰგვის უკუნისამდე: მამა
სადამე შეჰგავს ჲვენდაცა დამარხვად მისი, რომელ-
სა ვჰსრდიდეთ მარადის, და ვიუწნეთ ცნმაცრმობელ

(*) ეოველსა წიგნსა შინა იხმარეთ გიგულნი
თვს თვსად შესაძამნი, ვინა რომლისა წოდებისა
იეთს; და ჰაკეთსა ზედაცა გვრეთვე:

უგულთაძესი, და უმდაბლესი მეგობარი თქუნი
(სახელი და გუარი)

თვეს :

ხელს :

*

წიგნი მეგობართან :

§ თ.ღ.

სარწმუნოთ მეგობარო,
მოწუალოვ კალმწიფევ!

ესი დღენსა ხანსა რავიწყებამ ჩემი თქუნი
მიერ, რასა მივასწერო, არა უჩუ! გარნა ვინაფცხ
თვნიერ ვმადსა მიხევისისა არა რამ არს უოფად;
ამისთვისცა უკეთუ განრთულებამ თანამდებობათა
შინა თქუნითა მიხეც იყო; მაშინცა ჰხოვდით
ვამსა გინათუ მცირესა! უკეთუ განმკობამ რამ-
სამე მამულისა და სახლისა თქუნიისა; მაშინცა
ვამსა მოწერად ჩემდა; და უკეთუ (ნუ ჰყოლ დმე-
როთმან) სნეულ იყავ; მაშინ ცხად სადამეარს ვმამ
მიხევისი :

სარწმუნოთ მეგობარო! ნუ უდიდესსა მწუ-
ხარებასა ავსწავებთ სულსა ჩემსა უცნობელოთბითა

ამბისა თქუწნისათა, რამეთუ ვითარსახეჲ სურინ
 ირემსა ჩუაროდსა მამართჩუაღათასა, ეგრეთ სურინ
 სულსა ხემსა სძენამ უვნებელად სუფევისა თქუწ-
 ნისა: რამ უადვილეს არს მისა, რომელ მტირეს
 ეამსა აღიღოთ ვალამი და დამატებოთ მე? რამ
 უკეთილეს არს მისა, თუდეს სულსა მეგობრისა
 თქუწნისასა მწუხარებისაგამო ვითარცა ნავსა დელ-
 ვისაგან მიმოგაცებულსა, მისცეთ დაუუფებამ? ღა
 რამ უადრეს მისა არს, თუდეს მეგობარი თხოვს
 თქუწნ-მიერ მტირესა ქარგასა, და თქუწნ მიი-
 განუსუწნებთ გულსა მისსა?

სხვებრ მეოფი მშვიდობასა შინა, ვისურუწნ-
 კეთილ დღეობითსა ცხოვრებასა თქუწნსა, და გჭგიებ
 მრადის უღრმესსა ზაგივის-კემასა, და უადმაცებულ
 ესა სიუწარულსა შინა:

მოწყალო კელმწიფეჲ!

უერთგულესი და უმდაბლესი მეგობარი თქუწნ-
 (სახელი და გუარო)

თვესა :

წელსა :

*

წიგნი მეგობართან ჰასუხად :

ს ო ე .

სარწმუნოთ და უსაყურელესო მეგობართ ,
მოწყალეთ კელძიფეე !

წერილმან თქუწნის ჰემდამო სიყურული-
სამან ესრეთ ადავხო სული ჰემი მხიარუებითა ,
რომელ მეგუოდა იგი არა ამათ არს განცხრო-
მამ შენი ვინაცა გივის მეგობარი ესოდენ სარწმუ-
ნო , რომლისა შსგავსი უამსა ამას ჰირსა ყოვლი-
სა ქუწყანისასა იშვით სამე არს :

ნამდვიუ სარწმუნოთ მეგობართ , რომელ
მეგობრობითისა ვაჟშირისა ჰყენისა სიქაღული არა
მეგ-სიგუჟაოდჳ შეგვერაცხების თანა სქოროთა
ჰუწნთა შორის , რომლისა განგრობასა შევედრებ
ყოვლად უსენესსა , და მასთანავე უვნებლად გე-
ზასაცა თქუწნსა ყოველსა შინა კეთილ-დღეო-
ბასა :

უსაყურელესო ! ვითარცა ვითხოვ დიდუ-
ლობისა თქუწნისა მიერ წიგნის მოუწყურლობისა
მოგვებასა , ეგრეთვე განგიცხადებ მიხეხსაცა მისსა :
უსაყურელესმან და უსვირფასეს მან დედამან ჰემმან
კეთილ-სათნო იყო ქორწინებამ ჰემი , და უფრორე ამ-
ად , რომელ უამსა მოხუცებულუბისა თხსისასა იხილთ-

მცა გვრგვნი თავსა სება ჩემსა, და მით დაგება
იგი და განისტუნა; ხოლო მე აღმასრულებელმან
ნებისა მისისამან ვიქორწინე (თვესა) და მით კმა-
უყავ სურვილსა მისსა, რომელითა მოვიღე ვურთ-
ხევამ მისი; რომელიცა ვგონებ თქუნიდაცა სათ-
ნო არს და ისარებთ ჩემთანა ვითარცა მეგობარი
სულითი და სარწმუნო :

სხვებრ ვჭკიებ მშვიდობით, მარად მოსურნე
კეთილისა ამბისა თქუნიისა :

მოწყალეო კვამშიფეე !

უსაკუთრესი და უეროგულესი მეგობარი და მონაჲ
(სახელი)

თვესა :
ჩელსა :

*

წიგნი მეგობართან მილოცვისა :

§ თ.ვ.

უსაყუარელესო და სარწმუნოო მეგობარი,
მოწყალეო კვამშიფეე !

წერილმან თქუნიმან ყოვლით ურთ განუსხვე-
ნა გულსა ჩემსა, რომელ მეუწყა მე განყოფითა რე-
ვითარცა მისესი აქამდე წიგნის მოუწყვრობისა,

ეტრეთვე უვნებლად სუფევად თქუნი; სჲაჲ ქმასა
 ამას სულოთა თქუნიანთა, მოგილოცავქორწინებ-
 სა, და აღგაცემული უსომიოდათა მხიარულებითა,
 უმეტეს ამისა ვერღა რას ვიგეჯ: „ნაშრომა ნა-
 აუოფთა შენთა სჯამო შენ, ნეცარ იყო და კე-
 თილი გეუოს შენ: ცოლი შენი ვითარცა ვენახი მსხ-
 „მო ვიდეთა სახლისა შენისა...: შვილნი შენნი
 „ვითარცა ახალ-წერენი სეთის ხილისანი, გარემოს
 „გაბდასა შენისაჲ: აჲა ესერა ესრეთ იკუროთხო
 „შენ, რომელსა გემინის უფლისა;

უსაყუარულოვსო! უამეს ამისა რამესადა ათებ-
 დი სულისა ჩემსა, რამეთუ მორჩილ-ექმენ დედასა,
 და უამსა მოხუცებულებისა მისისასა აჩუნიე გვრ-
 ცნი შენი სულისა მისისა სურვებადი, და მიიღე
 მისგან კურთხევაჲ წმიდა; რომელსაცა ვითარცა
 ძეჲ მისი უმრწემესი მოულოცავ მას, და ვინარებცა
 მისთანა: ხოლო მეუღლესა თქუნიანსა უსაყუარუ-
 ლესსა სძალსა კვლს გავოცებ და ვარ მარად მო-
 სურნე კეთილ-დღეობისა თქუნიანსა და ვითხოვ
 დაუცდებელ-ყოფასა:

მოხუცეთა კვლამწიფევ?

უსაკუთრესი და უერთგულესი მგოცდარი თქუნი
 (სახელი და გუარი)

თვესა :

ხელსა :

წიგნი მეგობართან რეკამანდაციისა ვიხიე

ცოც.

სარწმუნოთ მეგობართ,
მოწყალეთ კელმწიფევ!

არა მე ვარ შიხეს თავის წყენისა თქუწნისა,
არამედ კეთილ-მოქმედებითი სული თქუწნი, რომე-
ლი უწყიან ერთა, და მოივლტიან ვაცო-მოუწყა-
რებისა თქუწნისადმი:

(ამა და ამას) აქუს საჭიროებამ თვსსა სა-
კუთარსა საქმესა შინა, რომელი თვთ ვამსა წიგ-
ნისა ამის მოროთვევისასა განგცხადებდსთ, და აქუს
სრული სასოებამ თქუწნსკედა შექევნად თვსსა,
რომლისა თვსცა ვითხოვ მეგობრობითისა სიუყ-
ვრულისა თქუწნისაგან, რათა აჩვენოთ მას კე-
თილ-მოქმედებითი შექევნამ თქუწნი, და მით
ჩვეულებითად ვალ-დებულ-ძყოთ მე, რამეთუ რათ-
დენცა მისდა მიმართ ჰყოფთ კეთილ-მსურუწლო-
ბასა, ჰყოფთ მას ჩემრამთ, და აღბეჭდავთ ცულისა
სკედა ჩემსა ჩარუხთ-ცელად:

სხვეპრ ვითხოვ მეგობრობითისა სიუყვრუ-
ლისა თქუწნისაგან, რათა მრავის მაუწყებდეთ
უვნებელად სუფევასა თქუწნსა, რომელი არს

სიამე გულისა ჩემისა: სხვებზე ვჭკიებ ქამ-ყოველ
 უღრმესსა ჰაგივის-ცემასა, და აღმატებულსა სიყუ-
 არულსა შინა თქუენსა :

მოწყალეთ კელმწიფე !

უერთგულესი და უძორხილესი მონა
 (სახელი და გვარი)

თვესა :

ჩელსა :

*

წიგნი მეგობრობისაგან ზასუხაძე რევოძან-დაციის
 წიგნისა :

ე თ რ .

უსყუარველესო და უგულთაღესო მეგობარო!
 მოწყალეთ კელმწიფე !

წერილი თქუენის ჩემდამო სიყუარულისა მი-
 ვიღე, და უოველივე ვჭსტან მას შინა :

სარწმუნოთ მეგობაროთ თუმცა (კაცისა მის)
 რომლისათვისცა გეთხოვნათ თქუენ შემწეობისა
 ჩვენებაჲ, საქმე იგი იყო ფრიად დახლათიულ და
 ქუენმდებარე დიდისა შრომისა; მაგრა წერილმან
 თქუენმან ესოდენ განამხნო სული ჩემი, რომელსა

*

არა ვჭრივე სიძნელესა მას თავი ჩემი, და უთვ-
ლივე საქმედ მისი სურვილისა მეძრ მისისა სრულ-
ვჭყავ, და წარმოვცხადებ იგი, რათა თვთ მხილველ
მან მისმან განგიცხადოსთ თქუენ ძალი მეგობ-
რობისა ჩვენისა, და მაღლობაცა თქუენ და შეს-
წიროს :

მოწყალოთ გლომწიფევ! რად იქმნების, და ანუ
რადსა მიძრძანებ სამსახურსა, რომელი არა აღვა-
სრულოთ, ცინათუ სიცოცხლეცა ჩემი შეწირვად მი-
სა იყო :

სხვებრ ვითხარ სიყუარულისა თქუენისა მა-
ერ დაუცდებელ-ყოფასა; რომელი ვჭკიებ მარადის
აღმაგებულსა სიყუარულსა და უღრმესსა ჰატივის-
ცემასა შინა თქუენსა :

მოწყალოთ გლომწიფევ!
მარად სამსახურისა თქუენისა მოსურნე მეგობ-
ბარი თქუენი :

(სახელი და გვარი)

თვესა :

ჩელსა :

*

წიგნი მეგობართან ვიდევ, რეკომენდაციისა:

§ ო-თ.

უსაყურადღებო და სარწმუნოთ მეგობართ,
მოწყალეო კელმწიფევ!

ვინაფცხ არა ვართ სოფელსა ამას შინა მკვდრ,
და არცა რამე თანა-მცსავრ ჩვენდა არს, თხნიერ
კეთილ-მოქმედებისა, და არცა რამე დატყურობის
აქა, თხნიერ კეთილისა სახელისა; ამისთჳსცა მსას-
თებელი კეთილ-თჳსებდასა ზედა სულისა თქუწნისასა,
შეგვედრებ მომრთმეკსა წიგნისა ამისასა, რომე-
ღისა ეკმარების საქმესა თჳსსა შინა კეთილ-გონი-
ერებითი დარიგებამ თქუწნგან და შეჩვენამ:

მოწყალეო კელმწიფევ! რათ-დენსაცა მეოხები-
თა ჩემითა გუამსა ამას აჩუწნებთ ვაცთ-მოყუა-
რებდასა, ეოველსავე აღწერთ თუცარსა ზედა გული-
სა ჩემისასა საუკუნოდ და წარუხოცელად; რომე-
ლი ვჳციებ მარადის უღრმესსა ჰაგივის-ცემასა,
და უაღმატებულესსა სიყურადღებოსა შინა თქუწ-
ნსა, მსურუწლი კეთილ-დღეობისა თქუწნისა:

მოწყალეო კელმწიფევ!

უცულოთაფესი და უმორჩილესი მონა

და მეგობარი თქუნი (სახელი და გუარი:)

თვესა :

წელსა :

თ ა ვ ი ლ.

წ ი გ ნ ნ ი ს ა მ მ ი მ ა რ თ ა :

წიგნი შვილისგან დედისადმი; სიკუდილსა
ზედა შამისასა:

§ 3.

უსაუბროდგებო დედაო!

ვამეცხვარს მამისა და დედისა, რომელმან განაწონა გულსა ჩემსა მასჯლი! ვამეცხვარს და უბედურებითსა ცხოვრებასა ჩემსა, რომელსა არღა მივის მამად, და სუბტი სახლისა ჩემისა! და ვამეცხვარს და სიბოძლესა ჩემსა, რომელსა მომეშალა ნუგეში და საუნჯე უბვირფასესი! ჭი დედაო! ვსი მე განგმირული ისრითა სიკუდილისაგან გეორცილათა და მოვსთქუთვ უბედურებასა ჩემსა დარღუნილი ცრემლათა შინა უნუგეშოთა: ვინადათ ამადღა ცოდვამ ჩემი ესოდენ, რომელსა მოულოდებელი ცნესლი ესე დავცა სახლსა ზედა ჩემსა, იგი შესჭამა, ხოლო ჩვენ უოველნი და-

გვიგვსა შემწიარ ფიცხელითა აღითა, რომელიცა
 არა ერთ-ცხის სწულულებასა გუყავუნებეს ჩვენ; არ-
 ამედ მარადის და რათდენ უშორეს, ევადენ ფი-
 ცხელად: უსაყურელესო დედაო! მოვლო თქუნ-
 თანა დაწულულებული გულოთა, და შემუსრული
 სულოთა, და დავეცემი წინამე თქუნსა მკობელი
 ესრეთ: დედაო უპვირფასესო და საუნჯეთო შვი-
 ლთა შენთაო! უკეთუ უღობელმან სიკუდილმან
 განჭკმირა გული თქუნნი, მიტაცებითა სასურუნ-
 ლისა და სახელ-შუნნიერისა მეუღლისა თქუნნი-
 სა და მამისა ჩემისათა; გარნა თქუნს ვითარცა
 მოწლემ დედაე, ნუ განჭკმირავ გულთა შვილთა
 თქუნსთასა გარდამატყლითა მწუხარებითა თქუ-
 ნსითა, რათა არა დამრხო-ბლდენს შვილთა თქუ-
 ნსთა სერა უბედურებანი, და არა დავშთეთ ეო-
 ვლით-ურთ უნუგეშონი! და თბოლნი საუკუნო-
 სსა საღმობასა შინა; ვინადგან ღმერთმან მოწ-
 ყალემან არა სრულიად მიგვცა ჩვენ უბედურე-
 ბასა და სიბოლესა; არამედ მოგუცა თავი თქუ-
 ნნი ნუგეშად და ღამპრად სახლისა და ბეთა
 თქუნსთა, რომელსა გემსხუნრზღნეთ ეოვლო-
 ნი შვილნი თქუნსნი და ჰსცოცხლებდინ უკ-
 უნისამდე:

დაწულულებული გულოთა, და მავრა

მწარეთა ცრემლთა ჰეჲ თქუნი (სახელი):

თვესა :

წელსა :

*

წიგნი ასულისაგან მამასთან; დედასა ზედა:

§ 35.

უძო-ჩუალესო კელმწიფეთ მამათ!

რასა მივამსგავსო მწუხარებაჲ, და ლმობაჲ
 გულისა ჰემისა, არა უწყი! ვიწვი, ნაწლებნი მემ-
 დურვიან, და გული სხვითა და სხვითა მწუხარე-
 ბისა მახვილითა მკუყწვიან, და რანთქმული მწა-
 რეთა ცრემლთა შინა ვიხოვ დაწუთა და ვარ უნ-
 უცემო ყოვლით ვერბო: ხოლო კმად ჰემი ტყე-
 ბისაგან მიკნინებული არღა სხვასა რაჲსაღამე კმობს;
 გარნა დედასა უძვირფასესსა ყოველთასა, რომე-
 ღმან დამობდაჲ მე, და დამსუჲ ბნელსა შინა მა-
 ვაჲი მწარეთა ცრემლთა: ჰი დედაო სანაგრეთო
 და სანგრეთო გულისა ჰემისაო! მოისვენე სიყუარ-
 ლული ასულისა შენისა, და მშობლობითთა სი-
 ყუარულითა და ლმობითა აღხოცენ ცრემლნი სა-
 ყუარელსა ასულსა შენსა, რომელი განრთხმულ

მიწასა ზედა, იქვის ცეცხლითა უხილავითა შეძე-
ბელი შენი: ჭი დედათ ნუგეშო სულისა ჩემისათ!
ეს ნუგეში ჩუწყლებრივი ასულსა შენსა, რომე-
ღასა მიღებოეს გონებაჲ გარემოქცევითა მისგან
წირისა შენისათა, და რომელსაცა არღა სურინ
სიცოცხლე შეძგომად შენსა:

ძამათ უძვირ-ფასესო! არღა ისმინა ჩემი სა-
სურველმან დედამან, ჩემმან, და დამიგვეს მე თბ-
ლად; გარნა თქუენ ნუ შეამოვლებთ დანაშთსა
სიცოცხლესა ჩემ-უბედურისასა, განუსომელისა
მწუხარებისა მიცემითა თავისა თქუენისათა; რათა
არა სრულიად თხერ ვიქმნე და მწუხარებითა მით
არა განკვებმოთ თავი ჩემი კელითა ჩემითა: ძა-
მათ კეთილო, და გონებით მდიდარყო! იხუართ
თავი თქუენი უსომოხსა მწუხარებისა ამისგან,
მხოლოდ ბეთა და ასულთა თქუენთათჳს; რათა
მწუხარებითა თქუენითა არა უქამოდ წარგაცედილ-
იქმნენ იგინი სიკუდილისაგან: სიქადყო შვილ-
თა თქუენთათ ძამათ! მიიღენ მწარენი ცრემლნი
ჩემნი ვედრებასა ამას შინა, და მით ნუგეშ-ეს უბ-
ედურისა ასულსა თქუენსა (სახელი:)

თვეს :

სელსა :

წიგნი სიამაშისაგან სიძესთან, ასულსა თ-
სსა ზედა:

§ 33.

უსაყურადღებო სიძეთ და შვილთ ზემო (სახელი!)

ესგან-რა უბედურებაჲ ზემი, და უღამობელ-
ობაჲ სჯსა ზემისა ზემზედა, რომელმან ეს-
მსა მოხუცებულებისა ზემისასა მიამცა მე მოუთ-
მენელსა მწუხარებასა და ვინღა მხედველნი თვა-
ლნი ზემნი შექქმნა წყაროდ მწარეთა ცრემლთა;
მაშინ განმრავლდნენ ისარნი საღმობისანი განწ-
ონიჲდ გულისა ზემისა, დამა ხვლნი მკუწთრნი აღ-
ცრად ღვიძლისა მის, რომელსა შინა ენთებოდ-
ცეცხლი საყურაულისა სასურველისა და გულისა
ზემისა ნუგეშისა ასულისა ზემისა: საყურადღებო
შვილთ ზემო! თუმცა მოიხლო ნუგეში ზემი, და-
ჭნა ევაგილი შუწნიერი და მოეკუწათ ხე სიცო-
ცხლისა ზემისა, რომელსა ზედა ჰქონდა მამასა
სახობაჲ; გარნა საყურადღებო ზემო, უბედურება-
სა შენსა ზედა მწუხარე მოვაქცევ ზირსა ზემსა
შენდამი. შემაერთებელი ცრემლისა ცრემლისა შე-
ნისა-თანა, და გოდებისა, გოდებისა შენისა-თანა
და გვეძრები მოხუცებული ესე, რათა არა განუ-
წოდელსა მწუხარებასა მისცე თავი შენი, და მია

არა სრულიად უბედურ ჰყო მთხუცებულებამ ჩემი; არამედ მიიხვედრის ესე უბედური მადლობითა ღმერთისათა ვინაჲგან ჩმიდასა ნებასა მისსა ვინ წინ აღუდგეს! და ეგრეთვე ჰყო მაგალითებრი სიუყვარული თბილთა შენთა ზედა, რომელთა სიბრალულოცა სხუთავს გულსა ჩემსა, რათა იუენენ იგინი შენ მიერ დაცულ და დაფარულ უბედურისაგან მომავლისა ვნებისა; სიდა ღმერთი თბილთა მოგცემს შენ ძალსა და სიმკნესსა მუარველობისა მათისასა, და შეცა არა დაუტეო იგინი შეძლებისა მეძრ ჩემისა:

უსაყურადღებო შევილო!

მხუცარებით აღსაკე სიმამრი შენი (სახელი):

თვესა :

წელსა :

*

წიგნი დედისაგან ასულთან, ქმარსა მისსა ზედა:

§ 36.

უსაყურადღებო ასულთა ჩემთა (სახელი):

ესმა-რა უურსა ჩემსა მოულოდნელი უბე-

ღურება ვე შენი; შეისვე მარჯნა ტეხლი გუ-
 ლსა ჰემსა და ვიხვი მით უნუ ეშო, და ვერა მო-
 მიპოვებდეს ღონელ რადთა განვიქრო იგი! ვაჲ ჰე-
 მრა უბეჯურსა დედასა რომელსა მაქენ და სასო-
 ებად ბედნიერებაჲ შენი, და ველოდი თუთუენებასა
 შენსა ნუაგმაჲ გულისა ჰემისა, ვარნა ესეცა მუ-
 ხარებაჲ შემეცვალა მე! ვაჲ ჰემრა დედასა, რომე-
 ლი ვხედვიდი ბედნიერებასა შენსა საყურგლისა-
 გამო მუელისა შენისა, და იგიცა მიგცა მუ-
 ხოაღმან და უნდომან სიკუდილმან, რომელითა და-
 ცხუა შენ ბნელსა შინა მაკადი მწარეთა ცრემლ-
 თაჲ! ვაჲ ჰემრა დედასა, რომელსა მიხაროდა სა-
 ყურგლსა და სახელ-შენნიერსა ქმარსა შენსა
 ზედა, რომელი იყო ნამდვილ მიხეზი მხიარულე-
 ბისა ჰემისა, ხოლო აჲ მიხეზ მუხარებდისა გა-
 ნუხომელითა, რომელსა ვიგლოვ ცრემლ შეუშ-
 რობელაჲ! საყურგლოთ ასულო ჰემო! მუხარე-
 ბამან ესრეთ მიმიღო გონებაჲ, რომელ აღარა უწ-
 ვი რაჲ ვქმნა და ანუ რაჲ ვსთქუა: ერთ ვერ-
 მო დაქვრივებაჲ შენი სწელაჲს გულისა ჰემსა, და
 მეორედ თბოლთა შენთა ცრემლნი; და საშუალ
 ორთა ამათ ვნებათა ვიგანჯები და არღა მაქენ
 მოსენებაჲ: უსაყურგლოთ ჰემო! თვალ-
 ცრემლი, და გულ-დამდურვილი დედაჲ ითხ-
 თეს შენგან, რათა არა უსიძოდათა მუხარებო

თა იქმნე შიშვეს სიტო-ცხლის შემოკლების შე-
ნისა, და მით მკურლელ შვილთა, და ხემ უბედუ-
რისა დეფისა:

უსაყურელესთ ხემთ, და ნუგეშთ გულისა
ხემისათ! უბედური და ცრემლთა შინა და-
ნთქმული დედაე შენი (სახელი:)

თვესა :

ხელსა :

*

წიგნი ძისგან მამასთან, მმასა ზედა:

§ 32

უსაყურელესთ მამათ (სახელი!)

გარემოცული მწუხარებათაგან და დანთქმუ-
ლი ცრემლთა შინა მწარეთა, დავეცემი წინაშე
თქუნსა კელმწიფეთ მამათ და გლეჯითა თმა-
თათა, და გვებითა საშინელითა, ვიგლოვ და ვქს-
ტირ სამართლად საკლო-ველსა მმასა ხემსა, რომ-
ელი იყო სურგი სახლისა, და დამწარი მნათი
გყარისა ჩუნსისა: ვსტირ მმასა, და მმასა ნუგე-
შსა სულისა და გულისა ხემისასა: ვსტირ დიდუ-
მასა სახლისასა, და ვსტირ საუნჯესა უძვირთა-

სესსა, და სიმკვიცესა ძალთა ჰქმთასა: ვსტირ, და
 ვსტიროდჱ მარადის და ვერა რომელმანმე ნუგე-
 შმან დაავიქუოს იგი გულსა ჰქმსა: უკეთუ შე-
 ვროთო ცრემლნი ჰქმნი ზღუასა, რომელთა სიმწა-
 რეთა თვსთა გამო აღადრუნა იგიცა; უკეთუ გან-
 ვჰსტვნო თავი ჰქმი ვლდესა ზედა; და უკეთუ გან-
 ნგეძირთ გული ჰქმი მახვლითა; მაშინცა ვერა
 ღირსად ვიგლოთო იგი, ვიძრე არა განვიდეს სუ-
 ლი ჰქმი კორცთაგან, და არა ვეწიო მას! ძამათ
 და ძამათ უსაყურელესო! წარმომიდგებიან რა
 წინამე თვალთა ჰქმთა ესმსა მოხუცებულებისა
 თქუწნისასა უბედურებითი განმწარებაჲ თქუწნი,
 მკისვე გაგერთხ მიწასა და არღა უჩუი ვინაჲ ვარ
 და სარა! ძამათ უძვირთვასესო, და ძამათ პქამდჱ
 შენაგრებულთ უთველთაგან! მეც მე ნებაჲ რათა
 ნატყლად თქუწნსა და ჰქმსა მევე ვიქმნე მსხუ-
 წრად მწუხარებისა ამის, და თქუწნი ჰქედრეთ
 უვნებელად დიდებოთ სახლისათ და შვილთა თქუ-
 წნთათ! თვალ-ცრემლიანი და სიტოცხლე განმ-
 წარებული ძეჲ თქუწნი აღვაჯღენ მხურვალესა
 ღოცვასა უთვლად უმაღლესისა ღუთისადმი,
 რომელმან გარდამთავლინოს თქუწნი ზედა ნუ-
 გეძინის-ცემად და სიმკნე, რომლითამცა გიპურ-
 ასთ თქუწნი მწუხარებისა ამისგან, რათა არა იხ-
 ილთან ძეთა თქუწნთა უდიდესი სიმწარე:

მოწყალეთ კვლამწიფე მაშაო!

ცრემლითა შინა დარღონილი ძე თქუ-
ნნი (სახელი:)

თვესა :

წელსა :

*

წიგნი ასულისაგან დედასთან, ძმასა წედა:

§ 3კ.

უსაყურადღებო დედაო!

რად არა აქვს ენად ხეში სასასა ხეძსა, და
რად არა ქვად იქმნებიან ბაგენი ხეძნი სიგუჟისა
ამას წედა, ვითარმედ ვჭკვირ ძე საყურადღებსა, სა-
სურველსა და სახელ-შენიერსა ძმასა ხეძსა! გა-
ნმწარდა სიტოცხლე ხეძი; დაივოდა გული ხეძი,
და მოესპო სულსა ხეძსა ნუგეში, რომლისათვისცა
ვიხოვ დაწითა, და ნაგლეჯნი თმათა ხეძთანი გა-
რემოს ხეძსა დაგებულ-არიან; ვინა დამიჯნო ვა-
რდი? ვინა მოჭკუწნთა ხე ცხოვრებისა ხეძისა?
ვინა მონამგლა შრომანი ხეძი? და ვინა მისცა-
ცა თვალითა ხეძთა ნათელი და გულსა ხეძსა სი-
ხარული? ჭი სიკუდილო უღმობელო და უსამა-

რთლოთ! არა სამართალო იყოა შენდა განძღებად
 მოძემართისა მუცლისა შენისა, შენებრ ბოროტ-
 თაგან, რათა არა შთაგენთქა კეთილი და საქებუ-
 ლისა თვსებისა მამა ჩემი? ჭი სიკუდილო მტე-
 რთ ვაცთა-ნათესავისათ! არა ეგმაა ეკსლიანთა
 კბილთა შენთა შეჭმად წინა-პართა ჩემთა, რათა
 არა აღგემახუნეს იგინი კუთლად ახალ-ნერვსა მმა-
 სა ჩემსა სედა? ჭი სიკუდილო! არა უძყობეს
 იყოა, რათა მოგესნო სიტოცხლე ჩემი და არა
 მძისა ჩემისა, რომელი იყო ღამძარი სახლისა, და
 ნუგეში რისა თვსისა? ჭი უნდოთ და მუხთალო!
 ნაცულოდ უძლოურებისა ჩემისა, ვაგენოხ შენ მა-
 რჯურწნემან უფლისამან, და იქმეს შემუსრვილ
 მის მიერ ძალი შენი:

დეათ ნუგეშო სულისა და გულისა ჩემი-
 სათ! ძაკადი მწარეთა ცრემლთა, მოვიქცევი თქუ-
 წნდა და დავაკვლავებ ცრემლითა ფერკთა თქუწ-
 ნთა და ვიცევი: ნუ დააბღღებთ შეილთა თქუ-
 წნთა და ნუ დასთქამთ საუკუნოსა ცრემლთა
 შინა გარდამაგებულისა მწუხარებისა თქუწნისა
 გამო, რომლისა გვიროვამ არა ძალ-უმს გულ-
 სა თქუწნსა, და მისგამო არა შთაბრუნენ
 შეილნი თქუწნნი უსასტიკესსა უბედურებასა
 შინა:

უსაუქარლესო დედაო
 მაკადი მქარეთა ცრემლთა ასული თქუნი (სახელი:)

თვესა :

წელსა :

*

წიგნი მოუქრისაგან მოუქარესთან:

§ 33.

(აქა ციგული რადეა ჭქონდეს:)

რადენცა საუქარული თქუნი ენთების ცუ-
 ლსა შინა ჰემსა, ეგოდენ უბედურებისა თქუნი-
 სა შემთხვევამან აღანთოვე ცაცხლი მქუხარებისა
 და ვარ თანა მტკივნეულ ხუზრსა მას ზედა უბ-
 ედურებისასა, რომლისა ნაწილ კერძობასა მივი-
 დებ, და ცრემლსა ჰემსა ცრემლისა თქუნი-
 სანა შევრთავ: კელმწიფეთ ჰემო! თუმცა ნამდვილ
 დირს არს გირილისა და გლოვისა უსაუქარლეს-
 სი და სახელ მუნიერი (ძმამ, დედამ, მამამ, ქა-
 ლი, რძალი და ვინც იუთს იმისი სახელი;) გარნა
 ვინადგან ნებასა ყოველისა შემძლებელისა ღუთი-
 სისა ვერავინ წინა აღუდგების; ამისთვისცა თანა
 ცუამს ჰგენ ყოველთა მოთმინებამ, და სამაჟლო-
 ბელად ღუთისა მითვალვამ მქუხარებისა, რათა

განუზომელითა მწუხარებითა, და ურვითა არა ზა.
 ამჟამად ჩინაღმდევ ძისა შემოვიდეს ჩვენ შორის,
 რომლითა მოვაჩვენებთა თავსა ზედა ჩვენსა უ-
 ვირესი: კვლამწიფეთ ჩემო! მიიღეთ ვერებსა ესე
 ჩემი, ვითარცა გულ-მტკივნეულისა და კეთილ-
 მსურუნდლისა მოუყისისა თქუნიისა, და ნუ უსო-
 მოსა მწუხარებასა მისცემთ თავსა თქუნიისა, რომ-
 ლითაცა არა უფროს მტკივნეულ-ჭოთ გულნი
 მოუყასთა თქუნიისანი: იეთს ღმერთი ნუგე-
 შინის მცემელ თქუნიდა, და ავმათს სახლისა თქუ-
 ნისა უბედურებაჲ ესე:

მოწყალეთ კვლამწიფევ!

თქუნიისანი მწუხარე, და თქუნიისანი გულ-მტკი-
 ვნეული მოუყარე თქუნი (სახელი);

თვესა :

ჩელსა :

წიგნი მეგობრისაგან მეგობარსა ზედა:

ჲ 39.

უსაუყარელესო მეგობარო ჩემო (სახელი)

შესმა-რა კამა ესე საშინელი აღსასრულისა

მეგობრისა ჩემისა, ესრეთ განიბრჭუტა ცული
 ჩემი, რომელ განვერთხ მიწასა და ვერდა შევიძელ
 რათქნეს; ხანსა აღმოცეკვება კმისა, და ვიქმენ
 ვითარცა გონება მიხდილი: გარნა მოვეცე-
 გონებასა, მაშინ მომესხენეს მე კუალად სიუჟა-
 რულნი მსნი და ვიგლოვი ვითარცა ძმასა და
 მეგობარსა სულთსა, რომლისა სიკუჭდილმანცა
 მოავლო გულსა ჩემსა მხიარულება, და სულსა
 ჩემსა ნუკში:

უსაუქარელესო მეგობარო ჩემო! სიმდიდრე
 გონებისა მაშინ ნაყოფიერ იქმნის, ოდესცა უბე-
 რუებასა და მწუხარებასა შინა იქმნა ვაცი მომ-
 ძინედ; რათა მოუთმენლოდითა არა ავნოს მან
 ვსა თვსსა, და მით არა მოიხიროს უბვირეს
 ზველისა რამე:

საუქარელთო ჩემო! თვთ უჩუთ თქუენ
 მედ ვინადგან განხინება სიკუჭდილისათვს
 სხვისა რამესამე განხინებისა მსგავს არს,
 ისთვსცა ვიკადრებ ვადრებასა თქუენ-თანა,
 თა არა უსომოსა მწუხარებასა შინა შესახ-
 თ თავი თქუენი; არამედ ვითარცა შუენის გო-
 ვრსა, ეგრეთ სამაღლოდელად ღუთისა მიითუა-
 თთ იგი, რომელმანცა მოავლინოს თქუენ სე-

და ნუგეშების ცემა თვის, და მოწყობებითა
 სითა გარეუკუნაქციოს თქუნიან უოველ
 ვნებაჲ:

მოწყობეთ კელმწიფევ!

მონაწილე მწესარებისა თქუნიანს (სხელი)

წელსა :

თვესა :

*

თუშთა, ფშავთა და ხევსურთაგან, გლოჲა ხანატრეალისა და ღუთისადმი განსუწმენდელისა საქართველოს მეფის ირაკლი მკორისა:

თქმული მათებრ ლექსად, ნადგობრნი სოვეტნიკისა და ვავალერისა გოდერძი ფირალოთისაგან:

6 პოე.

აღსდგე გმირთ გმირო ნუ გძინავს, მტერთა ისმიან კმანი ა;
გრძლად ძილის ჩუწულ რაფის ხარ, მიყვიმე უნაწი ვმანი ა;
არ განხოს მტერმან მამუნად, ვქსლევნოთ ვაკუწმენეთ თმანი ა;
უართ ბრძოლად მათა მოსრულნი, ზოცაგან თახნი მმანი ა;

გამალე დროშა მძლეველი, წუმრ მასხ მტერთა ხარი ა;
მოემეთა ნახონ ფრიალნი, მუნ მოსქდეს მთა და ბარი ა;
ქუსდეს მაყარი შეშხანა, ვით ხეცით მებს გვარი ა;
განვჭფანგოთ მტერნი ჩვეულად, ვასუთ ხასმელი მწარი ა;

განიფრთხე ძილი ზე აღსდგე, შთაიკუ წერილთვალა რეინის ა;
ბუღე კელთა მაყარი, მტერთა განმხნევი გვინის ა;
წინ მივალთ შენნი მეჭურენი, ვითა მეტონა ლხინის ა;
მეგვსუამთ სისხლსაგა მტერთასა, უტყუე ვახეთის ღვინის ა;

მტერს წინ წარვიტევეთ დიაცებრ, უკან ისეღინ ვვლარ ა;
უოვლთვს ვოფილა ს ვსრეთ, ვინ შენხე დიკეხხარ ა;
წარულებთ სრულად ხაწაფეთ, მთად ვჭგზავნით დიაცთ ვხარ ა;
არ განიღვიმებ ბატონო, მოემეთა რამცა გვეხარ ა;

აღვილოთ მმანო ფარკმალნი, ვასმინათ ჩაჩქანთ ჩხვრან ა;
ღავსდგეთ დავიწყოთ დრობა, ჯვარდის ჩვენნი მღვრან ა;
ცხენი მხად უდგას გმირთ გმირო, ვამული ტურთად მგრან ა;
არ განიღვიმებ მოსრულარს, ბედას წყნის წყრან ა;

მთელ ერეკლელ ჰსტატსლებინ, აწცა და უყუენისამდ უ
 მტკრთა თავმტეხი მესისა, მოეძეთა მტუწლი აქამდ მ
 აწ სძინავს ბრძოლით მძუწრალსა, და განიღვიბებს დილამდ მ
 თუ სადმე წარვალს წარბევიუანს, არღა გაცემუწმებს შინამდ გ

გათენდა დიღა ბატონო, წროი არის მტკრთა დასხმის ა
 ალკანმა ცხენთა და აწოთთა, და მათი ალვირ ასხმის ა
 კუწთა თავ მკლავთა მტკრთასა, და სისხლის ვეჯად დასხმის ა
 ყუბრძანე ბუკთა ტერტიალი, ბანაკით აწოთა განსხმის ა

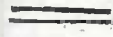
მსგეტა აღმოხდა ქუწყანად, მაგრა ჩვენთვსკი ბნელი ა
 თუ შენ არ განახეთ ვახუღსა, ჩვენი შინ წარსლავა ბნელი ა
 არ ჩვენ ვჰსტრემლობით მარტონი, ჰსტირს შენთვს მთა და ვეღა; ა
 ლავლახნეთ მძანო ფარკმალნი, რადღა გვეყრების კელა ა

ვიგლიაწნეთ თმა და უღვამნი, თავშიგან ვიცეთ ღოღები თ
 მიჭრულუბია ნეგარსა, წარსრულარს ლუთისა წოდება თ
 მკვებღავლოთ ცრემლთა ფრქუწვითა, თუშტა ისმინოს გოდები თ
 აწ წარსდა ჩვენი ცხოვრება, ცულოთაც დავიკოდები თ

რადამე გუქვიდავს ფარკმალნი, უმისოდ ცუდი ბარგი ა
 ლამიჩნენ თოფნი და შუბნი, მიწათ შეჰსტაჰმენეს ვარცა ა
 იგი არა გუქვავს საჭურჭლად, სხუა ვიღა ვსბენეთ ვარცა ა
 ჭი წარსდი ჩვენო ნუტეშო, დიდებავ დაბვევარგი ა

წარვიდეთ ბირთა ხოვითა, სახლთა მიუთხრათ გლოვან ა
 კაგლოვნეთ მთანი და ვლდენი, დავოზღადით ჩამა წოვან ა
 ჩვენთანა ფშავნი ხევსურნი, ყრმანი ჭაბუენ მკტოვან ა
 ნუ შეტუწმრინ ცრემლანი თვალთაგან, და ყულთა მისი კსოვან ა

ღაშთენ მას ბენი ბის ბენი, მათსა ვიკუოდეთ ქებას ა
 გმირნი მამატად აღზრდილნი, ჰუოფი კეთილსა მმოდას ა
 მკერთა მისცემენ ჰასუსსა, სოუეათა თნემაიბას ა
 აწღა გამოვჰსტენათ მო მძანა, ვინმტა იქმს ერეკლობას ა

უკეთუ გენებოხო ჰავეთითა წარგსავნაჲ წიგ-
ნებისა ანუ არსათაჲ, მაშინ ჰავეთსედ მოსაწერნი
ტიტულნი არიან ესენი:

§ 367.

1. კელმწიფესან:

მისის იმპერატორების დიდებუ-
ლებას, უოვლად უძოწუაღესს
კელმწიფე იმპერატორს
აღექსანდრე ჰავღეს ძეს, მპერო-
ბელსა უოვლისა რუსეთისასა.

(აქ სახელი ქალაქისა)

(ამა და ამისგან) უოვლად უქუწუვეკრდომილესი
არსა:

2. იმპერატრიცასთან:

მისის იმპერატორების დიდებუ-
ლებას, უოვლად უძოწუაღესს
კელმწიფე იმპერატრიცას
მარიაჲ ფეოდორეს ასულს:

(აქ ქალაქის სახელი)

(ამა და ამისგან:

3. კელმწიფის მასთან:

მისის იმპერატორების უმაღლესობას, დიდსა მთავარსა ცესარევიხს კონსტანტინეს ჰავლეს ძეს.

(აქ ქალაქის სახელი)

(ამა და ამისგან.)

4. ჰაგრიარხთან:

უწმიდესა და უნეტარესს

დიდსა მწიგმთ მთავარს (სახელი)

(ქალაქის სახელი)

5. მიგროპოლიტთან, ანუ არხიევისკოპოსთან:

მისს მაღალ ყოვლად უსამღუძველოებსობას,

მოწყალეს მწიგმთ მთავარს (სახელი:).

(ქალაქის სახელი:)

6. ეფისკოპოსთან:

მისს ყოვლად უსამღუძველოებას

მოწყალეს მწიგმთ მთავარს (სახელი:)

(ქალაქის სახელი:)

7. არხიმანდრიტთან, ანუ ილუმენთან, გინა დე-

კანონთან:

მისს მალაღ ღირსებას

მოწყალეს მამას არხიმანდრიტს (სახელი:)

(ქალაქის სახელი:)

8. მღუდელთან ანუ მღუდელ მონოზონთან:

მისს ღირსებას

მოწყალეს მამას,

აღიქსი ოთანეს პეს

(გვარი)

(სახელი ქალაქის)

9. ფერდარშალთან:

მისს მალაღ აღმაგებულესობას,

მოწყალეს კელმწიფეს

დენერაღ ფერდარშალს აწიქსანდრე ოთანეს პეს

(გვარი:)

(ქალაქის სახელი:)

10. ღენერაღ ანუეთთან:

მისს მალაღ აღმაგებულესობას;

მოწყალეს კელმწიფეს

დენერაღ ანუეთს ებნატი კირილეს პეს

(გვარი:)

(ქალაქის სახელი:)

11. ღენერალ-ლეიტენანტს ანუ ღენერალ მაიორთან:
 მისს აღმაგებულებას

მოჩუალეს კელმშიფეს
 ღენერალ-ლეიტენანტს არკაგი პავლეს მეს,
 (გვარო)

(ქალაქის სახელი:)

12. პოლკოვნიკთან, ანუ პოდპოლკოვნიკთან
 ანუ მაიორთან:

მისს მაღალ ვეთილშობილებას

მოჩუალეს კელმშიფეს
 პოლკოვნიკს გიორგი უასილის მეს

(გვარო)

(ქალაქის სახელი:)

13. ვაჰიგანთან, და მას ქუწმორე ჩინოვანთათანა:

მისს ვეთილშობილებას

მოჩუალეს კელმშიფეს

(სახელი, მამის სახელი და გვარო)

(ქალაქის სახელი)

14. ღეიტვიტელნი ტაინი სოვეტნიკთან:

მისს მაღალ აღმაგებულესობას

მოჩუალეს კელმშიფეს

ღეიტვიტელნი ტაინი სოვეტნიკს

ოთანე ჰეგრეს მეს
 (გვარო)
 (სახელი ქალაქისა)

15. ცაინი სოვეტნიკთან ანუ დეისტვიტელნი სტა-
 გსკის სოვეტნიკთან:

მისს აღმატებულებას
 მოწყალეს კელმწიფეს
 ცაინი სოვეტნიკს (სახელი და მამის სახელი)
 (გვარო)
 (სახელი ქალაქისა)

16. სტაგსკის სოვეტნიკთან:

მისს მაღალშობილებას
 მოწყალეს კელმწიფეს
 სტაგსკის სოვეტნიკს (სახელი და მამის სახელი)
 (გვარო)
 (სახელი ქალაქისა)

17. კოლესკის სოვეტნიკთან, ანუ ნადვორნი
 სოვეტნიკთან, და კოლესკის ასესორთან:

მისს მაღალ ვეთილშობილებას,
 მოწყალეს კელმწიფეს
 უფალს (რაც ხინი აქვს, და სახელი და მამის სახელი)
 (გვარო)
 (ქალაქის სახელი)

18. გიგულარნი სოვეტნივთან, და მას ქუჩმორე
 ხინოვანთათნა და უხინოასა აჩნაურისათნა:

მისს კეთილშობილებას

მოწყალებს კელმწიფებს

(რაც ხინი აქვს და სახელი და მამის სახელი)

(გვარი)

(ქალაქის სახელი:)

ხალთ ნათესაობათა, და მეგობრობათა შო-
 რის რაგა მიწერ-მოწერად არს წიგნსა ამას ში-
 ნა, მათთვს უწყოდეთ, რომელ ვისაცა რად წოდე-
 ბად ჰქონდეს მამრსა, ანუ მდედრსა, შესაბამ მისა
 მოაწერდეთ ჰაკეთსა ზედა:

ЧАСТЬ ТРЕТІЯ

О форменныхъ письмахъ

ნ ა წ ი ლ ი მ ე ს ა მ ე

ფორმის წიგნთათვის:

სასამართლოთა ადგილთა სასმართა წიგნთათვის, რომელნი აღწერილ არიან რუსულად, და ქართულადცა ესრეთ, რომელ ოდეს დასრულდების რუსული, მაშინ მოებმისცა მას ქართულად იგივე, რათა ვისა რომელსა ენასა ზედა ენებოს, იგი იმპაროსმცა:

Г Л А В А I თ ა ვ ი ა.

ვირობის წიგნთა, თამასუქთა, პირობის წიგნთა, ნასყიდობის წიგნთა, და ანდერძის წიგნთათვის სასენი, თუ ვითარ რომლისა ვერ არს დაწერა: გარნა ესე ყოველნი წიგნნი დერზიანსა ქადაღდსა ზედა სათანადო არს დაწერად; ხოლო ფასსა ფურცელისა მისისასა, მაკლეურისაგან, ანუ სასამართლოთსა ადგილსა შინა იუწყებთ; ვინადგან სხვა და სხვაჲ არს ფასი მათი; და რათაღენცა დიდ არს ვირობაჲ, ანუ სესხებაჲ, ანუ პირობაჲ, ანუ ნასყიდობაჲ და ანუ ანდერძი, ეგოდენცა ქადაღდი დერზიანი იქმნების მომატებულისა ფასისა:

Образецъ закладной съ недвижимымъ имѣніемъ.

§ 89.

18 . . . года . . . дня (такой по званіемъ, именемъ, отечесствомъ и фамиліею) занялъ я у (такого по званіемъ и проч.) денегъ Государственными Ассигнаціями (или такою по монетою, сколько по рублей) за указные процѣнты, срокомъ впередъ (на такой по время) по естъ будущаго, (или настоящаго такого по года и мѣсяца, по такое по число); а въ тѣхъ деньгахъ, до онаго срока зложилъ я (такой по именемъ, ему такому по именемъ) недвижимое свое имѣніе, доставшееся мнѣ отъ (такого по) по наслѣдству (или по такимъ по крѣпостямъ) состоящее (въ такой по губерніи и городѣ или уѣздѣ) домъ, (или землю; или деревню и проч.) а буде я (такой по именемъ) тѣхъ данныхъ мнѣ денегъ на означенный срокъ ему (такому по именемъ) не заплачу; то вольно ему (такому по) по срокъ сію закладную гдѣ

слѣдуетъ явить и удовольствіе получить, какъ законы повелѣвають. На предъже сей закладной оное мое не движимое имѣніе никому другому не продано и не заложено, и ни въ какія крѣпости не укрѣплено. (рукоприкладство); Къ сей закладной (такой то прописать: *гизъ* или *звание имя отчества и фамилію*) что я вышеписанное крѣпостное свое не движимое имѣніе (такому то) заложилъ и денегъ 000. рублей получилъ въ помѣ и руку приложилъ.

(Поручительство, буде нужно.

По сей закладной (такой то: *гизъ* или *звание и фамилію* во всемъ вышеписанномъ ручалъ и руку приложилъ.

Свидѣтели:

У сей закладной (такой то:) *гизъ*, *имя*, *отчества* и *фамилію* свидѣтелемъ былъ и руку приложилъ.

სახე: გირათობის წიგნისა, უძრავთა საცხოვრებელთა: (ესე იგი ემა და მამულისა:)

§ 30.

წელსა . . თვესა . . დღესა: მე (ამა და ამ ხარისხისა. ამ სახელისა. ამ ვაცის შვილმან და ამ გვარისამ) ვისესხე (ამა და ამისგან) ფული საკელმწიფო ასიგნაცია (ანუ ესე და ეს თეთრი ამდენი თუმანი, ანუ რუბლი) ბრძანებულთა სარგებლითა, ხოლო ვადით, ესე იგი მომავალსა (ანუ ამა და ამ წლამდე და თვის რიცხვამდე;) და ფულსა ამას შინა, ვადაძრის დაუგირავე მე (ამა და ამან, ამა და ამას) უძრავი საცხოვრებელი ჩემი და მთომილი ჩემდა (ამა და ამისგან) სამკვდრებელად (ანუ ამა და ამ ნასყიდობითა) მეოთვი (ამა და ამ დუბერნისა, ანუ ქალაქსა, ანუ უესრსა შინა) სახლი (ანუ მიწა, ანუ სოფელი და სხვანი:) უკეთუ მე (ამა და ამან) სესხად მოცემული ფული იგი, დანიშნულსა ვადასა სედა, (ამა და ამას) არა მივსცე; მაშინ ნებაჲ აქვს მას (ამა და ამას) რათა შემდგომად ვადისა, გირათობის წიგნი ესე სადაცა ჩვერ-არს განაცხადოს, და ვმა-ყოფილებს მიიღოს, ვითარცა ქსეფულნი ბრძანებენ: ხოლო უწინარეს ამისა, გირათ უძრავი საცხოვრებელი ესე ჩემი, არა ვისდამი მისყიდულ-არს, არა ვის-

თანამე დაგირავებულ არს, და არცა რომელითამე
 შეკრულებითა შეკრულ არს: (კელის მოწერა)
 ამ გირათობის წიგნსეჲ (ამა და ამან, ამა და ამ-
 ის შვილმან, ამა და ამ წოდებისა და გვარისამ)
 რომელ შემოხსენებულაი მკვდრი უძრავი საცხო-
 ვრებელი ჰეძი (ამა და ამას) დაუვირავე და ფუ-
 ლი (ესოდენი) მივიღე, მას შინა კელი მომიწე-
 რიეს:

(თავდებისაგან მოწერა, თუ გინდოდესთ:)

გირათობისა ამის (ესე და ესე, ამა და ამ
 წოდებისა, ამა და ამის შვილი და ამა და ამ გვა-
 რისა) ყოვლისა შემოხსენებულისა თავდებ ვარ
 და კელი მოვაწერე:

(მოწმების მოწერა.)

გირათობისა ამის. (ესე და ესე, ამა და ამის
 შვილი, ამა და ამ წოდებისა და გვარისა) მოწამე
 ვიუავ და კელი მოვაწერე:

(რათდენიც მოწამე აერ-იუოს და გინდოდესთ
 შევლამ ასე უნდა მოაწეროს:

შემდგომად რათდენტამე მოწამეთ კელის მო-
 წერისა განაცხადეთ წიგნი ესე სასამართლოთსა ად-
 გილსა შინა დასამტვიცებულად:)

Примѣчаніе: ежели закладываются дворовые люди и безъ земли крѣстьяне, то пишашь слѣдующе:,, заложилъ я (такой то, ему шакому то крѣпостныхъ своихъ дворовыхъ людей, (или безъ земли крѣстьянъ доставшихся мнѣ по наслѣдству (или инако)),

შეგნობველოდა: უკეთუ ავირვედნენ შინაურსა სახლისა უმათა ანუ თვნიერ მიქისა გლეხთა; მაშინ აერსნს დაქერად ესრეთ:,, ღაუგირავე მე (ამა და ამან, ამა და ამას) ჩემნი ნასყიდნი სახლის ხალხნი, (ანუ თვნიერ მიქისა გლეხნი ჩემნი,) რომეღნი დამრჩომიეს მე მეძვედრეთობითა (ანუ მიმთვნიეს სხვედრ:)

Образецъ закладной съ движимымъ имѣніемъ.

§ 90.

Тысяча восемь сотъ восемнадцатаго года, генваря десятаго дня. Я ниже подписавшійся (такой то званіемъ, именемъ, отечествомъ и фамилією) занялъ

у (такого то званія и проч.) денегъ Государственными Ассигнаціями (или таковою то монетою сколько рублей.) за указныя процѣнты, срокомъ впредь (на такое то время,) то есть будущаго (или настоящаго такого то года и мѣсяца по такое то число;) а въ тѣхъ деньгахъ до онаго срока отдасть я (такой то) въ залогъ ему (такому то) собственныя мои вещи, (такого то званія и качества, всего по цѣнѣ на сколько то рублей;) а буде я (такой то) тѣхъ въ заемъ данныхъ мнѣ денегъ на означенный срокъ всѣхъ сполна ему (такому то) не заплачу, то воленъ онъ (такой то) по срокъ сіе заемное письмо гдѣ слѣдуетъ, ко взысканію явишь и удовольствіе получишь, какъ законами повелѣно. (рукоприкладство) *Къ сей закладной (такой то гинъ, имя, отчество и фамилію)* что я выше писанные собственные свои вещи (такому то) заложилъ и денегъ (сколько то рублей) получилъ, въ томъ и руку приложилъ.

(Поручительству.)

По сей закладной (такой по зинъ, имя, отечество и фамилию во всемъ вышеписанномъ ругалъ и рүкү приложилъ.

(Свидѣтели.)

У сей закладной такой по зинъ, имя отечество и фамилию свидѣтелемъ былъ и рүкү приложилъ.

სახე, გირათობის წიგნისა მოძრავთა საცხოვრებელთა, (ესე იგი ოჯეს ნივთსა აგირავებდნენ:)

§ 7.

წელსა ათას რუგას მეათრვაბეგესა, თვესა იანვრის მეათესა დღესა, მე ქვემოთ კელის მოძურგმან (ამა და ამან, ამა და ამ ხარისხისამ, ამა და ამის შვილმან, და ამ გვარისამ) ვისესხე (ამა და ამისგან, იმისი გვარი, სახელი მამის შვილობა და ჩინი.) თული საკელმწიფო ასიგნაცია (ანუ ესე და ეს თეთრი, ამდენი რუბლი ანუ თუმანი) ბრძანებულთა სარგებლთა, ვაფით (ამა და ამ დრო-

მდე) ესე იგი მოძავალსა (ანუ აწმყოლსა წელსა და
 ამა და ამ თვის ამდენს რიცხვამდე;) ხოლო ფუ-
 ლსა ამას შინა ვადაძის მივეც მე (ამა და ამან)
 გირათჲ (ამა და ამას) ჩემნი საკუთარნი ნივთნი,
 (ესე და ესენი, ამა და ამ თვისებისანი, ფასით შევე-
 ლამ ამდენისა რუბლისა, ანუ თუმნისა;) და უკეთუ
 მე (ამა და ამან) მოცემული ჩემდა სესხად ფულ-
 ნი, დანიშნულსა ვაძასა შედა არა სრულებით მი-
 ვსცე მას; მაშინ ნებაჲ აქვს მას (ამა და ამას)
 რათა შემდგომად ვაძისა გირათობის წიგნი ესე
 სადაცა აქერარს განაცხადოს და ვმაცოფილებდაჲ
 მიიღოს, ვითარცა სჯულთა ბრძანებულ არს:
 (კელის მოწერა:) ამა და ამ გირათობის წიგნ-
 შედ, (ამა და ამან) რომელ შემთადწერიდნი საკუთა-
 რნი ნივთნი ჩემნი (ამა და ამას) დაუციროვე; და
 ფული (ესოდენი) მივიღე, მას შინა კელი მოვა-
 წერე:

(თავდებობა:)

გირათობისა ამის (ესე და ესე, ამა და ამ
 ხარისხისა, და გვარისა) ყოველსა შინა შემთა-
 წერსა თავდებ ვარ, და კელი მოვაწერე:

(მოწამენი)

გირათობისა ამის, (ესე და ესე, ამა და ამ

ხარისხისა და გვარისა) მოწამედ ვიყავ და კვლად
მოვაჩენრე:

(ქვემოთს სრულ ყოფისა განაცხადეთ წიგ-
ნი ესე სასამართლოსა არცილსა შინა რასამცვი-
ცემელთაჲ:)

Образецъ домоваго заемнаго письма
безъ залога.

§ 91.

Тысяча восемь сотъ восемнадцатаго
года, марта (шаковаго шо дня,) я ниже-
подписавшійся (такой шо званіемъ име-
немъ и проч:) заняль у (шаковаго шо)
денегъ Государственными Ассигнаціями
(или шакою шо монешою, сполько шо
рублей,) за указные процѣнты срокомъ
впредь (на такое шо время) шо есть бу-
дущаго (или насшоящаго шакого шо года
и мѣсяца по шакое шо число), на кошо-
рое должень всю шу сумму сполна запла-
тишь; а буде чего не заплачу; шо волень
онь (такой шо) просишь о взысканіи и
посшупленіи по законамъ, (рукоприклад

спво) къ сему домовому земному пис-
му (такой по чинь, имя и фамилю) ру-
ку приложилъ.

სახე, თამასუქისა, რომელსა ჰქვიან შინაური
სესხების წიგნი: (ესე არს ახნაურთა:)

წ უ ა .

წელსა ათას რეას მეთვრამეტესა, თვესა მა-
რტასა მეოცესა დღესა, მე ქვემოთ კელის მოძე-
რმან, (ამა და ამ ხარისხისა, ამა და ამ ვაცის
შვილმან, და ამა და ამ გვარისამ) ვისესხე (ამა და
ამისგან) ფული საკელმწიფო-ასიგნაცია (ანუ ესე
და ეს თეთრი ამდენი) ბრძანებულთა სარგებლი-
თა, ვადით (ამა და ამ დრომდე) ესე იგი მომავა-
ლსა (ანუ აქმეთსა წელსა, ამა და ამ თვს ამდენს
რიცხვამდე) რომლისაცა ვარ მოვალე, რათა უო-
ველი ფული ესე სრულებით მივსცე; და უკეთუ
არა მივსცე, მაშინ ნებად აქვს მას (ამა და ამას)
რათა ითხოვოს მოსლუნვად ჩემგან და სკულისა
მებრ მოქცევად ჩემსგან: (კელის მოძერა:) ამ ში-
ნაურის სესხების წიგნსა, (ამა და ამან, ამა და
ამის შვილმა, ამა და ამ ხარისხისამ, ამა და ამ
გვარისამ) კელი მოვაწერე:

(წიგნი ესე ვახსენებთ მკურნალს, ჩათა მთ.
სწავლას კერა:)

Образецъ заемнаго письма безъ срока.

§ 92.

1800 года, Генваря 10 дня я ниже-
подписавшійся (такой то) занялъ у (та-
кого то) денегъ Государственными Асси-
гнаціями (или серебромъ) семь тысячъ
рублей за указные процѣнты срокомъ
впредь до воспреобованія его, на которой
срокъ долженъ я всю шу сумму сполна
заплатить, а буде чего не заплачу, то
воленъ онъ Господинъ (такой то) про-
ситъ о взысканіи и поступленіи по зако-
намъ.

Къ сему заемному писму (такой
то чинъ имя ошечество и фамилію) руку
приложилъ.

სახე სესხების წიგნისა უპაემოთ:

§ 26.

წელსა ჩუკ. იანვრის ი. დღესა, მე ქვემოთ
ქელის მომწერმან (ამა და ამან) ვიკესხე (ამა და
ამისგან) საკელმწიფო ასიგნაცია (ანუ თეთრი)
შვირასი თუმანი ბრძანებულითა სარგებლითა, ვა-
და ამისი თხოვადძე მისგან, რომელსა ფულსა
სედა ვარ მოვალე, რათა თქვას ითხოვოს, სრუ-
ლებით მივსცე, და უკეთუ არა მივსცე, მაშინ უფ-
ალსა მას (ამა და ამას) აქვს ნებაჲ მიჩივლოს მე
და მომექცეს მსაყულისა მებრ მოსდრუწვარ ჩუ-
მგან:

ამ სესხების წიგნსეჲ (ამა და ამან, ჩინი სახე-
ლი მამის სახელი და გვარი) ქელი მოვაწერე:

(ესეც განაცხადეთ მაკლორში:)

Образецъ Купеческихъ векселяхъ.

§ 93.

Санктпетербургъ 1820 года Генваря
2 дня вексель на 500 рублей.

Въ пяти мѣсяцовъ впередъ щитая отъ сего тысяча восемь сотъ дваццатаго года. Генваря втораго дня, по сему моему одинакому векселю повиненъ я запла- тить (шакому то) или отъ него кому приказано будетъ получить денегъ, Го- сударственнаго банка Ассигнаціями пять сотъ рублей, ибо я отъ него шоликую сумму получилъ сполна. (подписать та- кой то:)

სახე ვაჭართ თამასუქთა:

§ 23

სან ვეტეგერბუღის წელს ჩუკ იანვრის 2 დღესა:
თამასუქი ორმოცდა ათის თუმნისა:

ვუდა ხუთი თვე, ამ ათას ზვას ოცის წლი- თვან და იანვრის ორიდგან: ამ ერთგვარისა თა- მასუქისა ჩემისა მეძრ თანამდებ ვარ (ამა და ამი- სა) ანუ ვისაცა მან უბრძანოს მიცემა ფულისა ამის, საკელმწიფო ბანკის ასიგნაციისა (ანუ თე- თრისა) ორმოცდა ათის თუმნისა, ვინაფგან მე- მისგან ამიღიეს ესთფენი ფული სრულმბით:

(Дოწგონის საბჭოთა მამის საბჭოთა რა გვარია:)

— Образецъ контракта съ поршнымъ о
выучкѣ челоуѣка.

§ 941.

Лѣта 1818го, Марша 12го дня, я нижеподписавшійся заключилъ сей контрактъ (такого по) цеху съ поршнымъ мастеромъ Иваномъ Егоромъ сыномъ Рыкаловымъ въ томъ, что отдадъ я ему двороваго крѣпостнаго своего челоуѣка Петра Андрѣева для обученія поршному мастерству, срокомъ отъ вышеписаннаго числа впредь на три года, то есть будущаго . . . по . . . числа, въ которое время долженъ онъ Рыкаловъ означеннаго челоуѣка моего обучать поршному ремеслу, то есть кроить и шить разныя мужескія и женскія нѣмецкія (или другія) плашья по употребляемымъ въ Россіи (или въ Грузіи) манерамъ; за оное ученіе долженъ заплашить я ему 000 рублей, изъ котораго числа половина отдана ему Рыка-

лову отъ меня напередъ; а другую половину отдашь по выучкѣ; однакоже чело-
вѣка моего содержать ему Рыкалову на
его пищу, равно и обувь давать же, а
плащье верхнее и нижнее оной чело-
вѣкѣ будешь получать отъ меня; каса-
тельно же по наукѣ бышь ему Андрѣеву
у Рыкалова во всякомъ послушаніи. А
если усмотрѣна будешь отъ него ма-
стера въ ономъ челоуѣкѣ моемъ къ нау-
кѣ лѣность, или не порядочные поступ-
ки, въ такомъ случаѣ наказашь его онъ
воленъ; во всемъ вышеписанномъ своеруч-
но подписуюсь. (шакон по: чинъ, имя,
ошечество и фамилію.)

Եսեկ Յորտմոն Մոցնոն Ժքրցալոնատան, Կհաց-
լոնս Նյրս Ծոգոնսն:

Տ ԵՂ.

Բլոնս Կ Ե Ն. տքեա Ժարեա ոճ. Ժք լիւմ-
տք կլոն ժոմբլման Մեզար Յորտմոն Մոցնո
նկն (ամս քս ամ) կլոնսնքմոն Խոցնյնս Մ.ն.ս Ժքո-

თვის მკერვლისა ივან იაკობოვის რივალოვი-
 სათანა ამაჲ, რომელ მივეც მას ემაჲ სახლისა ჰე-
 მისა მონაჲ ჰემი პეტრე ანდრიევი სასწავლებე-
 ლად მკერვლობის კელოსნობისა, ვადით სემონა-
 წერისა რიცხვიდგან სამსა წელსა, ესე იგი მოძა-
 ვალს (ამა და ამ წლამდის, და ამა და ამ რიცხვა-
 მდის;) რომელსა დროსა შინაცა თანამდებ არს რივა-
 ლოვი იგი, ასწავლოს ემასა მას ჰემს მკერვლობად
 ესე იგი, გამოჭრა და შეკერვად სხვათა და სხვათა
 განისამოსთა ვაცისა და ქალისათა (ნემეცურისა
 რუსულისა თუ ქართულისა) რომელნიცა იხმარებო-
 ან რუსეთსა (ანუ საქართველოსა შინა;) ხოლო
 სწავლასა ამას სეჲა თანამდებ ვარ მე მივსცე მას
 (ამა და ამდენი) რუბლი, რომლისა ნახევარიცა ჩინდა-
 წინ მიმიტყოს მის რივალოვისათვს, და ნახევარსაცა
 მიიღებს იგი ჰემგან მაშინ, ოდეს სრულ ჰყოფს
 სწავლასა ვაცისა ჰემისასა: ხოლო ვაცი ესე ჰემი
 უნდა იუოს სასმელსა და საჭმელსა სეჲა, და ეგ-
 რეთვე ფერკთ საცმელსა სეჲა მის რივალოვისა-
 სა, და სხვაჲ განისამოსი რაჲცა მოუწოდეს, იგი
 მე ვაძლიათ: და რომელიცა თვს ეევს სწავლასა,
 ვაცი ესე ჰემი ანდრიევი იუოს ყოველსა შინა
 მორჩილ მის რივალოვისა; და უკეთუ იხილოს
 რივალოვიმან მან ვაცისა ჰემისაგან მკონარებაჲ
 სწავლისა, ანუ სხვაჲ რაჲმე უკანონოდ ქცევაჲ;

მამინ ჩიკალოვს აქვს ნებად რასჯიისა მისისა:
 უოველთა სემოხსენებულთა ჰირთათა ზერა სა-
 ვუთარითა კვლითა ხემითა მომიწეროეს მე (ამა რა
 ამას, სახელი, ჩინი, მამის შვილობა და გვარი
 მოაწეროს)

(ესე უნდა განაცხადოთ მაკლერთან წიგნში
 ჩასაწერად და რასამოწმებულად:)

Образецъ записи на подаренное не-
 движимое имѣніе.

§ 95.

Лѣша 18... въ день... (такой по
 прописать чинь, имя, опечество и фа-
 милию) по силѣ Высочайше изданной про-
 шлаго 1785 года, Апрѣля 12 го, о правѣ и
 выгодахъ городамъ жалованной грамошы
 88 й спашьи, и въ подтвержденіе оной
 состоявшагося шогожь года Сентября
 27 го числа Высочайшаго имяннаго ука-
 за, подарилъ я въ вѣчное и потомствен-
 ное владѣніе (такому по написать здѣсь
 чинь, имя, опечество и фамилию) и на-

слѣдникамъ его, благопріобрѣтенной крѣ-
 постной свой дворъ состоящій (шамъ
 по: здѣсь написать въ кошорой части,
 кваршалъ, подѣ какимъ номеромъ и въ
 кошоромъ приходѣ) доставщійся мнѣ по
 купчей (шогда по, по еспѣ въ кошоромъ
 году, мѣсяцѣ и числѣ) отъ (шакого по:
 чинь имя, опечество и фамилію); мѣро-
 южь подѣ онымъ дворомъ земли состо-
 ишь съ передняго конца по улицѣ длин-
 ну ооо, поперешнику по правую споро-
 ну ооо, по лѣвую ооо, да въ заднемъ кон-
 цѣ ооо сажень. А въ межахъ оной дворъ
 состоишь: идучи въ него по правую спо-
 рону домъ)или садъ или пустое мѣсто
 шакого по); по лѣвую спорону домъ (или
 садъ, или пустое мѣсто шакого по); а
 въ заднемъ концѣ домъ (или садъ или
 пустое мѣсто или улица шакого по: по
 еспѣ прописывать, чинь, имя, опече-
 ство и фамилію сосѣда.) Цѣнужь оному
 дому по совѣспи объявляю ооо рублей,
 съ коихъ пошрины плашишь ему (шако-
 му по.) А на передѣ сей даренной запи-
 си оной мой дворъ отъ меня иному ко-

му не проданъ, не заложенъ, ни укого ни въ чемъ не укрѣпленъ и ни за что не описанъ, и впредь какъ мнѣ, такъ и наслѣдникамъ моимъ до онаго дѣла нѣшъ, и ни почему не вступашся. (рукоприкладство) къ сей подаренной записки (такой по чинъ, имя, отечество и фамилію) что я вышеписанный благопріобрѣтенный крѣпостной свой дворъ со всѣмъ своимъ означеннымъ, въ вѣчное и потомственное владѣніе, (такому по) подарилъ, и по совѣсти цѣну 0000 рублей объявилъ, въ шомъ и руку приложилъ.

(Свидѣтели.)

У сей подаренной Записки (такой по, чинъ, имя, отечество и фамилію) свидѣтелемъ былъ и руку приложилъ.

სახე უძრავის საცხოვრებელის ჩუქების ჰინდის ჩიგნისა (ესე იგი სახლისა, თუ სხვისა ამ სახედ დაჩუქება:)

§ 20.

წავსა ჩუ . . . თვესა . . . დღესა (ამა და ამან,

ამა და ამის ხარისხისამან, ამა და ამის შვილმან
 და ამა და ამ გვარმან) ძალისა მეზრ უმაღლესად
 გარდმოცემულისა ჩუჲ. ჩულისა აზრილის იბ, სა-
 მართლისა და სარგებლობისათვის ქალაქთა ბოძე-
 ბულისა ღრამატისა ჰმ, ჰუნკტისა, და დასამტკიცე-
 ბელად მისა, მასვე ჩულისა სეკტემბრის კვ. უმაღ-
 ლესისა საკუთრისა უქანისა; ვაჩუქე მე საუკუ-
 ნოდ და საშვილიშვილოდ სამელობდლოდ, (ამა
 და ამას, ამა და ამ ხარისხისასა, ამა და ამის შვილსა,
 ამა და ამ გვარსა) და მეგვიდრეთა მისთა კეთი-
 ლად შეძინებული ნასყიდი სასახლე ჩემი მდგომარ-
 რე (ამა და ამ ალაგსა, ამა და ამ უბნის ნაწილ-
 ში, ამა და ამ ნუმრისა, და ამა და ამ ეკკლესიისა
 სამწყესოსა შინა) რომელი მოვიღე მე ნასყიდო-
 ბითა, (ამა და ამ ჩულისა, ამა და ამისგან;) ხოლოთ-
 ადგილის ზომამ სასახლისა მის მდგომარებს ამას
 შინა; წინა ვერძოდ ქუჩის მხარეს დასასრულ-
 ით სიგრძემ (ამდენი) სიგანემ მარჯუნით ვერ-
 ძოდ (ამდენი) და მარცხენით ვერძოდ (ამდენი) და
 უკანა მხარე (ამდენი) მხარე, (ანუ ადლი; ხო-
 ლო სამძღუარსა შინა მდგომარებს იგი: ქეგალ-
 რა მას შინა, აქუეს მარჯუნით ვერძოდ სახლი (ან-
 ნუ ბადი, ანუ ცარიელი ადგილი, ამა და ამისი,) მარცხნივ
 მხარეს სახლი, (ანუ ბადი, ანუ ცარიე-
 ლი ადგილი ამა და ამისი) ხოლოთ უკანა მხარეს

სახლი, (ანუ ბაღი, ანუ ცარიელთა ადგილი, გინა ქუჩამ ამა და ამისი, ანუ ესე და ესე, და ვისიც რამ იყოს მიდგმა სახლისა მის შესობლისათანა უგელას ხარისხი, სახელი მამის შვილობა და ცვარი დასწერეთ;) ხოლო ფასსა მის სასახლისასა სვინიფისისა მეძრ ცხად-ვჭყოფ (ამდენსა რუბლსა) რომლისადა ხარკი უნდა აძლიოს მან (ამა და ამან;) ხოლო უჩინარეს ხუტების წიგნისა ამის, სასახლე იგი ხემი, ხემგან სხვისა არა ვისაჲმთ არცა მისეიჲულ, არცა დაგირავებულ, არცა ვისაჲმთ რამესამე შინა შეკრულ, და არცა რომელსამე სე- და აღწერილ არს: და ამისა შემდგომად ვითარცა მე, გტრეთვე შემდგვიდრეთა ხემთა სასახლესა მას- თანა საქმე არა გვქონდესრა, და არცა რამესამე გედავნეთ: (კელის მოწერა:) ამ ხუტების წიგნ- სეჲ (ამა და ამან, ამა და ამ ხარისხისა, და ამა და ამის შვილმან, და ამ გვარმან) რომელ სემთხე- ნებული ვეთილად შემინებული, და ნასეიჲი სასახ- ლე ხემი ყოვლითა მით აღნიშნულითა სასდურითა და ზომითა, საუკუნორ და საშვილიშვილორ და- მფლობელორ (ამასა და ამას) ვაჩუქე და სვინი- ფისისა მეძრ ფასი მისი (ამდენი) რუბლი განვა- ცხადე, ამას შინა კელი მოვაწერე:

(მოწამენი რამდენიც გინდორდესთ ასე მოაწეროან:)

ამ ჩუქების წიგნისა, (ესე და ეს ხარისხთ-
ვანი, ამა და ამ ვაგის შვილი, და ამა და ამ გვა-
რისა) მოწამელ ვიყავ და კელი მოვაწერე:

(შემდგომად რაოდენთამე მოწამეთ კელის
მოწერისა, წიგნი ესე განაცხადეთ სასამართლოსა
აგვიღოს შინა დასამტკიცებლად:)

Образецъ рядной записи.

§ 96.

Лѣта 18 . . Окшября въ день, (такой
шо: прописать чинь, имя, опечество и
фамилю) сговорилъ я сестру свою дѣ-
вицу Н. въ замужество за (такого
шо: прописать чинь, имя, опечество и
фамилю) и въ благословеніе за нею
сестрою моею Н. пишу (здѣсь писать
какіе имянно образа и въ какомъ окладѣ:)
да приданнаго ей сестрѣ моей даю бри-
ліаншовыхъ вещей на (столько шо руб-
лей, равнымъ же образомъ всякія вещи
прописать и вѣсу и цѣну поставишь;) а
всего приданнаго на (столько шо руб-

лей.) а денегъ (сполько по рублей). Да
сверхъ того вышеписаннаго (въ такой
то) Губерніи, уѣздѣ и селѣ (сполько)
душъ крѣстьянъ. Болѣежь ей сесирѣ мо-
ей ни ошъ меня, ни ошъ наслѣдниковъ
моихъ не требовать, а быть симъ на-
гражденіемъ раздѣломъ между нами пре-
жде сего бывшимъ довольною. А сіяза-
пись да будешь и впредь въ запись. (ру-
коприкладство) къ сей рядной записи
(такой по; чинъ, имя, опечесство и фа-
милію), руку приложилъ.

Свидѣтели.

У сей рядной записи (такой по : чинъ,
имя, опечесство и фамилію) свидѣтелемъ
былъ и руку приложилъ.

Եսկ ընտանի ձևումն Մոսկովս:

§ 23.

Միտևս հյ... տպագրութիւն... թղթէ (ամբ
ամբ, ամբ թա ամ Խառնեկեամբ, ամբ թա ամն Մշո-
ղման, թա ամբ թա ամ Գլխեկեամբ) թղթեմն ը թա

ჩემი (სახელი,) (ამა და ამ ხარისხისა, ამა და ამ
 კაცის შვილსა, და ამა და ამ გვარსა ზედა,) და
 დალოცვასა შინა დისა ჩემისასა (სახელი) მივეც
 ხატი (ესე და ესე, ამა და ამით მოჭედილი,) და
 მსითვად დასა ჩემსა ვაძლეე ბრძლიანგისა ნივთთა
 (ესეთ-დენისა რუბლისასა. და თანასწორითავე სა-
 ხითა დასწერეთ ყოველი ნივთი რაჲცა ეძლეოდეს,
 და ყოველისა ნივთისა ფასი და წონად;) და ფულთ
 (ესეთ-დენი რუბლი,) და გარდა ზემონაწერთა მათ,
 (ამა და ამ) ღუბერნიასა და მამრასა და სოფელ-
 სა შინა (ესეთ-დენთა) სულთა უმათა: ხოლო უ-
 მეტეს ამისა, მან დამან ჩემმან არცა ჩემგან, და
 არცა მეძვედრეთა ჩემთაგან არღარა რაჲ ითხოვს;
 არამედ სასყიდლითა ამით უწინარეს ამისა ჩვენ შო-
 რის განყოფილითა ვმყოფილ-ქმნეს: ხოლო
 ჰიროზის წერილი ესე, იუოს ამისა შემდგომადცა
 ჰიროზის წერილადვე: (კელის მოწერა) ამ მსით-
 ვის ჰიროზის წიგნსეჲ (ამა და ამ ხარისხისა, ამა
 და ამის შვილმან და ამა და ამ გვარისამ) კელი
 მოვაწერე:

(მოწამენი შთაწერენ:)

ამ მსითვს ჰიროზის წიგნისა (ესე და ესე,
 ამა და ამ ხარისხისა და გვარისა) მოწამედ გიუ-
 აგა და კელი მოვაწერე:

(Բոցեմ յկց ետգանդուկտան յնյ կարսց հոգո
սհոն յերբ զանցեքտտ զս Բոցեմո հասխոնտտ:)

Образецъ записи раздѣльной.

§ 97.

Лѣта 18 . . Сентября . . въ день (такой то: чинь, имя опечество и фамилію,) далъ сію записъ Брату своему родному (такому то: чинь, имя, опечество и фамилію) въ помь, что (въ такомъ то году) Брата нашего меньшаго (такого то: чинь, имя, опечество и фамилію.) Волею Божіею не спало, а послѣ его осталось родовое движимое и недвижимое имѣніе, которое я (такой то) по наслѣдству съ нимъ Братомъ моимъ (такимъ то) и раздѣлили полюбовно; а по оному нашему раздѣлу досталось мнѣ (такому то, въ такой то Губерніи, уѣздѣ,) село (или деревня такая то) съ людьми и сокрѣспьяны, съ пашенною и не пашенною землею, съ лѣсы и съ сѣннымъ покосы и совсѣми

угоды, что по дачамъ явишься; а люди
 и крѣстьяне съ женами ихъ и съ дѣшъ-
 ми, съ брашьями и съ зяшьями, съ племян-
 никами и со внучашы, съ пасынками и
 съ приемышами и съ новорожденными по-
 слѣ (такой то) ревизіи ошъ оныхъ обо-
 го пола дѣшьями, и совсѣми ихъ сѣмей-
 ствами и ихъ пожизками. А ему Брату
 моему (такому то: въ такой то Губер-
 ніи, уѣздѣ.) село (или деревня) съ людь-
 ми со крѣстьяны, съ пашенною и не па-
 шенною землею, съ лѣсы и съ сѣнными
 покосы и совсѣми угоды, что подачамъ
 явишься, а люди и крѣстьяне съ женами
 и съ дѣшьями, съ брашьями и съ зяшьями,
 съ племянниками и со внучашы, съ па-
 сынками, съ приемышами, и съ новорож-
 денными послѣ (такой то) ревизіи ошъ
 оныхъ обоего пола дѣшьями и совсѣми ихъ
 сѣмействами и ихъ пожизками, съ хлѣ-
 бомъ въ гумнѣ состоящимъ, молоченнымъ
 и въ землѣ посѣяннымъ, съ рогатою и
 мѣлкою ихъ скопиною. А о семъ раздѣлѣ
 о записаніи за нами онаго недвижима-
 го имѣнія, просить мнѣ (такому то) гдѣ

слѣдуетъ; и пошому нашему по любов-
ному раздѣлу какъ мнѣ (шакому шо,)
такъ и ему Брату моему (шакому шо) и
женамъ нашимъ и дѣшьямъ шо передѣль
того раздѣла другъ на друга не просить
и ни подѣ какимъ видомъ шяжбы — не
начинать. А ежели я (шакой шо) и на-
слѣдники мои прошивъ сей записи въ
чемъ не усшоемъ; шо ему Брату моему
(шакому шо) и наслѣдникамъ его взяшь
съ меня (шакого шо) и съ наслѣдниковъ
моихъ за не усшойку (столько шо руб-
лей.) А запись да будеть и впредѣ за-
писи. (Рукоприкладство) къ сей раздѣль-
ной записи (шакой шо: чинь, имя опе-
чество и фамилю) што я выше писан-
ной раздѣль при нижеподписавшихся
свидѣтеляхъ цгинилъ, и не цстойки
(столько шо рублей) написалъ, въ томъ
и рцку приложилъ.

(Свидѣтели.)

У сей раздѣльной записи (шакой шо;
чинь, имя, опечество и фамилю) свидѣ-
телемъ былъ и рцку приложилъ.

სახე გაურის წიგნისა ძმათ შორის, და საცხოვრებელის გაყოფისა:

წეს.

წელსა ჩუ . . სეკტენბრის . . დღესა (ამა და ამ ხარისხისა, ამა და ამის შვილმან, ამა და ამ სახელისამ და გვარისამ) მივეც წერილი ესე ღვიძლის ძმასა ჩემსა (ამა და ამას, ამ ხარისხისას და და ამა და გვარისას) ამად რომელ (ამა და ამ წელსა) ძმად ჩვენი უმცროსი (ესე და ეს, და ამ ხარისხისა და გვარისა) ნებითა ღუთისათა გამოგვაკლდა, (ანუ მოკუდა) და შემდგომად მისა დაგურჩა ჩვენ გვარეული მოძრავი და უძრავი საცხოვრებელი, რომელიცა მე (ამა და ამან) მეძვიდრობისა მეზრძმისა ჩემისძთანა სიუყარულით ესრეთ განვჰყავით; და განყოფისა ამის გამო მერგო მე (ამა და ამას, ამა და ამ ლუბერნიასა და მასწამი) დაბად (ანუ სოფელი) ხაჯხითა, და ემითა, მიწითა სახნავითა და უხნავითა, ცუითა და სათიბითა და ყოვლითა მით წყლითა და წისქვილითა და ყოვლისა სამართლიანის სასლურითა, რომელიცა მოცემულთა წერილთა გამო ცხად იქმნებას; სოფლისა და ემანი ცოლებითა მათითა; შვილებითა, ძმებითა, სიძეებითა, ძმის-წყულებითა, (ანუ დის-წყულებითა) შვილის შვილებითა, გერებითა, აყვა-

ნიღებითა, და ახლავ შობილებითა შემდგომად
 (ამა და ამ) აღქრისა ორისავე ნათესავისა ერმე-
 ბითა, და ყოვლითა სახლეულთა მათითა და საც-
 ხოვრებელთა მათითა: ხოლო მძასა მას ხემსა
 (ამა და ამას, ამა და ამ ღუბერნიასა და მასწასა
 შინა,) ერგო დაბად (ანუ სოფელი ესე და ესე),
 ხაზხითა და ყმითა, სახნავითა და უხნავითა, ცუ-
 თა და სათიბითა, და ყოვლითა მით სულთა და
 ჩისქვილითა, რადცა სწრილისა მეტრ მოცემულისა
 განცხადების; ხოლო ხაზხნი და ყმანი ცოლები-
 თა მათითა, შვილებითა, ძმებითა, სიძეებითა, ძმის-
 სულებითა (ანუ დის-სულებითა) შვილის შვილე-
 ბითა, გერებითა, აყვანილებითა და ახალ შობი-
 ლებითა შემდგომად (ამა და ამ) აღქრისა ორი-
 სავე ნათესავისა ერმებითა, და ყოვლითა სახლეუ-
 ლითა მათითა და საცხოვრებელთა მათითა: პუ-
 რითა ცალქილითა და გაულქილითა, და მიწასა
 შინა დათესილითა, და რქიანისა და სწრილძალისა
 პირუცყვებითა: ხოლო განყოფისათვის ამისა და
 დასწრილისათვის ხვენსედა ყოველთა მათ უძრავთა
 საცხოვრებელთა, ვითხოვო მე (ამა და ამან) სა-
 დაცა ჟერ-არს; და ევრეთვე სიუჟარულით განყო-
 ფისა ამას ხვენსა სედა, ვითარცა მე (ამა და ამან).
 ევრეთვე მამან ხემმან (ამა და ამან) და ცოლთა
 ხვენთა და შვილთა ხვენთა, შეცვლისათვის განყო-

ფისა ამის, ერთმან მეორესსა ზედა არა იჩივლოს და არცა რომლითამე სახითა საჩივარი რამე იყოს: ხოლო უკეთუ მე (ამა და ამან) და მეძვევიდრეთა ჩემთა წინააღმდეგ გაყრის წერილისა ამის რამე დაუდგრობლობამ ვჭკოთ, მაშინ მამან ჩემსან (ამა და ამან) და მეძვევიდრეთა მისთა მიიღონ ჩემგან და მეძვევიდრეთა ჩემთაგან დაუდგრობლობისა მისთა (ესკოდენი რუბლი:) ხოლო გაყრილობის წიგნიესე შემდგომად ამისა იუოსცა წიგნადვე: (კელის მოწერა) ამ განყოფის წერილსა ზედა (ამა და ამან, ხარისხი, სახელი, მამის შვილობა და გვარი) რომელ ზემო ნაწერი განყოფამ ქვემოდ კელის მომწერთა მოწამეთათნა, ვჭქმენ, და ამას ზედა დაუდგრობლობისათჳ ფარომად (ესკოდენი რუბლი) დავსწერე, ამას შინა კელი მოვაწერე:

(მოწამენი მოაწერენ ესრეთ:

ამ განყოფის წიგნისა (ესე და ესე, ამა და ამ ხარისხისა, ამა და ამის შვილი, და ესე და ეს გვარი) მოწამედ ვიყავ და კელი მოვაწერე:

(შემდგომად რაოდენთამე მოწამეთა კელის მოწერისა განაცხადეთ წიგნი ესე დასამტკიცებედარ სასამართლოსა შინა:)

Образецъ контракта о наймѣ дома.

§ 98.

1818 года, Генваря . . дня, я нижеподписавшійся (такой по,) заключилъ сей контрактъ съ А: И: В: (*) въ томъ, что нанялъ я у него В: собственной его домъ, состоящій — (въ такой по части - кварталѣ) подъ No . . . въ приходѣ такой по церкви,) ошъ вышечисаннаго числа впредь на одинъ годъ, съ получениемъ ошъ меня наемныхъ денегъ въ каждой мѣсяцъ впредь по 000 рублей; а въ ономъ домѣ покоевъ жилыхъ (сполько по) въ нихъ печей (шакихъ, сполько по) и при всѣхъ зашворки заслонки и кришки (шакіе по); кухня съ очагомъ, и двойсьни съ чуланами; при всѣхъ же покояхъ замки и задвижки мѣдные, а при кухнѣ и усней съ чуланами желѣзные. Стекла въ рамахъ, какъ лѣпнія, шакъ и зимнія во всѣхъ покояхъ и въ прочихъ мѣ-

---

(*) Сія буквы пославлены, вмѣсто имя, ошечства и фамиліи.

сплахъ чистыя и цѣлыя. На дворѣ деревяннаго строенія: два покоя людскіе съ рускими печами, при которыхъ заслонки желѣзныя и двойныя чугуныя крышки; при оныхъ покояхъ чуланъ и не большія сѣны; кладовая для поклажи запаса, сарай каретной, конушня о пяти стойлахъ, а надъ ними, для поклажи сѣна, сушило. Чтожь принадлежишь до погреба, то оный набивашь льдомъ долженъ я на свой кошпъ; а ежели расположусь я онымъ пользоваться вмѣстѣ съ нимъ В: , то набивашь оный льдомъ должны мы попаламъ. Надлежащую при оныхъ покояхъ и службахъ наружную починку, шакъ же и внутри главную, то естъ полы, пополокъ печи и прочее; а равно всѣ по полиціи обязанности, исправляшь ему В: ошь себя. На прошивъ же сего обязуюсь я во всѣхъ покояхъ и службахъ и на дворѣ имѣшь чистоту; изъ конушни навозъ, шакъ же изъ кухни и изъ другихъ службъ соръ и прочую нечистоту среди двора, не бросаешь, а свозить мнѣ насвоемъ кошпѣ непременно. Есльлижь

не смопреніемъ моимъ, или небереженіемъ служителей моихъ и живущихъ при мнѣ послѣдуетъ пожаръ; (отъ чего Боже сохрани) то повиненъ я все погорѣвшее исправить своимъ коштомъ, и привести въ первобытное состояніе противъ описи (опись должна быть приложена при концѣ сего контракта) безотговорочно, и еслили пожаръ, или поврежденіе случится по власни Божіей отъ молніи, или отъ тресенія земли, или отъ сосѣдственныхъ строеній, то ему В: съ меня за оное ничего не требовать. Въ прочемъ постановляется, чѣмъ до испеченія годового срока не ему В: еслили не послѣдуетъ отъ меня неисправности въ плашежѣ денегъ, изъ того дома меня не высылать, ниже мнѣ изъ онаго вонъ не выѣзжать. Но еслили онъ В: расположится тотъ домъ продать, тогда долженъ здѣлать съ покупщикомъ о нарушении сего договора особое постановление. А какъ сей контрактъ за моимъ подписаніемъ останеся у него В: то для свѣдѣнія моего получишь мнѣ отъ

него Васи́лева за его подписаніемъ равнаго сему содержания копію, которую такъ, и сей записать обоудно въ маклерской книгѣ; на полученной же мною опъ него В: копіи имѣеть онъ подписывать полученіе опъ меня наемныхъ денегъ. По прошествіи же срочнаго времени долженъ я наемщикъ шопъ домъ здасть ему В: или кому опъ него приказано будетъ, въ исправности и сходство нынѣ учиненной описи, оное обязанъ я дополнишь въ нашурѣ, или зашою наличныхъ денегъ. (рукоприкладство) *къ сему контракту* (такой шочинъ, имя, ошечество и фамилію) *руку приложилъ.*

(Поручитель)

По сему контракту, естли зего наемщикъ (такой шочинъ) выполнить будетъ не въ состояніи, порукою подписуюсь (такой шочинъ)

სახელს, ზირობის წიგნისა, რომელსა ქვეყან
კონგრეგტი, სახლის დაქირავებასა უკრას

§ უნა-

წელსა ჩუ . . იანვრის . . დღესა, მე ქვემო-
კელის მოძვერმან (ამა და ამან) შევქვეარ ზირო-
ბის წიგნი ესე აღუქსანდრე ოვანოვისა, მისა უსა
სიღვევისა-თხნა ესრეთ, რომელ ვიქირავე მე უსა-
ღვევისა მისგან საკუთარი სახლი მისი, მდგომარე
(ამა და ამ ნაწილსა შინა უბნისასა ნომრითა . .
სამწყესოსა შინა (ამა და ამ საყდრისასა,) შემო-
წერილისა რიტხვიდგან ერთსა წელიწადსა, ძლევეთა
ქირისათა თითოეულსა თვესა წინდაწინ (ამდენისა
რუბლისა;) ხოლო სახლსა ამას შინა სადგომნი ოთ-
ახნი (ამდენი) ფეხები (ამა და ამისა ამდენი) და
უოვლისა ფეხებისა ვარნი და დასახურავნი (ამა
და ამისნი) და სამსარეულო და ორი დერეფანი
საკუჭნაოთი: უოვლისა ოთახებისა (ანუ სადგო-
მებისა) კლიტენი და წასაკეცნი რასები თითობისა
არის, ხოლო სამსარეულონი, დერეფნისა და სა-
კუჭნაო-სივი რკინისა არის: შინანი ფანჯრებსა
შინა, ვითარცა საფხულისა ეგრეთვე სამთრისა,
უოველსა სადგომსა შინა და სხვათა ადგილთა გა-
ნაქმენდილ და მრთელ არიან: ხოლო ესთ-სა შინა

ხის შენობაჲ, ორი საფეოში მსახურთათჳს რუ-
 სულისა თუჩითა, რომლისა სახურავი და ვარიარს
 რკინისა, და ამ საფეოებეს აქვს საკუჭნაო და დე-
 რეთანი მომცრო: ხოლო დასახუობი რაჲსამე შე-
 სანახავისა, ეცლის დასადგმელი სახლი, საჟინიბო
 ხუფის ცხენისა და მას ზეით თივის შესანახავი:
 ხოლო რაჲცა თჳს ეყვს სარდაფთა და საყინულე-
 სა, აღვაკსო მე იგი ყინულთა ხარჟითა ჩემითაჲ
 და უკეთუ მენებოს, რათა ვისარგებლოთ მე და
 ვასილევმან ყინულთა შით ერთად, მამინ სანახეგ-
 როდცა აღვაკსოთ საყინულე იგი: თჳსსაყოფელი
 საფეოშით მათ გარეგანი გაკეთებამ, და ეგრეთვე
 უმთავრესი შინაგანიცა გაკეთებამ ესე იგი, იატა-
 ვი, ჭერი, თუჩი და სხვანი ესე ვითარნი, და ეგრე-
 თვე ყოველი ზოლიციისა სათანადომ, ესე ყოველი
 ვასილევმან მან თავს იძვას და აღასრულოს თჳ-
 სგან: ჰირის ჰირ ამისა შევიკვრი მეცა, რომელ
 ყოველი საფეოები და ესომე მქონდეს წმინდად
 და ნებვი საჟინიბოდამ, და ეგრეთვე სამსარეულო-
 დამ და სხვა ადგილიდამ ნაგავი, და სხვაჲ უქმინ-
 დური რაჲმე საშუალ ესოსა არა სადამე დაჳკუარო;
 არამედ გავასიღვინო ხარჟითა ჩემითა: ხოლო
 უკეთუ მიუხედველობითა ჩემითა, ანუ უმკაცრები-
 თა მსახურთა ჩემითა, და მცხოვრებთა ჩემთა ერთ-
 აგან, შეიძობნენ დაჩვამ სახლისა მის(რომლისაგაჲ

წესი დაითვაროს (ღმერთმან) მაშინ თანამდებ ვარ.
 მე უთველი დამწყურბო აღვამენო ხარჯითა ღმერთისა
 და მოვიუყანო ზირველსა მდგომარეობასა შინა
 ზირის ზირ აღწერისა მის, (აღწერაჲ სანადო არს
 იუოს ამ ზირობის წიგნის ბოლოს,) თხზიერ წი-
 ნადმდეგ სიგეუთობისა; და უკეთუ ნებითა ღმერთის-
 სათა დაიწვას სახლი იგი, ანუ ვნებულ იქმნეს ვლ-
 ვისა, მუხისა, და მკრისაგან მიწისა, ანუ მესობდელთ
 შენობისაგან გაჩნდეს ცეცხლი; მაშინ უსილოვემან
 მას სედა ღმერთს ვერა რაჲ ითხოვოს: სსკებრ და-
 ექსების რომელ გათავებამდე წლის ზამანისა უს-
 სილოვემან სახლისა მისგან ვერ დამითხოვოს, უკ-
 ეთუ არა შეუდგეს ღმერთს უკანონობაჲ ქირის
 ძლევისა შინა: ხოლო უკეთუ უსილოვემან ინებოს
 სახლისა თხსისა განსეიდვად, მაშინ თანა ამს მას
 რათა ჰყოს მსეიდველისა თანა ზირობაჲ მოუშლე-
 ლობისათჳს ზირობის წიგნისა ამის: და ვინაჲგან
 ზირობის წიგნი ესე კელის მოწყობითა ღმერთს მიე-
 ცემის უსილოვესა; ამისთჳსცა უწყებინათჳს ღმერთს
 მომეტეს მე ზირი წიგნისა ამის, რომელიცა ვითარცა
 ნამდვილი ეგრეთვე ზირიცა ამისი შთაწერილი იუოს მა-
 ვლერისა წიგნსა შინა და თრკერძოვე დამოწყებულ
 რომელსაცა ზირსა სედა წიგნისა ამისასა მოწყურ-
 დეს უსილოვეი მიღებასა სახლის ქირისასა: ხოლო
 შემდგომად ზამანის განსრულებისა თანა ამს მე

მოქირავებსა, რათა სახლი ესე მივამართო ვასილუ-
ვსა, ანუ მას ვისაცა უბრძანოს მან, ყოველითა
სრულყოფითა, თანკმარ აწინდელისა. აღსკრისსა,
რომლისაცა თანამდებ ვარ სრულვჭეით ესე ანუ
თვთ მითვე, რადცა ავლს სახლსა მას; და ანუ მი-
ტემითა ფულისათა: (კელის მოაწერა) ამ ჰირთ-
ბის წიგნსვე (ამა და ამან, ამ ხარისხისამ, ამა და
ამის შვილმან, და ამ გვარისამ) კელი მოვაწერე:

(თავდები მოაწერს თუ საჭირო იყოს)

ამ ჰირთბის წიგნისა მეძრ, უკეთუ მოქირავ-
ნემან (ამა და ამან) ვერა შეიძლოს აღსრულებდა,
მე თავდები ვარ და კელს ვაწერ (ესე და ესე):

(ეს წიგნი მაკლებრთან უნდა განაცხადოთ:)

Образецъ купчей на недвижимое
имѣніе.

§ 99.

1818... года Октября дня, (такой по-
чинь, имя, опечество и фамилію) про-
даль я (такому по: чинь, имя, опечество
и фамилію) и наслѣдникамъ его крѣпо-
сшное свое недвижимое имѣніе, достав-

шееся мнѣ по наслѣдству (или по купчей) отъ (такого то, въ такой то, Губерніи и уѣздѣ въ селѣ такомъ то,) съ написанными въ немъ по послѣдней (такой то) ревизіи мужескаго пола крѣстьянами, (такимъ то числомъ душъ,) съ женами ихъ и съ дѣтьми, съ братьями и зятьями, съ плѣменниками и со внуками, съ пасынками и приемышами и съ новорожденными послѣ (такой то) ревизіи отъ оныхъ крѣстьянъ обоюбого пола дѣтьми и со всѣми ихъ семействомъ, съ господскимъ домомъ и всѣмъ имѣньемъ, что въ ономъ находится; такъ же съ крѣстьянскимъ всякаго званія хоромнымъ, дворовымъ и огуменнымъ строеніемъ и ихъ пожитками, съ хлѣбомъ въ гумнѣ стоячимъ, малоченнымъ и въ землѣ посѣяннымъ, и съ опхожими (такими то) пустошью, пашенною и не пашенною землею, съ лѣчи съ сѣнными покосы и со всѣми угодьями, что (въ такомъ то селѣ явишьяся подачамъ, по писцовымъ и опказнымъ книгамъ и по Генеральному земель размежеванію со всѣми примѣрными

землями; а припомъ, какъ съ господскою, такъ и крѣстьянскою рогашою и мѣлкою скопиною, съ лошадьми, со птицы, садами и прудами; такъ же съ бѣглими изъ онаго моего села обоего пола людьми, и со всѣмъ ихъ сѣмействомъ и съ пожилыми и заработанными за нихъ деньгами; не оставляя я (шакой шо) какъ земли, такъ и всякихъ угодій ни единого чешверика, а крѣстьянъ ни единыя души, все безъ остатку. А взялъ я (шакой шо) у него (шакого шо) за оное свое недвижимое имѣніе со всѣмъ означеннымъ денегъ (столько шо) рублей; съ коей суммы пошлины заплатилъ ему покупщику. А на передъ сей купчей оное недвижимое имѣніе, о кромѣ ему (шакому шо) иному никому не продано, не заложено, и ни укого ни въ какихъ крѣпостяхъ не укрѣплено и ни за что не описано и описать не велѣно. А буде кто въ оное мое имѣніе, въ крѣстьянъ или во что ни есть у него (шакого шо) и у наслѣдниковъ его почему ни будь спанеть вступаться; шо мнѣ (шакому шо) и наслѣдникамъ моимъ его

(такого по) и наслѣдниковъ его опъ
 шѣхъ вспушциковъ и опъ всякихъ крѣ-
 постей очищать по указамъ, и убытковъ
 въ помъ ни какихъ не доставишь. ЕСТЬ-
 ЛИЖЬ МОИМЪ (такого по) и наслѣдниковъ
 моихъ не очищеніемъ все вышесказанное
 имѣніе, или часть опъ него (такого по) и
 наслѣдниковъ его почему нибудь опойдешъ
 и въ помъ учиняшся ему опъ того какія у-
 бытки, по взяшь ему (такому по) и съ
 наслѣдникамъ его съ меня (такого по) и на-
 слѣдниковъ моихъ шѣ выше писанныя дан-
 ныя мнѣ свои деньги съ пошрины и съ убыт-
 ки все сполна; а за часть опшедшую по рас-
 чету. Имѣющіяся же у меня на оное про-
 данное мною имѣніе крѣпости и прочіе
 докуменшы при семь я (шакой по) ему
 (такому по) выдалъ. А о написаніи въ
 сей купчей договорной цѣны безъ ушай-
 ки продавцу и покупщику. Указъ шысяча
 седмь сошъ пшдешашъ вшораго года Іюля
 двашцашъ девшшаго дня, при семь объ-
 явленъ, (рукоприкладство) *къ сей куп-*
чей (шакой по чинъ, имя, опчество и
 фамилію) *это я вышеписанное крѣпо-*

отное свое недвижимое имѣніе со встѣмъ
вышеозначеннымъ, продалъ и денегъ
(столько по) рублей взялъ въ томъ ру-
ку приложилъ.

(Свидѣтели)

У сей купчей (пакой по чинь, имя, оше-
чество и фамилію) свидѣтелемъ былъ
и руку приложилъ.

სახელს, ნასყიდობის წიგნისა ემასა და მამუ-
ლისა ზედა:

§ 10.

წელსა ჩუ .. თვეთმძრის .. დღესა (ამა
და ამან; ხარისხი, სახელი, მამის სახელი და გვა-
რი) მივეიდე (ამა და ამას; ხარისხი, სახელი, მა-
მის სახელი და გვარი) და მეძვედრეთა მისთა,
ნასყიდი (ანუ საკუთარი) უძრავი საცხოვრებელი
ჩემი, რომელი მიმიღიეს მეძვედრეთობითა (ანუ
ნასყიდობითა) (ამა და ამისგან, ამა და ამ წელ-
სა, თვესა და რიცხულსა) ძველმარე (ამა და ამ
დუბერნიასა და მასწასა და დაბასა შინა) აღწერი-

ლო, უკანასკნელისა აღწერისა მეზრ (ამა და ამი-
 ხა) მამრისა ნათესავისა ემანი (ესეოდენი რიცხე-
 ნი სულნი,) ცოლებითა მათითა, შვილებითა, ძმე-
 ბითა, სიძეებითა მძის-წულებითა (ანუ დის-წულე-
 ბითა,) შვილის შვილებითა, ცერებითა აუვანადე-
 ბითა და ახალ-შობილებითა, შემდგომად (ამა და
 ამ) აღწერისა ემათა მათ, ორისავე ნათესავისა
 შვილებითა და ეოვლითა სახლეულოთა მათითა; და
 მეზგონის სახლითა და ეოვლითა მით რადცა სა-
 ხლსა მას შინა იმყოფება; და ეგრეთვე ემათა მათ
 ეოვლისა წოდებისა სახლევართა, ვალო საბძელი-
 თა, შენობითა, ჰურითა გაულქელითა, და გლე-
 წილითა და მიწასა შინა დათესილითა, სახნავითა
 და უხნავითა მიწითა, ცეითა, და სათიბითა, და
 ეოვლითა მამულითა სოფლისა მის, რადცა მო-
 ცემულებისა მეზრ ცხად იქმნების თვს საყოფელად
 (ამა და ამ) დაბისად; და ეგრეთვე ეოვლითა სახლ-
 იურითა მით და სომითა, რომელი სასო-გადოდას სო-
 მისა მეზრ შთაწერილ-არს წიგნსა შინა მსომელ-
 თასა; და მასთანავე ვითარცა მეზგონისა, ეგრეთ-
 ცა გლეხთა, რქიანისა და წვრილმადლისა პირუევე-
 ბითა, და ფრინველებითა, და ეგრეთვე ბაღითა და
 ცბებითა; და ეგრეთვე გაქცეულითა სოფლისაგან
 ხემისა ორისავე ნათესავისა საღვნითა, და ეოვლი-
 თა სახლეულოთა მათითა, და საცხოვრებელითა ეო-

ველთა მათ უმათათა და ფულთათა მათითა, რომელი შეუკრებიესთ, ანუ უძეუშაგნიესთ: არა დაუტევებ მე (ამა და ამან) ჰემთვს არცა საცხოვრებელი საგან ამისა ერთი ფოხალი რისამე მარცვალი, და არცა ერთი სული უმათა ჰემთაგანი; არამედ — თუნორ უოვლისა დავლებისა მივეც; ხოლო თასად შემთხსენებულთა უძრავთა საცხოვრებელთა ჰემთა და უოველთა მათ ზედა მივიღე მე (ამა და ამან) (ამა და ამისგან, ამდენი რუბლი ანუ თუმანა,) რომლისა ნასყიდობისა ბაჟი მისცეს მონასყიდვამან მან: ხოლო უწინარეს განსყიდვისა ამის, უძრავი საცხოვრებელი ესე ჰემი, გარდა მსყიდველისა (ამა და ამისა) არა ვისადმი მისყიდულ, და არცა დაგირავებულ არს, და არცა რომლითამე შეკრულალებითა ვისადმი შეკრულდ არს, და არცა რომლისამე მიხვსითა აღქერილ რაჲსამე ზედა, ანუ აღქერად ბრძანებულ არს: ხოლო უკეთუ ვინმე ნასყიდსა მამულსა და უმასა ამას ჰემსა ზედა, მას (ამა და ამას) ანუ მეძვედრეთა მისთა რაჲსამე შინა დავამ დაუჩუოს; მაშინ მე (ამა და ამან) და მეძვედრეთა ჰემთა დავისა მისგან და უოვლისა ცილებისა განვქსქმიდოთ იგი და მეძვედრენი მისნი ვითარცა ბრძანებულ არს უქაზითა, და მას შინა არა რაჲ ვამისვსოთ სოანი; და უკეთუ ჰემითა ანუ მეძვედრეთა ჰემთა განუქმდებლობითა დავით

სათა, (ამა და ამისგან) ანუ მეძვედრეთა მისთა-
 გან შემოხსენებული ემა და მამული, ანუ რამდე
 ნაწილი მისგან განეუოს, მას და მის მიერ მიე-
 ცეს (ამა და ამას) სარალი რამდე; მამინ მიიღოს
 მან (ამა და ამან) და მეძვედრეთა მისთა, (ხემ
 ამა და ამისგან) დამეძვედრეთა ხემთაგან სრულე-
 შით მოცემული ფული იგი და ბაჟი და სარალი-
 ცა; და უკეთუ ნაწილი რამდე მისგან განეუოს,
 მამინცა ანგარიშისა მეძრ მიიღოს იგი; ხოლო
 უმათა და მამულისა ამის (მე ამა და ამას) რამ-
 ცა მქონდა წიგნნი ნასყიდობისანი ანუ სხვანი,
 უოველივე უამსა ამას მივეც (ამა და ამას:) ხო-
 ლო დახერისათვს ნასყიდობისა ამის ფასისა, არა
 დამალვად განმსყიდველისა და მსყიდველისაგან, უქა-
 სი ათას შვიდას ორმოცდა მეათორმეცისა წლისა,
 ივლისის ოცდა ცხრიკა დღისა, ამასთანვე განცხა-
 დებულ-არს: (კელის მოწერა) ამ ნასყიდობის წი-
 გნხედ (ამა და ამან, ამ ხარისხისამ, ამა და ამის
 შვილმან, და ამ გვარისამ) რომელ შემონაწერი
 ემა და მამული ხემი უოველითა შემოწერილობითა
 განესყიდუ და ფული (ესოდენი) მივიღე, მას ში-
 ნა კელი მოვაწერე:

(მოწამენი მოაწერენ:)

ამ ნასყიდობის წიგნისა (ესე და ესე, ამა და

ამ ხარისხისა, ამა და ამის შვილი და ამ კვარისა)
მოქაძე ვიყავ და კელი მოვაქვრე:

(წიგნსა ამას ზედა მოაქვრონ-ღა კელი ზა-
მკენთაძე მოქაძეთა, მაშინ წარაგებეთ სასამარ-
თლონსა აგვიღნა დასამგვიცებელად:)

Образецъ купчей на челоѡѡка.

§ 100.

18... года... дня, (такой по: чинь,
имя, отечество и фамилю) продалъ я
(такому по: чинь, имя, отечество и фа-
милю) и наслѣдникамъ его крѣпостнаго
своего двороваго челоѡѡка Н. Н. Сына Н.
доспавшагося мнѣ по наслѣдству (или
покупчей) опъ (шакого по, въ шокомъ
по году, мѣсяца и числа) написаннаго
по (такой по ревизіи, такой по Губер-
ніи уѡзда вѣ сель, или деревнѣ такой
по.) А взялъ я (шаксей по) у него (ша-
кого по) за онаго своего двороваго чело-
ѡѡка денегъ (сполько по) рублей, съ ко-
ей суммы пошлины, равно и за челоѡѡка

съ написанія сей купчей всякія Государственныя подаши плашить ему покупщику, чего для и причислишь его за собою ему (шакому шо) гдѣ пожелаетъ. А преждѣ сей купчей очой мой дворовой человѣкъ о кромѣ его, (шакого шо) иному не проданъ, не заложенъ, и ни у кого ни въ какихъ крѣпостяхъ не укрѣпленъ и ни за что не описанъ и описать не вельно. А буде кто въ онаго моего двороваго человѣка у него, (таковаго шо) и унаслѣдниковъ его, по чему ни естъ спанешъ всступаться; шо мнѣ (шакому шо) и наслѣдникамъ моимъ, его (шакого) и наслѣдниковъ его отъ шѣхъ всступщиковъ и отъ всякихъ крѣпостей очищать по указамъ и убыпковъ въ томъ ни какихъ ему не доставишь. Естълижъ моимъ (шакого шо) и наслѣдниковъ моихъ не очищеніемъ вышесказаной дворовой человѣкъ, почему ни будь отъ него (шакого шо) и наслѣдниковъ его ошойдетъ, шо взять ему (шакому шо) и наслѣдникамъ его съ меня (шакого шо) и съ наслѣдниковъ моихъ тѣ вышечисанныя дан-

ныя мнѣ деньги съ пошлины и съ убыт-
ки всё сполна. А о написиніи сей куп-
чей договорной цѣны безъ утайки про-
давцу и покупщику ; указъ тысяча сем-
сошь пятьдесятъ вшораго года Іюля два-
цать девашаго дня при семь объявленъ.
(Рукоприкладство) къ сей купчей (та-
кой по: чинъ, имя, отчество и фами-
лію) что я вышеписаннаго крѣпостнаго
двороваго теловѣка Н. Н. Сына Н. про-
далъ и денегъ (столько по) рублей
взялъ, въ томъ руку приложилъ.

(Свидѣтели)

У сей купчей (такой по: чинъ, имя оте-
чество и фамилію) свидѣтелемъ былъ
и руку приложилъ.

სახელსა ხელმოწერასა ჩუგნისა ქროსსა ვაცისა სურს
(ახუ გოგონსა სურს:)

ქ რ.

სურსა ხუ... თვესა... დღესა (ამა და ამან;
სამოსსა, სახელთა, მამის სახელთა და გვართა) მივუჭ-

ვიდრე მე (ამა და ამას; ხარისხი, სახელი, მამის სა-
 ხელი და გვარი) და შემკვიდრეთა მისთა ნასყიდი
 (ანუ მკვიდრი) სასახლისა ჩემისა ვატი (სახელი,
 მამის სახელი და გვარი) რომელი მოვიღე მე მე-
 მკვიდრებითა (ანუ ნასყიდობითა, ამა და ამის-
 ცან, ამა და ამ წელსა, და ამა და ამ თვესა და
 რიცხვსა) და დაჩქრილი (ამა და ამ) აღჩერისა
 მებრ ღუბეჯინასა, და მაზრასა და დაბასა შინა
 (ამა და ამას,) და მივიღე მე (ამა და ამან ამა
 და ამისგან) ვატიცა მის ჩემისა ფასი (აძენი)
 რუბლი, რომლისა ფასისა ბაჟი, და ეტრუთვე შე-
 მკვდომად ნასყიდობისა ამის, ყოველივე ბაკელ-
 წითო ხარჭი და გამოხალეები ვაცსა ამას სედა და-
 დებული, მიტეცს და აძლიოს მსყიდველმან. მან,
 რომლისათვისცა შერაცხოს ვატიცა ესე თვსად, და
 დასჩქროს თვს სედა სადაცა ეჩებოს: სოლოხასა-
 ხლისა ვატი ესე ჩემი, უჩინარეს ნასყიდობისა ამ-
 ის, ვარდა აჩინდელისა მსყიდველისა მის (ამა და ამ-
 ისა) არა სადამე განსყიდულ არს, არა სადამე და-
 გირავებულ არს, და არცა რომელითამე შეკრულე-
 ბითა ვისამე სედა შეკრულ არს, და არცა რაჟსა-
 მე მიხვსსა სედა აღჩერილ არს და აღჩერად ბრძა-
 ნებულ არს: და უკეთუ სასახლისა ვაცსა ამას ჩე-
 მსა სედა, მსყიდველსა მას (ამა და ამას) ანუ მე-
 მკვიდრეთა მისთა ვინმე ედაოს; მაშინ მე (ამა და

ამან) და შემკვიდრეთა ჩემთა დაკაჲ (ამა და ამი-
 სი) და შემკვიდრეთა მისთა ზედა, განვსწინდით
 და არა რამდენ სარალი ვამისესოთ მას: და უკუ-
 თუ ჩემითა, ანუ შემკვიდრეთა ჩემთა დაკისა ამის
 განუწყენდლობითა სასახლისა ჩემისა ვატი იგი
 რომლისამე მიხესითა განეუოს მსყიდველსა მას;
 მამინ მიიღოს მან (ამა და ამან) და შემკვიდრე-
 თა მისთა ჩემ (ამა და ამისგან) და შემკვიდრეთა
 ჩემთაგან, შემორე სხენებულაი მოცემული ფული
 იგი და ბაჟიცა, და სარალიცა მას შინა სრულე-
 ბით: ხალთ დაწერისათჳს ნასყიდობისა ამის არა
 დამალვად ფასისა განმსყიდველისა და მსყიდველი-
 საგან, უქასი ათას შვირას თრმოცდა მეათარმე-
 ცისა წლისა, და იულისის თცდა ცხრისა დღისა
 ამასთანვე განცხადებულ არს: (ველის მოწერა) ამ
 ნასყიდობის წიგნსა ზედა (ამა და ამან, ამ ხარის-
 ხისამ, ამა და ამის შვილმან, და ამ გვარისამ)
 რომელ სემოხსენებულაი სასახლისა ჩემისა მკვი-
 დრი ვატი (ესე და ესე, ამა და ამ ვატის შვილი,
 და ეს გვარი) განვსყიდუ და ფული (ესოდენი)
 რუბლი მივიღე, მას შინა კელი მოვაწერე:

(მოწამენი მოაწერენ:)

ამ ნასყიდობის წიგნისა (ესე და ესე,
 ამა და ამ ხარისხისა და გვარისა) მოწამედ ვიუ-
 ჳე, და კელი მოვაწერე:

(წიგნის ამას ზედა მოაწერონ ზოგნი-
 თამე მოწამეთა, მაშინ განაცხადეთ ესე სასამარო-
 ღობის აფგილსა შინა დასამკვიცებელად.)

Образецъ духовнаго завѣщанія.

§ 101.

ВО ИМЯ ВСЕСВЯТЫЯ ТРОИЦЫ,
 ОТЦА, И СЫНА, И СВЯТАГО ДУХА,
 АМИНЬ.

Приближаясь къ старости лѣтъ мо-
 ихъ, и воображая о смерти, могущей по-
 слѣдовать и нечаянно, за нужное теперь
 поспавляю сими распредѣлить о имѣні-
 яхъ моихъ, дабы между оставшихся по-
 слѣ меня наслѣдниковъ не могли объ-
 яномъ вышши какія либо распри, или
 прозбы и самыя тяжбы въ мѣстахъ
 Судебныхъ. А въ опвращеніе сихъ по-
 самыхъ дѣланій, яко роднымъ другъ съ
 другомъ имѣть весьма предосудительно,

да будешь по смерти моей исполнено слѣдующее :

1. Дочери моей дѣвицѣ (такой то) предоспавляется изъ недвижимаго имѣнія , состоящаго (такой то) Губерніи Н... уѣздѣ, село (такое то) въ которомъ по нынѣшней 6 ревизіи дворовыхъ людей и крѣстьянъ (сколько то) душъ со всемъ ихъ имущеспвомъ и со всѣми принадлежащими къ тому селу угодьями; да денегъ (сколько то) рублей; болѣе же сего ничего ей не требовать; поелику сіе самое превосходитъ и ту указную часть, которую бы она должна получить была тогда, когда бы не было сего моего завѣщанія.

2. Въ оставшемся же за тѣмъ недвижимомъ и всякаго званія движимомъ имѣніяхъ да будушь по мнѣ единственныя наследники дѣши мои сыновья (такой то и такой то,) которымъ все оное раздѣлишь не другимъ какимъ либо образомъ, но токмо по поламъ, дабы каждого часть была ни меньше ни больше; одна-кожь :

3. Изъ числа движимаго моего имѣнія, а именно : изъ оставшихся по мнѣ денегъ предославивъ сестры моей (такой то) дѣтямъ , а моимъ племянникамъ (такому то, и такому то, сколько то) рублей, копорые имъ и раздѣлишь пополамъ же.

4. Изъ тѣхъ же оставшихся по смерти моей наличныхъ денегъ , на погребеніе тѣла моего издержашъ до 000 рублей; да раздашь бѣднымъ въ милосшыню (сколько то) рублей.

5. Находящимся какъ при мнѣ служившимъ и дворовымъ моимъ людямъ обоюго пола, шакъ и въ вопчинахъ моихъ дашь вѣчныя отпускныя за подписаніемъ означенныхъ Сыновей моихъ; при чемъ каждому здѣлашь соразмѣрное награжденіе деньгамъ.

6. Вышесказанные мои наслѣдники по сему моему духовному завѣщанію, которое я учинилъ въ полномъ умѣ, и совершенной памяти, да соблюдушъ свято и ненарушимо. Сію духовную писалъ

(такой по: званіе, имя, отечество и фамилію)

(рукоприкладство.) *Къ сей духовной въ полномъ члѣ и совершенной памяти* (такой по: чинъ, имя, отечество и фамилію) *руку приложилъ*

(Свидѣтели.)

Что сія духовная учреждена (такимъ по: чинъ, имя, отечество и фамилію) и подписана его рукою, въ томъ свидѣтельствую (такой по: чинъ, имя, отечество и фамилію.)

Въ томъ же свидѣтельствую (такой по: чинъ, имя, отечество и фамилію)

Въ томъ же свидѣтельствую, означеннаго завѣщателя онецъ духовный (такой по) церкви священникъ: (имя отечество и фамилію.)

სახე ანდერძის წიგნისა:

ბ რ ა.

სახელითა უოვლად წმიდისა
სამებისა, მამისათა, და ძისათა,
და სულისა წმიდისათა ამინ:

ძიასლებული მკაცრებისადმი წელთა ხემათ,
და გამოხსატველი სიკუდილისათჳს, შემძლებელი-
სა მოწვევად ხემათ მოულოდებელად; ეამსა ამას
თანამდებობად თავისა ხემისა დავადგენ, რათა გა-
ნესასწაურო ამით საცხოვრებელნი ხემნი, რათა
შორის დანაშთთა შემდგომად ხემსა მემკვიდრეთა
არს სარამე შემოხდეს შფოთი, ანუ სარჩელი სა-
სამართლოთჳ ადგილთა შინა; გარეუკუნქცევისა-
თჳს უაველთა ამათ მოქმედებათა, ვინადგან არს
ნათესავთა შორის დიდ სირცხვილს ერთისაგან მე-
ორისადმი ქონებაჲ სარჩელისა, ამისთჳსცა იქმნეს
შემდგომად სიკუდილისა ხემისა ესრეთ აღსრუ-
ლებულ:

ა. ასულსა ხემსა გაუთხოვარსა (ამა და ამას)
მიეცეს უბრავისა საცხოვრებელისაგან ხემისა, მეო-
ფი (ამა და ამ) დუბერნისა და მასრასა შინა და-
ბაჲ (ესე და ესე) რიამელსა შინა აწინკელისა მე-

ექვისა აღწერისა მებრ, არიან სასახლისა. ჩემისა, ხალხნი და გლეხნი (ექეთ-დენი) სულნი, ყოველი-თა საცხოვრებელითა მათითა და ყოველითა თვს-სა-ყოფელითა მამულითა მის დაბისათა; ხოლო ფუ-ღნი (ექეთ-დენნი) რუბლნი; და უმეტეს ამისა, არა რამელა ითხოვოს მან, ვინაჲცა ესე აღმატების სყუელიერსა ნაწილსა მისსა სედა, რომელიცა ერ-ცებოდა მას მამინ, იცესცა არა ყოფილ-ყო-ან-დერძი ესე ჩემი:

ბ. დანაშთი უძრავი საცხოვრებელი, და ეგრეთვე ყოველივე მოძრავი საცხოვრებელი ჩემი, შემდგომად ჩემსა განიოთნ მემკვიდრეთა მეთა ჩემ-თა (ამა და ამან, და ამა და ამან;) გარნა არა სხვებრ განიოთნ, ვითარცა შუა, რათა თითოეუ-ღსა ხუცეს წილი ნასწორად, და არა იუთს ერ-თისა მეც, და მეორისა ნაკლებ; მაგრამ:

გ. რიცხვისაგან მოძრავისა საცხოვრებელისა, ესე იგი დანაშთისაგან შემდგომად ჩემსა ფული-სა, ძველესთ დისა ჩემისა (ამა და ამის) შვილთა დის-წულთა ჩემთა (ამა და ამან, და ამა და ამან) (ესთ-დენნი რუბლნი) რომელთაცა განიოთნვე შუა:

დ. დანაშთითაგანვე შემდგომად სიკუდილისა ჩემისა ფულთა, დახარჯონ დამარხვასა ჩემსა სე-

და (ესოდენს რუბლამდე) და განუყოვნა ცლასა-
ვთა მოწყალეობა (ესოდენი რუბლნი:)

ე. მეოფთა მათ ვითარცა ჩემთაა მსახურთა და სა-
სასახლასა ჩემისა ერთა ორისავე ნათესავისათა,
ეგრეთვე მეოფთათა ემასა და მამულსა ჩემსა ში-
ნა, მისცენ საუკუნითა თავისუფლებითი სეროლი-
კელის მოწყობითა ხსენებულთა მეთა ჩემთათა; და
მასთანავე თითოეულსა მათგანსა ზომისა მეძრ
სახუქრად ფუონი:

ვ. სემოხსენებულნი შემკვიდრენი ჩემნი ანდე-
რისა ამას ჩემსა, რომელი ვჭყავ მე სრულსა: გო-
ნებასა შინა მეოფემან, და სრულისა მეკსიერები-
სამან, დაიმარხევდნენ და დაიცევდნენ ჩმინდად და
დაურღვეველად: ხოლო ანდერძის წიგნი ესე და-
ვწერე (ამა და ამან; წოდება, სახელი, მამის შვი-
ლობა და გვარი:) კელის მოწყობა ამ ანდერძის
წიგნსად სრულისა გონებისა და სრულისა მეკსი-
ერებისა მექონემან (ამა და ამან ამ ხარისხისამ,
ამა და ამის შვილმან და ამ გვარისამ) კელი მო-
ვაწერე:

(მოწამენი მოაწერენ ესრეთ:)

რომელი ანდერძი ესე ქმნილ არს (ამა და ამ-
ის, ამა და ამ ხარისხისა, და ამის შვილისა და
ამა და ამ გვარისაგან,) და მოაწერილ არს ამას

ზედა ჰელი მისი, ამისი მოწამე ვარ (ესე და ესე, ამა და ამ ხარისხისა, ამა და ამის შვილი და ამა და ამ გვარი:)

ქვრეთვე მოწამე ვარ (ესე და ესე, ამა და ამ ხარისხისა, ამა და ამის შვილი, ამა და ამ გვარი:)

ქვრეთვე მოწამე ვარ, ხსენებულისა ანდერძის მქმნელისა მის მოძღვარი (ამა და ამ) ეკკლესიის მღუდელი (ესე და ესე, ამის შვილი და ამ გვარი:)

Образецъ духовнаго завѣщанія.

§ 102.

ВО ИМЯ ОТЦА , И СЫНА , И СВЯТАГО ДУХА , АМИНЬ.

(шакой шо) купецъ А: Б: Сынъ В: пришедъ въ старость своихъ лѣтъ , и чувсвуйа въ здаровѣ своемъ слабость , и потому ожидая неизбѣжнаго предѣла прекращенія временныя сея жизни , и имѣя правиломъ законоположеніе 1785 го года Апрѣля 21 го дня , въ грамошѣ , дарованной городамъ дарующее свободу въ

своемъ благопріобрѣтенномъ имѣніи распоряжатъ по своему изволенію; а потому основываяся на семъ священнѣйшемъ и не поколебимомъ законѣ, будучи въ цѣломъ своемъ умѣ и швердой памяти, симъ завѣщаваю все собственное имѣніе, какое теперь есть и впредь будешь, и предоставляю по кончинѣ моей во владѣніе племяннику моему родному (такому по: званіе, имя, отечество и фамилію) женѣ его и дѣтьямъ въ вѣчное и попомственное владѣніе, и оной женѣ его съ дѣтьми въ томъ имѣніи участіе имѣть по смерти того племянника моего (такого по) какъ законы повелѣваютъ; по чему и дѣлаю ихъ во всемъ наслѣдниками. А въ слѣдствіе чего да будешь они полные владѣльцы имѣющаго оспашься по мнѣ дому, пріобрѣтеннаго мною по купчей ссстоящаго здѣсь . . . въ (такой по) части (такого по), варшала No . . . въ приходѣ церкви (такой по); такъ же и всего въ ономъ моемъ домѣ движимаго имущества какъ по: Святыхъ образовъ, разной мебели, платья и прочаго, что въ

немъ будешь. Предоспавляю ему племяннику моему векселя и другія долговыя обязательства какъ мнѣ даниныя, шакъ и ко мнѣ дошедшія, и впредь дойши могущія, равно и полученіе по всѣмъ онымъ слѣдующей суммы въ его собственность: однимъ словомъ все, что только оспанелся и мнѣ принадлежишь, безъ всякаго и самомалѣйшаго изьятія; другимъ же, никому изъ наслѣдниковъ моихъ ни до чего изъ моей собственности дѣла нѣшь, и ничего изъ онаго, яко мною самимъ пріобрѣтеннаго по кончинѣ моей не требовать и никогда ни въ чемъ, ни мало въ нарушеніи сей моей воли не участвовать, и просьбы въ томъ не имѣшь и всѣ таковыя препензіи силою сего моего завѣщанія да уничтожатся. Сію духовную писалъ (шакъ то : званіе, имя, опечесство и фамилію)

(Рукоприкладство) къ сему духовному завѣщанію (шакъ то) купецъ А. Б. Сынъ В. руку приложилъ.

(Свидѣтели)

Что сія духовная учреждена (такимъ то) купцомъ А: Б: Сыномъ В. и подписана его рукою, въ томъ свидѣтельствую (такой то: званіе, имя, опечесиво и фамилію)

Въ томъ же свидѣтельствую означеннаго завѣщателя отецъ духовный (такой то) дерькви Священникъ (такой то: имя, опечесиво и фамилію)

სახელ, ანდერძის წიგნისა, ვაჭროსაცან (ანუ სხვათა:)

§ რბ.

სახელითა მამისათა, და ძისათა,
და სულისა წმიდისათა, ამინ:

(ესე და ეს ვაჭარი ა. ბ. მე ვ.) მოვედრა მოხუცებულებასა შინა ჩელიწათა ჩემთასა, ვჭერბნობ სიმრულისა ჩემისა სისუცგესა, რომლისაცა მოცა მოველი განუღგოღვევლსა სასლუარსა ესა მიერისა ცხოვრებისა ამის ჩემისა შემოკლებისასა,

და მაქუც კანონად სწულვილებამ წელსა ჩ ღ ზ ე
 აწრილის კა- დღესა ბოძებული ქალაქთაჲში ღრა-
 მაგად, რომელი აღევს ნებასა უოველთა კეთილ-
 შემინებელთა საცხოვრებელისათა რათა განა-
 გებდნენ მათ ვითარცა ენებო-სთ თავის უფლ-
 ად; ხოლო მე დამაფუძნებელი უსამღუნო-ესსა და
 შეურუეველსა სწულსა მას სედა, და მრთელსა
 გონებასა და მტკიცესა მკესიერებასა შინა მყო-
 ფი, უანდერძებ უოველსავე საკუთარსა საცხოვრე-
 ბელსა ჩემსა, რადგა აწ მაქუც, და ანუ შემდგო-
 მად ამისა მექმნების, და ვაძლევ სრულსა მფლო-
 ბელობასა შინა შემდგომად სიკუდილისა ჩემისა
 მძისწულსა (ანუ დისწულსა) ჩემსა (ამა და ამ-
 ას) და ცოლსა მისსა, და შვილთა მისთა საუკუ-
 ნოდ და საშვილიშვილოდ სამკვიდრებელად; და
 ამასთანვე ცოლსა მისსა აქუნდესცა ნაწილი შვი-
 ლთა-თანა საცხოვრებელსა მას შინა შემდგომად
 სიკუდილისა მძისწულისა ჩემისა ვითარცა სწულ-
 ღნი ბრძანებენ; სადა ამისთვის ვჭყოფ მათ უოვე-
 ლსა შინა მემკვიდრედ, და იყუნენ სრულნი მფლო-
 ბელნი შემდგომად ჩემსა კეთილ-შემინებულისა
 ნასყიდისა სახლისა ჩემისა, რომელი არს (აქა . .
 ამა და ამ) უბნის ნაწილსა შინა (ამა და ამ ნუ-
 მრისა, და ამა და ამ) საუღრის სამწესო-ად; და ეგ-
 რთვე უოველისავე სახლსა მას შინა მოძრავისა

საცხოვრებელისა, ესე იგი წმიდისა ხატებისა, და სხვისა და სხვისა სახლის მოხართავისა, განისა მონათა და სხვათა ესე ვითართა, რაჲცა მას შინა მოიხრებოდეს: გარდა ამისა მივეც მძის წყლსა ჰემსა ეოველივე თამასუქნი და სესხების წიგნნი, ვითარცა ჰემდა მოცემულნი, ეგრეთვე ჰემდაში მოსა რულნი, და შემდგომად ამისა მოსასვლელნიცა, და ეგრეთვე მივეც ნებაჲ მოღებაჲ მოვალეთაგან ფულთა მათ საკუთრებასა თვსსა შინა; და ერთითა სიტყვითა ვიტყვ, რომელ რაჲცა უკუნი დამუთების მე, ანუ თვს მეუვის მე, ეოველივე თვნიერ უმცირესისაცა რაჲსამე, მივეც მას: ხოლო სხვათა შემკვიფრეთა ჰემთა არა რაჲმესა შინა საკუთარსა ამას ჰემსა, არა რაჲ ჰქონდესთ საქმეჲ, და ვერცა რაჲმე შემდგომად ჰემსა ითხოვონ; ვინაჲგან ეოველივე თვთ ჰემგან არს ვეთილ-შეძინებულ, და ამისთვს არ თდეს, და არცა რომელსამე შინა მცირისაცა რაჲსამე ჰქონ დარღუწვამ ნებისა ამის ჰემისა, და არცა საჲამე იჩივლოთ მას სედა; რამეთუ ძალმან ანდერძის წიგნისა ამის ჰემისამან დასხნას ეოველივე დავამ და სარხელი მათი: წიგნი ესე ანდერძისა დავსხერე (ამა და ამან, ამა და ამ წოდებისამ, ამა და ამის შვილმან და გვარმან:) (კელის მოწერა) ამ ანდერძის წიგნზეჲ ამა და ამ) ვაჭარმან ა. ბ. ვ. კელი მოვაწერე:

მოწამენი .

რომელ ანდერძი ესე ქმნილ არს (ამა და ამ) ვაჭრისა ა. ბ. ვ. მიერ, და მოწერილ არს მას ზედა კელი მისი, ამისი მოწამე ვარ (ამა და ამ ჩოქებისა, ესე და ესე, ამა და ამის შვილი, და ესე და ეს გვარია:)

ქმრეთვე მოწამე ვარ, სხენებულის ანდერძის მქმნელისა მის მოძღუარი (ანუ სულიერი მამა) (ამა და ამ) ეკვლესიის მღუდელი (ესე და ესე, ამა და ამის შვილი, და ამა და ამ გვარისა:)

(წიგნიცა ესე უნდა განაცხადოთ მავლერთან ანუ სასამართლო-სა შინა დასამტკიცებელად:)

თ ა ვ ი . ზ

სახენი არზათა, მოხსენებათა და განცხადებათა, ჩო-მელთა დაწერაჲ ვერ-არს ათშაურჩიანსა ღერძიანსა ქალაქსა ზედა:

Форма, исковому прошенію.

§ 103.

ВСЕПРЕСВѢТЛѢЙШІЙ, ДЕРЖАВ-
НѢЙШІЙ ВЕЛИКІЙ ГОСУДАРЬ, ИМ-
ПЕРАТОРЪ АЛЕКСАНДРЪ ПАВЛО-
ВИЧЪ, САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССИЙ-
СКІЙ, ГОСУДАРЬ ВСЕМИЛОСТИВѢЙ-
ШІЙ.

Просишь (такой по: чинъ, имя, опе-
чество и фамилію) на (такой по: чинъ,
имя, опечество и фамилію) о чемъ пому
слѣдуютъ пункшы.

1.

(Въ ономъ пункшѣ и послѣдующихъ

прописать содержаніе иска кратко и ясно, и наблюдашь то, что въ одномъ пунктѣ написано, въ другомъ бы того небыло. А болѣе всего не вмѣщай поносительныхъ словъ, ибо онѣ законами запрещены; а потомъ пишешь:) всеподданнѣйше прошу.

Дабы Высочайшимъ ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА Указомъ повелѣно было сіе мое прошеніе исковое (въ такомъ то) судѣ съ приложенными документами приняты и позакону учинишь мнѣ удовлетвореніе.

Всемилоспивѣйшій Государь! прошу ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, о семъ моемъ прошеніи рѣшеніе учинишь. (мѣсяца. . числа. 18.) Къ подаванію надлежитъ (въ такое то мѣсто;) прошеніе писалъ (такой то.)

(Рукоприкладство.)

Къ сей прозвѣль (такой то: подписать по пунктамъ, зинъ, имя, отчество и фамилію) руку приложилъ.

სახეა სადათ-მესა არზისა, ესე იგი თქვს ვა-
გბო-ღეს ფუჯსა, ანუ ბვირის-ყოფასა, ანუ სხვა-
თა ესე ვითართა სეჲა:

წ რ გ.

ყო-ვლად უგანათლოებულესო,
თვთ-მძყრობელესო, დიდო პე-
მწიფევ იმძერატორო ალოქსანდ-
რო შავლეს ძევ თვთ-მძყრობელო-
ყო-ვლისა რუსეთისაო, პე-
მწიფევ ყო-ვლად უმბრ-ყალოესო:

ითხო-ვს (ესე და ესე, ამა და ამ ხარისხისა,
ამა და ამის შვილი, ამა და ამ გვარისა, ამა და
ამას) სეჲა (მისი ხარისხი სახელო და მამის შვი-
ლობა და გვარიც დასწერეთ,) რომელსა შეუდგე-
ბიან ჰუნკცნი:

ა.

(ჰუნკცსა ამას შინა, და უკეთუ შეუდგეს
სხვაჲ ჰუნკციცა, დასწერეთ სახივარი და ახრი მო-
ვლედ და განცხადებულად; გარნა დაიმარხეთ ესეცა
რომელ რაგა დასწერით ერთსა ჰუნკცსა შინა,

იგი აღარ განამეტროთ მეორესა ჰუნკესა შინა ;
 და უფროსდა ესეცა, რათა არა იხმართ არსასა
 შინა გინებითი და შეურაცხეთუითი სიგჳჳამ რა-
 ძმე, რამეთუ სჳჳულითა დაკმალოლარს: და თრ-
 ეს დაასრულოთ ასრი საჩივრისა, მაშინ მოაბით
 ესე უკანასკნელ ჰუნკესა მას) ეთვლად უქჳჳ-
 შევრდომილესად ვითხოვ:

რათა უძალღესითა თქჳჳწნის
 იმჳჳრატორების დიდებულების
 უქჳჳსითა ბრძანებულ იყოს არსად ესე ჩემის
 საჩივრისა (ამა და ამ სასამართლოსა შინა) ამ-
 სთან დაჯებულთა სჳჳრილებითა მიიღონ, და ჰსჳჳუ-
 ლისა მებრ ჰყონ ჩემდა ვმყოფილებად:

ეთვლად უძოწყალესო კელ-
 მწიფეკ: ვითხოვ თქჳჳწნის იმჳჳრატ-
 ტორების დიდებულებისაგან, რა-
 თა არსასა ამას ჩემსა გარდაწვევებამა შეუდ-
 გეს: (თვესა . . . წელსა ჩე . . .) მირომეკვამ
 თვს ევვს (ამა ამ სასამართლოსა ადგილსა შინა:)
 არსად დავსწერე, (ამა და ამან:)

(კელის მოწერა)

(ჰუნკეების დასასრულებში მოაწერეთ ესრეთ)

სამ სარსავე, (ესე რა ესე, ამა რა ამ ხარისხისა, ამა
რა ამის შვილი, ამა ამ გვარისა, კელს ვაწერ:)

Форма Апеллационному прошенію.

§ 104.

ВСЕПРЕСВѢТЛѢЙШІЙ, ДЕРЖАВ-
НѢЙШІЙ ВЕЛИКІЙ ГОСУДАРЬ, ИМ-
ПЕРАТОРЪ АЛЕКСАНДРЪ ПАВЛО-
ВИЧЬ, САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССИЙ-
СКІЙ, ГОСУДАРЬ ВСЕМИЛОСТИВѢЙ-
ШІЙ.

Приноситъ жалобу (такой по: чинъ,
имя, отчество и фамилію) на (такое
по судебное мѣсто, а о чемъ, тому слѣ-
дуютъ пункты).

1.

(Въ семь пунктъ прописывать, что
такое по, судебное мѣсто) имѣло о (та-
комъ по имѣніи, (или о такой по пре-
шензіи) въ производствѣ судное, (или
вопчинное, или такое другое) дѣло, по
кошорому на конецъ (такого по мѣсяца

А. К. 2. 1. 1.

числа, и года,) учинило рѣшительное опредѣленіе, заключаая онымъ принадлежность за споренномъ имѣніи прошивной мнѣ споронѣ; почему я будучи таковымъ рѣшеніемъ не доволенъ и объявилъ чрезъ повѣреннаго моего (или самъ) по образу Всевысочайшаго учрежденія въ семидневной срокъ на то мое неудовольствіе; поелику оное рѣшеніе учинено въ прошивность законовъ (которыя законы здѣсь надлежитъ прописывать)

2.

Я прошу.

(Въ ономъ и въ послѣдующемъ пунктахъ, надлежитъ приписать кратко и ясно настоящую исторію съ законными опроверженіями на рѣшеніе дѣла съ ссылкою въ приличныхъ мѣстахъ на прописанные въ первомъ пунктѣ сего прошенія законы; а потомъ:) всеподданнѣйше прошу.

Дабы ВЫСОЧАЙШИМЪ ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА Указомъ повелѣно было сію мою жалобу (въ та-

комъ по) судъ съ приложеніемъ свидѣ-
тельства принятъ и испребовавъ дѣло
рѣшишь по законамъ.

ВСЕМИЛОСТИВѢЙШІЙ ГОСУДАРЬ!
Прошу ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО
ВЕЛИЧЕСТВА о сей моей жалобѣ рѣше-
ніе учинишь. (мѣсяць число и годъ.) Къ
поданію надлежишь (въ такое по мѣсто)
прозьбу писалъ (такой по)

(Рукоприкладство)

Къ сей жалобѣ (такой по; подписать
по пунктамъ) гинъ, имя, отчество и
фамилію рѣку приложилъ.

სახელ ანკლავიონის არჩისა

§ რღ.

ყოვლოდ უგანათლებულესო,
 თვით-მპყრობელესო დიდო გე-
 ლძმწიფევ იმპერატორო ალექსან-
 დროე შავლეს ძევ თვით-მპყრობე-
 ლო ყოვლისა რუსეთისაო, გელ-
 ძმწიფევ ყოვლოდ უმღწყალესო:

მოგართმევს საჩივარსა ამას (ესე და ესე, ამა
 და ამ ხარისხისა, ამა და ამის შვილი, და ამ გვა-
 რისა: ამა და ამ სასამართლოსა ადგილსა სედა)
 რომელსა შეუღებებინ ჰუნკგნი:

ა.

(ჰუნკგსა ამას შინა დასწერეთ, რომელ (ამა და ამ
 სასამართლოსა ადგილსა) ჰქონდა (ამა და ამ მამულო-
 სსა, განა სხვისა რამესათვისმე) წარმოება სამართლისა,
 რომლისა გამო უგანასკნელ (ამა და ამ თვესა, ამ
 რიცხვსა, და ამ ხელსა) ჰყო გარდასწევებლითი
 განჩინებაჲ, და მით შეჭსტუა, შესაბამობაჲ სა-
 დაო-მსა მამულისა მის წინაღმდეგ ვერბოფ ხემსა;

რომლისათვისცა მე ესე ვითარისა გარდაწვე-
გილებისა არა ვმყოფილმან განვაცხადე (ა-
ნუ ჰემგან დარწმუნებულისა გვამისა-გამო) სა-
ხეჲ ეთ-ვლად უმაღლესისა ხესრებულე-
ბისა შვიდ-დღიური ჰაემანი არა ვმყოფილემას
მას ზედა, ვინაჲცა გარდაწვეგილებამ იგი წი-
ბულ-ყო წინადმდეგ სჟუღთა (აქა დასწერეთ მს-
ჟუღნი იგი, რომელთა წინადმდეგ იყო:)

ბ.

(პუნგესა ამას შინა და შებდ თნთა პუნკტთა
შინაცა, დასწერეთ მოკლეჲ და განსხრებულად,
ვითარცა აქმუომ ვითარებამ საქმისა მის, ეგრეთ-
ვე სჟუღითაცა პირის დაუთ-ფამ გარდაწვეგილე-
ბისა მის, თჳს თჳსსა ადგილსა შესაბამად პირველ-
სა პუნგესა შინა დაწერილითა სჟუღებითა: და
შებდგომად ამისა ესე:) ეთ-ვლად უქჳრ-შევრდომი-
ლესად ვითხოვ:

რათა უმაღლესითა თქჳრნის
იძჳერატორების დიდებულეების
უქასითა ბრძანებულ იყოს, რომელ საჩივარი ესე
ჰემი (ამა და ამ) სასამართლომან ადგილმან დად-
ბულითა მოწმობითა მიიღოს და მოსთხოვოს სა-
ქმედ და გარდასწვეგოს სჟუღისა მეტრ:

ეთვლად უმოწყალოესთ კელამ-
 წიფევ! ვითხოვ თქვენის იმპერა-
 ტორების დიდებულებისაგან, რა-
 თა საჩივარსა ამას ჩემსა გარდაჩუვეტილებად შე-
 უდგეს: (თვესა . . დღესა; ჩელსა . .) მიტემად
 თვს-ეუვს (ამა და ამ ადგილსა შინა) არსად დავ-
 სჩერე (ამა და ამან:)

(კელის მოჩერა).

(პუნკრების დასასრულებში მოაჩერეთ:) ამ
 არსასედა, (ესე და ესე, ამა და ამ ხარისხისა, ამა
 და ამის შვილი, ამა და ამ გვარისა) კელს ვაჩერ:

Прозьба о опредѣленіи въ службу.

§ 105.

ВСЕПРЕСВѢТЛѢЙШИЙ, ДЕРЖАВ-
НѢЙШИЙ ВЕЛИКІЙ ГОСУДАРЬ, ИМ-
ПЕРАТОРЪ АЛЕКСАНДРЪ ПАВЛО-
ВИЧЬ, САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССИЙ-
СКІЙ, ГОСУДАРЬ ВСЕМИЛОСТИВѢЙ-
ШИЙ.

Просить оставной Типулярный Со-
вѣтникъ (такой по. Сынъ шагоко по)
а о чемъ шому слѣдуютъ пункты.

1.

Службу ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКА-
ГО ВЕЛИЧЕСТВА, продолжалъ я воен-
ную, а попомъ сшашскую, и по сей по-
слѣдней находился въ шшапѣ, Москов-
ской полиціи унперъ инспекторомъ, отъ
которой по прошенію моему для опре-
дѣленія въ другой родъ службы 1805 года
... днм уволенъ. А какъ мое желаніе
есть продолжатъ дальнѣйшую службу
при сшашскихъ дѣлахъ ¹⁸⁰⁴ Государствен-

ной Военной Коллегіи; то представляя при семъ съ даннаго мнѣ отъ московской полиціи аттесшата копію всеподданнѣйше прошу. *(Къ сему.)*

Дбы ВЫСОЧАЙШИМЪ ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА Указомъ повелѣно было сіе мое прошеніе съ приложенною съ аттесшата копію въ Государственную Военную Коллегію принять, и меня къ дѣламъ въ оную Коллегію на соопвѣтственную чину моему ваканцію опредѣлить. *(Прошенію)*

ВСЕМИЛОСТИВѢЙШІЙ ГОСУДАРЬ!
 Прошу ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА о семъ моемъ прошеніи рѣшеніе учинить. (мѣсяца.. дня. года.) къ поданію надлежитъ въ Государственную Военную Коллегію. Прошеніе писалъ (такой то:) *Титулярный Советникъ* (такой то: *отчество и фамилію*) руку приложилъ.

არსა სამსახურსა შინა შესვლისა:

§ რე.

უთვლად უგანათლებულესო,
თათმპურობელესო დიდო კელ-
მწიფე იმპერატორო, აღექსანდ-
რე ჰავლეს ძევ, თათმპურობე-
ლო უთვლისა რუსეთისათ, კელ-
მწიფევ უთვლად უძოწუალესო:

ითხოვს ვარდამდეგარი გიგულარნი სოვეტ-
ნივი (ესე და ესე, და ამა და ამ გვარისა) რომე-
ლსა შეუდგებიან ჰუნკტნი:

სამსახური თქუწნის იმპერატო-
რების დიდებულებისა განვაცრბე მე
სამხედროსა, და მერმე სამოქალაქოსა შინა, და
უგანასენელსა ამას შინა, ვიყავ მე მოსკოვის პო-
ლიციასა შინა უნტერ ინტეკვტორად, რომლისა-
განცა თხოვისა მებრ ჰემისა განსანწესებე-
ლად სხვასა გუასსა სამსახურსა შინა, გამოვედ-
წელსა ჩვე. ავესა . . ხოლო ვინადგან აწ სუ-

რვილი ჩემი არს ვუყვარად განგზობამ სამსახურისა სამოქალაქო-მასა, საკლამწიფოსა სამკედრო-სა ვოლლეგიასა შინა; ამისთვისა წარმოვაფიცებ მოსკოვის პოლიციისაგან მოცემულისა მოწმობისა პირსა, და ყოვლად უქვწმუვრდომილესად ვითხოვ: (ამ არსასეც (*))

რათა უმაღლესითა თქუწნის იძვერატორების დიდებულების უქასითა ბრძანებულ იყოს, არსამ ესე ჩემი დადებულითა მას შინა მოწმობის პირითა, საკლამწიფოსა სამკედრო-სა ვოლლეგიასა შინა მიიღონ, და მე საქმესა შინა შესაბამ ხარისხისა ჩემისა ვოლლეგიასა მას შინა დატლილსა ადგილსა განმაქესონ, (გიგულიარნი სოვეცნივი.

ყოვლად უმოწყალესო კელამწიფევ! ვითხოვ თქუწნის იძვერატორების დიდებულებისაგან, რათა არსასა ამას ჩემსა გარდაწვევებამა შეუღგეს: (თვე-

(*) კელის მოწერა ამ ფორმის არსებებს ასე უნდა, და ამისთვის მოვაწერე თავთავის ადგილსა, რათა სცნათ გუარო კელის მოწერისა:

სა . . (განსა . .) მიხედვით თქვენს საკანონმდებო
 ორგანოს სამკვიდროსა ვალოდებისა შინა: უნდა
 დაგვხმარებოდეს (ამა და ამან):

(სახელი და გვარი) კვლავ ვაწვდომ:

Жалоба на учиненное безчестіе и
 увѣчые.

§ 106.

ВСЕПРЕСВѢТЛѢЙШИЙ, ДЕРЖАВ-
 НѢЙШИЙ, ВЕЛИКІЙ ГОСУДАРЬ, ИМ-
 ПЕРАТОРЬ, АЛЕКСАНДРЬ ПАВЛО-
 ВИЧЬ, САМОДЕРЖЕЦЬ ВСЕРОССИЙ-
 СКІЙ, ГОСУДАРЬ ВСЕМИЛОСТИВѢЙ-
 ШІЙ.

Приноситъ жалобу (такой по: чинъ,
 имя, опечетство и фамилію) на (такого
 по купца. . .) а о чемъ тому слѣдуютъ
 пункты.

1.

Въ 5й день сего мѣсяца, былъ я въ
 гостяхъ у (такого по.) Въ сію самую
 мою бытность случилсяжъ тамо унего

же бытъ и оный Купецъ Н. . . хмѣль-
 ный — въ семь по самомъ мѣсцѣ , про-
 шивъ чаянія моего, онъ наруша должную
 благоприсойность , началъ меня бра-
 нить, и бранилъ неблагоприсойными
 словами. Но сего еще мало, ударилъ ру-
 кою по лицу, отъ какаго удара не могъ
 я сноятъ на ногахъ , и упалъ, и проло-
 милъ себѣ шѣмъ голову; а какъ причиною
 сего естъ купецъ Н. . . то и прошу.
 (*Къ сей*

Дабы ВЫСОЧАЙШИМЪ ВАШЕГО ИМ-
 ПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА Указомъ
 повелѣно было сію мою жалобу Город-
 скаго Магистрата 4й Депортаментъ
 принять и купца Н. . . живущаго (въ па-
 комъ по мѣсцѣ,) призванъ и прошивъ
 сего допросить; а по допросѣ въ сход-
 ственность ВЫСОЧАЙШАГО ВАШЕГО
 ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА 21 го
 Апрѣля 1787 года Манифеста, опослать
 его для посщупленія по законамъ (пако-
 го по) мѣста въ Уголовной Департа-
 ментъ. Въ прошивномъ же случаѣ, естъ-

ли онъ прошивъ сего учинишь. запира-
пельство; шо я могу изобличить его не-
оспоримыми доводами.) *Жалобъ*

ВСЕМИЛОСТИВЪЙШИЙ ГОСУДАРЬ!
Прошу ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО
ВЕЛИЧЕСТВА о сей моей жалобѣ рѣшеніе
учинишь. (Мѣсяца числа, и годъ:) Къ пода-
нію надлежитъ (таковаго шо) Городоваго
Магистрата въ 4 й Департаментъ. Жа-
лобу сію писалъ (такой шо).

(такой шо:) *гизъ, имя, отчество и*
фамилію руку приложилъ.

სახივარი უზაგიურად მოაქურობასა და დაშავებასა ზედა:

ქ რუ. (*)

უთვლად უგანათლებულესთ, თათ-მქურობელესთ დიდთ კელ-მწიფე, იმპერატორთ აღექსანდრე პავლეს ძევ თათ-მქურობელთ უთვლისა რუსეთისათ, კელმწიფევ უთვლად უძობწუალებთ:

მოგართმევს სახივარსა (ესე და ესე; ხარისხი, სახელი, მამის სახელი, და გუარი) ამა და ამ) ვაჭარსა ზედა, რომელსა შეურაცების ზუნეგნი:

ა.

მეხუთესა დღესა ამ თვისსა, ვიუავ მე სტუმრად, (ამა და ამისასა.) ხოლოთ უოფასა მას ხემსა მუნ, მოხდა ესე, რომელ ვაჭარი ესეცა (სა-

(*) არსი ესე თუმცა ვაჭარზედ არის გაკეთებული, მაგრამ უთვლისა ცუტსა ზედა მოიხმარების:

ხელი და გუბანი) იყო მუნ მთურალი; და ადგილსა ამას ზირის ზირ მოლოდებისა ხემისა დაივიწყა ვაჭარმან მან სათანადომ კეთილ-შესაბამობად და დამიწყო ლანდუჟა, და გამჯანბლა უშესაბამობათა სიგუგებითა; გარნა ესე მცირე არს, მცა მე კეთლითა ესრეთ ძლიერად, რომელ ვერღა შევიძელდგომად ფეხსედა, და წარვიქეც, და წრაქცევითა ამით გამიცედა თავი; ხოლო ვინაღვან მიხესი ამისი იყო ვაჭარი იგი . . . ამისთჳს ვითხოვი:

რათა უძალღესითა თქუწნის იძვერატორების დიდებულების უქასითა ბრძანებულ იყოს, რომელ სახივარი ესე (ამა და ამ) ქალაქის მალისგრაგსა (ესე იგი ვაჭართ სასამართლოსა) მეოთხესა დებორგამენგსა შინა მიიღონ, და ვაჭარსა მას . . . მცხოვრებსა (ამა და ამ ადგილსა) მოუწოდონ და ზირის ზირ ამისა ჰვითხონ ყოველივე; და შემდგომად ვითხოვისა, თან კმად უძალღესისა თქუწნის იძვერატორების დიდებულებისა. აწრიღსა და ჩ დ ჰ ზ ქელსა მანიფესტისა წარგსავნონ იგი სჳყულისა მებრ განსაკითხავად (ამა და ამ) ულოლოვნისა (ესე იგი სისხლისა) დებორგამენგსა შინა: ხოლო წინაღმდეგსა მიმთხვე-

ვასა შინა, უკეთუ ვაჭარმან მან ზირის ზირ ამი-
სა იყოლს უკუთქამად; მაშინ ძალ-მიძს მე მხილუება
და განქიქებამ მისი ზირ დაუყოფელითა დამტკი-
ცებითა:

უთვლად უმოწეაღესო კელ-
მწიფევ! ვითხოვ თქუწნის იმპერა-
ტორების დიდებულებისაგან, რა-
თა არსასა ამას ხემსა გარდაწვევილებად შეუდ-
ბეს. (თვესა . . ხელსა:) მიცემად თვსეუვს (ამა
და ამ) ქალაქის მაღისგრაგსა მეოთხესა დეპორტა-
მენტსა შინა: არსად დაკსწერე (ამა და ამან:)

(კელის მოწერად; პუნკტების დასასრულებში
მოაწერეთ ესრეთ:)

ამ არსასუდ: (ესე და ესე, ამა და ამ ხარის-
ხისა, ამა და ამის შვილი, და ამ გუარისა) კელს
ვაწერ:

Прошение при предъявленіи оппускной къ свидѣтельству.

§ 107.

ВСЕПРЕСВѢТЛѢЙШІЙ, ДЕРЖАВ-
НѢЙШІЙ ВЕЛИКІЙ ГОСУДАРЬ, ИМПЕ-
РАТОРЬ АЛЕКСАНДРЪ ПАВЛОВИЧЬ,
САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССИЙСКІЙ, ГО-
СУДАРЬ ВСЕМИЛОСТИВѢЙШИИ.

Просишь оппущенной вѣчно на волю
(такого то) Господина (прописать его
чинь, имя; отечество и фамилію) слу-
жипель (такой то) а о чемъ тому слѣ-
дуюшь пункты.

1.

Означенный Господинъ оппустилъ
меня вѣчно на волю и даль сего 1800го
года (мѣсяца и числа) за своимъ руко-
орикладствомъ и съ приложеніемъ герба
своего печати оппускную; но какъ она
ни гдѣ еще не явлена: то прилагая при
семъ съ оной копию, а для освидѣтель-
ствованія и подлинную, всеподданнѣйше
прошу.

Дабы ВЫСОЧАЙШИМЪ ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА Указомъ повелѣно было сіе мое прошеніе съ приложеніемъ подлинной отпущкной и съ нея копіи (въ такомъ то) уѣздномъ судѣ принять, и по учиненіи на подлинной о явкѣ надлежащей надписи, выдать мнѣ обратно.

ВСЕМИЛОСТИВѢЙШІЙ ГОСУДАРЬ!
 прошу ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА о семъ моемъ прошеніи рѣшеніе учинить. (Мѣсяца, числа и годъ;) къ поданію надлежитъ (въ такой то) уѣздномъ судѣ. Прошеніе писалъ (такой то.)

(Рукоприкладство попункшамъ)

Къ сему, прошенію и къ копію съ отпущкной, вѣрно на волю отпущенной (такого то) Господина служителя (такой то) руку приложилъ.

აწესა, თავისუფლების წიგნის წარდგინებასა
ზედა დასამტკიცებლად:

§ რს.

ყოველად უგანათილებულესო,
თვით-მპყრობელესო, დიდო კელ-
მწიფევ იმპერატორო ალექსანდ-
როე შავლეს ძევ თვით მპყრობელო
ყოველისა რუსეთისაო, კელმწიფევ
ყოველად უმომწყალესო:

ითხოვს განთავისუფლებული საუკუნოდ, და
განგეგმული ნებასა ზედა (ამა და ამ მებაგონი-
სა; სახელი, ხარისხი, მამის შვილობა, და გუარო
მებაგონისა) მსახური (ესე და ესე) რომელსა შე-
ურჯებიან ჰურეგნი:

ა.

ხსენებულმან მებაგონემან განმათავისუფლას
მე საუკუნოდ და განმიტევეს ნებასა ზედა, და მო-
მცა მე ხელისა . . თვესა . . რიცხუსა; თჳსითა კე-
ლითა მოქერილი და ბეჭდითა თჳსითა დაბეჭდილი

წიგნი თავისუფლებისა; გარნა ვინაღვან წიგნი
ესე აგრეთ არა სადამე განცხადებულ არს; ამის-
თჳს წარმოვადგენ ზირსა წიგნისა მისისასა, და
დასამოწმებელად ნამდვილსაცა, და ეთვლად უქუ-
ნე შევრდომილესა ვითხოვ:

რათა უძალღესითა თქუწნის
იმპერატორების დიდებულების
უქაშითა ბრძანებულ იუოს, რომელ არსაჲ ესე ჩე-
მი დადებულთა ამასთანვე ნამდვილისა თავისუფ-
ლების წიგნითა და ზირითა მისითა (ამა და ამ)
უესდის სასამართლოთსა შინა მიღებულ იქმნეს, და
შემდგომად განცხადების ზედ მოწერისა, უკანვე
მომეცეს წიგნი იგი თავისუფლებისა:

ეთვლად უმოწეაღესო კელ-
მწიფეკ! ვითხოვ თქუწნის იმპერა-
ტორების დიდებულებისაგან, რა-
თა არსასა ამას ჩემსა გარდაწვეტილებად შეუდ-
გეს: (თვესა . . . წელსა ჩე . . .) მართმევამ
თჳს-ეჳს (ამა და ამ) უესდის სასამართლოთსა ადგი-
ლსა შინა: არსაჲ დავსწერე, (ამა და ამან:)

(კელის მოწერა ჰუნკებესედ)

ამ არსასედ, და თავისუფლების წიგნის ზირი

ზედა, საუკუნო-დ განთავისუფლებულმან და გან-
გვედულმან ნებასა ზედა (ამა და ამ) მედაგონის
მსახურმან (ამა და ამან) კვლია მოვასწავს:

Прозьба о представлении къ опмѣш-
кѣ плашежной закладной.

§ 108.

ВСЕПРЕСВѢТЛѢЙШИЙ, ДЕРЖАВ-
НѢЙШИЙ, ВЕЛИКІЙ ГОСУДАРЬ ИМ-
ПЕРАТОРЪ АЛЕКСАНДРЪ ПАВЛО-
ВИЧЬ, САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССИЙ-
СКІЙ, ГОСУДАРЬ ВСЕМЦЛОСТИВѢЙ-
ШИЙ.

Просить (такой то: чинь, имя, отче-
чество и фамилію) а о чемъ слѣдующь
пункшы.

Должнымъ я соспоаялъ по закладной,
писанной въ прошломъ 1818 мь году . . . .
въ день (такой то) палашы суда и рас-
правы во 2. Депортаментѣ, (такому
то: чинь, имя, отчество и фамилію)
суммою 0000 рублей, съ закладомъ соб.

стпеннаго моего дома, состоящаго (въ... часипи и кварталъ подь No 00. (Въ приходѣ). А какъ я по оной закладной деньга всѣ сполна заплашилъ, и ту закладную отъ заимодавца съ надписаніемъ на ней платежа и съ надраніемъ получилъ, то прилагая при семъ оную, всеподданнѣйше прошу.

Дабы ВЫСОЧАЙШІЙ ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА Указомъ повелѣно было сіе мое прошеніе съ приложеніемъ подлинной закладной (такой по) палаты суда и расправы во 2мъ Департаментѣ принять и подь запискою ее въ книгѣ опмѣтишь платежною, а по опмѣткѣ съ надлежащею надписью возвратишь мнѣ обратно съ росписко.

ВСЕМИЛОСТИВѢЙШІЙ ГОСУДАРЬ!
 Прошу ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА о семъ моемъ прошеніи рѣшеніе учинишь. Сентября 1 го дня 1809 го года. Къ поданію надлежитъ (такой по) Палаты Суда и расправы, въ 2. Депар-

память. Прошение писалъ (такой то.)

(Рукоприкладство по пунктамъ.)

Къ сему моему прошенію (такой то:)
зinz, имя, отчество и фамилію
руку приложилъ.

აწსაჲ წარდგინებისათჳს გიწათობის წიგნისა
კელის მოსაწერად, ოდეს ფული მიეცეს და დაეს-
ხნას იგი:

§ რწ.

უოკლად უგანათლებულესო,
თნთმპურობელესო, დიდო კელ-
მწიფევ, იმპერატორო აღუქსან-
დრე ჰავლეს ძევ თნთმპურობე-
ლო უოკლისა რუსეთისათ, კელ-
მწიფევ უოკლად უმოწყალესო:

ითხოვს (ესე და ესე; ჩინი, სახელი, მამო
შვილობა და გჳარი) რომელსა შეუდგებიან ჰუ-
ბკენი:

ვიყავ მე მოვალე გირათობის წიგნითა წარ-
სრულსა სულსა ჩუიწ. თვესა . . . დღესა (ამა და
ამ) ჰალაგსა სურსა და რასწრავასა მეორესა დე-
პორტამენგსა შინა დაწერილითა (ამა და ამისი :
ჩინი, სახელი, მამის შვილობა და გუარნი) ფუ-
ლსა (ამა და ამდენისა) რუბლისა, და ჰქონდა
მას გირათი საკუთარი სახლი ჩემი მდგომარე
(ამა და ამ ნაწილსა შინა უბნისასა, ამა და ამ
ნუმრისა და ამა და ამ სამხესოდისა.) ხოლო ვი-
ვინადგან მე გირათობისა მის ფული სრულდით
მიეცე და გირათობის წიგნი იგი კელის მოწე-
რითა მისითა თაგ-გახეული მოვიღე; ამისთვის ნამდვი-
ლს წიგნსაცა მას, ამასთანვე წარმოვაგდენ, და
ყოვლად უქმურ შევრდომილესად ვითოხვ:

რათა უმაღლესითა თქქუნის
იმპერატორების დიდებულების
უქმსთა ბრძანებულ იყოს, რომელ არსა ესე
ჩემი დადებულითა ამასთანვე ნამდვილისა გირათ-
ობისა წიგნითა (ამა და ამ) ჰალაგსა სურსა და
რასწრავასა, ბ. დეპორტამენგსა შინა მიიღონ და
კელის მოწერილობისა მეტრ ჰირველ მას სედა შთა-
სწერონ იგი შენიშნვითა ფულისა მის მიბარე-

ზისათა, და შემდგომად შენიშნვისა მომცენ მე შე-
ანვე მას ზედა მოწერიითურთ:

უოკლად უმოწყალესო კელ-
წიფევ! ვითხოვ თქუწნის იმჰეწა-
ტორების დიდებულებისაგან ს-
თა არსასა ამას ხემსა გარდაწვევილებად შეუღ-
ბეს: სეკცენბრის ა. დღესა წელსა ჩუთ. მიცემდ
თვსეევს (ამა და ამ) ჰალაგსა სურსა და რასწრ-
ვსა ბ. დჰეორტამენცსა შინა: არსად დავსწერე
(ამა და ამან:)

(კელის მოწერა ჰუნკგებნსა ზედა:)

ამ არსასეფ (ამა და ამან; ხინი, სახელი მა-
მის შვილობა და გუარი) კელი მოვაწერე:

Прошеніе о причисленіи дома за покупщикомъ.

§ 109.

Просить (шакой по: чинъ, имя, общество и фамилію,) а очемъ тому слѣдуюшь пункшы.

ВСЕПРЕСВѢТЛѢЙШИЙ, ДЕРЖАВНѢЙШИЙ ВЕЛИКІЙ ГОСУДАРЬ, ИМПЕРАТОРЬ АЛЕКСАНДРЪ ПАВЛОВИЧЬ, САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССИЙСКІЙ, ГОСУДАРЬ ВСЕМИЛОСТИВѢЙШИЙ.

1.

Сего 1818 го года, Генваря . . дня, купилъ я у (шакого по: чинъ, имя общество и фамилію) крѣпостной его домъ состоящій здѣсь . . . Въ (шакой по) части и кварталѣ подь Но . . Со всякимъ въ ономъ домѣ строеніемъ, съ землею и садомъ, за 0000 рублей, на что и купчая мнѣ отъ крѣпостныхъ дѣлъ дана, съ копорой при семъ прилагаю копію и все подданнѣйше прошу.

Дабы ВЫСОЧАЙШИМЪ ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА Указомъ повелѣно было сіе мое прошеніе съ приложеніемъ съ подлинной крѣпости копіи (такой то) Городскаго Правленія въ (такомъ то) Депортаментѣ принять, и означенной домъ числить за мною, и о томъ, кому слѣдуешь, учинишь предписаніе.

ВСЕМИЛОСТИВѢЙШІЙ ГОСУДАРЬ!
 Прощу ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА о семъ моемъ прошеніи рѣшеніе учинишь. Генваря . . дня 1818го года.
 Къ поданію надлежишь (такого то) правленія въ (такомъ то) Депортаментѣ.

(рукоприкладство по пунктамъ)

Къ сему прошенію. (такой то:) гинъ, имя, отчество и фамилію руку приложилъ.

აწესად, ნასყიდის სახლისა, მსყიდველისაჲში
შეიტყვისათვის:

ფ რთ.

ყოვლად უკანათლოებულესთ,
თათმხურობელესთ, დიდთ კელ-
მწიფევ იმპერატორთ აღექსან-
დრე პავლეს ძევ თათმხურობე-
ლთ ყოვლისა რუსეთისათ კელ-
მწიფევ ყოვლად უმთწყაღესთ:

ითხოვს (ესე და ესე; ხარისხი, სახელი, მა-
მის შვილობა და გუარი) რომელსა შეუდგებიან
ჰუნკგნი:

ა.

წელსა ჩუიწ: იანვარსა . . . დღესა ვიყიდე მე
(ამა და ამისგან: ხარისხი, სახელი, მამის შვილობა
და გუარი) სამკვიდრო სახლი მისი მდგომარე-
ზე (ამა და ამ ნაწილსა შინა უბნისასა და ამა და
ამ ნუმრისა) ყოვლითა მით სახლისა მის თვისსა-
ყოფელითა შენობითა, ბაღითა და მიწითა (ესთ-
დენს რუბლად) რომელსაცა ზედა ნასყიდობისა
წიგნიცა მივიღე, რომლისა ზირსა ამასთანვე წარ-

მოვადგენ, და უოვლად უქმნეშევრდი-მიღესად ვითხოვ:

რათა უძალღესითა თქუწნის იძვერატორების დიდებულების უქასითა ბრძანებულ იყოს, რომელ არსად ექე ჩემი ამასთანვე დადებულთა ნასყიდობის წიგნის ზირითა (ამა და ამ ქალაქის სამმართველოსა, (ამა და ამ დებორგამენგსა შინა) მიღებულ იქმნეს, და ხსენებული სახლი იგი შერიცხულ იქმნეს ჩემსკა და მი' ავსვე სადაცა ავერ-არს მიწერად მიეხეროს:

უოვლად უძოწეაღესთ-კელმ-წიფევ! ვითხოვ თქუწნის იძვერატორების დიდებულებისაგან, რათა თხოვასა ამას ჩემსა გარდაჩუვეგილებად შეუდგეს: იანვრის . . . დღესა, ჩეიწ. წელსა: მიცემად თვსეევს (ამა და ამ სამმართველოსა შინა:) არსად დავსწერე (ამა და ამან:)

(კელის მოწერა ზუნკგებსა წედა:)

ამ არსასკედ (ამა და ამან; ხარისხი, სახელი, მამის შვილობა და გუარო) კელი მოვასწერე;

Явочное прошеніе о бѣжавшемъ чело-
вѣкѣ.

§ 110.

ВСЕПРЕСВѢТЛѢЙШІЙ, ДЕРЖАВ-
НѢЙШІЙ ВЕЛИКІЙ ГОСУДАРЬ, ИМПЕ-
РАТОРЪ АЛЕКСАНДРЪ ПАВЛОВИЧЬ,
САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССИЙСКІЙ, ГО-
СУДАРЬ ВСЕМИЛОСТИВѢЙШІЙ.

Просишь (такой то: чинъ, имя оте-
чества и фамилію) а о чемъ тому слѣ-
дуютъ пункты.

1.

Сего мѣсяца (такого то) числа,
бѣжалъ изъ дома моего состоящаго (тамъ
то) дворовой челоѣкъ (такой то, та-
кихъ то лѣтъ и примѣтъ и въ такомъ
то платьѣ; а ежели учинилъ сносъ, то
прописать именно, что имъ похищено,) и гдѣ теперь находится не извѣстно,
почему всеподданѣйше прошу.

Дабы ВЫСОЧАЙШИМЪ ВАШЕГО
ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА Ука-

зомъ повелѣно было сіе мое прошеніе въ
(такомъ то мѣстѣ) принять и впредь для
вѣдома записать о семъ въ книгу явоч-
ныхъ прошеніи.

ВСЕМИЛОСТИВѢЙШИИ ГОСУДАРЬ!
Прошу ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО
ВЕЛИЧЕСТА о сей моей жалобѣ рѣшеніе
учинить (Мѣсяць, числа и годъ) къ
поданію надлежить (въ такое то мѣсто.)
Прошеніе писалъ (такой по.)

(рукоприкладство по пунктамъ)

*Къ сему прошерію (такой по:) гинъ,
имя, отчество и фамилію руку при-
ложилъ.*

არსა განცხადებისა გაქცეულსა ვაცსა ზედა:

ფ რ ი .

უოვლად უგანათლებულესთ,
თვთ-ძპურობელესთ, დიდთ-კელ-
მწიფეკ იმეპრატორო აღექსან-
დრე ჰავლეს ძეკ, თვთძპურობე-
ლათ უოვლისა რუსეთისათ; კელ-
მწიფეკ უოვლად უძოჩუალებსთ:

ითხოვს (ესე და ესე; სარისხი, სახელი, მა-
მის-შვილობა და გვარი) რომელსა შეუდგებიან
ჰუნკტნი:

ა.

თვესა ამას, რიცხუსა . . . გაიქცა სახლისა ჩე-
მისაგან მყოფისა (ამა და ამ ადგილსა) სახლისა
ჩემისა მონაჲ (ესე და ესე, ამა და ამდენის ჩლი-
სა; ნიშნებით ესე ვითარო; განისამოსით ესე ვი-
თარო; და თუ გაეცანოს რამე თანა, ისიც დასწე-
რეთ ნიშნობლივ რომელესენი ჩარიღათ.) და აჩ-
სა და იმყოფების არა უჩუი, და ამისთვის უოვლად
უქუწშევრდომილესად ვითხოვ:

რათა უძაღლოესითა თქუენის
იმპერატორების დიდებულების
უქასითა ბრძანებულ იყო, რომელ არსამ ესე
ჩემი (ამა და ამ ადგილს) მიიღონ, და შემდგო-
მის უჩუგებისათვის შთასხურონ წიგსა შინა არსა-
თა განცხადებისასა:

უთვლად უძოწუალოესო კელ-
მხიფეკვ! ვითხოვ თქუენის იმპერა-
ტორების დიდებულებისაგან, რათა
არსასა ამას ჩემსა გარდაჩუვეტილებამ შეუდგეს: (თვე-
სა . . წელსა . .) მიცემამ თვსეუვს (ამა და ამ
ადგილსა:) არსამ დავსწერე (ამა და ამან:)

(კელის მოწერა).

(პუნკტების დასასრულებში მოაწერეთ:) ამ
არსასგდ, (ესე და ესე, ამა და ამ ხარისხისა, ამა
და ამის შვილი, ამა და ამ გვარისა) კელს ვაწერ:

Прозьба о даць на дворянство свидѣ-
тельства.

§ III.

ВСЕПРЕСВѢТЛѢЙШІЙ, ДЕРЖАВ-
НѢЙШІЙ, ВЕЛИКІЙ ГОСУДАРЬ ИМ-
ПЕРАТОРЪ АЛЕКСАНДРЪ ПАВЛО-
ВИЧЪ, САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССИЙ-
СКІЙ, ГОСУДАРЬ ВСЕМИЛОСТИВѢЙ-
ШІЙ.

Просить изъ дворянъ (такой то,) а
о чемъ тому слѣдуютъ пункты:

I.

Имѣю я намѣреніе вступить въ служ-
бу ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕ-
ЛИЧЕСТВА, въ Гвардію; (или въ дру-
гомъ) а какъ о дворянствѣ моемъ изъ
шого мѣста, гдѣ я внесеть въ родослов-
ную книгу, потребно мнѣ имѣть свидѣ-
тельство, то всеподданнѣйше прошу.

Дабы ВЫСОЧАЙШИМЪ ВАШЕГО ИМ-
ПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА Указомъ
повелѣно было, сіе мое прошеніе (такой

то) Губерніи въ дворянской Депутатской собраніи приняшь и надлежащее свидѣтельство, для записанія меня въ службу о дворянствѣ дашь мнѣ.

ВСЕМИЛОСТИВѢЙШІЙ ГОСУДАРЬ!
 Прошу ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА о сей моей жалобѣ рѣшеніе учинишь. Октября . . . дня 1800 года, Къ поданію надлежишь (такой то) Губерніи въ дворянскую Депутатскую собранію. Прошеніе писалъ (такой то).

(Рукоприкладство по пунктамъ)

Къ сему прошенію, изъ дворянъ (такой то) руку приложилъ.

აწესად აწნაუობის მოქმობის თხოვისათჳს:

ბ რია.

ყოვლად უგანათლებულესო,
თათმპურობელესო დიდო კელ-
ძნიფე, იმპერატორო აღექსანდ-
რე ჰავლეს ძეკ თათმპურობელსო
ყოვლისა რუსეთისათ, კელძნი-
ფეკ ყოვლად უმოქყალესო:

ითხოვს აწნაურთაგანი (ესე და ესე) რომე-
ღსა შეუდგებიან ჰუნკგნი:

ა.

მაქუს მე განსწრახვად შესლვად სამსახურსა
შინა თქუწნის იმპერატორების
დიდებულებისა ღვარძიასა შინა (ანუ
სხვაგან:) გარსა ვინადგან აწნაურებისათჳს ჩემი-
სა ადგილისა მისგან, სადაცა შეგანილ-არს გვა-
რი ჩემი გვაროვნებისა ჩიგნსა შინა, არა მაქუს
მოქმობად; ამისთჳს ყოვლად უქუწშეკვდომი-
ლესად ვითხოვ:

რათა უმაღლესითა თქუწნის
 იმპერატორების დიდებულების
 უქსითა ბრძანებუო იუოს, რათა არსაჲ ესე ხემი
 (ამა და ამ) ღუბერნიის დეპუტატის ახნაურთ შე-
 სავრებელსა შინა მიიღონ, და შესაბამ ხემდა მო-
 წმობაჲ ახნაურებისა მომტყენ მე შესლვარ სამსა-
 ხურსა შინა:

უთვლად უმოწუაღესო ცკლო-
 მხიფეკ! ვითხოვ თქუწნის იმპერა-
 ტორების დიდებულებისაგან, რა-
 თა არსასა ამას ხემსა გარდაწვევიოებაჲ შეუდ-
 გეს. (თვესა . . . ხელსა:) მიტყმაჲ თვსეუვს (ამა
 და ამ) ღუბერნიის ახნაურთ დეპუტატის შესავრე-
 ბელსა შინა: არსაჲ დაესწერე (ამა და ამან:)

(კელოს მოწეზაჲ ჰურეკებსა სედა:)

ამ არსაზედ ახნაურთაგანმან (ამა და ამან)
 კელო მოვაწერე:

Прозьба о введеніи во владѣніи.

§ 112.

ВСЕПРЕСВѢТЛѢЙШІЙ, ДЕРЖАВ-
НѢЙШІЙ ВЕЛИКІЙ ГОСУДАРЬ, ИМ-
ПЕРАТОРЪ АЛЕКСАНДРЪ ПАВЛО-
ВИЧЬ, САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССИЙ-
СКІЙ, ГОСУДАРЬ ВСЕМИЛОСТИВѢЙ-
ШІЙ.

Проситъ Полковникъ (такой то,) Сынъ (такого то,) а о чемъ, тому слѣ-
дуютъ пункты.

1.

Сего года Юля . . . дня, купилъ я у Бригадира Князя Н. Н. . . . Недвижимое имѣніе, состоящее (такой то) Губерніи, (такой то) округи, въ селѣ (такомъ то) со кресіпьянами (столько то) душъ, на что и купчая въ (такомъ то) судѣ совершена; а какъ она еще не явлена, то и всеподданнѣйше прошу.

Дабы ВЫСОЧАЙШИМЪ ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТА Указомъ

повельно было сіе мое прошеніе и приложенною при немъ подлинную купчую въ (шакоть шо) Уъздномъ Судѣ принять и учинить на основаніи Высочайшаго о Губерніяхъ учрежденія спашьи 205 й, Нижнему Земскому Суду предписаніе ввести меня во владѣніе того купленнаго мною имѣнія, подлинную же купчую, по списанія съ нея копіи, возвратишь мнѣ обратно.

ВСЕМИЛОСТИВѢЙШІЙ ГОСУДАРЬ!
 Прошу ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА о семъ моемъ прошеніи рѣшеніе учинить. Сентября .. дня 1818 го года. Къ поданію надлежишь (шакотъ шо) Губерніи округи Уъздой Судѣ. Прошеніе писалъ (шакотъ шо.)

(Рукоприкладство по пунктамъ).

Къ сей прозвѣтъ Полковникъ Н. Н. Свѣтъ Н. руку приложилъ.

აწესა შესწავლად ნასყიდისა მამულისა მფლობე-
ლობასა შინა:

§ რიბ.

ყოვლად უგანათლებულესთ,
თათმპყრობელესთ დიდთ კელ-
მწიფე იმპერატორთ, ალექსანდ-
რე პავლეს ძეკ, თათმპყრობე-
ლთ ყოვლისა რუსეთისათ, კელ-
მწიფეკ ყოვლად უძთწეალებსთ:

ითხოვს ჰოლვოვნივი (ესე და ესე, და გუჲ-
რი) რომელსა შეუდგებიან ჰუნკვნი:

ა.

წელსა ამას, ივლისის . . . ვიუიდე მე ბრიღადი-
რის თავაჲის (ამა და ამისგან) უძრავი საცხოვ-
რებელი, მდგომარე (ამა და ამ) დუბერნიასა (ამა
და ამ მასრასა, და ამა და ამ, სოფელსა ანუ და-
ბასა შინა) გლეხებით (ამდენნი) სულნრ, რომე-
ლსა სედა ნასყიდობამ (ამა და ამ) სასამართლო-
სა ადგილსა შინა შეკრულარს; და ვინადგან ნას-
ყიდობის წიგნი იგი შეკრეთ არა სადამე განცხა-

დებულ-არს; ამისთვის უთვლად უქუცურდომი-
ლესად ვითხოვ:

რათა უმაღლესითა თქუენის
იმპერატორების დიდებულების
უქასითა ბრძანებულ იუოს, რომელ არსად ესე
ჩემი ამასთანვე დადებულითა ნამდვილითა ნასყიდო-
ბის ჩიგნითა (ამა და ამ) სასამართლოსა ადგილ-
სა შინა მიიღონ, და ჰეონ საფუძველსა სედა
უმაღლესისა ღუბერნიათვს ხესაბულო-
ბისა, სე. ზუნკვისა მეტრ მიწერად უქვენაესისა
სემსკის სასამართლო-მსაძმი, რათა მან შემოიყუ-
ნოს მე ძელობელობასა შინა სეიფულისა მამუ-
ლისა ჩემისასა; და ნამდვილი ნასყიდობის ჩიგნი
ესე შემდგომად ჰირის გარდაჩერისა, მომეცეს მე
უკანვე:

უთვლად უმოწყალოესო კელო-
ბი იფუკვ! ვითხოვ თქუენის იმპერა-
ტორების დიდებულებისაკან, რა-
თა არსასა ამას ჩემსა გარდაჩევილობად შე-
უდგეს: (თვესა . . . დღესა; წელსა . . .) მიცემად
თვს-ეევს (ამა და ამ ღუბერნიისა და მასრისა სასა-
მართლოსა ადგილსა შინა:) არსად დავსწერუ (ამა
და ამან:)

ქველად მოწერა ზუნვემდეს ზერა:

ამ აღწასვერ ზოლოვნიკმან (ამა რა ამის
შვილმან, რა ამ გუარისამ) ქველი მოვასწერე:

Прозба о бѣжавшемъ челоѵкѣ съ по-
краденными вещами:

§ 113.

ВСЕПРЕСВѢТЛѢЙШІЙ, ДЕРЖАВ-
НѢЙШІЙ ВЕЛИКІЙ ГОСУДАРЬ, ИМПЕ-
РАТОРЪ АЛЕКСАНДРЪ ПАВЛОВИЧЪ,
САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССІЙСКІЙ, ГО-
СУДАРЬ ВСЕМИЛОСТИВѢЙШІЙ.

Просить Тифлискій Купецъ Н. Н.
Сынъ Н. а о чемъ, шому слѣдуютъ
пункты,

1.

Находился у меня во услуженіи оп-
пущенной по пашпорту ошь Господина
Капитана Н. Н. дворовой челоѵкѣ Се-
мень Лукьяновъ, кошорой и жилъ при

мнѣ съ 1 го числа прошедшаго мѣсяца, а въ 20 й день сего Юни, въ необычность мою въ домъ моему сослужащему здѣсь (такой то) частни; онъ Лукьяновъ, покравъ изъ разломаннаго имъ сундука разныя вещи, и вынувъ опшолъ свой паспортъ, бѣжалъ. Оныяжъ вещи состоятъ въ слѣдующемъ: (прописашъ какія именно,) да денегъ Государственными Ассигнаціями (или таковою то) монетою (сколько то) рублей. А всего цѣною и съ деньгами покрадено на 0000 рублей. И такъ, показавъ о семъ по долгу присяги и чистой совѣсти, всеподданнѣйше прошу.

Дабы ВЫСОЧАЙШИМЪ ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА Указомъ Повельно было сіе мое прошеніе (въ такомъ то) Управа Благочинія принять, и записашъ въ книгу явочныхъ прошеній.

ВСЕМИЛОСТИВѢЙШІЙ ГОСУДАРЬ!
 Прошу ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, о семъ моемъ прошеніи

рѣшеніе учинишь. Іюня . . 1818го года.
 Къ поданію надлежишь въ (шаксмъ-шо)
 Управу Благочинія. Прошеніе писалъ (ша-
 кой шо.)

(Рукоприкладство по пункшамъ)

Къ сему прошенію Тифлисской Купецъ
 Н. Н. Сынъ Н. руку приложилъ.

აწმად გაქცეულისა ვაცისათვის, რომელსა მო-
 ეპაროს ნივთიდა:

§ რიკ.

ყოვლოდ უგანათლებულოესო,
 თვით-მპყრობელოესო დიდო პე-
 ლძწიფევ იმპერატორო აღიქსა-
 ნდროე პავლოეს ძევ თვით-მპყრობე-
 ლოე ყოვლოისა რუსეთისაო, პელ-
 ძწიფევ ყოვლოდ უმომწყალოესო:

ითხოვს ცვილისელი ვაჭარი (ესე და ესე,
 და ამ გუარისა) რომელსა შეუღებთან ჰუნკვნი:

ომეოფეოდა ჰემთანა მოსამსახურეთ, განთავისუფლებული (ამა და ამ) კანაგნისაგან ბაშფორთითა თავისუფალი ვატი ვინმე სიმონ ლუკვიანოვი, რომელი ცხოვრებდა ჰემთანა ჰირველის რიცხვიდამ წარსრულის თვისა; ხოლო ოცსა რიხნესა ამ ივნიის თვსასა, არა უოფნასა შინა ჰემსა, სახლსა ჰემსა შინა, რომელი მაქნეს აქა (ამა და ამ) უბნის ნაწილსა შინა, ლუკვიანოვსა მას გაეცეს სანდუკი ჰემი და მოეწარა სხვა და სხვა ნივთი, და მასთანავე ამოეღო ბაშფორთი თვსი და გაქცეულ იყო; ხოლო მის ლუკვიანოვისაგან მოწარულნი ნივთნი არიან ესენი (სახელადებით დასწერეთ ეველად;) და ფულიცა საკელმწიფო სინგნაცია (ანუ სხვა თეთრი) (ამდენი) რუბლი: სარა უოვლნივე ნივთნი ფასით მათით, და ფულნიცა შეადგენენ (ამდენსა) რუბლსა; და ესრეთ მაჩვენებელი მე თანამდებობისა მებრ ფიცისა ჰემისა და განსწმენდილისა სინიფისისა, უოვლად უქმნენ შევრდომილესა ვითხოვ:

რათა უმაღლესითა თქვენის იმპერატორების დიდებულების უქასითა ბრძანებულ იყოს, რომელ არსა ესე

ჩემი (ამა და ამ) უპრავასა შინა კეთილ-მოწესე-
ობისასა მიიღონ, და შთასწერონ ჩიგნსა შინა
არსათა განცხადებისასა:

ყოველად უმოწუალოესო-კელმ-
წიფეკვი ვითხოვ თქუწნის იმპერა-
ტორების დიდებულებისაგან, რა-
თა არსასა ამას ჩემსა გარდასუვეტილებად შეუდ-
გეს: სეკცენბრის უ. დღესა ჩელსა ჩეთ: მიცემად
თვსეუკს (ამა და ამ) უპრავასა შინა კეთილ-მო-
წესეობისასა: არსად დავსწერე (ამა და ამან:)

(კელის მოწერა ზუნკგემსა ზედა:)

ამ არსაზედ გუილისის ვაჭარმან (ამა და
ამან; და ამ გუარისამ) კელი მოვაწერე:

Форма, на рукоприкладство подъ вы-
пискою, или Экстрактомъ.

§ 114.

Сей Экстрактъ (или) выписку повѣ-
ренной (тако то, или самъ) чиналь вне-
сенными общоштельшвами изъ дѣла и
выписанными законами въ оной, я дово-

лень, на Господь присудствующихъ и Секретаря подозрѣнія не имѣю. (А ежели какое имѣея; по прописанью, что имѣю, и на какое именное. Естлижъ чего въ Экстракты, или выпискы недополнено; по пояснишь чинобъ шаковыя недостатки были внесены; а послѣ заключишь подписаніемъ) *въ томъ и (шакой по) руку приложилъ.*

საქე კელის მოწერიისა, გამოკრებულსა საჩივრისა წერილისა სედა: (ესე იგი, ოდეს მოსახსენებულად მსაჯულთა გამოკრებენ მწერალნი საქმეთაგან ძალსა საქმეთასა:

ქ რიღ.

გამოწერილი ესე (მე ამა და ამან, ანუ ჭრამუნებულმან მისმან) წარვიკითხე შეგანილითა მას შინა ვითარებითა საქმეთათა, და გამოწერიითა მსაჯულთათა, რომელსა შინაცა ვმაყოფილ ვარ, და უფალთ მოსამართლეთა და მწერალსა სედა არა რადმე მაქუს იტყვიულებად: (და უკეთუ ჰქონდეს რადმე იტვი, მაშინ დასწერონ, რომელ მაქუსო და ვისსედა იგი, და ვითარი, ეთველივე სასჯელდობ-

რიგ: და უკეთუ გამოჩერილსა მას შინა აკლდეს
 რადმე და არა სავსებით იყო; მაშინ განაცხადოს
 რომელ ესე ვითარნი დაკლებულედანიცა შეიგანეთ
 მას შინათ; და მეტმე შეკვრას კელის მოჩერიითა
 ესრეთ) ამას წერა (ამა და ამან) კელი მოვაჩერე.

Форма, на подписку подъ рѣшитель-
 ными опредѣленіями въ удовольствіи,
 или не удовольствіи.

§ 115.

1818 годѣ. Октября 10го дня въ (та-
 комъ по Судѣ, или Палатѣ) выслушавъ
 учиненное въ (такое по время) рѣши-
 тельное опредѣленіе остануть ли имъ
 доволенъ или нѣтъ, по имѣю объявить
 въ указной, семидневной срокъ, въ томъ
 руку приложилъ (такой по)

სახე კელის მოწერისა გარდაწვეტილებითსა
განაჩენსა სეჲა კმა-ყოფილებისა, ანუ არა კმა-
ყოფილებისა: (*)

წ რ ი ე .

წელსა ჩეი წ. თვეთნობის ი. დღესა. (ამა
და ამ) სასამართლოსა შინა მოვისმინე (ამა და
ამ დროს) ჩუებული გარდაწვეტილებითი განჩი-
ნებაჲ, და ვიქმნებია მას სეჲა კმა-ყოფილ, ანუ
არა, განვაცხადებ მას ბრძანებულსა შვიდის დღის
ხაყმანსა სეჲა: ამას შინა კელი მოვასწერე მე
(ამა და ამან:)

(*) ესეცა უწეოდეთ, რომელსა პირველსა აველას-
ციის აღებასა სეჲა მიეტემის თცვა ხუთი რუ-
ბლი, ესე იგი, თცეს მძაბლისა სასამართლო-
საგან გარდაგანაჲ იუოს მას სეჲა მაღალსა
შინა: ხოლო თცეს მაღლისა მის სასამართ-
ლოსაგან მმართველსა სენაცსა შინა; მამინ
მიეტემის თცი თუქანი აველაციისა: გარნა უკ-
ეთუ განმართლდა მოხივარი იგი; მამინ თცი
თუქანი იგი უკანვე მიეტემის და არა დაეკარ-
გების; და თუ გამტეუნდა დაეკარგების:

Прошение о займѣ денегъ изъ Банка.

§ 116.

Въ Государственный Заемный Банкѣ.

Отъ (шаго по: чинъ, имя, отчество и фамилію)

ПРОШЕНИЕ.

На основаніи ВСЕМИЛОСТИВѢЙШЕ изданнаго ЕЯ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА въ 29й день Іюня, 1786 го года Манифеста, желаю я занять изъ онаго Государственнаго Заемнаго Банка (сполько по тысячъ рублей.) Въ какой суммѣ закладываю недвижимое свое имѣніе, доставшееся мнѣ (по тому по (отъ шакого по,) а соспоищее въ (шакой по) Губерніи, округи... Въ Сель (шакомъ по) (сполько по душъ. Къ сему.

Того ради Государственный Заемный Банкъ покорнѣйше прошу, принявъ сіе мое недвижимое имѣніе въ залогъ, означенною сумму денегъ мнѣ выдать. Данное же (шакой по) Губерніи отъ Пала-

пы Гражданскаго Суда о томъ имѣнн
свидѣтельство у сего прилагаю. Юля
дня. 100-го года. Прошенію (іакой
по:) зинъ, имя, отчество и фамилію)
рүкү приложилъ.

არსაჲ ფულის სესხებასა ზედა საკელმწიფო-ელსა
ბანკისაგან:

§ რიკ.

საკელმწიფო-ელსა სასესხებელსა ბანკსა შინა:

(ამა და ამისგან; ხარისხი, სახელი, მამის შვილი
ობა და გვარი:)

არსაჲ.

სათუბგეოსა ზედა ეოვლად უმოწეალესად გა-
რძობებულსა მისის იმპერატორე-
ბის დიდებულებიბის ივნისის კო. დღესა
და ჩულისა ჩღ ზე მანიფესტისასა, მსურის მე სეს-
ხებაჲ საკელმწიფო-ელსა სასესხებელისა ბანკისა მის-
გან (ესოდენისა ათასი რუბლისა) რომელსა ფუ-
ლსა ზედა ვქსდებ გირაოდ უძრავსა საცხოვრებე-
ლსა ჩემსა ნარტებსა ჩემდა (ამა და ამით, და ამ
და ამისგან) რომელი მდგომობს (ამა და ამ) დუ.

ბერნიასა და მარსას, და (ამა და ამ) რაბასა შინა (ესოფენი) სულნი: ამ.

და ამისთჳს საკლამწითოსა სასესეებელსა და ნკსა უძრადღესად ვსობოვ, რათა უძრავი საცხოვრებელი ესე ჩემი მიიღოს ვირაოდ, და სსენებულო თუელი ესე მომეცეს მე: ხოლო მოცემულსა მოწმობასა (ამა და ამ) დუბერნიის დრეკანის ჰალატისაგან საცხოვრებელისა ჩემისათჳს, ამასთანვე ჩარმოვადგენ: ივლისის . . დღესა. წელსა ჩეთ. არწასვად (ამა და ამან; ხარისხი, სახელი, მამის შვილობა და გვარი) კელი მოვაწერე:

Объявление о подачѣ векселя ко взыскаюю.

§ 117.

Въ (такое то) правленіе (или Судъ)

Опъ (такого то)

ОБЪЯВЛЕНІЕ.

Должень мнѣ состоишь (такой то : чинь, имя, опечесшво и фамилію) по векселю, дошедшему мнѣ опъ (такого то (Купца съ полною надписью (или съ

вѣрующею,) писанному въ Тифлисъ на имя (такого то) прошлаго 1818 года Сентября 1 дня, срокомъ въ 12 мѣсяцовъ; а за неплажежъ протеспованному; сего года Сентября 10го числа, суммою 0000 рублей, коихъ онъ векседеадецъ по многократнымъ моимъ требованіямъ не плашишь, въ такомъ случаѣ прилагаю у сего вексель съ протеспомъ въ оригиналъ и съ нихъ почныя копіи.

(Такое то) правленіе (или судъ) покорнѣйше прошу сіе мое объявленіе съ приложеніемъ векселя приняшь, и по освидѣпслспвованіи подлинной вексель съ протеспомъ мнѣ выдать обратно; а копіи съ нихъ оставишь при дѣлѣ. Во възсканіи же по тому векселю съ векседеадца съ рекамбіо и процѣнты денегъ поступишь по силѣ векселнаго устава и меня удовольспвовать. А на случай несправнаго по тому векселю плашежа, на имѣніе векседеадца гдѣ какое окажется (или въ такомъ мѣспѣ) въ письмѣ всякихъ крѣпоспей учинишь запрещеніе; а о невыѣдѣ его изъ города, дашь

знать полиціи. Жипельсшвожъ онъ имѣеть
въ (шакай шо) части въ своемъ домѣ
(или наемномъ у такого шо.) Октября
дня 1818 года

(Рукоприкладство по пунктамъ или
въ концѣ)

Къ сему объявленію (такой шо) руку
приложилъ.

კანცხალება თამასუქით ფულის გამოწმევა-
სა ზედა:

ა რის.

(ამა და ამ) სამართებლოსა (ანუ სსსამართლო-
სა შინა: (ამა და ამისგან)

კანცხალება.

ძართებს და არს მოვალე ხეძი (ესე და ესე)
თამასუქითა, რომელიცა თამასუქი მომეცა მე (ამა
და ამისგან) სრულითა შედმოხერხობითა (ანუ
ფარჩმუნებითა) და იყო თამასუქი ესე დაწერილ
სახელსა ზედა (ამა და ამისსა) გვიღლისს ხარს-

რულისა წელსა ჩუიწ. სეკცემბრის ა. ვაღით იბ. თვით; ხოლო მიუცემლობისათჳს ფულისა ამის, იგი თამასუქი იგი განცხადებულთ სარწერისაჲში ამავე წელსა სეკცემბრის ი, რიცხუსა: ფული თამასუქისა ამის არს . . . რუბლი, რომელსაცა მოვალე იგი მრავალ-გზის თხოვისა მეძრ ჩემისა არს მადლოვს; სჳდა ესე ვითარისა მიხევისათჳს ამასთანვე წამოვადგენ თამასუქსა მას ზეწარწერილსა და ზირსაცა მისსა:

ღა (ამა და ამ) სამართებლოთსა (ანუ სასამართლოთსა) უძაბლესად ვსთხოვ, რათა განცხადებაჲ ესე ჩემი ამასთან დადებულთა თამასუქითა მით მიიღოს, და შეამოწმოს რა თამასუქი იგი ზირსა მისსა; მაშინ ნაძვილი თამასუქი იგი მომცეს მე უკანვე, და ზირი მისი დაუგეთს საქმესა შინა. ხოლო გამორობევასა ზედა ფულისა მის, სარგებლით და რეკამბიითი (*) მოვალესა ჩემსა მოექცეს ძალითა მეძრ თამასუქის სჳყოველობისა, რომლითაცა ვმაცოფილ-მეორს მე; ხოლო შემთხვევასა შინა ფულისა მის სადაჲ მიუცემლობისა, დასრვას დაკრძალვამ მოვალისა

(*) რეკამბიო არს სარგებლის სარგებელი; ღა ესესა უწყიოდა, რომელი თჳს ვადასხედ ვაღაი არს მი-

ჩემის საცხოვრებელსა ზედა, სადაცა რამ ჰქონ-
 დეს, რათა სღუმწვადმდე თულისა ჩემისა, ვერა რა-
 დმე განჰყიდოს მან; და მასთანავე მიეჩეროს ზო-
 ლიციასა, რათა ვერა სადამე წარვიდეს მოვალე იგი
 ჩემი ქალაქით: ხოლო სცხოვრებს მოვალე ჩემი
 აქა (ამა და ამ) ნაქილსა შინა უბნისასა თვისსა სა-
 სლსა შინა (ანუ დაქირავებულსა:) წელსა ჩუიზ.
 თვესა ოვგომბერსა .. დღესა

(ველის მოწერა, ჰუნკების დასასრულში, ანუ
 ბოლოს:)

ამ განცხადებასკად (ამა და ამან) კელი მოვა-
 წერე:

ეცემის მოვალესა, და თამასუქს გამოაცხადებს; მა-
 შინ იმ თამასუქის გამოაცხადებდვან, ერთბაშად
 სარგებელს გარდა, მოემატება სარგებელი ას თუ-
 მანსკად სამი თუნანი აზნაურისასა და რვა თუ-
 მანი ვაჭრისასა; მაგრამ ეს ერთს დროსა და
 არა უოველს წელიწადსა:

Объявленіе о подачѣ такого вексела, кому именно векседавецъ состоишь должнымъ за поручительствомъ.

§ 118.

Въ (такое то) правленіе (или судъ)
Отъ (такого то)

ОБЪЯВЛЕНІЕ.

Долженъ мнѣ состоишь (такой то : чинъ, имя, опечество и фамилію) по векселю писанному (въ такомъ то мѣстѣ) на имя мое сего 1818 го года, Февраля 15 го дня, срокомъ въ 6 мѣсяцовъ, и за не плашежь прошествованному сегожь года Августа 25 го числа, суммою 0000 рублей, за поручительствомъ (такого то : чинъ, имя, опечество и фамилію,) и хотя при прошествѣ того векселя означенной векседавецъ и сказалъ, что плашишь будешь, о чемъ и поручителю чрезъ публичнаго Ношаріуса знать дано; но плашежа и по сіе время пошому векселю не учинено; для чего прилагая усе-

го оной въ оригиналь съ прошестомъ и съ нихъ копіи.

(такое по) провленіе покорнѣйше прошу, сіе мое объявленіе и подлинной вексель съ прошестомъ приняшь, и по освидѣтельствованіи подлинный мнѣ возвратишь. Во взысканіи же по шому векселю съ показаннаго векселедавца, а въ случаѣ его неисправности съ поручителемъ по немъ, съ рекамбіо и процѣнты денегъ поступишь по силѣ векселнаго устава и меня удовольствовашь. На имѣніе же векселедавца, равно и поручителя, до заплашы мнѣ денегъ въ письмѣ крѣпостей учинишь запрещеніе; а жительство онъ имѣешь (шамъ по) о не выѣздѣ же изъ города, куда слѣдуешь опнеспись. Октября дня 1818го года.

(Рукоприкладство по пункшамъ, или въ концѣ)

Къ сему: объявленію (такой по) руку приложилъ.

განცხადება, თამასუქით ფულის თხოვნისა
მიხედვს, რომელიცა მოვალე არს თავრების გელის
მოქერითა:

§ რიწ.

(ამა და ამ სამმართებლოსა (ანუ სასამართლო-
სა შინა: (ამა და ამისგან)

განცხადებად.

თამასუქით მოვალე არს ჩემი (ესე და ესე)
რომელიცა თამასუქი დაქერილ არს სახელსა ჩემ-
სა ზედა (ამა და ამ ალაცს) ჩელსა ჩუიწ. ფებუ-
რვლის იუ. ექვსის თვის ვაძითა და ფული არს
(ესო-დენი) რუბლი, რომლისა ფულისა მოუტემ-
ლობისათვს თამასუქი იგი განცხადებულ და ზედ
წარწერილ არს ამავე ჩელსა აგვისტოს ვე. ხო-
ლო თამასუქი ესე არს თავრებობითა (ამა და ამ-
ისითა; ხარისხი, სახელი, მამის შვილობა და გვა-
რი თავრებისა:) თუმცა ეამსა თამასუქის ზედ წა-
რწერისასა, მოვალემან მან აღმოთქუა მოცემად,
და მიხედვსვე ეუქუა თავრებისა სასო-გარო ნო-გა-
რიუსისაგან (ესე იგი თამასუქით მქერალისაგან,) მ-
აგრამ დღედდე არა რად მომცემიეს; რომლისა-
თვსცა წარმოვადგენ ნამდვილსა თამასუქსა მას,
და ამასთანვე ზირსაცა მისსა:

ღა ვითხოვ (ამა და ამ) სამმართველო-სა (ანუ
 სასამართლო-საგან) რათა განცხადებამ ესე ჩემი
 ამასთანვე დადებულთა ნამძვირთა თამასუქითა
 მიიღოს, და შეამოწმოს რა თამასუქი იგი ზირსა
 მისსა; მაშინ თამასუქი იგი მომეცეს უკანვე: ხო-
 ლოთ გამოართმევასა ზედა ფულისასა. სარგებლით
 და რეკამბიოთი, მოვალესა მას ჩემსა, და შეძთხ-
 უმწვასა შინა მოვალისა მისგან მოუცემლობისა-
 სა, თავდებსა მას, მოექტეს ძალისა მებრ თამასუქთ
 სჯულჯილებისა, რომლითაცა ვმაყოფილ-მეო-
 მე: ხოლო მოცემადმდე ფულისა მის, საცხოვრე-
 ბელსა მოვალისა, და ეგრეთვე თავდებისასა, დას-
 დვას დაკრძალულებამ, რათა ვიდრე არა მისდოს
 ფული იგი, ვერა სარამე განვიდონ მათ საცხოვ-
 რებელი მათი: ღა წაუსლველობისათვის მოვალისა
 ჩემისა ქალაქით, მიეწეროს სარაცა აგრ-არს: ხო-
 ლოთ მოვალე ჩემი (ანუ) თავდები სცხოვრებს
 (ამა და ამ ადგილს:) თვესა ოცგომებრსა . . .
 წელსა ჩემს:

(ქელის მოწერა ზურკტების დასასრულში, ანუ
 ბოლოს:)

ამ განცხადებასერ (ამა და ამან) კელი მოვაწერე:

Объявленіе о звысканіи по векселю съ переводителя, или полнонадписателя.

§ 119.

Въ (такое то правленіе.)

Отъ (такого то)

ОБЪЯВЛЕНІЕ.

Сего года Іюля.. дня дошелъ ко мнѣ отъ (такого то) Купца Н. Н. Сына Н. На векседавца (такого то) вексель съ полною надписью, писанное въ Тифлисъ прошлаго 1800 года маія 16 го дня на имя (такого то) Купца Н. Н. Срокомъ въ 12 мѣсяцовъ, за не плашежь пропешствованной сего года... Маія 24 числа, суммою на 000 рублей; но какъ еще по оному плашежа мнѣ ни отъ кого изъ надписателей и отъ векседавца не учинено, въ шомъ случаѣ прилагая у сего подлинной вексель съ пропешстомъ, и прошу. *(Къ сему.*

Да благоволишь оное правленіе сіе мое объявленіе и подлинной вексель съ

прошестомъ принять, подлинной же по
освидѣтельствованіи мнѣ возвратить, и
во взысканіи поному векселю съ полно-
написателя (такого то) съ рекамбіо и
и процѣнты денегъ, поступить по силѣ
вексельнаго устава і главы 19 го пункта
и меня удовлетворить. На имѣніе же
его до заплавы мнѣ денегъ, въ письмѣ
крѣпостей и о не выѣздѣ изъ города
учинить запрещеніе. Жительство же
онъ имѣеть (тама то). Юля . . . дня . . .
года. Объявленію (такой то) руку
приложилъ.

განცხადება, მოხრეშვისათვის თამასუქის ფუ-
ლისა, შემაპირებულისა, ანუ მას ზედა ქელის მო-
შერისაგან, (ესე იგი, რომელმანცა მისცა თამა
სუქი იგი)

§ ჩით.

(ამა და ამ) სამმართველოთსა შინა:

(ამა და ამისგან)

განცხადებად.

ზვასა ამას, ივლისის . . . რუსსა მომეცა მე

(ამა და ამ ვაჭროხაცან სახელი და გვარი) თამასუქი მოვალესა სედა (ამა და ამასა) სრულითა სედა მოქერილობითა, რომელიცა თამასუქი იყო და ჩერილ ცვილისსა შინა ჩარსრულსა ჩეილ ჩელსა, მაისის ივ. სახელსა სედა (ამა და ამ) ვაჭროხასა ვადით იბ.თვით: ხოლო მიუცემლობისათვის ფულისა მის იყო თამასუქი იგი განცხადებულ და სედა ჩარჩერილ ჩელსა ამას მაისის ვა. და ფული თამასუქისა მის არს (ამდენი რუბლი); გაჩნა ვინაღვან ჩვერეთ თამასუქისა მის ფული არცა კელის მოძქერისა და არცა თვით შემაპირებულისა მოვალისაცან არა მიძილიეს, ამისთვის ჩარმოვალევენ ნამძვილსა თამასუქსა მას, და ვითხოვი:

რათა სამმართებლობან მან ვეთილსათნო იუოს, მიღებად განცხადებისა ამის მასთანა დადებულითა ნამძვილისა თამასუქისათა, და შეამაჩმარსა თამასუქი იგი ზარსა მისსა; მაშინ ნამძვილი იგი მოძქეს მე უკან, და მოსლურვასა სედა ფულისა მის სარგებლით და რეკამბითთი, მოძქეს ზირველ კელის მოძქერსა მას თამასუქისასა სჩუღვილებისა მეძრ თამასუქთ ვანონისა ზირველისა თავისა და მეცხრამეგისა ზუნკგისა, რომლითაცა ვმყოფილმყოფს მე: ხოლო საცხორებელსა მის მოვალისასა, დასდვას დაკრძალულებად, რათა ვიძრე არამისჯათს მე სრულიად ფული იგი,

ვერს ჩაემე განსუიროს მან; და ამასთანვე ვერ-
ცა განვიდეს ქალაქით სარამე: ხოლო მოვალე-
ხები სცხოვრებს (ამა და ამ ადგილს:) ქელსა . .
თვესა ივლისსა . . დღესა:

(ქელის მოწერა ჰუნკტების დასასრულში:)

ამ განცხადებასეც (ამა და ამან) ქელი მოვაწერე:

Объявление о взыскании поручителемъ
заплатенныхъ за векседавца по вексе-
лю денегъ.

§ 120.

Въ (такое то) правленіе

Опъ (такого то)

ОБЪЯВЛЕНІЕ.

Тифлисской купецъ (такой то) дол-
жнымъ состоялъ Сигнагскому Купцу
(такому то) по векселю, писанному въ
Тифлисъ сего 1809 го года Февраля 22
дня по объявленію на имя означеннаго
Купца (такого то) прошествыванному

Апрѣля 26 числа, суммою на 0000 рублей, за моимъ поручительствомъ, по которому я за означеннаго векселедавца Купцу (шакому то) по поручительству своему деньги всѣ сполна рекамбіо и процѣнны заплашилъ, по чему и пошь вексель съ плашежною надписью получилъ; но онъ векселедавецъ шѣхъ заплаченныхъ мною денегъ по неоднократному требованію мнѣ не платитъ, въ разсужденіи чего прилагая при семъ подлинной вексель съ прошествомъ, прошу. *Къ сему.*

Да благоволишь оное правленіе сіе мое объявленіе и подлинной вексель съ прошествомъ принять и по освидѣтельствваніи подлинной мнѣ выдать; а во взысканіи по оному съ векселедавца (шакого то) заплаченныхъ мною за него, рекамбіо и процѣнны денегъ, поступить по силѣ вексельнаго устава, и меня удовольствовать. Жительство же онъ имѣетъ (шамъ то). Августа . . . дня 1809 года. *Объявленію (шакой то) руку приложилъ.*

განცხადება, მოხსენებვისათვის ფულისა მის, რომელი მისცა თავებმან მოვალის თამასუქსა ზედა:

§ რკ.

(ამა და ამ) სამმართებლოსა შინა:

(ამა და ამისგან)

განცხადებად.

გფილისის ვაჭარი (ესე და ესე) მოვალე იყო თამასუქით სიღნაღელის ვაჭრისა (ამა და ამისი) რომლისაგა თამასუქი დაქერილ იყო გფილისსა შინა ზელსა ამას ჩუთ. ფებერვლის ვბ. არა ვაფით, არამედ განცხადებადმდე, სახელსა ზედა (ამა და ამ) სსენებულის ვაჭრისასა, და თამასუქი ესე განცხადებულ იყო მიუცემლობითისა. შენმნვისადმი აწილის ვვ, და ფული თამასუქისა მის იყო (ამდენი) რუბლი თავდებობითა ზემითა, რომელიცა ფული თავდებობისა ზემისა მეძრ სრულიად რეკამბიითი და სარგებლით მივეც მასესხებელსა მას და თამასუქი იგი დაეისხენ კელის მიქერიითა მიბარებისათა; გარნა მოვალე იგი მისსა ვალსა შინა მიცემულსა ფულსა ზემსა მრავალ-ცხის თხავისა მეძრ ზემისა არა მაძლევეს; რომლისათვისცა

ამასთანვე წარმოვადგენ ნამძვილისა თამასუქსა
მას სერ მაწეროსსა, და ვითხარვ: ამ

რათა ვეთილ-სათხარ-იეთს სამმართებლომან
მან, მიღებდა განცხადებისა ამის ჩემისა და ამას-
თანვე ნამძვილისა თამასუქისა მის, სარა შეამო-
წმოს-რა თამასუქი ესე; მომიძრუნოსვე მე, ხო-
ლო მოსდუნვად მიცემულისა თულისა ჩემისა
მოვალისა მისგან სარგებლით და რეკამბოთთი
ინებოს ძალისა მეძრ თამასუქთ სეფულვილებისა,
და მით ვმარჯობებდა მომცეს მე: ხოლო მო-
ვალე იგი ჩემი სცხოვრებს (ამა და ამ ადგილსა;)
აგვისგოს . . დღეს წელსა ჩუთ: (ამა და ამან)
კელი მოვაწერე:

Объявление о помѣщеніи изъ первой
въ третью гильдію.

§ 121.

(Такого то) города купечества въ
гильдію.

(Такого то) Купца N. N.

ОБЪЯВЛЕНІЕ.

Прежде сего по капиталу моему со-
сшояль я во второй, а помомь и въ пер-

вой Гильдіяхъ; по чему въ прошломъ году и надлежащія съ объявленнаго мною капитала въ казну деньги заплачены. Сей самой плашежь, именуясь Купцомъ первой Гильдіи, и пользуясь выгодами изображенными въ **ВЫСОЧАЙШЕ** изданномъ отъ **ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕТВА** городовомъ положеніи, желалъ быя на всегда продолжаніи, естлибъ только къ распостраненію моей коммерціи не открылись нечаянныя препятствія, кои суть слѣдующія: 1. въ день Генваря сего года Ганжинской Купецъ (такой то) взялъ у меня разнаго шовару, состоящаго изъ шелковыхъ и бумажныхъ матерій, суммою на 0000 рублей, въ коихъ и далъ онъ мнѣ вексель срокомъ на шесть мѣсяцовъ. — Но нынѣ я извѣстился, что онъ (такой то) здѣлался банкротомъ, и мнѣ объявилъ, что плащиль означенной суммы не въ состояніи, а по сему я и лишился не повинно сего капитала, поелику у него N. . . Имѣніи ничего не оказалось. 2, въ прошедшемъ Апрѣль мѣсяца посланы отъ меня были на. . . .

Ярмонку такъ же разнаго шелковаго и бумажнаго товару на 0000 рублей, подъ присмотромъ находящагося у меня въ прикащикахъ (такого то) Купца N. Но сей самой прикащикъ весь оныи товаръ распродавъ, деньги захватилъ себѣ и мнѣ не далъ никакого опчета; по чему я и принужденъ начать съ нимъ дѣло, которое хопя шеперь уже и существуетъ въ здѣшнемъ Городовомъ Магистратѣ, но я однакожъ лишаюсь мнѣ принадлежаго. 3. Поелику Купеческіе обороты, какъ и всѣмъ извѣстно, состоятъ часто, что избыточные даютъ въ заемъ нуждающимся, то и опъ меня роздано въ разныя времена нѣкоторымъ Купцамъ и мѣщанамъ съ лишкомъ до . . . тысячъ рублей, инымъ по вексямъ и роспискамъ, а инымъ безъ всякаго письменнаго вида; но изъ сихъ моихъ должниковъ иныхъ здѣсь нѣтъ, и гдѣ находящся не извѣстно, а съ иными принужденъ буду имѣть шажбу. *(Къ сему.*

И такъ, въ разсужденіи сихъ обстоя-

шельствъ, приведшихъ меня нарочитое
 изнеможеніе, и дѣлающихъ капиталъ мой
 невозвратнымъ. Гильдію (такого по)
 Купечества покорнѣйше прошу, принявъ
 во уваженіе мои показанія, помѣстить
 меня изъ первой въ прешью Гильдію.
 (Мѣсяць, годъ) объявленію (такой по)
 Купецъ руку приложилъ.

განცხადებად, ჰირველის ხარისხისა გან შესამეს
 ხარისხში გარდაყუანისათვის ვაჭროისა:

გ რკა.

(ამა და ამ) ქალაქის ვაჭართ შესაკრებელსა შინა.

(ამა და ამ ვაჭროისგან)

განცხადებად.

ყუჩინარეს ამის სამთავროსა ჩემისა მეძრ
 ვიყავ მეორესა ხარისხსა შინა ვაჭრობისასა, და
 მეძრე შევედ ჰირველსა შინა; რომლისათვისცა ჩა-
 რსრულსა ჩელსა შესაბამ განცხადებულისა სამთა-
 ვროსა ჩემისა, მივეც საკელმწიფო-დ ფულნი; და
 და მიცემამან ფულისა ამისმან მიწო-და მე სახელი

ზირველის ხარისხის ვაჭრობისა, და ვსარგებლო-
 ბრი უმაღლესად ვარდამოცემულითა მი-
 სისიმქერატორების დიდებულე-
 ბისაგან ქალაქთ წესდებულებითა; და მსურო-
 რატა მარაჲს ეოთჳა ხარისხსა მას შინა და გან-
 გრძობდა მისი, უკეთუმატა განვრცელებულსა ვაჭ-
 რობასა ჩემსა არა შემთხუნტორენ მთულოდებელ-
 ნი შემბკოლებანი, რომელ არიან შემდგომნი:
 ზირველად, იანვრის ვ. წელსა ამას მიგეტ განხე-
 ლსა ვაჭარსა სხვა და სხვადა საქონელი აბრეშუ-
 მისა და ბამბისა (ამა და ამჲენის თუქნისა, ანუ
 რუბლისა) რომელმანცა შომცა მე თამასუქი ვა-
 დით ექესის თვითა; გარნა აქ მეუქყა მე, რომელ
 ვაჭარი იგი გაგეხილ არს და მიცხადებს მე, რომ-
 დელ არღა შემოდლიან მოცემათ, რომლისაგამო-
 ცა დაგჭკარცე უბრალოდანი ესოდენი სამთავნო,
 ვინაჲგან ვაჭარსა მას არა რაჲმე აქეს საცხოვ-
 რებელი, რომელთითა მისლოს იგი: ქეთრეჲ წარს-
 რულსა აპრილის თვესა შინა წარგვსაუნე მე (ამა
 და ამ) იარმუკასა შინა სხვა და სხვადა საქონელი
 აბრეშუმისა და ბამბისა, რომელი ვარშმუნე ვიძი-
 ლსა ჩემსა (ამა და ამ ვაჭარსა,) რომელმანცა
 განუიდა იგინი და ფასი მათი აილო თავისთჳს და
 მე არარაჲ მომცა ანგარიში; რომლისაჲმცა იძუ-

ლებულ ვარ შესლვად მისთანა დავისა შინა, რომელიცა არს აქა ქალაქის ვაჭართ სასამართლონსა შინა; გარნა მეკარგვის მე თვსსყოფელი ჩემი: მესამედ, თუმცა ვაჭრობითი ბრუნვად საქმეთა, ვითარცა უჩეიან უოველნი მდგომარეობს ხშირად მას შინა, რომელს სიმდიდრეთა თვსთაგან მისცემენ სესხად ვისცა ესაჭიროების, რომლისაგამო მიმიცის მეცა რომელთამე ვაჭართა, და მრანათა ვაჭართათვს უფროს (ესოდენისა თუმნისა, ანუ რუბლისა,) რომელთათვსმე თამასუქითა და და კელის ჩერილითა, და რომელთათვსმე თვნიერ უოვლისა ჩერილობითისა სახისა; გარნა მოვალეთა ამათ ჩემთაგანნი, რომელნიმე არა არიან აქა და არცა უჩეი სადა იმყოფებიან, და რომელნიმე ესრეთ არიან, რომელს აერარს ჩემგან საჩივრისა ქონებად მათ სედა, და თვნიერ მისა ვერა მოვიღებ აეროვანსა: ამ,

და ესრეთ, მისეხთა და ვითარებათა ამათ მიერ მოსრული ნამდვილ შეუძლებლობასა შინა, ვინაცა მქმნენ მე სამთავრონი ჩემნი მოუქცევლად, ამისთვს (ამა და ამ) ვაჭართ შესაკრებელსა უმრანდელსა ვსთხოვ, რათა ცხადყოფასა ამას ჩემსა განუვლინონ, და მე პირველისა ხარისხისაგან ვაჭრობისა, შემიუყანონ მესამესა ხარისხისა

შინა: თვესა . . . წელსა . . . განცხადებულა (ამა
 და ამ) ვაჭარმან (სახელი და გვარი) ქელი მო-
 ვაწერე:

Сбъявленіе о позволеніи перестроить
 въшное въ домѣ строеніе.

§. 122.

(Такого то) Города въ Каншору Го-
 родскихъ строеніи.

Опѣ (такого то: чинѣ, имя, оше-
 чество и фамилію)

ОБЪЯВЛЕНІЕ.

Здѣсь . . . Въ (такой то) части и
 кварпалѣ подѣ № . . . Имѣю я домѣ и въ
 немѣ (столько то) деревянныхъ поко-
 евѣ, которые хощя уже и пришли въ
 крайнюю въшность, но изъ числа ихъ въ
 одномѣ находится безпрестанной сол-
 дашской пошней. Я опасаясь, дабы опѣ
 паденія оныхъ, салдашамѣ не воспослѣ-
 довало вреда, расположился шамо здѣ-

лашь разное вновь спроеиe , кошорому
планъ и фасаду прилагаю у сего.

А поелику салдашамъ во время спрое-
нiя жишь будешъ негдѣ , то и прошу
оныхъ изъ моего двора свесшь , а о спрое-
нiи по плану дашь надлежащее повель-
нiе. (Мѣсяца числа и годъ.) *Къ сему
объявленiю (такой то) руку прило-
жилъ.*

განცხადება ძველისა სახლის განახლებისათვის:

§ რკბ.

(ამა და ამ) ქალაქის ვანგორასა შინა შენ-
ობათასა, (ამა და ამისგან) ხინი, სახლი, მა-
მის შეიღობა და გვარო:

განცხადებად.

აქა (ამა და ამ ავაცს, და ამა და ამ უბნის
ნაწილში) მაქუეს მე სახლი, და მას შინა (ამდგე-
ნი) ხის ოთახები, რომელიცა თუმცა დაბველებულ
არიან ფრიად, მაგრამ ერთი მათგანი არს დაუცხ-

რომელად საღრათო სამეგრეო, რომლისათვისცა
მეშინის, რათა დაცემითა მისითა არა შეუდგეს სა-
ღრათთა მათ ვნებად, და ამისთვის განვიზრახე კე-
ლახლად აშენებდამ მისი სხვა რიგად, რომლისა
ზღაანსა, ამასთანვე წარმოვადგენ:

და ვინაჲგან ეამსა სახლისა მის შენობისასა
საღრათთა მათ აღარა ექმნებდით არგილი მუნ დგო-
მისა, ამისთვის ვითხოვ, რათა განიუწებოთ იგინი
სახლისგან ჩემისა, და აშენებდით სახლისა მის
ზღაანსა მას ზედა, მომცეთ შესაბამი ზრმანებად:
თვესა . . წელსა . . ამ განცხადებასკად (ამა და
ამან) კელი მოვასწავრე:

Донoшеніе обѣ ошдачѣ въ рекрушы
въ зечешѣ.

§ 123.

Въ (такою то) Казенную Палату

Ошѣ (такого то: чинѣ, имя, оше-
чесшво и фамилію)

ДОНОШЕНІЕ.

При семъ представляю я впредь еѣ за-
чешомъ въ рекрушы крѣпостнаго своего

двороваго челоуѣка (или крестьянина) N. N. Сына N. Женашаго (или холостаго) за вопчину мою, состоящую въ (такой то) Губерніи и уѣздѣ, въ селѣ (такомъ то,) за (столько то) душъ, доставшагося мнѣ по купчей (или понаслѣдству) оны (такого то;) а по послѣдней б ревизіи положеннаго (тамы то.)

По чему и прошу (пакую то) Казенную Палашу онаго моего двороваго челоуѣка (или крестьянина) впредь зачешомъ въ рекрушы принятъ и дасть мнѣ квисанцію. Апрѣля дня, . . . года. (Рукоприкладство.) *Къ сему доношенію (такой то:) гинъ, имя, отчество и фамилію руку приложилъ.*

მოხსენება, მიტეპისათვის გლეხისა, რიცხუსა შინა სალდათისას:

§ რკვ.

(ამა და ამ) ვასენის ჰალატსა შინა:

(ამა და ამისგან) ჩინი, სახელი, მამის შვილია და გვარია:

მოხსენებაჲ:

ამასთანვე წარმოვაძგენ სალდათად მისაღებასა სახლისა ჩემისა მონასა (ანუ გლეხსა სოფლისაგან ჩემისა ამა და ამას: (სახელი და გვარი ვაცისა მის, და იგივე ცოლიანის თუ უცოლო) რათა მიღებულ იქმნეს ესე სალდათად რიცხუსა შინა ემათა ჩემთასა მეოფთა (ამა და ამ ღუბერნიასა, უესკსა და დაბასა შინა ესეოდენტა) სულთასა, რომელნი მომიღეს მე წასვიდობითა (ანუ მეძვიდრობითა, ამა და ამისგან) და არიან უკანასკნელისა მექმნისა აღწერისა მეძრ (ამა და ამ) ადგილს დაწერილად:

რომლისათვისცა ვითხოვ (ამა და ამ) ვასენის ჰალატისაგან, რათა სახლისა ჩემისა მონაჲ ესე (ანუ სოფლისა ჩემისა გლეხი) მიიღოს რიცხუსა შინა სალდათისასა შემდგომად ამისა მოვ-

ზევარსა, რა მოძვეს ჭერილი მიღებისა მისისა,
რომელი განვადრო ანგარიშსა შინა საჯარათთა-
სა: აწრილის ი. დღესა წელსა . .

(ქელის მოწერა)

ამი მოხსენებებერ (ამა რა ამან, ხარისხი, სა-
ხელი, მამის შვილობა რა გვარი) ქელი მოგა-
ხერე:

Донoшеніе о причисленіи за покупщи-
ка людеѣ.

§ 124.

Въ (такую то) Казенную палату.

Ошъ (шакого то: чинъ, имя оше-
чества и фамилію)

ДОНОШЕНІЕ.

Представляю у сего на купленныхъ
мною означущихся въ приложенномъ при
семъ реестрѣ владѣльцовъ дворовыхъ лю-
дей и крестьянъ написанныхъ по б, ре-
визіи въ (такихъ то) Губерніяхъ и уѣз-
дахъ съ крѣпостей копіи, а для освидѣ-
тельствованія оныхъ и подлинныя

(Такую то) Казенную Палашу покорнѣйше прошу, сіе мое доношеніе и съ приложеніями принять, и за меня означенныхъ въ реестрѣ дворовыхъ людей и крестьянъ причислишь къ волчинѣ моей, состоящій въ (такой то) Губерніи и уѣзда (или) къ дому моему находящемуся въ (такомъ то мѣстѣ,) а ошъ продавцовъ исключишь, и ошомъ куда слѣдуетъ, здѣлашь ошъ себя предписаніе. Подлинныя же крѣпости по освидѣтельствованіи выдашь мнѣ обратно. (Мѣсяць, число и года.)

РЕЕСТРЪ.

По купнымъ дворовымъ людямъ и крестьянамъ.

А именно.

У (такого то: чинъ, имя, опечесиво и фамилію) куплено дворовыхъ людей и крестьянъ (прописанъ оныхъ по имянно надисанныхъ по бй ревизіи за нимъ (такого то) Губерніи и уѣзда въ селѣ (такомъ то).)

(Рукоприкладство.)

Къ сему доношенію и реестру (такой по:) гинъ, имя, отчество и фамилию руку приложилъ.

მოხსენება, შერიცხვისათვის ნასყიდთა ემათა მსყიდველის ემობასა შინა:

§ რვე

(ამა და ამ) ვასენის ჰაჯაგსა შინა

(ამა და ამისგან, ხარისხი, სახელი, მამის შვილობა და გვარი:)

მოხსენებაჲ

წარმოვადგენ ამასთანვე სიასა ნასყიდთა ემათა ჩემთასა ძულობელთაგან, და მასთანვე პირსა ემათა მათ ნასყიდობის წიგნისასა, რომელნიცა მეექვსისა აღწერისა მეძრ დაწერილ არიან (ამა და ამ) გუბერნიასა და მასრასა შინა: ხოლო შესამოწმებლად ნასყიდობის წიგნის პირისა მის, ნამდვილსაცა წიგნსა ნასყიდობისასა:

(ამა და ამ) ვასეენის ჰალატის უმრავლესად ვითხოვ, რათა მოხსენებდა ესე ჩემი ამასთანვე დაჯებულითა სიითა, და ნასყიდობის წიგნითა მიიღოხ, და სიისა მეძრ ნასყიდნი ემანი (ანუ გლეხნი) შერიცხოს ემად ჩემად და მიახეროს იგინი მამულსა და ემასა ჩემსა (ამა და ამ) დუბერნიში და უესრში, (ანუ) სახლსა ჩემსა (ამა და ამ ადვილს) მკვთარესა; ხოლო განმსყიდველისა მისგან გამორიცხოს იგინი, და ჰქოს მისთვის სადაცა აგრადს თვსაგან მიჩერილობად: ხოლო ნამკვილი ნასყიდობის წიგნი იგი, მომცეს მე შემკვთად შემთქმებისა ჰარისა მის უკანვე: (თვესა . . . რიცხვსა . . . წელსა . . .)

სია.

ნასყიდთა ემათა

სახელდებით:

(ამა და ამისგან; ხარისხი, სახელი, მამის შვილობა და გვარი) მიყიდნიეს სახლისა მისისა მონანი ემანი, (ანუ გლეხნი ესორენნი: და დასწერეთ სახელდებით ეველანი) მიჩერილნი მექმკლისა აღხერისა მეძრ მას ზედა. (ამა და ამ) დუბერნიასა და უესრსა შინა (და ამა და ამ) დაბასა შინა:

(კვლავ მოწერა)

ამ განცხადებას და სიას სურს (ამა და ამან; ხარისხი, სახელი, მამის შვილობა და გვარი) კვლავ მოვაწერე:

Доношеніе о изключеніи опъ одного, и о причисленіи къ другому дому людей.

§ 125.

Въ (такую то) Казенную Палату.

Отъ (такого то: чинъ, имя, отчество и фамилію.)

ДОНОШЕНІЕ.

Соспоятъ за мною по нынѣшей 6 й ревизіи при Тифлискомъ (такого то званія) домѣ дворовыя люди (прописать оныхъ по имянно); а какъ я нынѣ желая для удобнѣйшаго плашежа Государственныхъ податей причислилъ оныхъ къ собственному своему дому соспящему въ (такой то части и кварталѣ подъ No.) То въ разсужденіи сего (такую то) Казенную Палату покорнѣйше

прошу сіе мое доношеніе. принять, и означенныхъ дворовыхъ людей къ моему дому причислить, и о томъ куда слѣдуетъ здѣлать ошь себя предписаніа. (Мѣсяцъ, число и года.) Къ сему доношенію (такой то:) чинъ, имя, отчество и фамилію руку приложилъ.

Припязаніе: ежели кто по неимѣнію своего собственнаго дама, или деревни, пожелаешь приписать крѣпостныхъ своихъ людей къ чужому дому: то владѣлецъ того долженъ на оборотъ сего доношенія подписаться слѣдующимъ образомъ:

Въ припискѣ вышеозначенныхъ дворовыхъ людей къ дому моему согласенъ, и въ исправномъ за оныхъ плашежѣ Государственныхъ подашей поруксю подписуюсь (такой то: чинъ, имя, отчество и фамилію)

(Подъ симъ свидѣтельствуютъ:)

Чшо подлинно за (такимъ то: чинь, имя опечество и фамилю шого, кошорый соглашается въ припискѣ къ своему дому людей) домъ въ (шаконъ то частини и кваршалѣ) состоитъ, въ шомъ свидѣтельствую, оной части надзиратель (шаконъ то)

ძობსენება, გამოწიგხუარ ერთსა სახლსა ჴე-
რა მიწერილთა ემათა, რა მეორესა ჴერა მიწერაჲ;
(ეკვე სახე არს სოფელსა ჴერამიწერისათვისცა:)

§ 333.

(ამა და ამ) ვასენის ზალაცსა შინა:

(ამა და ამისგან; ხინი, სახელი; მამის შვილთდა
და გვარი:)

არიან ემანი ჩემნი აწინჯელისა მეექვისა აღ-
წერისა მეძრ მიწერილ (ამა და ამის) სახლსა ჴე-
რა, (ემათა მათ სახელები დასწერეთ) და ვინაჲგან
მსურის მე უმარჴვეს მიცემისათვის საკელმწიფთა-
სა ხარჴისა, მიწერად ემათა მათ ჩემთა საკუთარ-
სა სახლსა ჴერა ჩემსა, რომელი მაქვს (ამა და

ამ) უბნის ნაწილსა შინა; ამისთჳსცა უმდაბლესად ვითხოვ (ამა და ამ) ვასენნის ჰალაგისაგან, რათა მოხსენებდა ესე ჰემი მიიღოს, და ხსენებულნი უმანი ჰემნი მიაჩქროს და შერაცხოს სახლსა ჰემსა ზედა, და ჰირველისა მისგან გამორიცხოს; და მისთჳსვე სადაცა აქერარს თჳსაგან ჰეოს მიჩქრილებად: თვესა . . წელსა . . ამ მოხსენებაზედ (ამა და ამან; ხარისხი, სახელი, მამის შვილობა და გვარი) კელი მოვაჩქერე:

შენიშნულება: უკეთუ არა ვისა ჰქონდეს საკუთარი სახლი ანუ სოფელი თჳსი, და ენებოს ნასყიდთა უმათა თჳსთა მიჩქრად სხვისა სახლსა ზედა; მაშინ თანამს ჰაგრონსა მას სახლისა ვისადმიცა მიჩქრად არიან უმანი იგინი, რათა მოხსენებისა ამის მეორესა გვერდსა ზედა მოაჩქროს შემდგომნი სიტყუანი:

მიჩქრად სახლისა ჰემისადმი შემოხსენებულთა უმათა, თანკმად ვარ, და უკლებლად მიცემასა ზედა მათთჳს საკელმწიფოთ-მსა გამოსაღებისა (ანუ ხარყისა) ვჭთავდებოდ მოჩქრითა კელისა ჰემისათა: (ესე და ესე; ხინი, სახელი, მამის შვილობა და გვარი მოაჩქროს:)

(ამასვე დაემოწმების უბნის ნაწილის ოფიცარი ესრეთ:)

ნამდვილ; რღმელ სახლი (ამა და აზისი; ხინი, სახელი, მამის შვილობა და გვარი მისი ვინაცა თანკმა არს მიხერად სახლსა ზედა) მდგომებს (ამა და ამ) ნაწილსა შინა უბნისასა, რომელსა ზედაცა ვმოწმობ (ამა და ამ) ხარისხისა, და ესე და ესე, და ამა და ამ) უბნის ნაწილის ოფიცარი:

Доношение объ отдачь въ рекруты.

§ 126.

Въ отдѣленной при (такой то) Казенной палатѣ для рекрутскаго набора Депоршаментѣ.

Господина (такого то) ошъ служителя В. В.

ДОНОШЕНИЕ.

Означенный Господинъ мой имѣеть въ (такой то) Губернii округъ, село (такое то) въ которомъ по нынѣшней

ревизіи за нимъ состоишь мужескаго по-
ла 200 душъ, за каковые усего предспа-
вляю въ рекрушы шовжъ вопчины кресстья-
нина Сидора Карпова.

Того ради оной Депортаментъ по-
корнѣйше прошу означеннаго кресстьяни-
на принять, и по томъ дасть мнѣ надле-
жащую квишанцію. О лѣтахъ же его и
о прочемъ прилагаю при семь роспись.
(Такого то) *Господина служителя Вар-
танъ Вартановъ* руку приложилъ.

შობსეყბა მიტეძისათჳს საღრათისა:

§ 733.

კახეთისა (ამა რა ამ) ვაშენის ზალაგი-
საგან რეპორტამენგსა შინა საღრათთ მოვროვე-
ბისასა:

(ამა რა ამ) მეტაგონის მსახურის ვართან ვარ-
თხოვისაგან:

მოხსენებაჲ.

ხსენებულსა მებაგონესა ჩემსა აქვს (ამა და ამ) ღუბერნიასა და მასრასა შინა დაბაჲ, (ესე და ესე) რომელსა შინა აწინაგელისა აღწერისა მეძრ ჰყავს მამრისა ნათესავისანი ორასნი სულნი ემანი, რომელთათვისცა ამასთანვე წარმოვადგენ საღდათაჲ ემისა მისგან გლეხსა, სიღთრა ვარზოვსა:

და ამისთვის ღებორგამენგსა მას უძრადლესად ვსთხოვ, რათა ხსენებული გლეხი ესე ვარზოვი მიიღოს, და მომცეს მე შესაბამი წერილი მიღებისა. ხოლო წელიწადთა მისთა, და სხვათათვის, ამასთანვე დავსდებ წერილსა! (ამა და ამ) მებაგონის მსახურმან ვართან ვართანოვმან ამ მოხსენებასეჲ კელი მოვაწერე:

Г Л А В А 3.

Формы, вѣрющимъ и опускнымъ письмамъ, Пашпортамъ, Билетамъ, Свидѣтельствамъ и Апшестамъ.

თ ა ვ ო ბ

სახენი ღარჭმუხების წიგნთა, გბთავის-
უფლების წიგნთა, ბაშვო-ჩითთა და მთ-
მბათა:

Вѣрующее письмо на покупку человека.

§ 127.

Государь мой Иванъ Михайловичъ !

Имѣя нужду въ покупкѣ для себя человека ; прошу покрѣйше , естли пред-
спавитсѣ вамъ къ шому случаю , шо онаго
для меня купишь , заплаша занего свои
деньги , крѣпость на мое имя совершишь ,
и вмѣсто меня , гдѣ будешь слѣдовать
росписашься , въ чемъ во всѣмъ вамъ я

вѣрю, и что вы по сему учините, впредь спорить и прекословить не буду. Деньги же заплаченные вами за такового человека, имѣю честь вамъ возвратишь при полученіи его самаго и на него крепости. Въ прочемъ пребуду вамъ Государь мой

Вашъ покорный слуга

(такой по; чинъ, имя отчество и фамилію)

Декабря . . . дня

1818го года

въ Тифлисѣ.

Сіе вѣрующе письмо принадлежишь (такому по: чинъ имя отчество и фамилію.

ღარქმუნების წიგნი, სეიდვასა ზედა ვაცისასა:

§ რკს.

გელმწიფეთ ხემა ივან შინაილის ძე! (*)

მაქუს მე საჭიროებამ სეიდვად ხემათს ვაცი-
სა, რომლისკეთსცა უძაბლესად გთხოვ, რათა
უკეთუ შევხუდეს თქვენ შემთხუზვამ; მაშინ მი-
ვიდოთ მე იგი და მიცემთ მას შინა ფული თქუ-
ნნი და ნასეიდობისა წიგნი სრულ ჭყოთ სახელ-
სა ხემსა ზედა; და ნაცვლად ხემსა სარცა ჟერ-
იეთს მოაწეროთ გელი, რომელსა შინა ყოვლად-
ვე გერქმუნები, და რადსაცა ამას შინა ჭყოფ, არს
გოდავებ და არცა წინადმდე სიგეუთობასა ვჭყოფ
შენთანა: ხოლო ფულსა ვაცსა მას შინა მიცე-
მულსა, მოგართმევ მაშინ, თდესცა ვაცი იგი და
წიგნი ნასეიდობისა მომძარდების: სხვებრ ვჭგიებ
თქვენსადმი გელმწიფეთ ხემა!

(*) ესეცა უწყოფეთ, რომელ უკეთუ თქვენსად
მადალს მისწეროთ; მაშინ დასქერეთ: მოწყალეთ-
გელმწიფეთ (და სახელი და მამის შვილობამ.)
და უკეთუ თანა სწორსა, და უძაბლესსა; მაშინ
ესრეთ ვითარცა წერილ არს:

უძრავი ქონება თქუნი

(ესე და ესე; ჩინი, სახელი, მამის შვილი და გვარი:)

დეკემბრის . . . წესსა

სულსა ჩუნი:

გვილისს.

წარმუხების წიგნი თვსევის (ამა და ამას; ჩინი, სახელი, მამის შვილითა და გვარი:)

(წიგნი ესე უნდა განაცხადოთ სასამართლოს შინა დასამოქმედებად:)

Вѣрующее письмо на продажу челоуѣка.

§ 128.

Государь мой Андрѣй Пешровичь!

Расположился я продать крѣпостнаго своего двороваго челоуѣка (или креспьянина) Ивана Сидорова, доставшагося мнѣ по наслѣдству (или по купчей, оуѣ шакого шо, и шогда шо) написаннаго по бѣ ревизіи (шамъ шо,) и для того, ежели кто пожелаетъ онаго двороваго

человѣка (или крестьянина) котораго при семъ препровождаю къ вамъ, купить, то прошу васъ его продать, ошъ имени моего за вашимъ рукоприкладствомъ купчую съ указною оцискою дашь, и въ записной крѣпосямъ книгѣ росписашься; а полученныя ошъ покупщика деньги прислашь комнѣ (или зачешть за имѣющійся на мнѣ вашъ долгъ). До продажи же держашъ его Сидорова вамъ у себя, и употребляшь на собсшвенныя ваши услуги; (*) въ чемъ я вамъ вѣрю, и что вы по сему учините, спорить и прекословишь не буду.

Государь мой!

Вашъ покорный слуга.

(шаконъ шо: *гнѣ, имя, отчество и фамилию*).

Генваря . . дня,

1818 го года

въ Тифлисъ.

(*) Буде кому угодно, шо можно прибавишь и сие: А буде оной человѣкъ учинишь ошъ васъ побѣгъ, шо объ ономъ, гдѣ слѣдуетъ, подашь явочное прошеніе и прочее.

Сіе вѣрющее письмо при-
надлежишь (такому то :
гизнь , имя, отчество и
фамилию).

Примѣчаніе : есшьли препоручается
продажа недвижимаго имѣнія : то про-
писаць гдѣ оное находишся, и въ чемъ
сошшоишь : на примѣрь деревня ; въ ка-
кой оная Губерніи , уѣздѣ и сколько въ
ней душъ крестьянъ и прочее. А есшьли
заводъ : то гдѣ и какой, и прочее.

ქართუნივენი წიგნი განსუიფვასა სერა ვატი-
სასა :

ქ რ ვ წ .

ქელმწიფეთ ხემო ანდრეი ჰეგროვიჩი!

ვინაჲვან დავამტკიცე მე განსუიფვასა სასახლისა
მონისა ვატიისა ხემისა (ანუ გლეხისა) ოვანე სი-
ფარლოვისა, რომელთა მიმიღიეს მე მეძვეფრობი-
თა, (ანუ ნასუიფრობითა, ამა და ამისგან, ამა და

ამ რზოსა.) და მკვლელისა აღწერისა მეტრ (ამა და ამ
 ალაგს მიქეროთ არს,) ამისთჳს ვითხოვრათა უკეთუ
 ენებოს ვისამე სეიფვამ ვაცისა ამის ჩემისა (ანუ
 გლეხისა) რომელიცა ამასთანვე ჩარმომიგსავნიეს
 თქუწნათანა; მაშინ განსეიფოთ ესე სახელსა ჩემ-
 სსა ზედა კელის მოქერითა თქუწნითა ნასეიფო-
 დისა ჩიგნსა ზედა, და სჳყოლიერითა განქმენრითა,
 და ჩიგნსა მას შინაცა კელი მოაქეროთ, რომე-
 ლსა შინა შთაიქერებთან ჩიგნნი ნასეიფოდისანი:
 ხოლო მიღებულა იული იგი მსეიფველისა მის-
 გან, გამომიგსავნოთ მე (ანუ გაიბაროთ იგი
 თქუწნსა ვალსა შინა, რომელი მმართებს მე.)
 განსეიფვამდე ვაცი იგი სიფოროთვი გვეანდესთ
 თქუწნათანა სამსახურსა თქუწნსა შინა (*) რომ-
 ძელსა ზედა გერხმუნები, და რაასაცა საქმისა ამ-
 ისთჳს ჰყოფთ, არა რაასამე შინა გიდავებ და არ-
 ცა ჩინაღმრეკობითსა სიგეუათბასა ვჳყოფ თქუ-
 წნათანა:

იანვრის . . დღესა. კელმწიფეთ ჩემო!
 წელსა ჩემ: უმრადოესი მოსამსახურე თქუწნი
 ცვილისს (ესე და ესე; ჩინი, სახელი, მაშის
 შვილობა და გვარი:)

(*) შესაძლო არს ვისაცა ჰნებავს ესეცა მოუმა-

ერწმუნების წიგნი ესე თვსევეს (ამა და
ამას; ჩინი, სახელი, მამის შვილობა და გვარი:)

გოს: უკეთუ ვატი იგი ჩემი გაგეცეს სადამე,
მშინ ნებაე გაქუს, მისცე მას ზედა არსაე გა-
ნცხადებისა; და სხვანი:

ქენიშნულედა: თვსე ერწმუნებოდეს ვისამე
განსეიძვამ, სოფლისა ემისა და მამულისა; მშინ
ყოველივე უნდა განაცხადოთ: სადა არს იგი, ანუ
რაოდენნი სულნი არიან, ანუ როდელსა ღუბერ-
ნიასა და შაჰრამი არიან, და ანუ ვითარ მისცე-
მა იგინი გამსლიძველსა მას: ხოლო უკეთუ ქა-
რხანა იგოს რისამე განსასეიდი; იგიცა დასწერონ:
რისა არს, და ანუ ვითარი:

Вѣрющее письмо данное отъ жены
мужу своему для продажи людей.

§ 129.

Государь мой Николай Пепровичь!

Вамъ извѣстно, что я имѣю у себя
крѣпосныхъ дворовыхъ людей; а имен-
но: (здѣсь написать имена ихъ, ошече-

ство и прозванія), изъ нихъ (такіе то) достались мнѣ въ 9 й день Ноября 1781 года по купчей (опъ такога то) за кошораго они и въ ревизіи написаны (такой то Губерніи, такой то, округи, въ такомъ то селѣ, или деревнѣ); а (такіе то) въ сходственность **ВЫСОЧАЙШЕ** пожалованной дворянству грамоты, подарены мнѣ опъ вась. На что и записи въ (такомъ то мѣстѣ) совершены (такого то года мѣсяца и числа). А за шѣмъ прошу вась оныхъ моихъ людей, кому продашь, или на объявленное вамъ опъ меня время заложить всѣхъ вдругъ, или хощя и порознь, что самое предославляю на ваше благоразсужденіе; почему купчія, или закладныя опъ имени моего съ указною очисчкою дашь, къ нимъ вмѣсто меня руку приложитъ, въ книгѣ рописахся, и все къ шому принадлежащее обыкновеннымъ порядкомъ исполнитъ, и за что кто будешь, или будешь, Проданы, или заложены, деньги получишь вѣрю я вамъ, и что вы по сему учините, въ шомъ споритъ и преко-

словить не буду. Въ прочемъ остаюсь.

Государь мой

Ваша покорная...

(Имя, отчество и фамилию)

Декабря... дня

1818 года

въ Тифлисъ.

Сія довѣренность при-
надлежитъ мужу моему
(чинъ, имя, отчество
и фамилию).

დაწმუნების წიგნი ცოლისაგან ქმრისადმი
მიტეული განსეირვასა სერა ხაზხისასა:

§ რკთ.

კვამწიფეთ ჩემო ნიკოლაი ჰეგროვიჩი!

უწეით თქვენ, რომელ მეჩინან მე ჩემთვის
მკვიდრნი სახლისა ჩემისა მონანი უმანი სახელდუ-
ბით (აქ სახელები უკვლასი და გვარნი და წოდუ-
ბანი,) რომელნიცა მათგანნი, რომელნიმე მიმო-
ღიეს მე ნასეირთბითა ჩელსა ჩ დეა, ნოემბრის თ.

(ამა და ამისგან) რომელნიცა მიწერილ არიან
 (ამა და ამ ღუბერნიისა, და მასწასა და რაბასა,
 ანუ სოფელსა ზედა) და რომელნიმე თანკმად უძ-
 ათლესისა აზნაურთაჲში ბოძებულაისა დრამა გ-
 ისა მხუჭებიეს მეტიქუნგან, რომელთაცა ჩუქებისა
 წიგნი (ამა და ამ ჩელსა, ამა და ამ თვესა რიგ-
 ხესა, ამა და ამ სასამართლოთსა ადგილსა შინა)
 შესრულებულ არს: აწ უძაბლესად ვითხოვ თქუ-
 წნ მიერ, რათა ემანი ესე ჩემნი ანუ მიჭყიდოთ
 ვისმე, ანუ ჩემგან განცხადებულს პროძვე დაუ-
 გროთთ ვისამე ეველანი ერთად, ანუ ცალცალკე,
 რომელთაცა დაუგვევ კეთილ განმსჯელობასა
 თქუნსა ზედა; რათა ნასყიდობისა ანუ გროთ-
 ბისა წიგნიცა სახელითა ჩემითა სჯულოგრად გა-
 წმენდისა მეძრ, მ სცეთ თქუნს, და მოაწერიოთცა
 ნაცვლად ჩემსა კელი; და ეთველივე შესაბამ საქ-
 მისა ამის ჩვეულგბრივითა ვანონითა აღასრულოთ:
 ხოლო თასნი განსყიდულოთ მათ; ჰრწუნებისა მე-
 ზრ ამისა; მიიღოთ თქუნს; და რაჲსაცა ჰყოთ
 საქმისა ამისთჳს, მე მას შინა არა რაჲ გიდათ და
 არცა წინაღმდეგ ვიქმნე: სხვებრ ვჭკიებ

დავეძბრის ი. დღესა. კელმწიფეთ ჩემთ
 ჩელსა ჩე ი. უძაბლესი თქუნსი . . .
 ცვილისს (სახელი, მამის შვილობა და გვარი.)

ღარქმუხედაჲ ესე თვესეჲს ქმარსა ზემსა (ამა
 რა ამას; ჩინი, სახელი, მამის უკილოდა რა გვა-
 რი:)

(ესე განაცხადეთ სასამართლოსა ავტოსა
 შინა რასამოქმედელად:)

Вѣрующее письмо , объ отдачѣ въ ре-
 крупы челоѡѡка.

§ 130.

Служителю моему (такому то),

Когда по посланному опѣ меня къ
 тебѣ , опѣ (такого то года , мѣсяца и
 числа,) вѣрующему дворовой челоѡѡкъ (или
 крестьянинъ) годной въ рекрупы, шобою
 куплень будешь; то имѣешь шы онаго
 представилъ при доношеніи въ . . . . Ка-
 зенную палату въ зачетъ будущиѡхъ ре-
 крупскихъ наборовъ въ рекрупы, за воп-
 чину мою, состоящую (такой то) Гу-
 берніи, въ уѣздѣ за село (такой то), и
 въ принятіи квишанціи росписатъся я
 тебѣ вѣрю, что шы по сему учинишь.

впредь въ томъ спорить и прекословишь
не буду. (Подписатьъ) *гизъ*, *имя*, *оте-
чество* и *фамилію*.

Мѣсяць . .

годъ . . .

Сіе вѣрующее письмо
принадлежитъ служи-
телю моему (шакому
шо.)

დარჩმუნების წიგნი მიტემასა რედა სალდათარ
უმისასა:

§ რუო.

ძსახურო ჰემო (სახელი და გვარი)

ორესცა გამოგსავნილისა მეძრ. ჰემგან უენ-
თანა (ამა და ამ წელსა, ამა და ამ რიცხუსა თვი-
სასა) დარჩმუნებისა წიგნისა, იუიდი ჰემთვს უმა-
სა (ანუ მონასა) გამოსადეცსა სალდათარ; მაშინ
წარადგინე იგი (ამა და ამ) ვასენეის ჰაღაცსა
შინა მოხსენებითა, და მიეც იგი სალდათარ ან-
გარიშსა შინა უმათა ჰემთასა, რომელთცა მეავს

(ამა და ამ ღუბერნიასა და უესრსა და ამა და ამ
 რაბასა ანუ სოფელსა) შინა, და მოიღუ მუნიდ-
 გან ჩქრილი მიცემისა მისისა, რომელსა სერაცა
 გერწმუნები კელის მოწერად; და რაჲსაცა ამას ში-
 ნა ჰყოფ შენ, მე არა რაჲმე შემდგომად მისა გი-
 რათ შენ, და არცა წინაღმდეგ ვიქმნე: ჩელსა . . .
 თვტომბრის . . . დღესა:

(აქ მოაწერო; ხინი, სახელი, და მამის შვი-
 ლობა და გვარი:)

ღარწმუნების წიგნი ესე თვსეუჯს მსახურსა ჩემსა
 (ამა და ამას)

(ესე წარადგინეთ სასამართლოსა შინა დასა-
 მოწმებელად:)

Вѣрующее письмо о явкѣ купчей.

№ 131.

Служипелю моему (шакому по.)

Сего года, Ноября 5 го купилъ я у
 (шакого по: чинь, имя. опечесшво и фа-
 милию) недвижимое имѣніе соспоющее
 (въ шакой по Губерніи, уѣздъ въ селѣ)

крестьянъ (сполько то) душъ на что и
 купчая въ (шакомъ то судѣ, въ Депор-
 таментѣ) совершенна, которую при
 семъ посылаю къ тебѣ; Но какъ оная ни
 гдѣ не явлена, то и имѣешь ты оную
 во первыхъ въ . . . . Уѣздномъ Судѣ при
 прошеніи явишь, а по томъ просишь о
 введеніи меня онаго имѣнія во владѣніи;
 и какъ къ прошенію, такъ и къ чему
 еще пошребно будетъ, вмѣсто меня ру-
 ку прикладывать и въ чемъ слѣдовать
 будетъ, расписаться, купчую обратно
 получить я тебѣ вѣрю, и что ты по
 сему учинишь впредь спорить и преко-
 словить не буду. (Подписать) помѣщикъ
 (какой то :) *гизъ, имя, отчество и*
фамилію).

Декабря дня

1818 года.

Въ Тифлисъ.

ღარქმუნების წიგნი, განცხადებასა ზედა ნას-
ყიდობის წიგნისასა:

§ რღა.

წელსა ამას, ნოემბრის ე. დღესა, ვიჟიდე მე
(ამა და ამისგან; სახელი, ხარისხი, მამის შვი-
ლობა და გვარი) უძრავი საცხოვრებელი (ამა და
ამ ღუბერნიასა, მასწასა, და ამა და ამ რაბასა
ანუ სოფელსა შინა ესოდენი.) სულნი, რომელსა
ზედა ნასყიდობის წიგნი (ამა და ამ სასამართლო-
ში, ამა და ამ დებორტამენტში) შესრულებულ
არს, რომელსაცა წიგნსა ნასყიდობისასა ამასთან-
ვე გიცხადებ; და ვინაჟგან წიგნი ესე ნასყიდო-
ბისა ჟერეთ არა სადამე გამოცხადებულ არს; ამ-
ითვის შენ ზირველად წარადგინე ესე (ამა და ამ)
სასამართლოსა შინა არსითა და განაცხადე, და
მერმე ითხოვე შეუწყანად ჩემი მფლობელობასა
შინა მის საცხოვრებელისასა; ხოლო ვითარცა
არსასა მას ზედა კვლის მოწერასა, ეგრეთვე ეო-
გელსავე ამას შინა თვის საყოფელსა კვლის მო-
წერასა და ნასყიდობისა წიგნისა მის უკანვე მო-
ღებდას, შენ გერქმუნებდი, და რადაცა ჰყოფ ამას
შინა, შემდგომად მისა არას გიფაგებ და არცა
გაწინაღმდეგებდი: (კელი მოაწეროს) (ესე და ესე

მედატონე. ჩინი, სახელი, მამის შვილობი რა
გვარი:)

ქვემდროს . . . ქვესა.

ნელსა ჩუილ.

გვილისს.

(ეს განცხადეთ სასამართლოს შინა:)

Вѣрующее письмо , для покупки, про-
дажи и обмѣну различныхъ товаровъ.

§ 132.

Прикащику моему (такому то)

Симъ письмомъ вѣрю и полную даю
въ томъ довѣренность, чшобъ въ разныхъ
городахъ, ярмонкахъ, или гдѣ вамъ забла-
горасудится, по торгамъ, купишь, мѣ-
няшь или продашь разнаго званія това-
ровъ, и въ такомъ случаѣ посылаю васъ
на одинъ годъ для меня и на мой щепъ
купишь вамъ товаровъ, въ чемъ какъ въ
покупкѣ, такъ и въ продажѣ, во всемъ
вамъ вѣрю, и что вы пошому учините,

въ томъ впредь спорить и прекословить
не буду. (Подписать : Такого города,
первой, или второй гильдии Купецъ
такой то).

Декабря . . дня

1818 го года

Въ Тифлисъ.

დარწმუნების წიგნი, სვირვისა, განსვირვისა
და გაცვლასა სერა სხვა და სხვათა საქონელთა:

დ რ ლ ბ.

ჰქობოთ ხემო (ანუ მხეო ხემო, სახელი და
გვარი,)

წიგნითა ამით გერწმუნები და გაძლეჲ ამას
შინა სრულსა დარწმუნებასა, რათა სხვათა და სხ-
ვათა ქალაქთა, და ოარმუჯათა შინა, ანუ მუნ სა-
დაცა თქვენთჲს ვეთილ-კანსკად იუოს ვაჭრო-
ბას, იუიროთ, გაცვალათ ანუ განსვიროთ სხვა-
და სხვისა წოდებისა საქონელი, რომლისათჲსცა
გაზავნი თქუნს ერთსა წელიწადსა ხემთჲს, და
ხემსა ანგარიშსა სერა, იუიროთ თქუნს საქონე-

ღა; რა ვითარება სერიფასა შინა, ეგრეთვე განსერიფ-
 ვასა შინა, ეოვლითურთ გერქმუნება რა რადაცა
 ამის გამო ჰყოფთ თქვენ, მე მას შინა არა გი-
 რათ რა არცა წინააღმდეგ სიგუჯობადა რადაც ვს-
 ეთ შედგომარ თქვენრამი: (ველოს მარქვარ)
 (ამა რა ამ) ქალახის, პირველისა (ანუ მეორეს)
 ხარისხის ვაჭარი (ესე რა ესე).

ფეკეძლის . . . რუსა.

წელსა ჩუილ.

გვილის:

(ესე განაცხადეთ სასამართლოსა შინა:)

Вѣрующее письмо, объ отдачѣ крестья-
нина въ науку по контракту.

§ 133.

Милосливый Государь мой Иванъ
Феодоровичь!

Покорно прошу посланнаго моего кре-
постнаго крестьянина Трофима Осипова
отдать въ Тифлисъ для обученія кузне-
цкѣмъ мастерству на сходныхъ услови-
яхъ, и съ тѣмъ масперомъ контрактъ

заклѹчишь, въ чемъ я вѣрю, и что вы
по сему учините, впредь спорить и пре-
кословишь не буду.

Вашъ Милостиваго Государя
Покорный слуга.

(Такой то) Помѣщикъ Надвор:
Совѣтъ: Петръ Яковлевъ.

Ноября дня
1818го года.

Въ Телавѣ.

Сіе вѣрующе письмо прина-
длежишь Ивану Феодоро-
вичу Господину Авдіеву.

დაწმუნების წიგნი, მიცემასა ზერა გლეხი-
სასა, სასწავლებლად კერძობისა;

და რაკ.

მოწყალეთ კვამწივეთ ჩემთ ოვან ფეთ-
დარბოვიძი!

უძდაბოქსარ ვითხოვ, რათა წაწმინდვასა ვინა
მკვიდრი გლეხი ესე ჩემი ცრათიმ ოსიპოვიძი მო-

სცეთ თქუენ ცვილისა შინა სასწავლებელად
 მჭერლობის კვლახებისა დირებულსა პირობასა
 ზედა და მჭერლისა მიითანა შექკრათ პირობის
 წიგნი, რომელსა ზედაცა გერწმუნები თქუენ, და
 რადაცა ამას შინა ჰყოფეთ, არა რომელსა შინა
 გიდავებ და არცა წინაღმდეგ მსიტყუებლ ვიქმნები:

ნოემბრის ი. დღესა მოწყალო კვლამწიფევ:
 წელსა ჩუიწ. უმრადლესი მონაჲ თქუენი
 თელავს. (ამა და ამის) მეზაგონე ნარვო-
 რნი სოვეტნივი ჰეტრე რაკოვლევი:

ღარწმუნების წიგნი ესე თვსეევს რვან ფე-
 რლორის უფალს ავდიევს:

(ესე განაცხადეთ სასამართლოსა შინა)

Ошпукное письмо.

§ 134.

Лѣша 1818 го Генваря дня, (шакой
 по: чинь, имя, опечесиво и фамилю)
 отпущиль я вѣчно на волю крѣпостна-
 го своего двороваго челоувѣка Н. Н. Сы-
 на Н. Доставшагося мнѣ по наслѣдству

(или по купчей) опъ (шакого шо) положеннаго подушномъ окладѣ въ (шакомъ шо мѣсѣ,) до котораго какъ мнѣ (шакому шо) такъ и наслѣдникамъ моимъ дѣла нѣшь, и ни почему не вступаюсь, которому волно избрать родъ жизни на законномъ основаніи.

(Рукоприкладство)

Къ сей отпускнуой (шакой шо: чинъ, имя, отечество и фамилію) что я крѣпс-спнаго своего двороваго челоуѣка Н. Н. Сына Н. Вѣчно на волю отпустилъ, въ шомъ и руку приложилъ.

У сей отпускнуой (шакой шо: чинъ, имя, отечество и фамилію) свидѣтелемъ былъ и руку приложилъ.

განთავისუფლების წიგნი:

ქრელი.

წელსა ჩუიწ. . . იანვრის . . . დღესა (ამა და
ამან; ხარისხი, სახელი, მამის უკიდობა და გვარი)
განუგავე საუკუნოდ ნებასა ზედა, მკვიდრი უმად

ჩემი სახლისა ჩემისა მონათ (ესე და ესე და ამა
 ამ გვარისა) რომელი მომიღიეს მე შემკვიდრეო-
 ბით (ანუ ნასყიდობითა, ამა და ამისგან) და მი-
 წერილ არს ხარყისათჳს (ამა და ამ ადგილისადჳ)
 ამიერიდგან ვაცსა ამასთანა ვითარცა მე, ეგრეთვე
 უოველთა შემკვიდრეთა ჩემთი არღა რაჲმე საბაგ-
 თნემთთ საქმედ გვაქმეს, და არცა რომლითაჲმე
 სახითა სადათ, რომელსაცა აქმეს ნებაჲ აღიარჩი-
 თს სჯულოერსა საფუძველსა სედა გვარი ცხოვ-
 რებისა თჳსისა:

(კელის მოწერა)

განთავისუფლების წიგნსა ამას სედა (ხარის-
 ხი, სახელი, მამის შვილობი და გვარი) რომელ
 მკვიდრი ემაჲ ჩემი, მონა სახლისა ჩემისა (ესე
 და ესე) განუტყვევ საუკუნოდ თავისუფლად, ამას
 შინა კელი მოვახერჳ:

(მოწამენი)

განთავისუფლების წიგნისა ამის (ესე და ესე)
 მოწამე ვიყსვ და კელი მოვახერჳ:

(ესე განაცხადეთ სასამართლოთსა შინა დასა-
 მოწამებულად:

Опшускное письмо.

§ 155.

Объявитель сего крѣпостной мой
 служитель Н. Н. Сынъ Н. Доставшійся
 мнѣ по наслѣдству (или по купчей) отъ
 (такого то) положеннаго подушномъ
 окладѣ въ (такомъ то мѣстѣ.) Копора-
 го я нижеподписавшійся опшускилъ отъ
 себя вѣчно на волю ; и потому ни мнѣ ,
 ни наслѣдникамъ моимъ впредь до него
 дѣла нѣтъ, и ни подь какимъ видомъ не
 всшупаться , для чего сія опшускная за
 подписаніемъ моимъ , и съ приложеніемъ
 герба моего печати ему Н. Отъ меня и
 дана. Генваря дня 1818го года. (Подпи-
 сать: *зинѣ, имя, отчество и фамилію*)

(М. П.)

კანთავისუფლების წიგნი:

§ 155.

კანონმდებელთა ამისი მკვიდრი ემან მსა-

ხუროს ხუმი (ესე და ესე ამა და ამ გვარისა) რომელი მიმიღიეს მე მეძვედრებოდათ (ანუ ნასყიდობითა ამა და ამისგან) და მიწერილ არს ხარყისათჳს (ამა და ამ ადგილსა) ესე უმად ხუმი მე ქვემოთ კელის მომწერმან განუგევე საუკუნოდ თავისუფლად, რომლისა თანაცა არცა მე არცა მეძვედრეთა ხუმთა არცა რადმე საქმე და სადათგვაქმეს და არცა რომლითამე ხაგითა ვედავრეთ დაგონებობასა ზედა; რომლისათჳსცა მიეცა ხუმგან განთავისუფლების წიგნი ესე (ამა და ამას) კელის მოწერიითა ხუმითა და რასმითა ღერბისა ხუმისა ბეჭრისათა: რანკრის ი. დღეს. ხელსა ხუმს. (აქ მომწეროთ: ხარისხი, სახელი, მამის უცილობა და გვარი.)

(აქ ლაქით ბეჭედი)

ესე ანა აქ თ სასამართლოსა შინა დასამოწმებულად

Отпускное письмо.

§ 136.

Я нижеподписавший объявителья сего
крѣпостнаго своего двороваго челоуѣка.

ღთა (ამა და ამ ქალაქსა და უესრსა შინა) ქვე-
 მოჲ დაწერილისა რიცხვიდგან ერთსა წელიწადსა;
 რომელიცა არს ნიშნებითა ესე ვითარი: შირის სა-
 ხე აქვს დავენკელი, ცხვირი აქვს მრუდი, ლოყა-
 ხედ აქვს მეჭეჭი, თვალები აქვს ლურჯი, თმა
 აქვს მოქერაო, იპარსავს წვერსა, სიმაღლე აქვს
 თრი აქვს და ექვსი გოჭი, და ხნით არს ოცდა-
 ათის წლისა; ხოლო აღწერისა მეგრ მიწერილ არს
 იგი (ამა და ამ ადგილისად:) და ამისთჳს, უკე-
 თუ ვაცმან ამან ჯგომად ვისთანმე მოინათმოს ქა-
 ლაქსა ანუ უესრსა შინა; მაშინ დააუენებდეთ მას
 წლისა ვაჟამდის თჳნიერ ყოველისა საშობროებისა:
 რომლისა დასარჩმუნებულად მიჯნა მას (ამა და
 ამას) წლის დაშფოროთი ესე კელის მოწერიითა ხე-
 შითა და დასმითა დერბისა: ხემისათა: გვილისს-
 რვისის ი. დღესა წელსა ხე შ. (აქ მოაწეროს,
 ხაჭიხი, სახელი, მამის შვილობა და გვარი:)

(აქ ლაქით დერბი:)

Пашпортъ.

§ 138.

Объявишеми сего крѣпостные мои
 дворовые люди Н. Н. Сынъ Съ женою

своею №. оппущены опъ меня для жи-
 тельства въ услуженіе здѣсь въ Тифли-
 сѣ (или въ другомъ городѣ такомъ по)
 срокомъ опъ нижеписаннаго числа впредь
 на шесть мѣсяцовъ, въ которое время
 ихъ держашъ во услуженіи безъ опасенія,
 а по прошествіи того срока ни гдѣ имъ
 жишъ и ни кому ихъ держашъ, а явишъ-
 ся имъ ко мнѣ. Примѣтами же (ли: №.
 Глаза сѣрые, волосы на головѣ русые,
 бороду брѣешь, лицемъ чистъ, опъ роду
 ему дваццашъ пяшъ лѣшъ. №. Росту
 большаго, лицемъ рябовата, глаза темно
 каріе, волосы темно русые, опъ роду ей
 дваццашъ лѣшъ, а по бй ревизіи написаны
 (шамъ по.) Во увѣреніе чего сей паш-
 портъ и данъ имъ опъ меня за моимъ
 подписаніемъ и съ приложеніемъ герба
 моего печати. Въ Телавѣ. Генваря дня
 1818 года. (Подписашъ *гизъ, имя, оте-
 гество и фамилію*).

(М. П.)

ბაშფორთი.

წ რღონ.

განმაცხადებელნი ამისნი მკვიდრნი უმანი ჩემნი
სახლისა ჩემისა მონანი (ესე და ესე ამა და ამ
გვარისა) და ცოლი მისი (ესე და ესე) განშეგებულ
არიან ჩემგან საცხოვრებელად და სამსახურებელად
აქ ცუდილისსა შინა, ვადით ქვემო წერილისა რი-
ცხვიდგან აქვსსა თვესა, რომელთაცა დაიუენებდენ
მოსამსახურედ ვაძაძის ახნიერ უთვლისა შიშნე-
ულებისა; ხოლო შემდგომად ვაძის გათავებისა,
ვერა საძაძელა იცხოვრონ მათ და ვერცაღა ვინმე
იპურას იგინი; არამედ განცხადდენ ჩემთანა: ხო-
ლო ნიშნებითა არიან იგინი ესე ვითარნი: (ამა
და ამას) სახე აქვს სუფთა, თვალები აქვს ღურ-
ჯი, თმა თავისა მისისა წაბლის ფერი, წვერსა იპ-
არსავს, და ოცდა ხუთის წლისა არს: ხოლო (ამა
და ამას) ჰირის სახე აქვს დაკენკილი, თვალებ-
ი აქვს მოშაო, თმად აქვს წაბლის ფერი, განად
არს მკადალი, და წელიწადი აქვს შობითგან ოცი:
ხოლო მეექვსისა აღწერისა მეძრ მიწერილ არიან
იგინი (ამა და ამ ადგილისაჲ;) რომლისა დასარ-
წმუნებელადცა მიეცათ მათ ჩემგან ბაშფორთი ესე
კვლის მოწერიითა ჩემითა, და დასმითა ღერბისა
ჩემისათა: თელავს. წელსა ჩემსა იანვრის ი. დღე-

ას : (სქ მოაწეროს. ხაზისნი, სხვლო, მამის შვილი
ლოდა და გვანო.)

(სქ ლაქით ღებო.)

Билетъ, или пропускъ.

§ 139.

Объявиполь сего крѣпостной мой дворовой человѣкъ (или крестьянинъ) N. N. Ошправленъ ошъ меня на одной лошади съ наемнимъ извощикомъ для собственннхъ моихъ нуждъ (въ шакое мѣсто): по чему на учрежденныхъ заставахъ Господь команду имѣющихъ прошу, онаго моего двороваго человѣка (или крестьянина) до (шакого шо мѣста) пропускать безъ задержанія. Во увѣреніе чего сей пропускъ ему N. За моимъ подписаніемъ и съ приложеніемъ герба моего печати и данъ. Апрелья дня 1818 года. (Подписатьъ: *гизъ, имя, отечество и фамилию*).

(M. П.)

ბილეთი.

§ რელით.

კანმცხადებელი ამისი მკვიდრი უმად ჰემი, სახლისა ჰემისა მონად (ანუ გლეხი ესე და ესე ამა და ამ გვარისა) წარგსავნილ არს ჰემგან რელითთა ცხენითა დაქირავებულთა იხმომივისათა (ესე იგი ხალვაძრისათა) საკუთარსა საჭიროებასა ჰემსა სედა (ამა და ამ ადგილს;) რომლისათვისცა დაჩესებულთა ქალაქის ვართა სედა მტყუნლთა მუფრისკეთა ვქსთხოვ, რათა უმად ესე ჰემი (ანუ გლეხი ესე ჰემი) არა შეაყენონ სადამე, არამედ გაუშვან მუნ ადგილამდე: რომლისა დასარწმუნებულადცა მიეცა მას (ამა და ამას) წიგნი ესე კელის მოწერიითა ჰემითა და დასმითა დერბისა ჰემისათა: ანრილის ბ. დღესსა ჩელსა ხეიზ. (აქ მოაწეროს, ხარისხი, სახელი, მამის შვილობა და გვარი:)

(აქ ლაქით დერბი.)

Билетъ.

§ 140.

Объявители сего крепостные мои дворовые люди (прописать каждого по

имянно) отправлены отъ меня (шамъ
шо) съ собственнымъ моимъ имуще-
ствомъ на двадцати лошадиахъ. Чего
ради по тракту до (такого то мѣста)
на заставахъ Господь команду имѣющихъ
прошу, означенныхъ людей моихъ до (та-
кого то мѣста) пропускать безъ задер-
жанія. Во увѣреніе чего сей пропускъ
за моимъ подписаніемъ и съ приложені-
емъ герба моего печатаю отъ меня имъ
и данъ. Въ Тифлисъ, Іюня 1818 года.
(Подписать: зинъ, имя, отчество и
фамилію)

(М. П.)

შოთუთი.

დ რძ.

განმაცხადებულნი ამისნი მკვიდრნი უმანი ჩუ-
მნი, სახლისა ჩუმიანი მონანი, (უკვლას სახელედი
ქასწერეთ) ჩარგზავნილ არიან ჩემგან (ამა რა ამ
ჯრასა) საკუთართთა საცხოვრებელითურთ ჩუმი
თცს ცხენსა ზურა ამარგულითა: მომუდთათვსცა

ვითხოვ უფალთა ვართა ზედა ქალაქის მკველთა
 მთავართაგან, რათა ემანი ესე ჩემნი მუნამდე გა-
 უშვათ, და არა სარამე შეაუკნოთ, რომლისა დარ-
 წმუნებისათვის მიეცათ მათ გზის წიგნი ესე კელ-
 ის მოწერილთა ჩემითა, და დასმითა ღვინისა ჩემი-
 სათა: ცვილისს. ივნისის ე. დღესა ზეოსა ჩემს.
 (აქ მოაწეროს, ხარისხი, სახელი, მამის უკვლავ-
 და და გვარი:)

(აქ ლაქით ღვინი:)

Аттестатъ или свидѣтельство.

§ 141.

Тифлисъ, 1918 го года Марша дня, я
 нижеподписавшій свидѣтельствую симъ,
 что (такой по: званіе, имя, опечесство
 и фамилію) съ (такого по и по такой
 по годъ, мѣсяць и числа) исправлялъ
 должностъ свою ревностно и похвально
 при честномъ и добропорядочномъ пове-
 деніи; въ разсужденіе чего сей Аттес-
 татъ ему (такому по) опъ меня запод-
 писаніемъ моеѣ руки и съ приложеніемъ
 а моего печатши и данъ. (Подписашъ:

званіе, имя, отчество и фамилія).

(М. П.)

მოწმობა, ანუ გაცხადება
 § 142.

გვითხრის ჩვენი ხელისუფლების ე. წ. დედა: მუ-
 ქედროვ კვლის მოწმობის ვსწამებ ამით, რომელიც
 მუთავი სახლის შინა ხელისუფლებას (ესე
 ესე, დასწავლეთ წოდება, სახელი და გვარი. მისი
 ამა და ამ წოდება ამა და ამ წოდების და თვე-
 დის) აღასრულებდა თანამდებობასა თვსს. გულის
 მოწმობის და საქმეობის და ზაგონსებითა კეთ-
 ილ-უოთქმეობითა: რომლისათვისცა მიეცა გაცხად-
 ება ესე ხელისუფლების მოწმობითა ხელისუფლების და დას-
 მითა დებობის ხელისუფლების: (ესე მოწმობის, წოდებ-
 ბას სახელი, მამის უვითობა და გვარი:)

(ესე ლაქით დებობა:)

Свидѣтельство.

§ 142.

Объявитель сего (такой по) нахо-
 дясь при мнѣ опираясь все возлож-